

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 6

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
PRZEMÓWIENIE PANA WICEPREMJERA I MINISTRA SKARBU INŻ. EUGENJUSZA KWIATKOWSKIEGO W SEJMIE	661	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	682
TRANSPORT JAKO CZYNNIK PLANOWEGO ROZ- WOJU GOSPODARCZEGO — B. KACZMARKIEWICZ	666	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	683
KRONIKA GOSPODARCZA:		KRONIKA TYGODNIOWA:	
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH	669	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	683
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	683
PRZEMYSŁ NAFTOWY	670	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
HUTNICCTWO	672	PIENIĄDZ I KREDYT	683
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	673	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	685
ROLNICTWO	674	Z BANKU POLSKIEGO	686
Przemówienie Pana Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych Julju- sza Poniatowskiego na konferencji prasowej		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL:		HANDEL MIĘDZYNARODOWY NA BAŁTYKU — B. POLKOWSKI	687
HANDEL WEWNĘTRZNY	676	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	678	OGÓLNE	688
RYNEK AKCYJNY	679	NIEMCY	690
CŁO ORAZ REGLAMENTACJA	680	WŁOCHY	690
		JAPONIA	691
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	692
		BIBLIJOGRAFJA	694

PRZEMÓWIENIE PANA WICEPREMJERA I MINISTRA SKARBU INŻ. EUGENJUSZA KWIATKOWSKIEGO W SEJMIE¹⁾

STOIMY dziś wobec konieczności jasnego i zdecydowanego ustosunkowania się do kilku ważnych zadań polityki gospodarczej Polski. Rozwiązanie dostateczne ilościowo i dobre jakościowo tych kilku zadań jest niezwykle trudne, a w pewnych elementach napotyka ono na wzajemne sprzeczności. Ale nikt nie jest w stanie usunąć tych zagadnień z powierzchni naszego życia, więc musimy do nich się zbliżyć z odwagą i wolą znalezienia najlepszych, najuczciwszych rozwiązań, na jakie nas stać w obecnej naszej rzeczywistości. Istnieje potrzeba — zarówno gospodarcza, jak i psychiczna — zdecydowanej walki z klęską społeczną bezrobocia w różnych jego przejawach w mieście i na wsi. Istnieje głęboko odczuwana potrzeba uzupełnienia naszego

„ekwipunku” gospodarczego, t. j. wzmocnienia sił produkcyjnych, przede wszystkim w oparciu o krajowe surowce i wewnętrzną konsumpcję. Ta potrzeba istnieje nie tylko z punktu widzenia ekonomicznego i społecznego, ale zarazem jest ona postulatem naszego patriotyzmu, jest sprawdzianem potencjału obronnego naszej niepodległości. Obok tych dwu naczelných zadań, istnieje też zrozumienie, iż bez zachowania i utrwalenia równowagi budżetu państwowego nie może być mowy o konsekwentnym realizowaniu jakiegokolwiek programu gospodarczo-finansowego. Wreszcie, istnieje konieczność ustawicznego czuwania nad stabilizacją naszej waluty, gdyż tylko na tym czynniku zbuduje się normalizację stosunków gospodarczych i pewność jutra w wysiłkach i nakładach indywidualnych.

Są to więc cztery zasadnicze problemy doby dzisiejszej, które możnaby nazwać krótko postulatami pra-

¹⁾ Wygłoszone w dn. 10/VI 1936 r. na Komisji Specjalnej do Rozważenia Sprawy Pełnomocnictwa.

cy, postępu gospodarczego, poczucia odpowiedzialności i zaufania, o których realizację musimy walczyć wraz z całym społeczeństwem solidarnie i uparcie, jeżeli dla Polski chcemy wypracować lepszą przyszłość.

Walka ta nie będzie łatwa i napewno nie będzie obfitować w tanie i efektowne zwycięstwa, nawet gdyby duża część społeczeństwa, w co wierzę, wykazała dyscyplinę organizacyjną i realny, czynny patriotyzm gospodarczy.

Ale nadszedł moment, w którym walkę o te postulaty podjąć można, a więc i podjąć należy. Przedpole bowiem zostało w ciągu ostatnich kilku miesięcy, w granicach ludzkiej możliwości i w szczególnych warunkach, które naogół dobrze są znane, oczyszczone i przygotowane do podjęcia ofensywy.

Zarazem plan generalny pracy naszej na dłuższą metę został sumiennie i dokładnie przepracowany i w swych ogólnych wytycznych uzyskał aprobatę tych autorytetów prawnych i moralnych w Państwie, o których zaufanie rządu w Polsce przedewszystkiem muszą się opierać.

Plany szczegółowe będą, oczywiście, opracowywane i realizowane stopniowo — w miarę rozwoju sytuacji i zgodnie z naczelnymi zasadami ustalonej polityki gospodarczej Państwa.

Trudny okres przygotowawczy, który w znacznej części mamy już poza sobą, usiłował realizować trzy cele:

a) tezą pierwszą było zahamowanie niezwykle silnego napięcia deficytów w budżecie państwowym;

b) tezą drugą było przecięcie procesu systematycznego wydestylowywania dewiz i złota z banku emisyjnego bądź to zagranicę w rozmiarach szkodliwych dla interesów Państwa Polskiego, bądź też do schowków nielicznej grupy własnych obywateli, pozbawionych zmysłu społecznego, a których egoizm zagrażał żywotnym interesom milionów ludzi w Polsce;

c) tezą trzecią było zahamowanie procesu kurczenia się konsumpcji na rynku wewnętrznym oraz podtrzymanie zarysowującego się od 1935 r. nawrotu ku rentowności w prywatnej działalności gospodarczej.

Osiągnięcie pozytywnych rezultatów w odniesieniu do tych wstępnych zadań nie mogło się obyć bez poważnych ofiar ze strony społeczeństwa, a przedewszystkiem wszystkich pracowników państwowych.

Niema bowiem ucieczki przed poniesieniem kosztów podźwignięcia się z tej ogólnoswiatowej klęski kryzysu. Im prędzej i pewniej pragniemy wyciągnąć nasz wóz państwowy z tego „grzęzawiska kryzysowego”, tem większe ofiary musimy złożyć w krótszym okresie czasu.

Rezultaty — jakkolwiek wciąż jeszcze niezadowolające — dały sumarycznie w tych wstępnych fazach pracy obraz pozytywny.

Przypominam, że sumaryczny deficyt budżetowy w okresie kryzysu wyraził się kwotą zł 1 400 miljn., ponadto jednak pochłonął budżet w tym okresie wszystkie rezerwy kasowe i wpływy nadzwyczajne w postaci pożyczek obligacyjnych, emisji bilonu, biletów skarbowych, różnych bonów i skryptów dłużnych.

Obecnie obowiązujący nowy budżet, w rzeczowej współpracy z Izdami Ustawodawczymi, został radykalnie zrównoważony, ale oczywiście wykonanie budżetu okazało się znacznie trudniejszym od jego układania.

Tak np. okazało się, że po przeprowadzonej w styczniu bież. roku obniżce taryfy przewozowej i w uwzględnieniu zadłużenia u dostawców prywatnych w okresie poprzedzającym Koleje Państwowe nie mogły wpłacać

do Skarbu Państwa ustalonej budżetem nadwyżki z eksploatacji, bez szkody dla wielu dziedzin gospodarstwa społecznego.

Jeżeli więc mimo braku wpłaty ok. zł 6 miljn. miesięcznie walczymy dość pomyślnie i skutecznie o punkt równowagi budżetowej, to dlatego, że zastosowaliśmy cały system metod oszczędnościowych i z całą sumiennością usprawniamy tę działalność nadal.

Od stycznia bież. roku do maja wydatki budżetowe każdymi miesiącami były znacznie niższe niż w roku ubiegłym, a różnica ta w okresie 5-miesięcznym sięga już ok. zł 40 miljn. Miesiące marzec i kwiecień zamknęliśmy małą nadwyżką budżetową, maj wykazuje mały deficyt, miesiąc czerwiec zapowiada się dochodowo wcale dobrze; pewne trudności musimy mieć w 2 następnych chudych dochodowo miesiącach, ale od września prawdopodobnie znowu osiągniemy nadwyżkę. Jest to ambicją nie tylko moją, ale i moich współpracowników, aby w niczem nie uszczuplić dotacyji ani na potrzeby armji, ani na oświatę, ani na bezrobocie czy inwestycje, a mimo to zbliżyć się jaknajbardziej do pełnej, rzetelnej i solidnej równowagi budżetu, nawet wówczas, gdyby chwilowo pewne wpływy zawiodły. Ponadto jednak zdołaliśmy niektóre długi pozabudżetowe już spłacić, a obecnie spłacamy w Banku Polskim przez zwrot akcji zł 75 miljn. długów, wzmacniając pozycję bilansową i dochodową naszej instytucji emisyjnej.

Analogicznie zasady celowości i oszczędności zastosowaliśmy i do wstępnych prac nad projektem nowego budżetu na rok 1937/38. Mogę więc z poczuciem całej odpowiedzialności stwierdzić, że w ramach nowej polityki gospodarczej na dziś i na przyszłość postulat równowagi budżetu państwowego, a stopniowo i wszystkich budżetów publicznych, oraz postulat oszczędności i kontrolowania celowości funkcji i wydatków Państwa nie tylko pozostaje w mocy, ale nawet przybiera na sile i znaczeniu.

Od strony budżetu nic więc nie grozi ani gospodarstwu narodowemu, ani walucie, ani obywatelom w postaci jakichkolwiek ogólnych i nowych obciążeń. Możemy mieć wahania w okresach miesięcznych, ale w okresach rocznych żadnej klęski budżetowej obawiać się nie potrzebujemy.

Drugim czynnikiem, którego realizacja wynika nie tyle z jakiegoś programowego nastawienia Ministra Skarbu, ile raczej z wytworzonej w ciągu lat sytuacji, jest kontrola w zakresie obrotów dewizami, walutą i złotem. Pomimo „delikatności” tego tematu nie szukam i tu żadnych powikłanych, ciemnych wydiplomowanych formuł. Stawiam sprawę otwarcie, jasno i uczciwie.

Kompleks tych rozporządzeń wydany został nie w imię tendencji zaciskania swobody ruchów jednostek i organizacyj gospodarczych, przeciwnie, w danym wypadku administracja Państwa stanęła zdecydowanie i mocno po stronie interesów zdrowego gospodarstwa indywidualnego i społecznego Polski, a przeciwko nieciernej i haniebnej spekulacji wewnętrznej i międzynarodowej. Zarządzenia te zostały wydane w imię obrony waluty polskiej, w imię odpowiedzialności Rządu za stan rynku wewnętrznego, za te wartości, które reprezentują miliony obywateli oszczędzających i miliony ludzi, pracujących ciężko i uczciwie. Poza Polską 16 państw europejskich i 14 państw pozaeuropejskich kontynuowało lub wprowadziło w ostatnich latach nieraz drakońskie przepisy walutowe. Ten stan faktyczny

działał automatycznie na niekorzyść państw, kierujących się liberalizmem walutowym, a z pełną oczywistością eksploatował systematycznie, choć powoli państwa dłużnicze. Czemu bowiem, jak nie rozbijaniem podstawy własnej waluty, miały te państwa spłacać zobowiązania zagraniczne, gdy zamknięto im możliwość ekspansji towarowej, gdy zabarykadowano świat przed emigracją i gdy wreszcie sparaliżowano wszelki dwustronny ruch kapitałów? Ani pieniędzy, ani towarów, ani pracy ludzkiej nie przyjmowano już na spłatę długów, a domagano się tylko złota. Ten absurd pogłębiała w Polsce metoda wymiany banknotów Banku Polskiego na monety złote, prowadzona od lat systematycznie, o ile włączyło się w taką transakcję dwóch anonimowych pośredników. Od roku 1930 do 1933 wypompowano z Polski zł 700 miljn. zagranicę tytułem spłaty kredytów krótkoterminowych. Od 1933 r. do 1935 r. zł 100 miljn. wyciągnięto z Polski w ostatecznym saldzie jako spłatę kredytów długoterminowych. W latach kryzysu—ze szczególnym napięciem w latach 1932 i 1933—przywieziono oficjalnie do Polski dla celów tezauryzacyjnych monet złotych za zł 320 miljn., a przecież nikt nie wątpi, że stezauryzowano ponadto znaczne ilości złota i walut poza nikłą kontrolą statystyczną.

Gdybyśmy potrafili przekonać tych obywateli, którzy, jak głupie sroki, chowają kawałki złota po skrytkach i norach, że złoto to i waluty należy sprzedać bankowi emisyjnemu, to oczywiście inaczej mówilibyśmy o programie gospodarczym, o zwiększeniu zatrudnienia, o rozbudowie sił produkcyjnych i obronnych Polski. Oni sami i ich dzieci byłyby pewniejsze tego jutra. Ale czyż—odwrotnie—miałem obojętnie przyglądać się, gdy w kwietniu b. r. setki obywateli, których nazwiska obecnie stopniowo ustalam, wbrew interesom miljonów—przekazywało duże sumy w walutach do banków zagranicznych? Czyż miałem ulegać—ze względów idealnych lub prestiżowych—sugestji, że interesy obce i anonimowe są ważniejsze niż interesy Narodu Polskiego?

Wyznaję publicznie i otwarcie, iż jestem Ministrem Polski, a wobec rozszalałego egoizmu innych narodów—egoizmu przede wszystkim gospodarczego i finansowego—nie mam zamiaru poświęcać kiedykolwiek interesu własnego kraju i własnego narodu jednostronnym interesom obcym.

Oczywiście, iż wprowadzenie tych zasad wywołuje, jak uczy doświadczenie innych krajów, szczególnie w początkach, poważne trudności.

Kontrola graniczna musi być ostra, a więc i uciążliwa dla obywateli. Wielu drugorzędnych potrzebom, jak na przykład turystycznym, musi się stworzyć trudności. Kary za przekroczenia walutowe będą drakońskie. Natomiast pragnę, by istotne potrzeby gospodarcze oraz finansowe, związane z obsługą naszego gospodarstwa społecznego i państwowego, były jaknajlepiej obsługiwane i zaspokojone. Normalnie dopływ dewiz z eksportu i niektórych usług równoważył całkowicie zapotrzebowanie dewizowe importu oraz dla obsługi długów. Stopniowo więc, gdy i nasz aparat reglamentacyjny pocznie działać sprawnie w obie strony, nie wątpię, iż wszelkie trudności w imporcie niezbędnych surowców ustaną zupełnie.

Od chwili powstania centrali dewizowej po dzień 4 czerwca udzielono zezwoleń dewizowych łącznie na kwotę zł 80 miljn., w czym pozycja towarowa party-

cypuje kwotą ok. zł 56 miljn., a więc płatniczo nie odbiega od norm z miesięcy poprzednich.

Wreszcie, pragnę złożyć jedno zapewnienie, niezbędne dla jasności naszego stosunku do zagranicy. Sądzę, iż każdy obiektywny obcy krytyk uzna, iż w istniejącej sytuacji światowej trwalibyśmy aż do samozaparcia się na posterunku wolności obrotów finansowych. Mieliśmy widocznie nadzieję, że w stosunkach międzynarodowych zapanuje gruntowna zmiana. To się jednak nie stało, i zostaliśmy zmuszeni do obrony interesu własnego w sposób stanowczy. Jesteśmy jednak gotowi współdziałać każdej chwili w przywróceniu systemu swobodnej wymiany wartości, gdyby i te rynki kapitałowe i towarowe, które są dla naszej sytuacji ważne, do takiego systemu istotnie i w całej realnej pełni powróciły.

Na okres najbliższy musimy się liczyć z tem, że tylko potrzeby walutowe najistotniejsze, t. j. przede wszystkim ściśle gospodarcze, będą pokrywane z dopływających walut. Toteż jest nakazem obowiązku społecznego utrzymać obecnie eksport w granicach możliwie najszerszych. Natomiast mogę stwierdzić, że na rynku pieniężnym wraca stopniowo spokój i zaufanie, a chwilowy i ograniczony odpływ wkładów okazał się, tak jak przewidywaliśmy, w swych skutkach gospodarczych wcale korzystnym.

Od początku czerwca do 8 b. m. włącznie wkłady w P. K. O. wzrosły o prawie zł 5 miljn.; skup dewiz w Banku Polskim przewyższył sprzedaż o zwyż zł 1 miljn., tendencja dla walorów państwowych złotych—dość mocna.

Jestem jaknajbardziej daleki od tego, by o s i ą g n i ę c i a g o s p o d a r c z e ostatnich miesięcy podmalowywać jakimkolwiek przedmiotem optymizmem. Gdybyśmy dla stu charakterystycznych elementów ekonomicznych ustalili liczby optymalne, programowe, liczby i sytuacje, do których dążymy, oraz liczby z okresu t. zw. „dna kryzysu”, liczby największego zastoju gospodarczego, to moglibyśmy obecnie wydawać co kilka miesięcy jakgdyby mapy wojenne, charakteryzujące położenie aktualne naszego frontu gospodarczego. Definiowalibyśmy, ku czemu dążymy i gdzie aktualnie się znajdujemy. Taka mapa frontu walki o postęp gospodarczy Polski opracowuje się w Ministerstwie Skarbu.

Możemy na niej stwierdzić, że nie oddaliliśmy się do tyłeczka zbyt daleko od położenia w momencie „dna kryzysu”. Ale w ostatnich miesiącach zrobiliśmy pomyślnie niemały kawał drogi naprzód.

Zróbmy wrywkowo kontrolę obecnego stanu rzeczy, porównując go z sytuacją w 1935 r. Nasamprzód liczby konsumpcji:

	I kwartał 1935	I kwartał 1936
Cukier — tys. tonn . . .	66	84
Cement — tys. tonn . . .	58	102
Zelazo surowe — tys. tonn	96	105
Sól — tys. tonn	79	84
Zapałki — miljn. pud. . . .	95	105
Spirytus kons. — tys. hl. . .	67	76
Tytoń — miljn. zł	105	110

Naladunek dzienny (w wagonach 15-tonnowych) wzmożł się następująco:

	I kwartał 1935	I kwartał 1936
Produkty przemysłowe . . .	548	624
Materiały budowlane	268	396
Drzewo	772	911
Zwierzęta	93	127
Nawozy sztuczne	203	215

Na wzrost dochodów wskazują następujące dane: 107 spółek akcyjnych, podlegających podatkowi w Izbie Skarbowej Grodzkiej w Warszawie—wedle imiennego wykazu—zeznało względnie ogłosiło publicznie w roku 1935 (za 1934 r.) łączny dochód zł 27 miljn. i zł 20 miljn. deficytu. W zeznaniach, złożonych w roku 1936 za 1935 r., spośród tych samych 107 spółek ani jedna nie zgłosiła deficytu, a zeznany dochód wynosi sumarycznie zł 45 miljn. Nastąpił więc głęboki proces przystosowawczy i przy małym wzroście obrotów wydał pomyślnie rezultaty. W b. r. powoli, ale wyraźnie wzrasta wpływ z podatku obrotowego, przemysłowego i in.

Jakkolwiek z pewnem opóźnieniem w czasie—spowodu niezwykłych trudności finansowych w pierwszym okresie równoważenia budżetu, wprowadzania przepisów dewizowych, odbudowywania rynku kredytowego—jednakże w I kwartale roku budżetowego wykonuje się ściśle ustalony program inwestycyjny. Do chwili obecnej na te cele uruchomiono gotówką zł 44 miljn. i uruchomi się w ciągu czerwca zł 13,7 miljn., a więc łącznie zł 57,7 miljn., gdy plan przewidywał na I kwartał robót gotówkowych na zł 56,0 miljn. Zawiodły chwilowo tylko roboty kredytowe, preliminowane na kilkanaście milionów złotych.

Oczywiście, iż przy użyciu tych sum nie mogliśmy marzyć o t. zw. „rozładowaniu bezrobocia”. Dla ścisłości trzeba powiedzieć, że nie rozładowaliśmy bezrobocia nawet w latach najpomyślniejszej konjunktury, t. j. w latach 1928÷1929, gdy kasy Skarbu i banków były pełne tak samo, jak nasze umysły były wówczas pełne optymizmu. Nie rozładowały bezrobocia bez reszty nawet tak bogate państwa, jak Stany Zjednoczone czy Anglja lub Niemcy. Ale w roku bieżącym posunęliśmy się wyraźnie naprzód.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w dn. 15/V 1935 r. wynosiła 442 000 osób, na koniec zaś maja b. r. wynosiła ona okrągło 320 000 osób, choć oczywiście przybyli do rejestracji nowi bezrobotni. Przypuszczam, iż pomimo zaabsorbowania przy nowych pracach na robotach publicznych i w przemyśle oraz w budownictwie ok. 200 000 ludzi nie osiągnęliśmy w b. r. maksymalnego natężenia zatrudnienia. Jeszcze bowiem w b. r., a mianowicie od lipca, rozpocznie się realizować nowy 4-letni plan robót inwestycyjnych, który ma się przyczynić do zapoczątkowania usunięcia najjaskrawszych braków gospodarczych, obniżających potencjał siły politycznej Polski, a więc zarazem i do dalszego zmniejszenia liczby bezrobocia.

Plan, o którym właśnie wspominałem, ma ustalić w zarysie kierunki głównych i n w e s t y c y j na okres kilku lat i ma stworzyć tem samem elementy pewności, spokoju i równowagi dla gospodarstwa polskiego, współdziałającego w realizacji tego planu. Cechą charakterystyczną jego jest, i w realnem wykonaniu być musi, to, że nie rozszerza on w niczem potencjału etatystycznego Państwa, ale stwarza nowe możliwości rozwoju gospodarstwa narodowego i nowe pola pracy dla inicjatywy prywatnej. Zarazem szło w jego budowie o to, by spotęgowane zatrudnienie w okresie najbliższych kilku lat nie stało się źródłem zwiększenia bezrobocia w przyszłości. Wreszcie, ustalono zasadę, iż przy koncentracji planowości robót publicznych ma być przestrzegana tendencja takiej decentralizacji inwestycji, aby uwzględnione zostały zarówno potrzeby rolnictwa, jakoteż i dzielnic, bardziej gospodarczo i inwestycyjnie zaniedbanych.

Tak samo jak rentowność w procesach gospodarczych jest najaktywniejszym elementem ożywienia rynku pracy, tak też tylko zdrowy rynek pieniężny może być na trwałe źródłem zaspokojenia ogólnopaństwowych potrzeb kredytowych.

Pełna świadomość wartości tej zasady skłoniła Rząd do wykluczenia wszystkich metod sztucznych lub narkotyzujących nasz organizm gospodarczy.

Stwierdzam więc kategorycznie i jasno, że jednomyślną opinią czynników kierowniczych jest, by w aktywizacji życia gospodarczego posługiwać się takimi tylko metodami, które nie naruszają stałości polskiej waluty, które nie wprowadzą żadnego zamętu na rynku pieniężnym, które nie spowodują niezdrowego ruchu cen lub ruchu wskaźnika zarobków, a które przeciwnie utrwala najmocniej w całej zdrowej części społeczeństwa przekonanie, że rzetelnych zasad gospodarczych nie lekceważymy, że pragniemy być obecnie i na przyszłość społeczeństwem i organizacją, uczciwie i rozumnie kierującą własnym losem.

Dlatego też plan ten musi być dostosowany ściśle do naszych realnych możliwości finansowych i rozwijając się będzie w zależności od sytuacji na rynku pieniężnym oraz w zależności od natężenia prac inwestycyjnych w gospodarstwie prywatnem.

Plan nasz obejmuje kilka grup inwestycji, a przede wszystkim inwestycje w całym dziale komunikacyjnym, roboty wodne, podstawowe prace w zakresie elektryfikacji kraju, budownictwo oraz pewne specjalne działy w zakresie przemysłowego wyposażenia Państwa. Wedle obecnego stanu rzeczy nowy plan przewiduje mobilizację finansową w okresie najbliższego 4-letnia, poczynsz od dn. 1/VII b. r., sumy ok. zł 1 800 miljn.—z tem, że w pierwszym roku mobilizacja gotówkowa oceniona została na zł 340 miljn., a w czwartym roku wykonywania planu—na zł 590 miljn. Idzie też w danym przypadku o wykonanie określonego cyklu prac, które łącznie stworzą pozytywne skutki gospodarcze, i których koszt oszacowany został z kilkunastoprocentową rezerwą na wymienioną sumę. Okres 4-letni zaś stoi w związku z terminem możliwej mobilizacji potrzebnych środków finansowych.

Pytaniem, które w tem miejscu narzuca się w konsekwencji, jest pytanie co do źródeł finansowych dla pokrycia i realizacji tego planu.

Wszystkie dotychczasowe źródła finansowe mają być pociągnięte do współdziałania w wykonaniu zamierzonych planów. Tak więc instytucje finansowe t. zw. rynku sztywnego partycypowałyby w wysokości ok. 70% sum wolnych dla lokat długoterminowych, co w okresie 4 lat winno uczynić zł 500÷600 miljn., Fundusz Pracy w zależności od stanu zatrudnienia może być preliminowany kwotą zł 150÷200 miljn. w okresie 4-letnim. Budżet państwowy i plany finansowe wielu przedsiębiorstw państwowych (koleje, poczty) partycypować mają kwotą zł 400 miljn. Poza tem w tym okresie kilkuletnim kwotą 300÷400 miljn. miałby przyjąć udział w realizacji planu aparat kredytowy Państwa. Wreszcie, w drugim okresie wykonywania planu w zależności od stanu rynku lokacyjnego przewiduje się rozpisanie wewnętrznej pożyczki inwestycyjnej na sumę zł 200÷300 miljn.

Sam w sobie powyższy plan byłby zbyt skromnym elementem dla pożądanego i szerszego ożywienia gospodarczego. Skoro jednak zdecydowaliśmy się uwzględnić z całą oględnością aktualny stan i przypuszczalny rozwój rynku pieniężnego, skoro pragniemy, przez spokój i zdecydowaną siłę Rządu, powrócić ponownie część

stezauryzowanych walorów do kas bankowych w oparciu o zaufanie do przyszłości, skoro pracujemy nad równowagą budżetów, cen i przywróceniem lub wzmocnieniem rentowności w gospodarstwie, to oczywiście plan robót publicznych nie może w obecnej sytuacji wyrosnąć ponad miarę finansowych możliwości. Jednakże już w drugim roku swej realizacji winien on zaabsorbować dalsze 200 tys. robotników. Plan ten z punktu widzenia zagadnienia aktywizacji ma się stać tylko pierwszym katalizatorem, ułatwiającym pożądaną reakcję.

W przygotowaniu mamy szereg opracowań i zarządzeń ściśle organicznych, które niewątpliwie spotęgowałyby znacznie proces strukturalnej przebudowy gospodarstwa społecznego. Posunięcia mogą być bardzo wydajne, ale oczywiście są związane z pewnymi ofiarami lub ryzykiem podatkowym Skarbu Państwa. W chwili obecnej nie jesteśmy w stanie dokonać w tej dziedzinie posunięć radykalnych, gdyż musielibyśmy zaryzykować tak słabą jeszcze równowagę budżetową. Ale, jak wykazałem poprzednio, proces narastania rentowności już się wyraźnie zarysował i w związku z tem wpływy podatkowe kształtują się nieco lepiej. Jeżeli proces ten będzie trwał, a sędzę, że scharakteryzowany uprzednio kilkuletni plan inwestycyjny również do tego się przyczyni — to zarysują się nowe i realne możliwości oddziaływania na dalszą rozbudowę aparatu wytwórczego — przez głębszą reformę podatkową. Obecny jednak aparat skarbowy spowoduje przeciążenia do ostatecznych granic drobnymi podatkami i przelicznymi funkcjami dodatkowymi nie byłby w stanie wykonać głębszej reformy, bez wytworzenia stanu długotrwałego chaosu. Dlatego pragniemy przy pomocy pełnomocnictw i dekretów oczyszczać stopniowo przedpole i dla tej wielkiej pracy, którą w odpowiedniej chwili podejmiemy wspólnie z Izbami Ustawodawczymi.

Nie bez słuszności bowiem „Gazeta Polska” z dnia 8 b. m. dostrzegła nagle, że „przeszkodą do zwalczania bezrobocia jest... Ministerstwo Skarbu z formą pobierania opłat za świadectwa przemysłowe...”

Ze swej strony dodam, że cały w ciągu lat utrwalony w prawie i mózggach ludzkich system podatkowy posiada duże wady polityczno-gospodarcze. Pierwsze pełnomocnictwa z października ub. r. zezwoliły na przeprowadzenie wstępnych reform, polegających najczęściej na zastąpieniu bardziej uciążliwych podatków — opłatami racjonalniejszymi i mniej uciążliwymi dla obywatela. W tym okresie wprowadziliśmy kilkanaście bardzo istotnych i korzystnych gospodarczo zmian. Obecnie można tę pracę, niebudzącą żadnej merytorycznej wątpliwości, kontynuować w takim zakresie, w jakim zezwoli na to sytuacja budżetowa Skarbu. Proszę jednak o zwrócenie uwagi, że w tej właśnie dziedzinie — tak, jak to zapowiedział Pan Premier — można pewne planowe posunięcia czynić, ale nie można ich na dłuższą metę zapowiadać. Powstają bowiem stąd szkody gospodarcze bardzo istotne, podobnie jak przy zapowiedziach zniżki cen powstają objawy zamierania konsumpcji.

Mogę tylko zapewnić, że we wszystkich projektowanych reformach Skarb będzie miał na oku systematyczne usuwanie wszelkich przeszkód, ograniczających narastanie sił gospodarczych wewnątrz kraju, oraz że jedną z podstawowych trosk jest i pozostaje troska o ułatwienie pracy i spotęgowanie jej rozmiarów w procesach gospodarczych. Jeżeli więc poszczególne elementy podatkowe, jak np. świadectwa przemysłowe,

nawet po dokonanej reformie, hamują rozpęd zatrudnienia w drobnych i średnich warsztatach, to mogłyby być dokonane odpowiednie przesunięcia w charakterze podatków, by ułatwić narastanie zatrudnienia, ale zarazem nie naruszać innej podstawy rekonwalescencji gospodarczej, t. j. równowagi budżetu.

Rekapituluję. Nie wyszlibyśmy nigdy ze stanu bezpłodnego biadania, ze stanu marazmu sił moralnych i gospodarczych, gdybyśmy dla samej krytyki chcieli rejestrować wszystkie objawy niedoli, zła, fermentu, wyczynów biurokracji czy niezadowolenia, albo roztrząsać wszystkie problemy, rady i pomysły cudownego zbawiania Ojczyzny. W tem wszystkim można się udusić z obrzydzenia i równocześnie w ciągu całego wciągającego żywota nie pomóc realnie ani jednemu cierpiącemu istotnie nędzę człowiekowi i nie rozwiązać ani jednej najdrobniejszej kwestji. Stwierdzam wyraźnie, że cudu żadnego z dziś na jutro nie stworzymy. Jeżeli jednak mówimy, że mamy dbać o przyszłość Polski, że naszą pracą i wolą chcemy paraliżować przyszłe trudności i niebezpieczeństwa, to znaczy, że w formie polityczną nowego państwa mamy wlewać nową pozytywną i twórczą treść gospodarczą i społeczną. To jest nieuniknione. Czas biegnie dziś szybko, a każdy dzień mija potężne wypadki. Decyzje i działania muszą być podejmowane na coraz większą skalę, a środki, któreimi naród wyposaża swój Rząd, są skromne.

Czyż w tych warunkach domaganie się od Rządu rezultatów szybkich i wszechstronnych — takich, jakich nie osiągnęły narody, znacznie od nas zasobniejsze, ściślej zorganizowane, w pracy publicznej zaprawione — wynika z pobudek rzetelnego patriotyzmu i rzetelnej troski o przyszłość Narodu i Państwa?

Na okres najbliższych lat Rząd pragnąłby skoncentrować uwagę społeczeństwa polskiego na kilku zadaniach, na kilku ważnych sprawach, które napewno same się nie robią, o które trzeba walczyć wytrwale i codziennie, nad którymi wciąż trzeba czuwać.

Jeżeli dziś przedstawiony plan wydaje się za skromnym i za powolnym, to stwarzajmy wspólnie warunki, by możliwości nasze jutro były szersze i większe. Jeżeli pomyślnie posuniemy się dziś naprzód, realnie i stanowczo, to jutro tworzyć będziemy dalszy szerszy i większy program. Stańmy przy hasle: równowaga budżetu, stabilizacja waluty, rozbudowa sił i elementów gospodarczych i mnożenie możliwości pracy! Rząd żyje tem przeświadczeniem, że gdy stawia program pracy dla nowych tysięcy ludzi, to jest istotnym wyrazem i przedstawicielem woli olbrzymiej większości Narodu Polskiego!

Rząd żyje tą świadomością, że każdy nowy tysiąc ludzi zatrudnionych — to nasze wspólne i rzetelne zwycięstwo, którego nie zagłuszy żadne zjadliwe krakanie i żadna złośliwość ludzka; że każda naprawiona lub zbudowana szosa, uregulowana i obwałowana rzeka, że każdy uporządkowany śmietnik czy zbudowany nowy dom, że każdy dymiący komin fabryczny, każdy aktywny bilans, każda nowa i dobrze zorganizowana spółdzielnia, każdy nowy samochód, nowa maszyna, że każda nowa szkoła i każde zbliżenie w pracy państwowej między obywatelem i urzędnikiem — to wielkie i wspólne nasze zwycięstwo.

Generał Rydz-Śmigły rzucił hasło: podciągnąć Polskę wyżej! Hasło to ma walor nie tylko polityczny, ale i gospodarczy. Moment dla wysiłku i pracy jest korzystny pomimo wielu zewnętrznych i wewnętrznych trudności. Ale zrozumieć musimy, że łańcuch dźwi-

gania politycznego znaczenia Państwa jest zawsze zbudowany z ogniw gospodarczych.

Odzyskałiśmy niedawno niepodległość polityczną. Ona nie może i nie chce wegetować w zatęchłej i chmur-

nej atmosferze kryzysu i zaciskania pasa bez końca! Musimy wpuścić do naszych domów odrobinę słońca. Nadszedł czas, by to uczynić poprzez solidarny wysiłek pracy.

TRANSPORT JAKO CZYNNIK PLANOWEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO

DO CZASÓW wojny światowej rozwój gospodarczy postępował niejako samoczynnie. Władza państwowa stawiała sobie tylko jako ogólny obowiązek popieranie rozwoju gospodarczego — obowiązek, wynikający z jednego z zasadniczych celów organizacji państwowej, jakim jest dobrobyt obywateli. Państwo wkraczało w stosunki prywatno-gospodarcze tylko wyjątkowo, gdy specjalnie wymagał tego interes państwowy, lub gdy stosunki prywatno-gospodarcze doprowadzały do jaskrawych konfliktów społecznych.

Po wojnie sytuacja zmieniła się radykalnie. Zrodzona w czasie wojny dalekoidająca ingerencja władzy państwowej w stosunki prywatno-gospodarcze pozostała wszędzie w różnych mniej lub więcej ukształtowanych formach interwencjonizmu i etatyzmu. Powstał też typ państwa totalnego, w którym swoboda dyspozycji prywatno-gospodarczych może wahać się tylko w wąskich granicach. Obecnie nawet w państwach najbardziej liberalnych programy gospodarcze rządów są najbardziej istotnymi podstawami rządzenia.

Etatyzm w Polsce powstał przeważnie nie jako cel sam w sobie, a tylko jako wynik układu stosunków gospodarczych, szczególnie w dziedzinie kredytowej. Natomiast interwencjonizm w przeważającej mierze był koniecznością. Niewątpliwie, pozostanie nią i nadal, chociaż granice jego mogą ulegać zmianom. Obecne kształtowanie się międzynarodowych stosunków politycznych wskazuje na to, że przynajmniej w najbliższej przyszłości nie należy się spodziewać znacznego zmniejszenia interwencjonizmu. Ale i bez tego układ naszych wewnętrznych stosunków gospodarczych wymaga ingerencji władzy państwowej. Pomijam tu powzięte, a nawet realizowane już decyzje co do aktywizacji życia gospodarczego, które w naszych warunkach nie powinny mieć i rzeczywiście nie mają charakteru czysto koniunkturalnego, szczególnie, jeżeli chodzi o inwestycje publiczne.

Ważniejszym momentem jest tutaj sprawa wpływu na kształtowanie się naszej struktury gospodarczej. Zaznaczam odrazu, że nie dopatrywałbym się tutaj terenu dla ingerencji państwowej, gdyby Polska jako całość polityczna i gospodarcza istniała już w ciągu ubiegłego stulecia. Państwo powinno ingerować w kształtowanie się naszej struktury gospodarczej, aby pomóc w usunięciu dysproporcji dzielnicowych, będących wynikiem utraty naszej niezależności politycznej i podziału pomiędzy obce organizacje państwowe. Ingerencja ta powinna być umiarkowana, ale zdecydowana i stała, oraz odbywać się na możliwie szerokiej płaszczyźnie dziedzin gospodarczych, pomiędzy którymi najistotniejszą jest dziedzina inwestycyjna.

Zagadnienie inwestycji stało się ostatnio szczególnie aktualnym w Polsce. Bez obawy przesady można powiedzieć, że zagadnienie to przybiera charakter podstawowy w naszej polityce ekonomicznej. Nikt, zdaje się, dzisiaj nie przeczy, że nasze gospodarstwo naro-

dowe wymaga wielkich inwestycji o charakterze publicznym oraz b. licznych, choć jednostkowo mniejszych, inwestycji prywatnych.

Publiczna działalność inwestycyjna prowadzona była i w ostatnich latach depresji gospodarczej, pomimo trudności finansowych Skarbu i związków samorządowych, a główne dziedziny inwestycji publicznych, do których zaliczamy rozbudowę środków komunikacji, posiadają szczegółowo opracowane plany.

Natomiast prywatno-gospodarcza działalność inwestycyjna uległa zahamowaniu, gdyż jedyny motyw tej działalności, t. j. rentowność wyłożonego kapitału, nie mogła być przewidywana. Obecnie jednak pewne oznaki ożywienia gospodarczego i oczekiwany dalszy rozwój tej tendencji budzą uzasadnioną nadzieję na podjęcie działalności inwestycyjnej i w sferze prywatno-gospodarczej. Niewątpliwie też polityka gospodarcza Państwa będzie zmierzała do popierania i rozwijania tej działalności.

Śluszna jest rzeczą, żeby popieranie takie odbywało się w ramach pewnego ogólnego planu. Inwestycje chybione przynoszą straty nie tylko przedsiębiorcom, ale stanowią też szkodę społeczną, której szczególnie w naszych warunkach należy unikać z uwagi na nasze ubóstwo kapitałowe.

Wspomniałem wyżej, że polityka gospodarcza Państwa, dążąc do popierania prywatnej działalności inwestycyjnej, powinna opierać się na odpowiednim planie. Nie chciałbym być źle zrozumiany i posądzony o zbyt daleko posunięty interwencjonizm. Nie przeczę, że zainteresowany przedsiębiorca najlepiej potrafi ocenić, jaką założyć fabrykę i gdzie ją ulokować. Jednakże najbardziej przewidujący i najściślej kalkulujący przedsiębiorca może planować tylko na podstawie zespołu elementów, bezpośrednio mu dostępnych. Pomędzy temi elementami mogą być takie, które ocenia on jako względnie stałe, gdy tymczasem mogą one ulec zmianie w zależności od takiego lub innego nastawienia polityki gospodarczej, a ponadto polityka ta może spowodować powstanie okoliczności, zupełnie niebranych przez przedsiębiorcę w rachubę, a jednak decydujących o powodzeniu jego zakładu. W dzisiejszych czasach, kiedy ograniczanie roli Państwa do zadań stróża nocnego obywateli należy do przeszłości — wypadki kolizji posunięć polityczno-gospodarczych Państwa z interesami gospodarczymi poszczególnych obywateli mogą być i bywają na porządku dziennym. Jasną jest rzeczą, że tego rodzaju wypadki są niepożądane, i że należy ich unikać. Osiągnąć to można wówczas, gdy istnieje plan gospodarczego rozwoju Państwa.

Plan taki w naszym systemie społeczno-gospodarczym może być bardzo ogólny i nieograniczony konkretnymi terminami. Nie powinien zawierać szczegółów, tylko niewielką ilość zasad prostych, jasnych i oczywistych dla każdego logicznie i społecznie myślącego obywatela. Prostota i jasność takiego planu

powinna być dla każdego gwarancją jego trwałości i niezmienności. Plan taki nie może zawierać żadnych sztucznych koncepcyj, a wypływać z naturalnego stanu rzeczy. Pod naturalnym stanem rzeczy rozumiem nie tylko warunki przyrodnicze, ale też stosunki społeczne oraz polityczne w zakresie międzynarodowym.

Stworzenie i rozpowszechnienie popularnego ramowego planu rozwoju gospodarczego byłoby dużym ułatwieniem dla inwestujących przedsiębiorców, wyłączając z ich kalkulacji szereg niewiadomych, a tem samem czyniąc ich przewidywania bardziej realnymi, konkretnymi i pewnymi.

Kładę szczególny nacisk na ramowość i ogólność planowania, biorąc pod uwagę zmienność i płynność stosunków społecznych, politycznych i gospodarczych oraz rozwój techniki. Nawet bardzo ramowy plan rozwoju gospodarczego—wobec wyżej wspomnianych okoliczności—może czasem wymagać zmian i uzupełnień, jednak zmiany takie i uzupełnienia powinny być przeprowadzone po gruntownych badaniach i wszechstronnych rozważaniach.

Przechodząc do omówienia, co konkretnie miałyby zawierać plan rozwoju gospodarczego, zaznaczyć zaraz muszę, że nie przewiduję tu prawie żadnych nowości. Wynika to z tego przeświadczenia, że plan powinien być emanacją opinii publicznej i brać pod uwagę warunki przyrodnicze oraz stosunki społeczne, polityczne i gospodarcze. W tym stanie rzeczy plan nasz zawierałby szereg akcji, prowadzonych i realizowanych już dotychczas na różnych odcinkach gospodarczych. Wobec tego mógłby się ktoś zapytać, w jakim celu formułować i wiązać się jakimś sztywnym planem rozwoju gospodarczego, skoro nie byłoby w nim wiele więcej ponadto, co robi się obecnie. Wszak i bez tego Rząd stale prowadzi politykę ekonomiczną, której celem jest rozwój gospodarczy kraju.

Aby odpowiedzieć na te zarzuty, należy wziąć pod uwagę dwie następujące okoliczności:

1) utrwalenie się międzynarodowych stosunków gospodarczych w płaszczyźnie dążności autarkicznych, a co za tem idzie—w płaszczyźnie względnie trwałego ograniczenia i usztywnienia stosunków handlowych,

2) zarysowującą się fazę poprawy koniunkturalnej, dającą podstawy do oczekiwania działalności inwestycyjnej w dziedzinie warsztatów produkcji.

Dotychczasowa nasza polityka gospodarcza, jakkolwiek zdecydowanie samodzielna i idąca własnymi drogami, kształtowała się jednak na tle stosunków międzynarodowych, gdyż inaczej być nie mogło i nie może. Jednakże ogromne zmiany w międzynarodowym obrocie handlowym i kredytowym, obserwowane w okresie ostatnich 5÷6 lat, w świadomości ogółu traktowane były jako zmiany o charakterze prowizorycznym. Sfery gospodarcze wszędzie zbyt były przeniknięte liberalizmem gospodarczym niedawnej przeszłości, aby łatwo móc pogodzić się z możliwością jego trwałego, a przynajmniej trwającego dłuższy czas zaniku. Kilkakrotnie przedsiębrane na terenie międzynarodowym poważne próby przeciwdziałania rozwojowi wypadków—dobitnie świadczą o powyższem. Obecnie wysiłków takich nikt już nie inicjuje, i poszczególne narodowe organizmy gospodarcze starają się jaknajkorzystniej urządzić w istniejącym układzie stosunków.

Również i nasza polityka ekonomiczna z ostatnich kilku lat musiała odnosić się do różnych przejawów gospodarczych o charakterze międzynarodowym z re-

zerwą, wobec czego i odpowiednie posunięcia na terenie wewnętrznym nie mogły mieć charakteru definitywnego.

Obecnie, gdy przejawy te nabrały charakteru względnie trwałego, pożyteczne jest utrwalić w świadomości ogółu, że pewne posunięcia w zakresie polityki gospodarczej Rządu nabrały cech stałej konieczności i będą konsekwentnie realizowane.

Zarysowujące się ożywienie gospodarcze czyni sprawę szczególnie aktualną, chodzi bowiem o to, żeby zamierzone przez przedsiębiorców inwestycje przeprowadzane były zgodnie z wytycznymi planu rozwoju gospodarczego, co będzie zarówno w interesie ogółu, jak i inwestujących.

Pragnąc zilustrować na paru przykładach tok mojego rozumowania, przytoczę najpierw sprawę krajowych surowców rolniczych, pomiędzy którymi wybijają się na plan pierwszy surowce włókiennicze i olejarskie. Nie ulega wątpliwości, że bez względu na układ gospodarczych stosunków międzynarodowych nasza polityka ekonomiczna uwzględniłaby poparcie rozwoju uprawy tych roślin względnie hodowli owiec—celem przyścia z pomocą rolnictwu. Jest jednak również pewne, że osiągnięte w tej dziedzinie postępy nie byłyby tak duże, gdyby nie powszechnie stosowana zasada samowystarczalności. Celowe byłoby utrwalenie w świadomości społeczeństwa, że obecna linja postępowania będzie nadal utrzymana—bez względu na sytuację w rolnictwie, t. zn. chociażby sytuacja ta uległa poprawie, np. w związku z poprawą na odcinku zbożowym lub hodowlanym. Mając to na uwadze, możnaby z większą dozą pewności planować inwestycje w zakresie przemysłu włókienniczego.

Jako drugi przykład może posłużyć nam gospodarka drzewem. Istnieją poważne podstawy do twierdzenia, że obecne forsowanie eksportu materiałów drzewnych może mieć uzasadnienie tylko przy przejściowych koniecznościach skarbowych i dewizowych, jednakże na dłuższą metę powinniśmy prowadzić raczej restrykcyjną politykę eksportowo-drzewną. Otóż, stwierdzenie tego faktu mogłoby być cenną wskazówką dla programu inwestycyjnego przemysłowców drzewnych.

Następnym przykładem może być dziedzina handlu płodami rolnymi. Racjonalizacja tego handlu leży w programie gospodarczym Rządu. Sprezycowanie wytycznych tego programu, szczególnie z punktu widzenia możliwości prywatno-inwestycyjnych wydaje się b. wskazanem.

Coraz bardziej aktualnem zagadnieniem staje się rozbudowa różnych gałęzi przemysłu przetwórczego. Rozlokowanie powstających placówek przemysłowych nie może być z punktu widzenia państwowego obojętne. Ustalenie konkretnych zasad, którymi inwestujący mogliby się kierować, byłoby tutaj dużym ułatwieniem.

Przykładów tego rodzaju możnaby podać dużą ilość, już te jednak wystarczą, aby wykazać celowość istnienia ogólnego planu rozwoju gospodarczego. Plan taki stanowiłby również oś dla poszczególnych dziedzin polityki gospodarczej, jak np. polityka kredytowa, skarbowa i komunikacyjna. Obecnie pomimo najlepszych chęci mogą następować tutaj rozbieżności w realizowaniu poszczególnych zadań, albo nawet zgoła zasadnicze różnice poglądów, wymagające często długotrwałych uzgadniań.

Pracując w dziedzinie komunikacyjnej, niejednokrotnie natykałem się na wyżej wspomniane trudności, powodujące albo przewleknięcie w załatwieniu sprawy,

albo załatwienia o charakterze bliżej nieokreślonego prowizorium lub wątpliwego kompromisu.

A zaznaczyć trzeba, że polityka komunikacyjna szczególnie zainteresowana jest w istnieniu scharmonizowanego planu ogólno-gospodarczego—zarówno biernie, jak i czynnie. Biernie—gdyż i swoją działalność inwestycyjną musi dopasowywać do potrzeb gospodarczych, czynnie—gdyż swoją działalnością inwestycyjną i polityką taryf przewozowych może wpływać, a nawet decydować o takim lub innym układzie stosunków gospodarczych.

Pomijam sprawy inwestycyjno-komunikacyjne, które naogół są rozplanowane celowo z punktu widzenia rozwoju gospodarczego Polski i mogłyby tylko wymagać uzupełnień oraz przyspieszenia realizacji, co jest ściśle zależne od posiadanych środków finansowych.

Przejdę do zagadnień taryfowych, z natury rzeczy bardziej płynnych i bardziej narażonych na trudności, wynikające z niedość ściśle i zdecydowanie ustalonych ogólnych wytycznych polityki gospodarczej.

Wprawdzie polityka taryfowa kolei w ciągu kilkunastu lat odrodzonej państwowości polskiej wyłobliła sobie w niektórych dziedzinach gospodarstwa narodowego dosyć stałe i zdecydowane linie postępowania, jednak w stosunkowo małym stopniu wykorzystana została jako czynnik kształtowania naszej struktury gospodarczej.

Powodem tego była okoliczność, że życie wymagało od taryf kolejowych doraźnego regulowania wielu zagadnień. Pierwsze lata powojenne musiały być zużytkowane go do odziedziczonego układu gospodarczego. Dziedzina taryf kolejowych była przytem płaszczyzną tarć pomiędzy interesami kolei i potrzebami różnych gałęzi gospodarczych. Stwierdzić tutaj trzeba, że interes kolei był jednoznaczny z interesem ogólno-gospodarczym, gdyż z minięciem czasów inflacji skarbowej wpływy z przewozów były jedynym źródłem doprowadzenia aparatu kolejowego do stanu, umożliwiającego zapewnienie gospodarstwu narodowemu możliwie dobrych usług przewozowych. Pogorszenie się sytuacji gospodarczej spowodowało hamowanie rozbudowy i udoskonalania kolejnictwa—wobec wysychania źródła, zasilającego działalność inwestycyjną i renowacyjną, gdyż taryfa kolejowa stała się przedmiotem deflacyjnej interwencji na rzecz życia gospodarczego.

Obecnie jednak po szeregu lat prowadzenia polityki taryfowej głównie pod kątem widzenia koniunkturalnym wskazanem wydaje się podejść do zagadnienia z punktu widzenia strukturalnego, tem bardziej, że, jak to starałem się wyżej wykazać, moment jest odpowiedni. Aby do tego przystąpić, konieczne jest oparcie się na planie rozwoju gospodarczego. Gdyby takiego planu nie było, musiałby on być dla aktywnej strukturalnej polityki taryfowej stworzony. Stwierdzić trzeba, że dotychczasowa polityka taryfowa w działalności swojej głównie brała pod uwagę istniejącą strukturę gospodarczą Państwa, a w niewielkim tylko rozmiarze starała się wpływać na ukształtowanie tej struktury. Moznaby więc powiedzieć, że w danym wypadku polityka taryfowa w przeważającej mierze była bierna, a nie czynna. Mówię: „w przeważającej mierze”, gdyż we wszystkich tych wypadkach, w których linia postępowania była jasno narysowana, albo nie nasuwała wątpliwości, starano się realizować przy pomocy taryf pożądane przesunięcia strukturalne. Jako przykłady można tu przytoczyć: popieranie taryfowe obrotu za-

granicznego przez porty polskiego obszaru celnego, popieranie interesów gospodarczych wschodnich okręgów Państwa, wpływanie na to, aby przerób niektórych surowców odbywał się w pobliżu miejsc ich produkcji, jak to ma miejsce przy zbożu i drewnie i t. p.

Jak wiadomo, polityka komunikacyjna może przez odpowiednie inwestycje transportowe otwierać nowe tereny dla działalności gospodarczej; może też przez obniżkę kosztów przewozu wzmacniać wszędzie lub w określonych okręgach rentowność produkcji, albo powiększać konsumpcję, może wreszcie zmieniać kierunki wymiany towarowej.

Aby nie rozszerzać nadmiernie ram niniejszego artykułu, pomiję sprawę inwestycji środków przewozowych, tem bardziej, że posiadamy już w tej dziedzinie naogół celowo opracowane plany działania. Przejdę do dwóch dalszych z wyżej wymienionych możliwości polityczno-komunikacyjnych. Możliwości te są głównie domeną cen przewozu, czyli taryf przewozowych.

Drogą odpowiedniego układu taryf przewozowych można oddziaływać na umiejscowienie takiej lub innej gałęzi produkcji w tej albo innej miejscowości.

Zagadnienie lokalizacji produkcji posiada zagranicą bogatą literaturę ekonomiczną¹⁾ i powinno być u nas troskliwie i szczegółowo badane. Rozwiązanie tego zagadnienia powinno stanowić jeden z najważniejszych punktów naszej polityki gospodarczej.

Na umiejscowienie poszczególnych działów produkcji wpływa szereg znanych czynników. Polityka ekonomiczna drogą odpowiednich posunięć może osłabić działanie niektórych z tych czynników, wzmacniając działanie innych i osiągając w tem przewidzianą zgóry lokalizację traktowanych dziedzin produkcji. Jednym z tych czynników jest transport, a ściślej mówiąc—wysokość kosztów transportu. Zmieniając koszty transportu—czy to drogą zmiany taryf przewozowych, czy też przez uruchamianie tańszych lub droższych środków przewozu—można potęgować lub zmniejszać działanie innych czynników lokalizacyjnych, a tem samem powodować zanik lub powstawanie określonych warsztatów produkcji.

Oddziaływanie na inne czynniki lokalizacyjne czynnikiem transportu powinno w pierwszym rzędzie brać pod uwagę jakość tych czynników. Na czynniki o charakterze przeważnie naturalnym i przyrodniczym należy oddziaływać w zasadzie pozytywnie, t. j. w kierunku spotęgowania ich działania. Np. w rolnictwie nie można polityką transportową przeciwstawić się takim czynnikom, determinującym umiejscowienie produkcji rolnej, jak gleba i klimat, raczej należy potęgować działanie tych czynników. Natomiast może być wskazane osłabianie działania niektórych czynników natury ekonomicznej lub społecznej, jak np. rynki zbytu, koszty robocizny, koncentracja przemysłu.

W planie naszego rozwoju gospodarczego musimy uwzględnić rozmieszczenie produkcji rolnej i rozmieszczenie przemysłu, przyczem, oczywiście, musi istnieć w pewnym stopniu zależność pomiędzy jedną a drugą dziedziną, gdyż oparte na surowcach rolniczych przemysły dla lokalizacji swoich warsztatów będą musiały brać pod uwagę czynnik umiejscowienia surowca.

Zagadnienie lokalizacji produkcji rolnej jest dosyć proste, jako określone czynnikami natury przyrodni-

¹⁾ Patrz praca Witolda Krzyżanowskiego: „Lokalizacja przemysłu”, Kraków, 1927, z której zaczerpnięto niektóre myśli, zawarte w niniejszym artykule.

czej. Ingerencja transportowa może tu mieć miejsce w formie taryf regionalnych, ułatwiających wywóz danego produktu z określonego okręgu na odleglejsze rynki zbytu lub dowóz do tego okręgu pomocniczych środków produkcji, jak np. pewne nawozy sztuczne lub pasze treściwe.

Jeżeli chodzi o lokalizację przemysłu—to zagadnienie jest znacznie więcej skomplikowane, gdyż czynniki, determinujące umiejscowienie przemysłu, są bardziej liczne i więcej płynne niż w dziedzinie produkcji rolnej; oczywiście, z wyjątkiem przemysłów kopalnianych, związanych ściśle ze złożami produktów kopalnianych.

Pozostaje cała ogromna dziedzina przemysłu przetwórczego w najszerszym tego słowa znaczeniu, t. j. łącznie z przemysłem hutniczym, naftowym, tartacznym i t. p., gdzie czynniki, wpływające na lokalizację tego przemysłu, są przeważnie natury ekonomicznej i społecznej. W tej dziedzinie odpowiednie manipulowanie takim czynnikiem lokalizacji, jak koszty transportu, może mieć duże znaczenie, przyczyniając się poważnie do takiego lub innego rozmieszczenia przemysłu, a częściowo nawet wpływać na takie momenty, jak np. rozmiary i organizacja poszczególnych warsztatów.

I tutaj jednak ingerencja taryfowa powinna unikać przeciwdziałania nielicznym zresztą czynnikom, które można zaliczyć do czynników lokalizacyjnych naturalnych. Np. przemysł, przerabiający surowce, tracące przy obróbce dużo na wadze, powinien być umiejscowiony u źródeł surowca; przemysł, zużywający dużo pracy ludzkiej, należy lokalizować w okęgach gęsto zaludnionych, w których ludność jest niedostatecznie zatrudniona. Natomiast należy przeciwdziałać tendencjom lokalizacyjnym, ujemnie oddziałującym na strukturę gospodarczą Państwa, a więc nadmiernej centralizacji przemysłu w poszczególnych miejscowościach; nadmiernej koncentracji przedsiębiorstw, gdyż

w tym ostatnim wypadku niezawsze korzyści techniczne pokrywają się z korzyściami ekonomicznymi i t. p.

Państwowa eksploatacja całej sieci kolejowej w Polsce umożliwi spełnienie wyżej wspomnianych zadań, przynajmniej tak długo, dopóki inne środki komunikacji, eksploatowane prywatnie, nie rozwiną się w większym stopniu.

W miarę rozbudowy dróg kołowych i postępów motoryzacji poszczególne gałęzie produkcji mogą uniezależnić się od kolei i umiejscawiać wbrew zamierzeniom polityki gospodarczej, a nawet zagrażać bytowi przedsiębiorstw, już umiejscowionych planowo. Dlatego też jest ważną rzeczą, aby Państwo utrzymywało stałą ingerencję w zakresie wszystkich środków komunikacji.

Państwa zachodnio-europejskie o wysoko rozwiniętej strukturze gospodarczej, posiadające racjonalnie rozmieszczoną produkcję i prowadzące liberalną politykę gospodarczą, coraz bardziej ingerują w sprawy innych niż kolej środków komunikacji. Tem bardziej jest ona potrzebna w Polsce, jako młodym organizmie państwowym, w którym trzeba przyspieszać proces organicznego scalenia poszczególnych części kraju, a jednym z najpoważniejszych środków tego scalenia jest właśnie polityka komunikacyjna wogóle, a taryfowa w szczególności.

Z krótkiego tego rozpatrzenia transportu, jako czynnika lokalizacji produkcji, widać jego znaczenie dla kształtowania się struktury gospodarczej Państwa. Oczywiście, skuteczność tego działania zależna jest od tempa rozwoju. Gospodarstwo narodowe, będące w stanie zastoju, słabo tylko może reagować na posunięcia w dziedzinie transportu. Uważam jednak, że znajdujemy się w przededniu wzmożenia tempa procesów gospodarczych, i dlatego poruszona w niniejszym artykule sprawa wydaje mi się aktualną.

B. Kaczmarkiewicz

KRONIKA GOSPODARCZA

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

RZĄDOWE PROJEKTY USTAW GOSPODARCZYCH. — W związku z ogłoszeniem dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 26/IV 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi — okazała się koniecznością zorganizowania odpowiedniej kontroli granicznej, a przez to powiększenia personelu dla potrzeb władz celnych oraz Izby Skarbowej w Grudziądzu. Rząd wniósł w związku z tem projekt ustawy o dodatkowych kredytach na rok 1936/37, który zwiększa kredyty w grupie A. — Administracja, w części 8 — Ministerstwo Skarbu w wydatkach zwyczajnych o następujące kwoty: 1) w dziale 2 — „Władze i Urzędy Skarbowe” w § 1 — „Place” o zł 59 000, w § 2 — „Różne świadczenia osobowe” o zł 4 500, 2) w dziale 3 — „Władze i urzędy celne”, w § 1 — „Place” o zł 176 200, w § 2 — „Różne świadczenia osobowe” o zł 160 500, w § 3 „Podróże służbowe i przesiedlenia” o zł 3 000. Łączne zwiększenia kredytów wyniosą kwotę zł 403 200, a na ich pokrycie służyć mają zwiększone wpływy w części 8 — Ministerstwo Skarbu w dz. 5 — „Ogólny Zarząd Skarbowy” w § 18 — „Przypadłości”. Projektowane zwiększenie personelu wyniesie 80 urzędników X gr. up., co pochłonie kredyt w wysokości zł 128 000, 44 niższych funkcjonariuszów w XI gr. upos., na co przeznaczają się zł 57 200 i 66 niższych funkcjonariuszów w XII gr. upos., co pochłonie zł 50 000. Reszta kre-

dytów przewidziana jest na nagrody za wykrycie nielegalnego przewozu środków płatniczych i złota i innych wydatków.

Drugi rządowy projekt ustawy dotyczy zwiększenia kredytu dodatkowego na rok 1936/37, a mianowicie w grupie A. — Administracja w części 4 — Prezydium Rady Ministrów, w wydatkach nadzwyczajnych w dziale 1 w nowoutworzonym § 13 — „Wydatki, związane z urzędzeniem w Wilnie uroczystości pogrzebowych w dn. 12 maja 1936 r.” o sumę zł 100 000. Wydatek ten tłumaczy się sam przez się i znajdzie pokrycie w dodatkowej wpłacie przedsiębiorstwa „Lasy Państwowe” ponad wpłatę, przewidzianą w budżecie na rok 1936/37.

PRACE KOMISYJ SEJMU. — Dn. 5/VI b. r. odbyło się posiedzenie Komisji Budżetowej, na którym Pos. Holyński referował projekt ustawy o kredytach dodatkowych na rok 1936/37. Kredyt, przewidziany w tym projekcie ustawy, został zwiększony o globalną kwotę zł 80 tys., a mianowicie w dziale 2 części 8 — Ministerstwo Skarbu w § 3 — „Podróże służbowe i przesiedlenia” o zł 50 000, w § 8 — „Inne wydatki” o zł 10 000, ponadto w dziale 3, w § 3 o zł 20 000. Powiększenie spowodowane zostało koniecznością rozszerzenia akcji kontroli dewizowej. Komisja projekt ustawy z powyższymi zmianami uchwaliła. Pos. Wojciechowski referował projekt ustawy o kredycie dodatkowym zł 100 000 w budżecie Prezydium Rady Ministrów, który Komisja uchwaliła.

Dn. 9/VI b. r. odbyło się posiedzenie Komisji Rolnej, na którym z kilkoma poprawkami Komisja uchwalila projekt ustawy o zalesieniu niektórych nieużytków. Referował Pos. Freyman.

Dn. 9/VI b. r. odbyło się posiedzenie Komisji Budowlanej, na którym złożone zostało sprawozdanie Pos. Madeyskiego o rządowym projekcie ustawy o zmianie rozporządzenia z dn. 16/II 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli. Na tem posiedzeniu wyłoniona została podkomisja specjalna dla przestudowania tego projektu ustawy oraz wysłuchano opinii o tym projekcie rzeczoznawcy, Dyrektora Związku Miast Polskich, P. M. Porowskiego.

Dn. 10/VI b. r. odbyło się posiedzenie Komisji Administracyjno-Samorządowej, poświęcone sprawie rządowego projektu ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 23/XII 1927 r. o granicach Państwa, który w referacie Pos. Szalwicza ze zmianami Komisja przyjęła.

Dn. 10/VI b. r. na Komisji Budowlanej toczyły się obrady nad projektem ustawy o zmianie prawa budowlanego.

Dn. 10/VI b. r. Komisja Spraw Zagranicznych uchwalila 6 rządowych projektów ustaw ratyfikacyjnych, wniesionych na sesję nadzwyczajną — w referatach Posłów: Kaczkowskiego, Wadowskiego, Pelczyńskiej, Wagnera i Tomaszewicza.

Dn. 10/VI b. r. Komisja Specjalna obradowała nad rządowym projektem ustawy o upoważnieniu Prezydenta Rzplitej do wydawania dekretów. Referował Pos. Sikorski, który zasadnicze swoje stanowisko wobec projektu rządowego odłożył do exposé gospodarczego Pana Wicepremiera. Następnie przemawiał Pan Wicepremier, którego przemówienie podajemy na wstępie zeszytu. W dyskusji, która się rozwinęła, brali udział Posłowie: Referent Sikorski, Sowiński, Budzyński, Mudryj, Olszewski, Pacholczyk, Puławski, Pochmarski, Gardecki, Kamiński, Holyński, Hutten-Czapski, Wagner i Ślaski. Referent Pos.

Sikorski podkreślił, że dekretami niektóre zagadnienia gospodarcze np. dewizowe, załatwiane być mogą daleko skuteczniej. Zasadniczy zakres pełnomocnictw nie budzi zastrzeżeń. Jedyne sprawa nakładania ciężarów przy reformie podatkowej może budzić zastrzeżenia, jak również konieczność uregulowania sprawy stosunku Państwa do wyznania ewangelicko-augsburskiego. Pod kątem pobudzenia życia gospodarczego przy zrównoważonym budżecie — wnosi o uchwalenie pełnomocnictw w brzmieniu rządowym.

Pan Wicepremier zabrał głos po ukończeniu dyskusji, udzielając odpowiedzi i wyjaśnień na poruszone w dyskusji tematy. P. Wiceminister Prof. Ujejski motywował w przemówieniu konieczność utrzymania ustępu b projektu ustawy, dotyczącego uregulowania stosunku Państwa do wyznania ewangelicko-augsburskiego.

Wobec wycofania przez Pos. Hutten-Czapskiego poprawki o zmianie ustępu o podniesieniu obciążeń podatkowych w związku z reformą podatkową — Komisja uchwalila projekt rządowy w brzmieniu przedłożenia.

PRACE KOMISYJ SENATU. — Dn. 9/VI b. r. na posiedzeniu Komisji Administracyjnej Sen. Rdułtowski referował rządowy projekt ustawy o paszportach, który Komisja z poprawkami przyjęła.

Dn. 10/VI b. r. Komisja Gospodarstwa Społecznego, w sprawozdaniu Sen. Leszczyńskiego uchwalila z poprawkami projekt zmiany ustawy o wyścigach konnych. Bez zmian Komisja przyjęła rządowy projekt ustawy o monopolu loteryjnym.

Dn. 10/VI b. r. Komisja Prawnicza rozpatrywała, wysłuchawszy sprawozdania Sen. Petrażyckiego, projekt ustawy o Trybunale Stanu, który przyjęła. W sprawozdaniu Sen. Siedleckiego przyjęła Komisja projekt ustawy o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W MARCU 1936 R. — Wydobycie ropy w marcu 1936 r. wynosiło 4 411 cystern brutto wobec 4 134 cystern w lutym. Przeciętna dzienna produkcja wynosiła bez zmiany ok. 142 cyst. brutto.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, wynosiła ok. 3,5% produkcji brutto — wobec 3,7% w lutym.

Ekspedycja ropy do rafinerij zwiększyła się do 4 651 cyst. (+ 260).

Zapasy ropy zamagazynowanej ograniczyły się do 1 644 cyst. (1 811).

W rejonie borysławskim większe dowiezcenia nowej produkcji uzyskano w otworze Nr. I kop. „Juno” w Tustanowicach w ilości 5 t na dobę i ok. 0,5 m³ gazów na minutę oraz w otworach: „Wagman IV” — 6 t z głęb. 1 459 m, „Dąbrowa XVI” — 3 t z głęb. 1 426 m i „Urszula II”, założonym w celu poszukiwania płytkiego złoża — 0,1 t z głęb. 52 m.

W innych rejonach większe dowiezcenia ukończono w Krygu w otworach: „Henryk” — 3,5 t z głęb. 356 m i „Elżbieta” — 2,5 t z głęb. 280 m, oraz szereg mniejszych dowiezcien w Harkłowej, Męcinie Wielkiej, Potoku, Starej Wsi, Schodnicy i Brelikowie.

Miesiąc sprawozdawczy jest szczególnie cenny dla kop. „Chrobry” w Pasiecznej. W dn. 26/III w dowiezonym w grudniu ub. r. otworze

Nr. XI, produkującym 2 1/2 wagona ropy dziennie, po zauważeniu ubytku plynu postanowiono wyrobić utworzony zasyp. Po wyrobieniu ok. 1,20 m zasypu pojawiły się silne gazy, które podrzuciły świder na wysokość 400 m w górę i zaklinowały go w otworze kamieniami, wyrzucanymi na koronę wieży. Już przy wyciąganiu świda miały miejsce 2 małe wybuchy ropy. Następny — trzeci — wybuch dał żywiołowy wpływ gazów w wysokości 150 m³/min i ok. 30 wagonów ropy na dobę z piaskiem i kamieniami. Po prowizorycznych przygotowaniach produkcja ustaliła się na 7 wagonów ropy dziennie i ok. 30 m³ gazów na minutę. Zdaniem fachowców, ma się tu do czynienia nie z ropą pokładową, lecz szczelinową silnie popękanego terenu na granicy warstw dobrotowskich i łupków menilitowych. Otwór nie trafił na samą szczelinę — w przeciwnym bowiem razie produkcja byłaby prawdopodobnie taka, jak pierwsze fontanny w Borysławiu.

Odbudowa ciśnienia z łóża była prowadzona bez zmiany z pomyslnym wynikiem w Schodnicy; w Strzelbicach wstrzymano prace w Harkłowej na kop. „Minerwa” zauważono wzrost produkcji w sąsiednich otworach o 5 ÷ 40%. W Równem reakcji jeszcze nie zauważono.

Ska Akc. „Pionier” prowadziła prace poszukiwawcze badawcze w rejonach pow. drohobyckiego, stryjskiego i rudeckiego w gminach Uhersko, Letnia, Mędenice, Litynia, Hrudzy, Łęgi Lisiatyckie, Wownia, Mosty Swiniusza, Jasionów, Susłów, Koniuszki Królewskie, Pohorce i Ostrów Pohorecki. Badania te miały za zadanie przesłanie stref zaniku przewodniego horyzontu refleksyjnego na wybranych profilach.

Produkcja i obrót ropą w marcu 1936 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opal i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opal i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opal i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opal i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Luty 1936	830	9	805	387	2 850	132	2 889	1 243	454	5	566	181	4 134	152	4 260	1 811
Marzec 1936	882	9	985	280	3 027	154	3 159	1 193	502	5	507	171	4 411	168	4 651	1 644
I kwartał 1936	2 607	27	2 631	280	8 933	441	9 159	1 193	1 460	16	1 501	171	13 000	484	13 291	1 644
I kwartał 1935	2 378	19	1 487	354	9 418	467	9 305	1 528	808	16	784	71	12 604	502	12 576	1 953

Produkcja i zużycie gazów ziemnych w marcu 1936 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	JASŁO				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				RAZEM			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco
Luty 1936	12 868	2 542	10 106	220	25 836	6 535	19 214	87	4 523	3 744	303	476	43 227	12 821	29 623	783
Marzec 1936	11 679	2 566	8 893	238	25 879	6 993	18 779	107	4 836	3 973	322	541	42 412	13 532	27 994	886
I kwartał 1936	37 255	7 678	28 650	927	77 426	20 641	56 517	268	14 396	11 726	1 027	1 643	129 077	40 045	86 194	2 838
I kwartał 1935	40 091	7 463	31 169	1 459	85 868	24 609	60 957	302	10 638	8 157	1 753	728	136 597	40 229	93 879	2 489

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów ziemnych w marcu 1936 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w														Ilość obrotów, produkujących ropę	Przeciętna dzienna produkcja otworu — w kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłączone gazowe	Samopłynące	Łyzkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstrukc.	Likwidacja	Razem		
			Produktywne	Bez produkcji	Razem											
Luty 1936	8	6	50	83	133	20	208	27	422	2 226	345	29	22	3 446	3 070	480
Marzec 1936	5	9	59	84	143	21	205	27	444	2 215	347	31	21	3 468	3 092	460

Oprócz badań metodą sejsmiczną S-ka Akc. „Pionier” prowadziła badania poszukiwawcze przy pomocy wierceń rdzeniowych w gm. Jankowce i Glinne pow. leskiego. W związku zaś z wierceniami na terenie lasów rządowych w gminie Jasienica Solna pow. drohobyckiego przeprowadzono badania w celu ustalenia pochodzenia wycieków ropnych, występujących w tej okolicy. Wykonany w tym celu otwór głęb. 15·90 m w sąsiedztwie starego otworu „Ewa” uzyskał przyływ ropy w ilości 50 l na dobę. Ropa posiada ciężar gatunkowy 0·818 przy temperaturze 15° i jest koloru zielonego.

W ruchu wiertniczym nie zasły istotniejsze zmiany.

Nowych otworów uruchomiono 17 (15). Z nich w rejonie jasielskim 9 (6): „Graby XII” w Grabownicy Staneńskiej, „Wede CLXIX” w Harklowej, „Elżbieta XVII”, „Szczęść Boże VIII” i „Henryk XVII” w Krygu, „Jakób XVII” i „Lipa LXXIII” w Lipinkach, „Fellnerówka XVIII” w Męcinie Wielkiej i „Zygmunt VIII” w Roztokach. W rejonie drohobyckim podjęto wiercenie 8 nowych otworów (9): „Tamiza V” w Tustanowicach, „Basiówka Ib” w Daszawie, „Galicja-Muchowate XLIV”, „Avanti IV”, „Rudi” w Schednicy,

„Urycka S-ka CXXV” w Uryczu, „Ropienka CVIII” w Ropience i „Dziewczyna z Chicago” w Rozpuciu.

Ruch terenowy wykazuje silne ożywienie w powiecie turczańskim i leskim.

Ceny ropy naftowej pozostały w wysokości niezmienionej, t. j. zł 1 350 za cysternę 10-tonnową loco zbiorniki dla boryslawskiej ropy bruttowej, zakupywanej przez Państw. Zakł. Naft. „Polmin”.

Wydobycie gazów ziemnych w marcu b. r. wyniosło 42 412 tys. m³ — wobec 43 227 tys. m³ w lutym. Przeciętne dzienne wydobywanie wyniosło 1 368 tys. m³ (w lutym 1 490).

Manco gazowe wyniosło 2% produkcji (1·8%).

Cenę gazu ziemnego w marcu ustalono na gr 4·29 (4·61). W okr. jasielskim płacono gr 6·0 za 1 m³, doliczając za tłoczenie gr 0·64 dla zakładów przemysłowych i gr 0·94 dla miast.

Liczba robotników na kopalniach ropy i gazów wynosiła 9 130 osób (9 107).

Produkcja i obrót produktami naftowymi w marcu 1936 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spożycia w kraju	Wysyłka do innych rafin.	Zużycie własne	Eksport	P r z y c h ó d		Z a p a s y	
						z innych rafineryj i gazoli- niarni	import	w dn. 1/III 1936	w dn. 31/III 1936
Benzyna	7 971	4 274	474	2	6 371	3 117	—	24 037	24 004
Nafta	11 143	8 263	365	5	3 527	361	—	16 587	15 931
Olej gazowy	6 066	4 466	44	—	1 949	27	—	5 015	4 658
Oleje lekkie o c. g. do 0·890	206	680	2	—	2	3	—	1 066	591
Oleje: napędowy i opały	259	178	—	—	15	—	—	270	336
Oleje smarowe	5 878	2 630	158	7	2 553	113	—	72 364	73 007
Wazelina	35	23	—	—	—	—	—	173	191
Smary stałe	409	360	—	—	3	—	5	417	468
Parafina	2 162	781	4	—	1 472	—	—	3 127	3 032
Asfalt	2 106	936	—	2	215	—	—	13 702	14 655
Koks	712	51	15	236	95	15	—	683	993
Produkty atypowe.	64	42	—	3	2	—	—	182	199
„ uboczne	269	61	—	88	2	—	—	996	1 114
Olej parafinowy	—1)	—	1 289	13	—	1 606	—	20 453	18 533
Gaz i oleje potne	133	—	—	—	—	—	—	2 818	2 951
Słops	445	—	—	45	—	—	—	1 372	1 772
Pozostałości	921	114	887	368	—	2	—	10 469	10 023
Ogółem :	36 555	22 859	3 238	769	16 197	5 244	5	173 717	172 458

1) Potrącono 2 224 t, pobranych z zapasów do dalszej przeróbki.

W marcu b. r. było czynnych 27 rafinerij nafty (w lutym b. r. 23), które zatrudniały ogółem 3 103 robotników i majstrów. Z tej liczby — 3 069 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafinerjach wynosiła 40 299 (w ub. r. przeciętnie miesięcznie 42 450 tys. t). Przerobiono ropy boryslawskiej (standard) 25 934 t, specjalnej maloparafinowej 7 789 t, specjalnej bezparafinowej 6 576 t.

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 36 555 t, a więc strata przy przeróbce stanowiła 9,2% (przeciętnie w ub. r. 8,0%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 23 628 t (w tem wewnętrzne spożycie rafinerij 769 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach — bez spożycia rafinerij):

	M a r z e c		Przec. mies.
	1936	1935	1935
Benzyna	4 274	4 349	5 549
Nafta	8 263	7 910	10 183
Oleje gazowy i opałowy	4 644	4 384	4 551
Oleje smarowe	3 310	2 994	3 369
Parafina	781	636	688

Ekspert produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerij, przeznaczona na eksport) wynosił ogółem 16 197 t, czyli był większy niż przeciętny eksport naftowy w 1935 r. (14 150 t).

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Marzec	Przec. mies.
	1936	1935
Benzyna	6 371	3 935
Nafta	3 527	2 942
Oleje gazowy i opałowy	1 964	3 562
Oleje smarowe	2 555	1 859
Parafina	1 472	1 598

Ruch z a p a s ó w produktów naftowych w rafinerjach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	I/III 1936	I/IV 1936	I/IV 1935
	Benzyna	24 037	24 004
Nafta	16 587	15 931	32 200
Oleje gazowy i opałowy	5 285	4 994	6 760
Oleje smarowe	73 430	73 598	64 199
Parafina	3 127	3 032	5 061
Inne produkty	51 251	50 899	56 798
Razem:	173 717	172 458	184 477

Ekspert do poszczególnych krajów w marcu 1936 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0,890	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftenowe	Świece	Wazelina	Półprodukty	Pozostałości destylacyjne 1)	Razem
	Austria	—	318	246	—	25	200	—	95	—	—	—	—	—
Czechosłowacja	5 728	1 758	—	—	138	—	15	—	—	—	—	—	—	7 639
Dania	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Grecja	—	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—	—	—	90
Jugosławia	—	—	—	—	72	62	15	—	—	—	—	—	—	149
Łotwa	—	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74
Niemcy	200	88	—	—	60	2	150	—	—	—	—	—	—	500
Norwegja	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Szwajcaria	39	243	705	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	987
Szwecja	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Węgry	—	—	—	—	32	50	—	—	—	—	—	—	—	82
Włochy	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Razem:	5 994	2 481	951	—	349	224	180	95	—	—	—	—	—	10 274
Gdańsk	367	720	989	1	1 272	1 248	35	—	4	—	—	—	15	4 651
Gdynia	10	326	—	1	932	—	—	—	3	—	—	—	—	1 272
Ogółem:	6 371	3 527	1 940	2	2 553	1 472	215	95	7	—	—	—	15	16 197

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wyniosła w marcu b. r. 3 504 t (w lutym 3 266 t). Z ogólnej ilości 42 412 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach — przerobiono w gazoliniarniach 23 046 tys. m³, czyli 54,3%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie 15,2 kg gazoliny (w lutym 14,8 kg). Do rafinerij nafty wysłano jako domieszkę do benzyn ciężkich celem otrzymania benzyny motorowej 2 869 t gazoliny. W ruchu było 24 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 334 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W MARCU 1936 R. — Wydobycie wosku ziemnego w marcu b. r. wyniosło 47 t (45). Ekspert obejmował wyłącznie Niemcy, dokąd wysłano 15 t — wobec 27 t w lutym. Zapasy zamagazynowanego wosku znów bardzo pokaźnie wzrosły — do 158 t wobec 124 t w lutym i 105 t w styczniu b. r. Liczba zatrudnionych robotników obejmowała 373 — wobec 267 w marcu. Ceny wosku ziemnego nie uległy zmianie: płacono loco kopalnia zależnie od gatunku zł 270 — 150 — 60 za 100 kg.

HUTNICTWO

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA ŻELAZNEGO W MAJU 1936 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następująco (w tonnach):

1) Oleje napędowe i opałowe.

I 9 3 6 Maj

	Maj	Kwiecień	1935
Surówka	54 288	45 458	29 627
Stal	111 741	94 891	81 352
Wytwory walcownicane	80 381	69 995	56 655
Rury żelazne i stalowe	5 081	4 209	4 081

W maju zaznaczył się już wyraźnie wpływ sezonu wiosennego na wzrost produkcji żelaza. Oczywiście to należy przypisać w znacznym stopniu zwiększeniu się zamówień prywatnych, częściowo zaś dalszemu wykonywaniu obstalunków rządowych, otrzymanych jeszcze w marcu.

W porównaniu z kwietniem b. r. nastąpił wzrost wytwórczości we wszystkich działach hutniczych, a mianowicie: wytwórczość surówki wzrosła o 20,0%, stali — o 17,4%, wytworów walcownicanych — o 14,9% i rur — o 21,4%. W porównaniu z majem ub. r. produkcja w maju b. r. wzrosła znacznie: surówki o 80,0%, stali o 37,2%, wytworów walcownicanych o 42,0% i rur o 24,5%.

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA CYNKOWEGO I OLOWIANEGO W MAJU 1936 R. przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następująco (w tonnach):

	1 9 3 6	Maj	
	Maj	Kwiecień	
Cynk mufłowy i elektrolityczny	7 762	7 545	6 780
Błacha cynkowa	1 560	1 250	1 342
Kwas siarkowy	13 573	11 644	13 313
Ołów surowy	530	1 289	1 318

Wytwórczość cynku w maju w porównaniu z kwietniem wykazuje nieznaczny wzrost, który się jednak tłumaczy większą ilością dni roboczych w maju niż w kwietniu, wobec czego przeciętna dzienna wytwórczość nie uległa zmianie. Wytwórczość blachy wykazała dalsze zwiększenie, co należy przypisać ożywieniu sezonowemu. Produkcja ołowiu wykazała duży spadek, spowodowany pogorszeniem się konjunktury na ten metal. W porównaniu z majem ub. r. wytwórczość wszystkich działów, z wyjątkiem ołowiu, była wyższa.

Powyższe zmiany w produkcji hutnictwa cynkowego przedstawiają się następująco: w porównaniu z kwietniem b. r. wytwórczość cynku w maju wzrosła o 2·8%, blachy cynkowej o 24·8% i kwasu siarkowego o 16·5%, natomiast wytwórczość ołowiu spadła o 57·3%; w porównaniu z majem ub. r. wytwórczość cynku zwiększyła się o 14·5%, blachy cynkowej o 16·3% i kwasu siarkowego o 2·0%, produkcja ołowiu zmniejszyła się o 60·5%.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

PRZEMYSŁ ŁÓDZKI WOBEC PROBLEMU STOSOWANIA SUROWCA KRAJOWEGO. — Zagadnienia stosowania surowca krajowego w przemyśle włókienniczym nabrały u nas szczególnej aktualności z całego szeregu względów. Problem obrony bilansu handlowego, w którym surowce importowane stanowią pokaźną pozycję (sam import bawełny wynosi ok. 12% całego importu surowcowego) był niewątpliwie jednym z silnych bodźców w kierunku podejmowania prób zastąpienia surowców zagranicznych włóknem krajowym. Niemniej ważkim motywem były wymogi gotowości obronnej Państwa. Dalej, szczególnie ważny był motyw wyzyskania zdolności produkcyjnych naszego rolnictwa. Ostatnio, nowa polityka dewizowa, powodująca, siłą rzeczy, zakłócenia w imporcie surowców zagranicznych, prace te na odinku włókienniczym bardzo poważnie przyspieszyła.

Doceniając w zupełności te zagadnienia, Związek Przemysłu Włókienniczego w P. P. w Łodzi powołał do życia specjalną komisję dla przeprowadzenia całokształtu zagadnień, związanych z kwestią kotonizacji surowców krajowych. Komisja ta, której przewodniczy Wiceprezes Związku P. Gustaw Geyer, składa się z przedstawicieli Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi oraz fachowców włókienniczych, którzy od dłuższego czasu poświęcili się badaniom nad problemami technologii włókien oraz ich kotonizacji. W pracach komisji bierze udział P. Inż. Władysław Bratkowski, profesor technologii włókien na Politechnice Warszawskiej, jeden z najbardziej aktywnych pionierów zagadnień lnianych w Polsce.

Na pierwszym posiedzeniu tej komisji omówiono konieczność jaknajszerszego rozwiązania problemu kotonizacji lnu i konopi w tym kierunku, aby kosztowny ten i stosunkowo dość skomplikowany proces, przeprowadzany dotychczas raczej w formie badań laboratoryjnych, przystosować do masowej produkcji fabrycznej. Prof. Bratkowski w obszernym wywodzie podkreślił, że, jego zdaniem, poważny nacisk położyć należy nie tylko na kotonizację lnu, ale i konopi, które z całego szeregu względów stancją dla tych celów bardzo odpowiedni surowiec. Prof. Bratkowski powołał się przytem na doświadczenia, poczynione w dziedzinie kotonizacji konopi we Włoszech, gdzie produkcja tkanin tego rodzaju zaczyna się rozwijać coraz intensywniej. Technicznie biorąc, prace nad kotonizacją konopi posunięte są stosunkowo znacznie dalej aniżeli odnośnie próby, poczynione z surowcem lnianym. Według wywodów Prof. Bratkowskiego konopie dają z 1 ha 1 000 kg surowego włókna, podczas gdy lnu otrzymać możemy z 1 ha połowę tej ilości. Dążeniem Prof. Bratkowskiego jest uzyskanie tkaniny ze skotonizowanych zielonych konopi, która byłaby tańsza od wyrobów bawełnianych. Uzyskanie surowca krajowego tańszego od importowanej bawełny wpłynęłoby w sposób radykalny na zmniejszenie konsumpcji tego włókna bez stosowania sztucznych ograniczeń — bądź to w postaci redukcji przywozu bawełny, bądź też stosowania specjalnej polityki celnej wobec tego surowca. Jednocześnie zaś w sposób zasadniczy postawiona została sprawa uzyskania krajowego surowca włókienniczego dla potrzeb obrony Państwa. Doświadczenia dotychczasowe doprowadziły do skonstruowania najważniejszej maszyny, która służy do elementarycji

włókna po dokonaniu procesu chemicznego, t. j. rozklejenia. Działanie tej maszyny dało pozytywne rezultaty. Obecne prace doświadczałne idą w kierunku przedzenia zelementaryzowanego włókna na maszynach bawełnianych. Doświadczenia te idą w 2 kierunkach, a mianowicie przeobrażeniu samego włókna skotonizowanego bez domieszki bawełny oraz z domieszką 50% bawełny. Zwłaszcza produkcja mieszanki posiadać może dla włókiennictwa istotne znaczenie, ponieważ nie wymaga zmian technicznych w obecnej aparaturze przędzalnictwa bawełnianego. Nadmienić należy, że tkaniny, wyprodukowane z mieszanki bawełniano-lnianej, spotkały się z pozytywną oceną fachowców i znalazły się już w pewnych ilościach na rynku krajowym.

Prace przystosowawcze tych eksperymentów prowadzone były w całym szeregu fabryk łódzkiego przemysłu bawełnianego oraz Zakładach Żyrardowskich w Żyrardowie. Głównym momentem, który w produkcji fabrycznej tkanin z mieszanki odgrywa zasadniczą rolę, jest moment kalkulacyjny. Według opinii przemysłu, produkcja materiałów z przędzy mieszanej, t. j. bawełny i lnu, w pewnych warunkach kalkulowałaby się w granicach produkcji tkanin bawełnianych, t. j. nie podwyższałaby kosztów produkcji. Również i pod względem jakości i wytrzymałości materiały, wyprodukowane z mieszanki bawełniano-lnianej (przy zawartości lnu do 20%), nie ustępują wyrobom, produkowanym z bawełny.

Komisja dla spraw kotonizacji surowców krajowych wyłoniła specjalną komisję techniczną, na czele której stanął Prof. Inż. Wł. Bratkowski. Komisja ta przeprowadzić ma w jaknajkrótszym czasie prace badawcze na terenie kilku fabryk, które posiadają już pewne doświadczenie w dziedzinie kotonizacji. Prace tej komisji pójść mają w kierunku ustalenia jaknajbardziej racjonalnej kalkulacyjnie metody produkcji artykułów włókienniczych ze skotonizowanych surowców krajowych. Na podstawie tych badań ustalone zostaną pewne standarty, które zastosowane będą przez wszystkie fabryki przemysłu bawełnianego. W ten sposób zagadnienie stosowania surowców krajowych w przemyśle włókienniczym znalazło się w stadium początkowej realizacji tego problemu na szerszą skalę.

Zaznaczyć należy, że prace badawcze przemysłu włókienniczego w dziedzinie włókien krajowych nie ograniczają się do lnu i konopi. Ostatnio podjęte zostały w jednej z fabryk wielkiego przemysłu bawełnianego doświadczenia nad włóknem t. zw. cotone. Włókno to posiada właściwości, umożliwiające łatwe jego przystosowanie do potrzeb przemysłu bawełnianego. Jego kotonizacja sprowadza się bowiem, zgrubsza biorąc, do wygotowania w odpowiednim roztworze ługu sodowego. Według opinii niektórych fachowców, cotone nadaje się do uprawiania w naszym klimacie, dając nawet 2 zbiory rocznie.

Wreszcie, wspomnieć należy o zainteresowaniach przemysłu łódzkiego dla produkcji sztucznej wełny z kazeiny, która, jak wiadomo, ostatnio znalazła zastosowanie we Włoszech pod nazwą „Lanital”.

Jeśli dodać do tego zwiększanie się produkcji z ciętego sztucznego jedwabiu, t. zw. tetry — wówczas uzyskamy całokształt wysiłków przemysłu włókienniczego, zmierzających do wytwarzania towarów włókienniczych z surowców krajowych.

M. K.

ZRZESZENIE INTERESANTÓW HANDLU BAWELNĄ. — Ostatnio zatwierdzony został przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu statut Zrzeszenia Interesantów Handlu Bawełną w Gdyni. Instytucja ta powołana została do życia w celu utworzenia w Gdyni arbitrażu bawełny i uniezależnienia się w tej mierze od pośrednictwa portów zagranicznych, a w szczególności Bremy. W związku z zatwierdzeniem statutu odbyło się pierwsze walne zgromadzenie członków Zrzeszenia, w skład którego wchodzi przedstawiciele przemysłu bawełnianego, banków, agentów bawełnianych, ekspedytorów i kontrolerów bawełny. Walne zebranie postanowiło przyspieszyć prace organizacyjne nad realizacją arbitrażu — tak, aby mógł on podjąć działalność już na jesieni. Jednocześnie powołano do życia komisję arbitrażową oraz komisję dla spraw notowań różnic wartościowych. W celu możliwie oszczędnego administrowania działalnością tej instytucji postanowiono narazie prowadzić wszelkie prace biurowe w oparciu o aparat wykonawczy Zrzeszenia Producentów Przędzy Bawełnianej. Prezesem Zrzeszenia wybrany został P. Dr. Feliks Maciszewski, wiceprezesami zaś — PP.: Wł. Grabowski i J. W. Krauze.

Powołanie do życia arbitrażu bawełnianego w Gdyni będzie poważnym posunięciem w dziedzinie usamodzielnienia się handlu surowcowego od pośrednictwa zagranicznego i wywrzeć powinno korzystny wpływ również i na kształtowanie się bilansu płatniczego w Polsce.

ROLNICTWO

PRZEMÓWIENIE PANA MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH JULJUSZA PONIATOWSKIEGO NA KONFERENCJI PRASOWEJ¹⁾

„Zapraszając dzisiaj Panów, przedstawicieli prasy, miałem na celu poinformowanie Parów o 2 zagadnieniach; o polityce, dążącej do zwiększenia dopływu dochodów rolnictwa, oraz o prowadzonej przez Państwo zabudowie nowotworzonych z parcelacji osad.

Zagadnienie pierwsze—zwiększenia dopływu dochodów do rolnictwa—jest, oczywiście, zagadnieniem wagi kapitalnej, co zmusza Rząd, aby zagadnienie to wysuwał na czoło.

Muszę rozpocząć od pewnego zobrazowania sytuacji w roku zeszłym. Przed rokiem wychodziliśmy z założenia, że jeżeli przez szereg lat dochody rolnictwa ulegały ciągłemu zmniejszaniu się, to zanim będzie można pomyśleć o podniesieniu tej linii ku górze, jest rzeczą konieczną stworzenie momentu, w którym nastąpiłoby zatrzymanie spadku.

Ten punkt wyjścia cechował wszystkie nasze zeszłoroczne obliczenia. Jeżeli przeto dochód rolnictwa obliczam w latach dobrych na ok. 4½ miljard., w roku 1934/35 zmalał on do ok. 13 miljard. (wyłączając drzewo i zarobki), to założenie, że rok 1935/36 powinien przynieść co najmniej tyle samo, było założeniem podstawowym.

W poprzedniej pracy Rządu nad podniesieniem dochodu rolnictwa uwaga główna zwrócona była na produkt niewątpliwie podstawowy, na zboże, w szczególności na żyto, i świadczenia Państwa, związane z wysiłkami podniesienia ceny tego produktu, były świadczeniami wyjątkowo wysokimi. Uderzała tu jednostronność, powodująca zanik normalnego stosunku między działami produkcji, oraz stały wzrost wydatków Państwa.

Konieczny był z tej drogi nawrót, musiało nastąpić różnorodne popieranie wszelkich produktów rolnych i ograniczenie olbrzymiego, jak na nasze stosunki, finansowego wysiłku, wkładanego w jeden odcinek zbożowego eksportu.

Prace nasze zmierzały do obliczenia, jakie straty może mieć rolnictwo przy obniżeniu ceny zboża, i do poszukiwania rekompensat, które odnaleźć można z tytułu zwiększenia dochodów w innych działach produkcji. Rachunek mniej więcej równoważył się, toteż wydatki na premje zbożowe zmniejszono, przesuwając pewną ich część na wydatniejszą pomoc dla innych produktów. W szczególności równorzędnie potraktowano wszelkie ziarna, a więc obok zbóż i ich przetworów—strączkowe i nasiona oleiste. Wreszcie, należycie zwiększono sumy, przeznaczone na podtrzymanie produkcji zwierzęcej. Rezultat okazał się dobrym. Przyniósł on, co dzisiaj już zaznaczałem, nietylko zatrzymanie spadku dochodów, ale i pewne powiększenie tych dochodów. Oceniamy go w stosunku rocznym na ok. 120÷130 miljon., czyli mniej więcej na 10% ostatniego najniższego dochodu rolnictwa z tytułu sprzedanych produktów. Jeżeli zważymy, że ten procent stanowi 3÷4% całości dochodu rolnictwa z okresu dobrej konjunktury, to skok ten jest niewątpliwie niewielki, ale pozwala stwierdzić, że krok naprzód nastąpił, i że

zdolność wytrzymania trudnych warunków ze strony rolnictwa została podniesiona.

Muszę odrazu zwrócić uwagę na rzecz w znacznej mierze decydującą o możliwościach realizacji tego programu. Podniesienie cen szeregu produktów zwierzęcych, nabiału, mięsa i tłuszczu nietylko jest zależne od tego, czy nadwyżki zostaną wywiezione zagranicę, ale przedewszystkiem od tego, czy krajowa zdolność konsumpcji wytrzyma pewną podwyżkę cen. Boć gdybyśmy sobie wyobrażali, że zdolność zakupu tych produktów ze strony ludności zarobkującej nie ulegnie zmianie, to oczywiście nastąpiłoby w krótkim czasie załamanie się tendencji zwyżkowej. Jeżeli załamanie w roku bieżącym nie nastąpiło, to zawdzięczać to musimy powiększeniu się zdolności nabywczej ludności, zakupującej produkty od rolników.

Wiążę tę rzecz bezpośrednio ze wzrostem w roku 1935/36 zarobków ludności, a więc przedewszystkiem z wynikami poważniejszych prac inwestycyjnych, przez Rząd podjętych. I te dwa czynniki składowe traktuję jako tak ściśle ze sobą związane, że zgoła nierozłączalne, i brak jednego spowodowałby załamanie całości. Czyli w wysiłkach ku podniesieniu dochodu rolnictwa warunkiem niezbędnym, nierozłączalnym jest ciągle rozszerzanie zdolności nabywczej ludności miast.

Rezultat roku zeszłego pozwala w stosunku do roku przyszłego podobną drogę kontynuować. Przedewszystkiem musimy sobie zdawać sprawę, że jest konieczne wycofywanie się stopniowe z tego, co ma charakter wyraźnie sztuczny. Utrzymanie w wydatkach Państwa sumy na podtrzymanie eksportu zboża w wysokości znacznie wyższej niż cały budżet Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych jest niewątpliwie czymś anormalnym. Toteż, wychodząc z założenia, że tylko część pomocy, przez Skarb Państwa wypłacanej na rzecz eksportu, dociera do rolnictwa, że pomoc ta nie w tym stosunku podnosi ceny, jakby wynikało z wysokości stawki, sądzimy, że dalsze nieznaczne obniżenie tej stawki nie spowoduje obniżenia cen o kwotę równą zmniejszeniu stawki zwrotu cła. Skok tegoroczny będzie o wiele mniejszy niż w roku poprzednim, bo w roku poprzednim zniesiono superpremie w wysokości zł 4, obniżając tem samem pomoc z zł 10 na zł 6, a ponadto zaniechano zakupów interwencyjnych, dających na 1 q żyta dalszy koszt kilku złotych. W tym roku natomiast obniżka nastąpi o zł 1. Obniżka ta jest zaakcentowaniem stałej tendencji do wycofywania się z akcji premjowania. Obniżenie premji eksportowej na zboże umożliwi podtrzymanie wysiłków nad wyrzuceniem poza granicę kraju nadwyżek produktów w innych działach, a więc przedewszystkiem produktów hodowlanych. Ilościowe przemiany, jakie zaszły w strukturze naszego eksportu, są bardzo poważne, a co najważniejsze—zaszły znacznie różnice i w rozmiarze produkcji.

Stan, który jednostronnie podtrzymywał cenę zboża, nie pozwalając zyskownie użytkować tego zboża na produkcję hodowlaną, ustał, nastąpiła wewnątrz gospodarstw rolnych pewna równomierność opłacal-

¹⁾ Wygłoszone w dn. 5/VI 1936 r.

ności, nastąpił nawrót do normalnego układu, ułatwiając produkcję również wyrobów cenniejszych, przerób we własnym gospodarstwie pokaźnej ilości surowców.

Czy rok przyszły może nam przynieść zmiany, któreby pozwoliły po wczorajszym hasle zatrzymania spadku dochodów rolnictwa stać na gruncie nowego hasła podniesienia dochodów rolnictwa? Jeżeli zaszło podniesienie dochodów rolnictwa w roku zeszłym, winniśmy słusznie zmierzać do tego, aby dalej to podniesienie choćby powoli następowało. Sytuacja jest taka, że niepodobna łatwo liczyć na zmianę cen. To, cośmy w roku zeszłym osiągnęli, podtrzymując eksport i osiągając pewną wyższkę cen w kraju, to najprawdopodobniej nie da się łatwo kontynuować poprzez wysiłki eksportowe. Stawiamy sobie przeto za cel, przynajmniej utrzymać ten poziom cen, który osiągnęliśmy w roku 1935/36.

Na czym wówczas mogłaby się opierać nadzieja powiększenia dochodu rolnictwa? Oczywiście, na zwiększeniu sprzedaży. Decydująca rola nie przypada tu eksportowi. Eksport bowiem jest tak skrupowany tysiącem warunków, systemem układów, wzajemności zakupu w innych krajach, że na powiększenie dochodu przez eksport w stopniu decydującym dla rolnictwa liczyć nie możemy.

Czy może zająć powiększenie konsumpcji wewnętrznej? Wydaje mi się, że to jest ta stawka, o którą musi być podjęta walka, i która jest możliwa do wygrania; jest ona oczywiście ściśle uzależniona od tego, co mówiłem poprzednio, t. j. od dalszego kontynuowania polityki zwiększania zatrudnienia w Polsce, a tem samem zwiększania spożycia. Bez tego znowu stawilibyśmy wobec nietylko rozwiania nadziei podniesienia dochodu rolnego, ale i wobec obawy załamania się i tych skromnych dochodów, jakie w roku zeszłym osiągnęliśmy.

Mam to przeświadczenie, że naturalny przyrost ludności—znaczny, jak Państwu wiadomo, w Polsce—przy wzmagającym się zatrudnieniu zapewnić może narastanie spożycia produktów żywnościowych w kraju. W tej przeto konkluzji musiałbym stwierdzić, że nadzieje podnoszenia dochodów rolnictwa opierać musimy w pierwszym rzędzie na dalszym rozszerzaniu rynku wewnętrznego, i że to rozszerzanie przy założeniu kontynuacji polityki pracy, polityki inwestycyj, jest założeniem słusznym.

Praktyka wskazuje, jak niedostateczne jest zaspokojenie potrzeb ludności w zakresie artykułów spożywczych. Wzrost konsumpcji cukru może być tego przykładem. Oczywiście, ten wzrost w odniesieniu do cukru, który jest artykułem skartelizowanym i był produktem drogim, mógł nastąpić tylko dzięki obniżce cen. Przytanicz z reguły artykułach rolnych zjawiska wzrostu spożycia następować mogą w szeregu produktów przy utrzymanej lub lekko zwiększającej cenie.

Doświadczenia roku bieżącego, które dały nam nie tylko wyższkę cen, ale i pewne wzmoczenie konsumpcji w mieście i na wsi, dają podstawę dalszego stosowania i pogłębiania dotychczasowych metod polityki”.

*

„Państwo, prowadząc swą politykę rolną, zmierza do tego, aby tereny, które wykazują najniższe zaludnienie rolne, stawały się terenami stopniowo zagęszczającymi się, przynosząc ulgę terenom przeludnionym. Poznańskie i Pomorze pod tym wzglę-

dem jest wyjątkową dzielnicą, albowiem stan przeludnienia rolnego jest tam najniższy i zasób ziemi wielkiej własności jest największy. Natężenie przeto polityki agrarnej w tych 2 województwach ma podstawy swoje zarówno gospodarcze, jak i społeczne. Natężenie polityki agrarnej, prowadzone w dzielnicy kulturalnej, zmusza do tego, aby sposób dokonywania osadnictwa był zbliżony do warunków kolonizacyjnych, do których ludność została przyzwyczajona. Zatem nie jest tam możliwe (nie znosi już tego kulturalny poziom ludności) proste wydzielenie kawałka ziemi i pozostawienie własnym losom i wysiłkom nowonabywcy. Od tego prymitywu, który na terenie województw wschodnich jeszcze może być stosowany, przejść się musiało do stworzenia osiedli, pozwalających osadnikowi w pierwszych latach pracy na nowym warsztacie żyć w warunkach znośnych.

Zabudowa tych nowotworzonych osad została rozpoczęta przed laty kilku i zgodnie z miejscowymi zwyczajami prowadzona była przedewszystkiem w postaci zagród murowanych, przytem łączono na wzór niemiecki budynek inwentarski z budynkiem mieszkalnym. Tempo tej zabudowy w żadnej mierze nie odpowiadało zakresowi potrzeb; obejmowało tak skromną część całości nowotworzonych zagród, że szukać należało możliwości wykonania tej zabudowy w sposób przyspieszony. Nadto kosztowność tej zabudowy była w rażącej dysproporcji ze zdolnością płatniczą nowonabywcy.

Mówię, oczywiście, cały czas o parcelacji państwowej, o parcelacji, dokonywanej w imię wysuwania na czoło tych, którzy najbardziej z tytułu swego stanu zamożności tego nowego kawałka ziemi potrzebują, a zatem łączone to być musi z przywilejami bardzo małej wpłaty gotówkowej, pozwalającej już na objęcie gospodarstwa. Parcelacja państwowa jest prowadzona przy zasadzie, że nowonabywca wpłaca 10%, a uprzywilejowani, którymi są b. pracownicy ze służby folwarcznej, płacą 5%. Dalsze spłaty rozłożone są na lat kilkadziesiąt przy oprocentowaniu 3% i oparte są na normalnej dochodowości gospodarstwa. Jeżeli kapitał gruntowy zakredytowany zostanie w 90÷95% temu nowonabywcy, i jeżeli do tego kapitału dodamy kapitał budowlany, to oczywiście łatwo może rodzić się ta skala obciążenia, której osadnik podołać nie może. I zjawisko to niewątpliwie występowało i występuje w sposób jaskrawy.

O ileż naturalniejsze jest wyjście z założenia, że zabudowa, dokonana bezpośrednio przy osadzaniu człowieka na ziemi, musi być ograniczona do pewnego minimum, że rozwinięcie zdolności produkcyjnej tego gospodarstwa wcześniej czy później pozwoli temu gospodarzowi rozszerzyć swoje osiedle. O ileż to jest naturalniejsze od tego, aby wyposażyć osadnika w pokaźne budowle murowane, budowle drogie—w imię tego, że przy wysokim poziomie gospodarstwa będą mu one kiedyś potrzebne, obciążając osadnika odsetkami za kapitał, który będzie włożony w zbyt kosztowne budowle. Jeżeli zrobimy duży budynek gospodarczy, czy duży budynek mieszkalny, to wykorzystanie go zajdzie wtedy, kiedy po kilku latach gospodarstwo swój stan podniesie do takiej skali, że ten budynek będzie mu potrzebny, a skoro taki budynek mamy odrazu, to obciążenie przyjdzie również zaraz.

W tych wypadkach, którymi operujemy, a więc obejmujących gospodarstwa ok. 10÷12 ha, wartość gruntu wynosi zł 6÷7 000. Kapitał budowlany, wkładany

w myśl poprzednich założeń stwarzania dostatnich murowanych budynków, przekracza niejednokrotnie o kilkadziesiąt procent cały kapitał gruntowy. Toteż dążeniem Ministerstwa było, aby ten wkład możliwie obniżyć. Szukało się przeto równie dobrze możliwości zmniejszenia rozmiaru budowy do potrzeb najbliższych lat, jak i szukało się sposobów potanienia budowli w postaci zamienienia budownictwa murowanego na drewniane. To jest ten moment drugi, który doprowadził do konieczności tego budownictwa.

Przy budownictwie drewnianem osiągamy to, że nowonabywca wprowadzony zostaje przed sprzętem i dokonywa sprzętu, a więc w tym czasie winien mieć postawioną stodołę, w której przez czas zniw sam ze swoją rodziną się lokuje i w krótkim przeciągu czasu, następnych tygodni czy paru miesięcy ma również postawiony budynek gospodarczy i mieszkalny. Czyli, że tej samej jesieni, w której gospodarstwo objął, ma budowlę przygotowaną do zamieszkania na zimę.

Ze strony upodobań miejscowej ludności budownictwo drewniane napotyka na głośną dość krytykę. Przyzwyczajenia, wprowadzone przez działania władz niemieckich, dość mocno się utrwaliły. Jeżeli chodzi o cenę budownictwa drewnianego i murowanego z punktu widzenia jego wartości użytkowej dla ludzi, to rzecz ta przedstawia się w ten sposób, że niewątpliwie dobrym domem mieszkalnym jest dostatnio wykonany budynek murowany, ale jest rzeczą niewątpliwą, że budynek murowany, wykonany ze skrajną oszczędnością, jest budynkiem mieszkalnym z punktu widzenia higienicznego gorszym od budynku drewnianego.

Co to znaczy ta skrajna oszczędność? Budynek murowany, wykonany ze skrajną oszczędnością, ma fundament blisko ziemi, ma lichą izolację, cienką ścianę, która przemarza i daje zawilgocenie wewnątrz. To wszystko stwarza, że budynek o przemarzającej ścianie zawilgaca się łatwo i stanowi mieszkanie obrzydliwe. A jeżeli połączony jest budynek inwentarski z mieszkaniem (jak to przeważnie bywa), to cienka ściana, od-

dzielająca izbę mieszkalną od obory, bardzo łatwo nasiąka gnojówką, i plamy wilgoci są wewnątrz mieszkania. Otóż, budynek drewniany pod względem higienicznym niewątpliwie góruje w stosunku do budynku murowanego, wykonanego ze skrajną oszczędnością. A skoro nas nie stać na te budynki, dostatnio murowane, to winniśmy się trzymać drzewa. W wyborze typów kierowaliśmy się tem, aby możliwie zbliżyć się do dawnego polskiego budownictwa na tym terenie. Zbliżenie się do tych typów daje poza względami estetycznymi możliwość uniknięcia ślepego i tępego naśladownictwa budowli niemieckich, o charakterze dla naszego smaku i tradycji zupełnie obcym.

Rozmiary zabudowy, osiągnięte dzięki temu przyspieszonemu wykonaniu, dzięki potanieniu, wyrażały się w ten sposób, że w toku jednego roku 1935 wybudowaliśmy więcej osiedli niż w toku 8 lat poprzednich, a w toku roku 1936 podniesiemy się jeszcze o dobre kilkadziesiąt procent dalej. Czyli z tej zabudowy, która miała charakter do pewnego stopnia wyjątkowy, charakter przywileju dla niektórych osadników, dochodzimy do działania powszechnego, do możliwości wprowadzenia większej liczby osadników do domów własnych w toku pierwszego roku.

Charakterystyczne jest i to, że krytyka tej budowy jest dokonywana znacznie częściej przez ludzi, nie bezpośrednio zainteresowanych. Przyzwyczajenie do budownictwa typu niemieckiego powoduje to, że dostatni, zdawna osiadły gospodarz w Poznańskim, czy na Pomorzu z pewnym lekceważeniem patrzy na budynki drewniane, które się teraz wprowadza, albowiem to nie odpowiada tradycji gburkiego gospodarstwa, która tam jest utrwalona. Jeżeli się jednak na to zjawisko spojrzy i od tej strony, że szczupłość zasobów ziemi zmusza Polskę do tworzenia nowych gospodarstw, o rozmiarze tylko takim, by zapewnić powstanie gospodarstwa samowystarczalnego, to ten typ budownictwa jest konsekwencją pomniejszonego rozmiaru gospodarstwa, które się obecnie tworzy“.

UŻYWANIE WAG Z PODZIAŁKĄ ANGIELSKĄ PRZEZ PRZETWÓRNIE BEKONÓW. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 43/1936, poz. 321 ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 26/V 1936 r. (wydane na podstawie art. 17 dekretu o miarach z dn. 8/II 1919 r. — „Dz. Ust. R. P.” Nr. 72/28, poz. 661), zezwalające w drodze wyjątku przetwórciom bekonów przy ważeniu towarów, przeznaczonych na wywóz zagranicę, na stosowanie wag handlowych przesuwnikowych, z podziałkami, wywzorcowanymi w jednostkach miar systemu angielskiego, oraz wag uchylnych, z wyjątkiem odważnikowo-uchylnych, bądź posiadających oprócz podziałek, wywzorcowanych w jednostkach legalnych, podziałki, wywzorcowane w jednostkach miar systemu angielskiego, bądź też tylko podziałki, wywzorcowane w jednostkach miar systemu angielskiego.

Zezwolenie omawiane ułatwi w znacznej mierze poza zaopatrzeniem rynku angielskiego, będącego jednym z największych naszych odbiorców przetworów mięsnych, również zaopatrzenie innych rynków zagranicznych, które stosują u siebie angielski system miar, poprzednie bowiem rozporządzenie w tej sprawie („Dz. Ust. R. P.” Nr. 71/1934, poz. 687) zezwalało przetwórciom bekonów jedynie na stosowanie wag

angielskich przy ważeniu towarów, przeznaczonych na eksport do Anglii.

Jednocześnie, o ile chodzi o ważenie towarów, przeznaczonych do sprzedaży w kraju, to można stosować wagi uchyłne, z wyjątkiem odważnikowo-uchylnych, posiadające oprócz podziałek, wywzorcowanych w legalnych jednostkach miar, podziałki, wywzorcowane w jednostkach miar systemu angielskiego, z tem zastrzeżeniem, że odważanie może być dokonywane tylko zapomocą podziałek, wywzorcowanych w legalnych jednostkach miar. Postanowienie to wyjaśnia, że w obrocie wewnętrznym mogą znajdować się towary, ważone wyłącznie na podstawie legalnych jednostek miar, obowiązujących w naszym kraju.

Wagi, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, muszą odpowiadać wymaganiom art. 14 dekretu o miarach z dn. 8/II 1919 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 72/28), który postanawia, iż w obrocie publicznym mogą być stosowane wagi wyłącznie legalizowane, legalne i rzetelne.

Omawiane rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia, a jednocześnie straciło moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 31/VII 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 71/1934, poz. 687).

R.

HANDEL

HANDEL WEWNĘTRZNY

RUCH CEN W 1935 R. I I KWARTALE 1936 R. — Ceny w roku 1935 kształtowały się niejednolicie: w I kwartale ceny wykazywały dalszy spadek, przyczem niższe uległy z cen sztywnych ceny niektórych towarów o charakterze konsumpcyjnym, a więc ceny artykułów mono-

polowych, naczyń emaljowanych i t. p.; w II kwartale nastąpił po raz pierwszy od dłuższego czasu wzrost cen, który trwał przez III kwartał i spowodowany został zwyżką cen artykułów rolniczych, przedewszystkiem hodowlanych — z jednej strony, oraz zwyżką cen artykułów przemysłowych, związanych ściślej z cenami światowymi — z drugiej strony; wreszcie IV kwartał dał znowu niżkę cen, ale wywołaną przy-

czyną specjalną, mianowicie rządową akcją obniżania cen artykułów skartelizowanych, przyczem ceny artykułów rolnych i ceny wolne nie brały udziału w ruchu zniżkowym, a raczej w wielu wypadkach wykazywały tendencję lekko wyższą. Podobnie jak w IV kwartale sytuacja w dziedzinie cen kształtowała się w I kwartale b. r., tylko że ruch zniżkowy cen był znacznie słabszy i miał charakter późniejszego efektu akcji rządowej, przeprowadzonej w końcu 1935 r.

Jeśli chodzi o obroty handlowe, to sądząc po wskaźnikach weksli wystawionych oraz ładunków kolejowych, utrzymywały się one w I kwartale b. r. mniej więcej na poziomie ostatniego kwartału ub. r., może z tendencją lekko wyższą. Rozmiary spożycia wykazały w I kwartale b. r. lekki wzrost — dzięki wyższemu spożyciu miejskiego (mimo redukcji dochodów netto pracowników).

Ruch wskaźników cen hurtowych przedstawia następujące zestawienie (na podstawie danych Instytutu Badania Konjunktur i Gł. Urz. Stat.):

		Wskaźnik ogólny	Artykuły rolne krajowe	Artykuły przemysł.
Marzec	1929 . . .	98'6	96'1	100'3
"	1930 . . .	87'7	79'2	92'8
"	1931 . . .	76'7	69'3	80'1
"	1932 . . .	67'9	62'1	69'3
"	1933 . . .	59'8	54'6	60'8
"	1934 . . .	57'3	48'2	61'3
"	1935 . . .	52'1	41'8	56'7
"	1936 . . .	52'1	42'4	55'9

		Artykuły rolne:		Artykuły przemysłowe:		
		sprzedawane przez przetwory rolników		surowce		
				pół-fabrykaty	wyroby gotowe	
Styczeń	1935	33'3	52'6	54'8	55'0	61'1
Luty	"	33'5	50'1	54'7	54'8	61'1
Marzec	"	33'5	50'2	53'9	54'9	60'9
Kwiecień	"	34'0	50'2	54'2	54'8	60'8
Maj	"	35'8	50'8	54'0	54'9	60'7
Czerwiec	"	35'6	50'6	53'9	54'9	60'5
Lipiec	"	35'6	51'9	54'0	55'0	60'3
Sierpień	"	36'7	53'7	53'9	55'2	60'3
Wrzesień	"	37'7	55'1	53'6	56'1	60'4
Październik	"	38'1	55'0	54'4	56'5	60'7
Listopad	"	38'3	53'7	56'3	56'2	60'5
Grudzień	"	37'2	50'4	53'9	54'2	60'1
Styczeń	1936	35'4	49'3	54'5	54'0	59'6
Luty	"	36'5	48'7	54'8	53'9	59'4
Marzec	"	36'2	48'9	55'1	53'7	59'1
Marzec	1934	38'9	57'8	59'9	59'7	64'1
"	1933	44'8	64'6	55'3	60'1	65'9

W I kwartale b. r. (od grudnia do marca) ceny hurtowe spadły zaledwie o 1'1%, przyczem przez wszystkie 3 miesiące: styczeń, luty i marzec b. r. wykazywały poziom prawie niezmienny (52'1, 52'2 i 52'1), a poziom cen w marcu b. r. był identyczny z poziomem w marcu ub. r. W okresie 1935r. (od grudnia 1934 r. do grudnia 1935 r.) ogólny wskaźnik cen hurtowych obniżył się o 1'3%, przyczem znowu w styczniu i grudniu tego roku był on jednakowy.

Jeśli chodzi o ceny artykułów rolnych (łącznie z kolonialnymi oraz innymi, objętymi grupą ogólną żywności i używek) — to zmiany we wskaźnikach poszczególnych pozycji przedstawiały się następująco (wskaźnik: 1928 r. = 100):

	Styczeń 1935	Grudzień 1935	Styczeń 1936	Marzec 1936	Marzec 1935
Ziemiopłody	33'1	33'2	33'4	36'0	33'2
Mąka i kasza	38'3	36'0	35'4	36'0	37'7
Zwierzęta rzeźne	29'5	36'9	35'2	34'7	31'6
Mięso i słonina	34'9	43'6	41'2	39'3	34'6
Nabiał	40'4	47'9	40'8	39'3	37'7
Cukier, spirytus, piwo	85'6	71'7	71'8	71'8	79'1
Towary kolonialne	66'9	72'2	73'6	73'6	67'4
Tytoń	97'5	96'8	96'8	96'8	96'8
Sól	100'9	100'9	100'9	100'9	100'9

Ceny artykułów rolnych obniżyły się w 1935 r. o 0'7%, a w I kwartale b. r. w dalszym ciągu o 3'0%. W marcu b. r. wskaźnik cen artykułów rolnych był o 1'4% wyższy niż w marcu ub. r., przyczem wyższe w b. r. były ceny zarówno artykułów roślinnych jak i zwierzęcych z wyjątkiem cen artykułów przemysłu rolnego, co pozostaje w związku ze zniżką cen cukru. W I kwartale b. r. wzrosły ceny ziemiopłodów, przedewszystkiem zbóż, natomiast ceny produktów zwierzęcych obniżyły się; ta zniżka miała jednak charakter przejściowy, gdyż już w kwietniu ceny zwierząt i przetworów mięsnych podniosły się, a tylko ceny nabiału w dalszym ciągu lekko zniżkowały. Zauważyć należy — że mi-

mo zniżki w kwartale sprawozdawczym — ceny zarówno artykułów roślinnych jak i artykułów hodowlanych były w końcu I kwartału b. r. dość znacznie wyższe niż w tym samym czasie w 1935 r.

Grupa artykułów przemysłowych wykazała w ciągu 1935 r. wzrost cen o 1'3% (t. j. licząc od grudnia 1934 r. do grudnia 1935 r., natomiast w styczniu 1935 r. i w grudniu 1935 r. był poziom cen identyczny), a w I kwartale b. r. — wzrost o 1'1% (w marcu 1935 r., w styczniu b. r. i w marcu b. r. był poziom cen jednakowy). Zmiany cen, jakie zaszły w poszczególnych działach towarowych, przedstawia poniższy ruch wskaźników (przy podstawie: 1928 r. = 100):

	Styczeń 1935	Grudzień 1935	Styczeń 1936	Marzec 1936	Marzec 1935
Drewno surowe	45'5	46'5	49'2	49'6	45'3
" obrobione	39'9	39'7	40'2	40'3	39'7
Surowce włókniste	36'5	38'1	37'8	39'1	34'3
Przędza	44'6	46'4	46'3	46'0	44'5
Tkaniny	57'1	56'1	56'1	55'6	57'1
Paliwo mineralne	83'7	77'3	77'3	77'3	83'5
Oleje mineralne	86'7	84'1	84'1	84'1	86'7
Złom i ruda żelazna	57'7	61'3	59'8	61'6	57'2
Żelazo	78'8	70'9	70'9	70'9	78'8
Metale nieżelazne	42'1	48'8	48'4	48'6	42'5
Skóry surowe	29'4	31'9	32'1	32'5	27'8
" wyprawicne	42'2	43'6	43'5	42'3	41'3
Odzież i obuwie	47'3	46'4	46'2	45'2	47'0
Chemicalka	76'2	70'3	68'4	67'8	75'1
Mydło	59'9	73'7	73'7	73'7	59'9
Nawozy sztuczne	76'3	75'2	75'9	76'6	78'4
Materiały budowl. min.	46'6	49'1	46'6	45'2	47'5
Papier	65'2	55'8	55'8	55'8	62'9
Urządzenia domowe (meble, naczynia, żarówki)	73'6	70'5	69'8	69'4	72'5
Maszyny i narz. rolnicze	75'5	69'6	68'2	68'2	73'3
Maszyny, narzędzia i in. wyroby dla przemysłu	81'7	79'7	76'7	76'7	81'2

W grupie drzewnej — w związku ze wzrastającym uruchomieniem tartaków oraz zbytem drzewa zarówno na rynku wewnętrznym, jak i na eksport — nastąpiła w I kwartale b. r. zwyżka cen drewna zarówno surowego jak i obrobionego — silniejsza przytem dla surowca.

W grupie włókienniczej tendencja cen w I kwartale była niejednolita — zwyżkowa dla surowców, stabilizacyjna dla przędzy, lekko zniżkowa dla tkanin, któremi obroty były stosunkowo niewielkie — ze względu na nierozpoczęty właściwy sezon sprzedażowy, z wyjątkiem czasu strejkowego w I połowie marca. Jeśli chodzi o surowce, to zwyżkowały ceny prawie wszystkich surowców z wyjątkiem ceny bawełny, która pozostała niezmienną.

W zakresie paliwa ceny w I kwartale b. r. — po zniżce w grudniu — pozostały zupełnie niezmienną.

W grupie metali ceny żelaza, które w grudniu zostały obniżone, nie uległy w b. r. zmianie, ceny zaś innych metali, aczkolwiek wahały się, wykazały jednak różnice minimalne; właściwie mówiąc, ceny cynku i ołowiu były ustabilizowane, a lekko wzrosły ceny miedzi i lekko spadły ceny blachy cynkowej.

W grupie pozostałych artykułów przemysłowych nastąpiła bardzo nieznaczna zwyżka cen skór surowych (cielęcych), przy niewielkiej jednocześnie zniżce cen skór wyprawionych; spadły ceny chemicalki (zwłaszcza kwasu siarkowego i terpentyny); natomiast wzrosły ceny nawozów sztucznych (wszelkich prócz tomasyny); mimo rozpoczęcia sezonu budowlanego i znacznie w związku z tem zwiększonych obrotów ceny materiałów budowlanych wykazały w I kwartale b. r. zniżkę (zwłaszcza cement); bez zmiany pozostały ceny papieru i ceny mydła.

Jak wspomnieliśmy wyżej, w okresie rocznym od marca 1935 r. do marca 1936 r. ceny artykułów rolnych wzrosły o 1'4%, a ceny artykułów przemysłowych pozostały niezmienną. Lecz niezmienną w ogólnym wskaźniku w poszczególnych grupach ceny artykułów przemysłowych wykazały dość znaczne różnokerunkowe zmiany. Jeśli wziąć grupy surowców, to widzimy wzrost cen drewna surowego o 8'6%, surowców włóknistych — o 12'3%, złomu i rudy żelaznej — o 7'7%, skór surowych — o 17'0% i jedynie spadek cen paliwa — o 7'4%. Ceny półfabrykatów wykazywały naogół mniejsze różnice, z przewagą przytem tendencji zniżkowej. I tak, ceny drewna obrobionego wzrosły o 1'5%, ceny przędzy — o 3'3%, ceny skór wyprawionych — o 2'4%, ceny metali nieżelaznych — o 14'4%, natomiast obniżyły się ceny: olejów mineralnych o 3'0%, żelaza o 10'0%, chemicalki o 9'7%, nawozów sztucznych o 2'3%, materiałów budowlanych o 4'8%, papieru o 11'3%. W zakresie wyrobów gotowych o charakterze bezpośredniej konsumpcji nastąpił m. in. spadek cen tkanin o 2'7%, wzrost zaś silny cen mydła — o 23'0% i t. d. Co się tyczy cen artykułów rolnych, to wzrosły w ciągu roku ceny ziemiopłodów (o 8'4%), spadły zaś ceny przetworów zbożowych (o 4'5%); wzrosły też w cenie wszystkie artykuły hodowlane — a więc zarówno żywiec (o 10'0%), jak i mięso wraz z przetworami (o 13'6%), jak i nabiał (o 4'2%).

Jeśli podsumujemy ruch cen w okresie rocznym od marca 1935 r. do marca 1936 r. według pewnych zasadniczych grup i działów — to stwierdzimy, że — w odniesieniu do przemysłu — ceny surowców wzrosły o 2,2%, ceny półfabrykatów natomiast spadły o 2,2%, wreszcie ceny wyrobów gotowych obniżyły się o 3,0%, przyczem ceny wyrobów dla produkcji rolnej spadły o 7,0%, ceny wyrobów dla produkcji przemysłowej — nieznacznie słabiej, bo o 6,7% i ceny wyrobów dla konsumpcji — tylko o 2,1%.

W odniesieniu do rolnictwa — ceny artykułów, sprzedawanych bezpośrednio przez rolników (ziemiopłody, zwierzęta, nabiał), wzrosły w ciągu roku (marzec 1935 ÷ marzec 1936) o 8,1%, natomiast ceny przetworów (przetwory zbożowe, mięso i tłuszcze, cukier, spirytus i piwo) spadły o 2,6%. Korzystnie wypada w omawianym okresie rocznym zestawienie ruchu cen artykułów, sprzedawanych przez rolnika, (wzrost o 8,1%) z ruchem cen artykułów żywności i używek, nabywanych przez spożywców (nabiał, przetwory roślinne i zwierzęce, towary kolonialne, tytoń, sól), które podniosły się zaledwie o 0,9%. Jeszcze korzystniej przedstawia się porównanie ruchu cen artykułów, sprzedawanych przez rolnika, z ruchem cen artykułów, nabywanych przez rolnika (maszyny i narzędzia, nawozy, materiały budowlane, drewno, żelazo, skóry, towary kolonialne, cukier, sól, spirytus, piwo, tytoń, węgiel, nafta, mydło, tkaniny, obuwie, meble i naczynia): gdy pierwsze podniosły się o 8,1%, to drugie spadły o 3,3%.

Koszty utrzymania (w Warszawie), opierające się na cenach detalicznych, wykazały w 1935 r. (od grudnia do grudnia) wyraźny spadek, wynoszący mianowicie — zarówno jeśli chodzi o koszty utrzymania rodzin robotniczych, jak i koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych — 3,8%. W I kwartale b. r. koszty utrzymania w dalszym ciągu spadały: rodzin robotniczych — o 2,3%, rodzin pracowników umysłowych — o 2,1%. Zaznaczyć należy, że w niższe koszty utrzymania w I kwartale b. r. pewną rolę odegrała niżka kosztów żywności — o 3,7% względnie o 4,8%.

W okresie rocznym — od marca 1935 r. do marca 1936 r. — koszty utrzymania rodzin robotniczych spadły o 4,5% i koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych o 4,6%, przyczem w obu wypadkach ruch kosztów żywności (w pierwszym wypadku bardzo lekko niżkowy, w drugim — bardzo lekko zwykzowy) nie odegrał prawie żadnej roli, natomiast dość silnie zaważyła grupa kosztów opatu i światła które spadły w pierwszym wypadku o 12,9%, w drugim zaś — o 13,3%

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 25/V ÷ 7/VI 1936 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	25 ÷ 31/V	1 ÷ 7/VI	Wzrost
Pszzenica			
Warszawa . . .	23'00	23'25	1'0
Poznań . . .	21'88	22'13	1'1
Lwów . . .	20'12½	20'96	4'1
Średnia . . .	21'67	22'11	2'0
Ż y t o			
Warszawa . . .	14'50½	14'63	0'8
Poznań . . .	14'50½	14'59½	0'6
Lwów . . .	13'25	13'58	2'4
Średnia . . .	14'09	14'27	1'2
O w i e s			
Warszawa . . .	15'50	15'50	—
Poznań . . .	15'13	15'13	—
Lwów . . .	13'25	13'46	1'5
Średnia . . .	14'63	14'70	0'5
Jęczmień browarowy			
Warszawa . . .	15'63	15'75½	0'7
Poznań . . .	—	—	—
Lwów . . .	—	—	—
Średnia . . .	15'63	15'75½	0'7
Jęczmień zwykły			
Warszawa . . .	15'13	15'27½	0'9
Poznań . . .	15'38	15'38	—
Lwów . . .	—	—	—
Średnia . . .	15'25½	15'32½	0'4

— Okres sprawozdawczy (od 2 do 6 czerwca) na rynku zbóż i przetworów przyniósł jedną z tych licznych w ostatnich czasach zwyżek większości notowań, przy obrotach w dalszym ciągu malejących. Salda tygodniowe dodatnie na giełdzie warszawskiej kształtowały się następująco (w zł na 100 kg): pszenica jednolita 753 grl i zbierana 742 grl o 50, żyto I standart 700 grl i II standart 687 grl o 50 oraz jęczmień o wadze 649 grl i 620,5 grl o 25. Na giełdzie poznańskiej zwyżkowały (analogicznie): pszenica o 50, żyto o 50, wszystkie gatunki i rodzaje mąki pszennej i mąki żytniej o 75.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wyniósł 6 086 t, w tem 1 502 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednio liczby wynosiły: 5 376 i 1 908).

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 753 grl 23'50 ÷ 24'00 (23'00 ÷ 23'50), — zbierana 742 grl 23'00 ÷ 23'50 (22'50 ÷ 23'00), żyto I standart 700 grl 14'75 ÷ 15'00 (14'25 ÷ 14'50), — I standart 730 grl bez obrotów, — II standart 687 grl 14'50 ÷ 14'75 (14'00 ÷ 14'25), jęczmień browarny 689 grl 15'50 ÷ 15'75, — o wadze 678/673 grl 15'50 ÷ 15'75 (15'25 ÷ 15'50), — o wadze 649 grl 15'25 ÷ 15'50 (15'00 ÷ 15'25), — o wadze 620,5 grl 15'00 ÷ 15'25 (14'75 ÷ 15'00), owies I standart 497 grl 15'75 ÷ 16'25, — I standart 546 grl 16'25 ÷ 16'50, — II standart 460 grl 15'25 ÷ 15'75, mąka pszena I gat. A o ÷ 20% 36'00 ÷ 38'00, — I gat. o ÷ 45% 34'00 ÷ 36'00, — I gat. B o ÷ 55% 33'00 ÷ 34'00, — I gat. C o ÷ 60% 32'00 ÷ 33'00, — I gat. D o ÷ 65% 31'00 ÷ 32'00, — II gat. A 20 ÷ 55% 30'00 ÷ 31'00, — II gat. B 20 ÷ 65% 28'00 ÷ 30'00, — II gat. D 45 ÷ 65% 25'00 ÷ 26'00, — II gat. F 55 ÷ 65% 24'00 ÷ 25'00, — II gat. G 60 ÷ 65% 23'00 ÷ 24'00, — III gat. A 65 ÷ 70% bez obrotów, mąka żytnia wyciągowa I gat. o ÷ 30% 22'50 ÷ 23'50, — I gat. o ÷ 50% 22'50 ÷ 23'50, — I gat. o ÷ 65% 21'50 ÷ 22'50, — II gat. 50 ÷ 65% 18'00 ÷ 18'50, — razowa o ÷ 95% 18'00 ÷ 18'50, — polednia ponad 65% 14'00 ÷ 14'50, otręby pszenne grube z przemiału standartowego 12'00 ÷ 12'50, — średnie z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'50, otręby żytnie z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'50.

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 22'25 ÷ 22'50 (21'75 ÷ 22'00), żyto 14'75 ÷ 15'00 (14'25 ÷ 14'50), jęczmień 700/725 grl 15'50 ÷ 15'75, — 670/678 grl 15'25 ÷ 15'50, — browarny bez notowań, owies 450/470 grl 15'50 ÷ 15'75, — standartowy 15'00 ÷ 15'25, mąka wraz z workiem: pszena I gat. A o ÷ 20% 35'50 ÷ 37'25 (34'75 ÷ 36'50), — I gat. A o ÷ 45% 34'75 ÷ 35'25 (34'00 ÷ 34'50), — I gat. B o ÷ 55% 33'75 ÷ 34'25 (33'00 ÷ 33'50), — I gat. C o ÷ 60% 33'25 ÷ 33'75 (32'50 ÷ 33'00), — I gat. D o ÷ 65% 32'25 ÷ 32'75 (31'50 ÷ 32'00), — II gat. A 20 ÷ 55% 31'50 ÷ 32'00 (30'75 ÷ 31'25), — II gat. B 20 ÷ 65% 31'00 ÷ 31'50 (30'25 ÷ 30'75), — II gat. D 45 ÷ 65% 28'50 ÷ 29'00 (27'75 ÷ 28'25), — II gat. E 55 ÷ 65% 24'25 ÷ 24'75 (23'50 ÷ 24'00), — II gat. G 60 ÷ 65% 22'75 ÷ 23'25 (22'00 ÷ 22'50), — III gat. A 65 ÷ 70% 20'75 ÷ 21'25 (20'00 ÷ 20'50), — III gat. B 70 ÷ 75% 18'75 ÷ 19'25 (18'00 ÷ 18'50), mąka żytnia wyciągowa I gat. o ÷ 30% 22'00 ÷ 22'25 (21'25 ÷ 21'50), — I gat. o ÷ 50% 21'50 ÷ 21'75 (20'75 ÷ 21'00), — I gat. o ÷ 65% 20'50 ÷ 21'00 (19'75 ÷ 20'25), — II gat. 50 ÷ 65% 15'50 ÷ 16'50 (14'75 ÷ 15'75), — polednia ponad 65% 14'00 ÷ 15'00 (13'25 ÷ 14'25), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 10'00 ÷ 10'75, — grube z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'50, otręby żytnie z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'50, otręby jęczmienne 11'50 ÷ 12'75.

BYDŁO I MIĘSO

— W m a j u na rynku krajowym bydła i mięsa utrzymywała się nadal zwyżkowa tendencja dla wszystkich gatunków zwierząt rzeźnych, z wyjątkiem cieląt — ze względu na sezonowy wzrost podaży. Eksport na obce rynki rozwijał się względnie pomyślnie w ramach ustalonych kontyngentów przy utrzymanej tendencji. Rozwój eksportu do Niemiec kształtował się pomyślnie. Również korzystnie przedstawiał się wywóz trzody bitej do Belgii. W porównaniu z analogicznym okresem ub. r. eksport żywej trzody zwiększył się o 344 sztuki, t. j. o 2,8%, pod względem zaś wartości wzrósł o 21 451 tys., czyli o 39,7%. Na uwagę zasługuje poważny wzrost wywozu towaru bitego w stosunku do żywcia,

Warszawa. — Urzędowe notowania w/g Giełdy Mięśnej z końca maja — w zł za 100 kg żywej wagi: woly I kl. dobrze opasione: a) mięsne 72½ ÷ 75, b) inne 67 ÷ 70, II kl. średnio opasione: a) mięsne 60 ÷ 64, b) inne 56½ ÷ 58, III kl. mało opasione: a) mięsne 54, b) inne 50, krowy I kl. dobrze opasione: a) mięsne 70 ÷ 75, b) inne 63 ÷ 69½, II kl. średnio opasione: a) mięsne 58 ÷ 62, b) inne 54 ÷ 56½, III kl. mało opasione: a) mięsne 52 ÷ 53, b) inne 50, buhaje I kl. dobrze opasione: a) mięsne 67 ÷ 69, b) inne 62 ÷ 66, II kl. średnio opasione: a) mięsne 58 ÷ 60, b) inne 54 ÷ 55, III kl. mało opasione: a) mięsne 52 ÷ 53, b) inne 50,

bukaty (wolce, byczki, jałówki) małowięsne 50, cielęta extra I kl. pełnomięsiste powyżej 40 kg 60 ÷ 62, II kl. małowięsiste powyżej 30 kg 55 ÷ 58, świnie słoninowe powyżej 150 kg 97 ÷ 108, mięsne powyżej 110 kg 87 ÷ 96, — 80 ÷ 110 kg 83 ÷ 85.

Poznań. — Urzędowe notowania cen z II połowy maja — w zł za 100 kg żywej wagi: woły pełnomięsiste, wytuczone, nieoprzegrane 60 ÷ 64, mięsiste tuczone do 3 lat 53 ÷ 56, — starsze 46 ÷ 50, miernie odżywiane 40 ÷ 44, buhaje wytuczone pełnomięsiste 58 ÷ 62, tuczone mięsiste 52 ÷ 56, nietuczone, dobrze odżywiane 46 ÷ 50, miernie odżywiane 40 ÷ 44, krowy wytuczone pełnomięsiste 58 ÷ 66, tuczone mięsiste 52 ÷ 56, nietuczone dobrze odżywiane 44 ÷ 48, miernie odżywiane 16 ÷ 20, jałowice wytuczone pełnomięsiste 60 ÷ 64, tuczone mięsiste 53 ÷ 56, nietuczone dobrze odżywiane 46 ÷ 50, miernie odżywiane 40 ÷ 44, młodzież dobrze odżywiana 40 ÷ 44, miernie odżywiana 36 ÷ 38, cielęta najprzędniejsze wytuczone 72 ÷ 80, tuczone 64 ÷ 70, dobrze odżywiane 52 ÷ 60, miernie odżywiane 40 ÷ 50, owce II gat. 52 ÷ 56, świnie pełnomięsiste 120 ÷ 150 kg żywej wagi 104 ÷ 110, — 100 ÷ 120 kg żywej wagi 96 ÷ 102, — 80 ÷ 120 kg żywej wagi 88 ÷ 94, mięsiste ponad 80 kg 80 ÷ 86, maciory i późne kastraty 84 ÷ 94. Przebieg targu ożywiony.

MASŁO

— W maju na rynku krajowym masła nastąpiło dalsze osłabienie tendencji rynkowej — głównie wskutek wzrostu produkcji i podaży. Kształtowanie się cen w poszczególnych ośrodkach miejskich w kraju było nierównomierne i w dużym stopniu pozostawało pod wpływem tych lub innych możliwości eksportowych. Ujemnie na stan rynku wpływały podrzędne gatunki masła, które nie nadawały się do eksportu i ciążyły na rynku krajowym. W dalszym ciągu ujawnia się potrzeba podniesienia jakości produkcji zwłaszcza wobec nieuniknionej konieczności wywożenia większych ilości masła na obce rynki.

Warszawa. — Hurtowe notowania masła w/g Komisji Nabiałowej, obowiązujące od dn. 24/V — w zł za 1 kg: wyborowe I gat. bez opakowania 2:10, — w opakowaniu firmowym $\frac{1}{8} \div \frac{1}{4}$ kg 2:20, deserowe mleczarskie II gat. 1:50, solone mleczarskie 1:90, osekłowe 1:60. Cena masła wyborowego zmniejszała o gr 20 na 1 kg, pozostałe gatunki — o gr 10.

Lwów. — Hurtowe notowania masła z II połowy miesiąca — w zł za 1 kg: deserowe blokowe 2:50, stołowe 2:30, kuchenne 2:10.

Poznań. — Notowania w/g Związku Gospodarczego Spółdzielni Mleczarskich (ceny hurtowe masła mleczarskiego ze śmietany pasteryzowanej — w zł za 1 kg franco stacja załadownicza): I gat. wyborowe 2:35, II gat. stołowe 2:25, III gat. kuchenne 2:15. Tendencja utrzymana.

JAJA

— W maju na krajowym rynku jajczarskim panowała nierównomierna tendencja: słabszy w początku okresu sprawozdawczego nastrój rynku — w połowie miesiąca doznał dość wyraźnej poprawy, a następnie ceny ponownie zaczęły się obniżać. Naogół jednak należy stwierdzić, że w porównaniu z innymi artykułami hodowlanymi i cenami z ubiegłych lat — tegoroczny stan rynku jajczarskiego przedstawiał się pożyślnie.

Warszawa. — Notowania jaj w/g Związku Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich z końca miesiąca — w zł za skrzynię à 1440 sztuk: gwarantowane najświeższe 76, nieprześwietlane duże 70. Dowozy normalne, zapotrzebowanie spokojne, tendencja utrzymana.

Kraków. — Notowania jaj w/g Małopolskiego Związku Mleczarskiego z końca maja — w zł za skrzynię à 1440 sztuk: nieprześwietlane 70. Dowozy dostateczne, tendencja spokojna.

Lwów. — Notowania jaj w/g Małopolskiego Związku Mleczarskiego — w zł za skrzynię à 1440 sztuk: świeże, nieprześwietlane 60 ÷ 65. Sytuacja bez zmiany.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 2 do 6 czerwca 1936 r.

Na rynku akcyjnym w okresie sprawozdawczym nie miały miejsca poważniejsze zmiany w stosunku do okresu poprzedzającego; tendencja charakterystyczna należy jako niejednorodną, obroty były skromne — w związku z krótszym (o 2 dni) tygodniem. Akcje Banku Polskiego

oscylowały około ostatnio notowanych kursów, okres sprawozdawczy zamknęły jednak stratą w wysokości zł 1:00. Zmniejszały również akcje Ostrowca i Haberbuscha o zł 0:50 oraz akcje Modrzejowa — o zł 0:05. Poza utrzymanymi akcjami Warsz. Tow. Fabryk Cukru — akcje Warsz. Tow. Kopalń Węgla odnotowały zysk w wysokości zł 0:75, Lilpopa — zł 1:25 i Starachowic — zł 1:00.

Na giełdzie poznańskiej obracano akcjami Banku Polskiego po kursie nieznacznie obniżonym, a na giełdzie krakowskiej akcjami Zieleniewskiego po kursie utrzymanym.

Poniższe zestawienie ilustruje obrót akcjami na giełdzie warszawskiej w marcu i kwietniu b. r.:

	M a r z e c		K w i e c i e Ń	
	ilość tranzakcyj	na kwotę (tys. zł)	ilość tranzakcyj	na kwotę (tys. zł)
Przemysł metalowy	158	184	186	239
„ maszynowy i elek- trotechniczny	52	73	67	79
Górnictwo	27	29	46	54
Przemysł spożywczy	103	448	105	148
„ chemiczny	—	—	—	—
„ mineralny	—	—	—	—
Banki	317	636	262	689
w tem:				
Bank Polski	316	635	260	672
Inne przemysły	—	—	—	—
Ogółem:	657	1370	666	1209

Kwiecień na rynku akcyjnym giełdy warszawskiej zaznaczył się w stosunku do marca nieznacznie, gdyż o ok. 1%, zwiększoną liczbą tranzakcyj, przy jednocześnie znacznie silniejszym — bo o 12% — spadku wartości tranzakcyj; w związku z takim kształtowaniem się liczby i kwot tranzakcyj — przeciętna wartość tranzakcji spadła o ok. 13%. W uszeregowaniu obrotów poszczególnymi grupami akcji nastąpiło tylko jedno poważniejsze przesunięcie, a mianowicie: akcje przemysłu spożywczego, znajdujące się dotąd na drugim miejscu, zostały przesunięte przez akcje przemysłu metalowego na trzecie. Zarówno w liczbach procentowych, jak i bezwzględnych wzrósł udział wszystkich grup akcji — kosztem akcji przemysłu spożywczego.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (w waluta)	Kurs		Ostatni kurs w tygodniu
		naj- wyższy	naj- niższy	
w zł z a a k c j e				
Bank Polski	zł 100	104'00	101'00	104'00 -103'00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	29'75	29'50	29'50
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	15'00	14'50	15'00
Lilpop	zł 25	14'00	13'00	14'00 -13'75 -14'00
Modrzejów	zł 50	6'25	6'15	6'15 -6'20
Ostrowiec	zł 50	.	.	32'50
Starachowice	zł 100	36'00	32'25	35'75 -36'00 -35'90
Haberbusch	zł 100	43'75	43'50	43'50

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł: Zieleniewski 13'75.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 102'00 (103'50 — 102'10).

CŁO ORAZ REGLAMENTACJA

POROZUMIENIE POLSKO-GDAŃSKIE W SPRAWACH, ZWIĄZANYCH Z REGLAMENTACJĄ DEWIZOWĄ I TOWAROWĄ¹⁾. — Prowadzone ostatnio rokowania polsko-gdańskie, mające na celu uregulowanie spraw, związanych z oddziaływaniem na Gdańsk polskiej gospodarki dewizowej, zakończone zostały w dn. 9/VI b. r. przez podpisanie odnośnego porozumienia. Porozumienie to poprzedzone zostało wydaniem przez Senat W. M. rozporządzeń o obrocie płatniczym złotym z dn. 2 i 6/VI b. r., wprowadzających przepisy, konieczne dla ochrony interesów waluty polskiej w Gdańsku, o czym pisaliśmy w poprzednim zeszyty tygodnika.

Zawarte w dn. 9/VI porozumienie ma na celu usunięcie w miarę możliwości wszelkich utrudnień obrotu towarowego i płatniczego pomiędzy Polską a Gdańskiem względnie przez Gdańsk, będący ważnym ośrodkiem handlu polskiego z zagranicą. Jak wiadomo, Gdańsk w dotychczasowych przepisach musiał być potraktowany analogicznie do zagranicy, a to ze względu na odrębność nie tylko walutową, lecz i przepisów, regulujących obrót pieniężny. Obecnie, po wydaniu przez Gdańsk przepisów, zabezpieczających cele polskiej polityki dewizowej, możliwe było odmienne uregulowanie obrotu polsko-gdańskiego.

Porozumienie normuje zarówno wywóz towarów polskich do Gdańska oraz przez Gdańsk zagranicę, jak i przywóz z Gdańska i przez Gdańsk do Polski oraz obrót płatniczy.

Wywóz towarów przez Gdańsk zagranicę ułatwiony będzie przez to, że kontrola zaświadczeń walutowych przesunięta zostanie zasadniczo z wewnętrznej granicy polsko-gdańskiej (gdzie kontrolę wykonywały polskie władze skarbowe) na granicę zewnętrzną — do urzędów celnych, położonych na obszarze W. Miasta. Wyjątek stanowią tylko: drewno, trzoda chlewna, zboże, strączkowe i przemiaty, w stosunku do których kontrola będzie dokonywana nadal na granicy wewnętrznej polsko-gdańskiej. Powyższa lista może być w miarę potrzeby zmieniana.

Eksporтеры gdańscy są narówni z eksporterami polskimi zobowiązani do zaofiarowania do skupu dewiz, uzyskanych z eksportu towarów polskich, jednakże tylko w tej części uzyskanej z zagranicy należności, jaka odpowiada wartości danego towaru w chwili przekraczania granicy polskiej. Stosownie do tego, zysk gdańskich eksporterów, względnie koszty uszlachetniania i opakowania towaru, jak również inne koszty dodatkowe, które ponoszone są przez tych eksporterów poza Polską i nie w złotych, mogą być potrącone z sum, uzyskanych od zagranicznych odbiorców.

Przy eksporcie z Gdańska towarów produkcji gdańskiej lub zagranicznej eksporterzy gdańscy nie będą obowiązani do odprowadzania dewiz.

Jak zaznaczono wyżej, kontrola dewizowa obrotu towarowego odbywać się będzie na granicy celnej, w urzędach celnych, które wymagać będą przedłożenia odpowiednich zaświadczeń. Przy wywozie towarów polskich wymagane będą polskie zaświadczenia walutowe. Przy wywozie towarów gdańskich lub zagranicznych wydawane będą zaświadczenia Gdańskiej Izby Przemysłowo-Handlowej względnie Rolniczej, stwierdzające pochodzenie towaru i zwalniające od polskich zaświadczeń walutowych. Przy wywozie zagranicę towarów polskich, które nadeszły do Gdańska bez polskiego zaświadczenia walutowego i wysyłane są zagranicę celną w stanie nieprzerobionym, wymagane będą zaświadczenia walutowe Gdańskiej Izby Handlu Zagranicznego, w których będzie określona ilość dewiz, jaka ma być odprowadzona do Polski.

Firmy gdańskie mogą również ubiegać się o wywozowe zaświadczenia walutowe w Polsce. Wywóz towarów z Polski do Gdańska nie wymaga przedłożenia takich zaświadczeń, z wyjątkami, o których mowa była wyżej.

Odnosnie przywozu towarów z zagranicy i przydziału dewiz, porozumienie przewiduje, że firmy gdańskie, sprowadzające towary z zagranicy do obszaru Polski, nie będą traktowane gorzej w równoznacznych

wypadkach niż importerzy, osiadli w Polsce, przy stosowaniu tych samych warunków. Fakt wysyłki zagranicznych towarów z Gdańska do Polski ustalać będzie gdańska Izba Handlu Zagranicznego.

Co się tyczy obrotu płatniczego, o którym piszemy oddzielnie w dziale „Pieniądz i kredyt¹⁾”, to z Polski do Gdańska dopuszczone mają być zasadniczo wypłaty, wynikające z tytułu obrotu towarowego, z patentów, licencji, z rent, pensyj i zaopatrzeń, jak również ze wszystkich zobowiązań, wyływających z normalnego obrotu płatniczego. Wpłaty na rzecz firm i osób, domicylowanych w Gdańsku, mają być dokonywane bez specjalnego zezwolenia i dowodów na specjalne rachunki gdańskie (Daki) w polskich bankach dewizowych. Posiadacze tych rachunków mogą ubiegać się o przydział dewiz z tytułu tych wpłat w normalnej drodze.

W ruchu podróży do Gdańska zezwolono dodatkowo na wywóz jednorazowo kwoty do zł 500 miesięcznie.

W celu ułatwienia wykonania przepisów porozumienia powołano do życia „Polsko-gdański Komitet do Spraw Dewizowych”, utworzony na zasadach paritetowych. Komitet ten będzie bieżąco usuwać mogące powstać trudności w wykonywaniu porozumienia. Ponadto przy Izbie Handlu Zagranicznego ustanowiony będzie przedstawiciel polski, który będzie posiadał nieograniczony wgląd w odnośne prace Izby.

Porozumienie wchodzi w życie w 10 dni po podpisaniu, t. zn. dn. 19 czerwca b. r., i traci moc obowiązującą w 15 dni po wypowiedzeniu. Przepisy o ruchu podróży wchodzi w życie już dn. 14 czerwca r. b.

A.

OGÓLNE POZWOLENIA PRZYWOZU NIEKTÓRYCH TOWARÓW. — Ministerstwo Skarbu podało do wiadomości urzędem celnym (okólnik L. D. IV 13927/3/36), że Ministerstwo Przemysłu i Handlu wydało ogólne pozwolenie przywozu na przywóz następujących towarów:

- 1) kultur bakteryjnych (poz. 391 p. 2 tar. celn.).
- 2) książek, nadchodzących pod adresem instytucji państwowych i samorządu terytorjalnego (z poz. 836),
- 3) książeczek czekowych banków zagranicznych (uwaga do p. 3 poz. 845),
- 4) biletów kolejowych zagranicznych oraz biletów dla komunikacji z zagranicą (poz. 845 p. 4 lit. a),
- 5) rozkładów jazdy dla wszelkiej komunikacji, z wyjątkiem w granicach polskiego obszaru celnego (poz. 845 p. 5 lit. b),
- 6) znaczków pocztowych dla celów filatelistycznych (poz. 847).

Przy odprawie wyżej wymienionych towarów urzędy celne nie będą żądać pozwoleń przywozu.

ZWOLNIENIA OD PRZEDSTAWIANIA ZAŚWIADCZEŃ WALUTOWYCH PRZY WYWOZIE TOWARÓW ZAGRANICĘ I NA OBSZAR W. M. GDAŃSKA. — W związku z przepisami dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 26. IV 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 249) wprowadzona została kontrola obrotu towarowego z zagranicą i Wolnym Miastem Gdańskiem na mocy dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 7/V 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 36, poz. 279).

Kontrola ta przeprowadzana jest przez Komisję Obrotu Towarowego. Na podstawie rozporządzenia wykonawczego z dn. 8/V 1936 r. o kontroli wywozu towarów zagranicę i do W. M. Gdańska („Dz. Ust. R. P.” Nr. 37, poz. 285) eksporterzy obowiązani są zgłosić Komisji Obrotu Towarowego każdy wywóz towarów zagranicę lub do W. M. Gdańska¹⁾ dla uzyskania zaświadczenia, które musi być następnie przedstawione urzędowi celnemu lub placówce granicznej kontroli skarbowej, przy wywozie towaru, dla poświadczenia wywozu.

Instytucje, za pośrednictwem których eksporter otrzymuje zaświadczenia walutowe, jak i wzór zaświadczenia oraz zgłoszenia, na podstawie którego eksporter zaświadczenie walutowe otrzymuje, są podane w zarządzeniu w sprawie przyjmowania zgłoszeń wywozowych oraz wydawania zaświadczeń walutowych z dn. 15/V 1936 r. („Mon. Polski” Nr. 116, poz. 239). Tam też wskazana jest wysokość opłat manipulacyjnych, należnych Komisji Obrotu Towarowego za wystawianie zaświadczeń walutowych.

¹⁾ P. również str. 684.

¹⁾ P. str. 684.

Wymienione wyżej rozporządzenie z dn. 8/V 1936 r. zawiera w § 6 przepis, stanowiący, że składanie zgłoszeń wywozowych oraz uzyskiwanie zaświadczeń walutowych nie jest wymagane przy wywozie następujących towarów:

- 1) wywożonych w ramach układów rozrachunkowych i zaopatrzonych w zaświadczenia instytucyj, upoważnionych do tego przez Ministra Skarbu;
- 2) objętych umowami o ułatwieniach w małym ruchu granicznym;
- 3) przewożonych przez podróżnych, jako przedmioty, przeznaczone do ich osobistego użytku lub osobistego wykonywania zawodu; w ruchu osobowym przewożone mogą być i odprawiane celnie inne przedmioty (towary) tylko w nieznacznych ilościach;
- 4) stanowiących używane zwykle w handlu wewnętrznym jak i zewnętrznym opakowania, które są wolne od cła;
- 5) zwolnionych od obowiązku przedstawiania zaświadczeń walutowych wskutek zarządzenia Ministra Skarbu.

Na podstawie tego ostatniego punktu ukazało się zarządzenie Ministra Skarbu z dn. 15/V 1936 r. („Dz. Urz. Min. Skarbu” Nr. 13, poz. 424), które wymienia dalsze towary, zwolnione przy wywozie zagranicę i na obszar W. M. Gdańska, od dn. 25/V 1936 r. włącznie, od zaświadczeń walutowych. Są to następujące towary:

1) Towary, wywożone przez mieszkańców polskiego lub sąsiedniego pasa granicznego, dla własnego użytku lub na drobny handel (np. na targi miejscowe).

2) Towary, podlegające cłu wywozowemu, wywożone w ilościach, nieprzekraczających norm, wolnych od cła — w myśl taryfy celnej wywozowej.

3) Wydawnictwa periodyczne, wysyłane zagranicę do poszczególnych abonentów w ilości nie większej niż 10 egzemplarzy.

4) Wydawnictwa i dzieła naukowe, wysyłane zagranicę w drodze międzynarodowej wymiany przez wyższe zakłady naukowe, muzea i biblioteki publiczne, o ile — sądząc z charakteru przesyłki oraz jej nadawcy i odbiorcy — przeznaczenie nie budzi wątpliwości; dotyczy to również egzemplarzy t. zw. autorskich.

5) Towary, wysyłane przez przedstawicielstwa dyplomatyczne państw obcych, urzędy konsularne państw obcych oraz przez polskie władze i urzędy państwowe pod adresem władz i urzędów zagranicą.

6) Wzory i próby towarów, nienadające się do innego użytku, przyciem pod mianem tem rozumieć należy wzory i próby, których określenie figuruje w § 16 przepisów wykonawczych z dn. 9/X 1934 r. do prawa celnego („Dz. Ust. R. P.” Nr. 90, poz. 820). O ile dany wzór lub próbka nie znajduje określenia w wymienionych przepisach, lub w razie wątpliwości należy zwrócić się do Min. Skarbu o wyjaśnienie.

7) Rzeczy przesiedlenia, przedmioty stanowiące wyprawy ślubne, i przedmioty, otrzymane w spadku; analogicznie do przypadków, wymienionych w art. 22 ust. II pp. 14, 15 i 16 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. o prawie celnym („Dz. Ust. R. P.” Nr. 84, poz. 610). Ust. II p. 14 wymienionego artykułu prawa celnego mówi o: mieniu używanem osób, przesiadających się do polskiego obszaru celnego po rocznym conajmniej pobycie zagranicą, jeżeli odpowiada ich stanowi i stosunkom i ma służyć nadal do ich własnego użytku lub do wykonywania zawodu, przyczem warunek jednorocznego pobytu zagranicą nie dotyczy dyplomatycznych i konsularnych przedstawicieli Państwa Polskiego, którzy na polecenie władzy przełożonej powracają do kraju w terminie wcześniejszym. P. 15 mówi o wyprawach ślubnych, podarunkach zaręczynowych i ślubnych dla kobiet, zamieszkałych conajmniej od 2 lat zagranicą i przesiadających się do polskiego obszaru celnego wskutek zawarcia związku małżeńskiego z osobą, stale na tym obszarze zamieszkiującą. Wyprawy i podarunki powinny odpowiadać stanowi i stosunkom osoby, wychodzącej zamaż, i mogą być zwalniane od cła tylko w okresie roku od daty zawarcia związku małżeńskiego. Minister Skarbu może zarządzić zwolnienie od cła w okresie dalszego roku. P. 16 mówi o przedmiotach używanych, pochodzących z spuścizny po osobie zmarłej zagranicą, które na podstawie prawa spadkowego przypadają bezpośrednio spadkobiercom, zamieszkałym na polskim obszarze celnym.

8) Towary, wywożone w przypadkach analogicznych do przypadków, wymienionych w art. 22 ust. I pp. 3, 4, 5, 7, 9; ust. II pp. 8, 11, 17, 18, 19, 20, 23 i 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października o prawie celnym („Dz. Ust. R. P.” Nr. 84, poz. 610).

Odnosne punkty art. 22 prawa celnego mówią: w ust. I p. 3: o rzeczach, potrzebnych przy rokowaniach, rozprawach i dochodzeniach władz publicznych lub stanowiących przedmiot postępowania tych władz; w p. 4 o materiałach budowlanych, przyborach, potrzebnych do utrzymania ruchu i w ogóle do wykonywania służby na drogach wodnych, łącznikowych torach i stacjach granicznych, które przywozi z zagranicy państwo sąsiednie, zobowiązane na podstawie umów do utrzymywania dróg i stacji kolejowych na polskim obszarze celnym; w p. 5 o dokumentach i aktach nawet w sprawie; w p. 7 o towarach, będących przedmiotem monopolów państwowych, wykonywanych przez Państwo, sprowadzanych przez zarządy monopolów z uwzględnieniem umownych postanowień dla monopolów, niepozostających w zarządzie państwowym, oraz dla monopolów W. M. Gdańska; w p. 9 o orderach

i medalach, nadanych przez rządy państw zagranicznych oraz o dyplomach i oznakach; w ust. II p. 8: o honorowych upominkach oraz nagrodach, uzyskanych na zagranicznych kongresach, wystawach, konkursach, zawodach sportowych i t. p. przez osoby, zamieszkałe w kraju; w p. 11 o przedmiotach pokazowych i pomocach naukowych dla instytucyj naukowych oraz dla szkół, zakładów naukowych i wychowawczych z wyjątkiem przedmiotów, służących celom gospodarczym lub użytkowym; o drukach wszelkiego rodzaju, przeznaczonych dla publicznych zbiorów naukowych; w p. 17 o odzieży, bieliźnie i obuwiu — wszystko w stanie używanym, nadsyłane w darze przez zagranicznych ofiarodawców, jako wsparcie dla osób niezamożnych i przeznaczone do własnego użytku tych osób; w p. 18 o przedmiotach, nadsyłanych w darze przez zagranicznych ofiarodawców do własnego użytku pogorzalców, osób, dotkniętych powodzią lub uszkodzonymi wskutek innych klęsk żywiołowych; w p. 19 o przedmiotach, nadsyłanych w darze przez zagranicznych ofiarodawców dla potrzeb ubogich kościołów, cerkwi, zborów, meczetów, synagog i innych domów modlitwy wyznań religijnych, przez Państwo uznanych; w p. 20 o zwykłych materiałach budowlanych, przeznaczonych dla osób, wymienionych powyżej w p. 18, zamieszkałych w pasie granicznym, oraz dla kościołów i domów modlitwy, wymienionych w p. 19 i położonych w pasie granicznym, jeżeli sprowadzenie takich materiałów z kraju napotyka na niepomierne trudności lub powoduje zbyt wielkie koszty; w p. 23 o blankietach tryptyków i książeczkach z przepustkami dla ruchu środków lokomocji, wydawanych zagranicą przez zagraniczne zrzeszenia; o plakatach i prospektach propagandowych, wydawanych zagranicą przez zagraniczne zrzeszenia i instytucje w związku z kongresami naukowymi, zawodami sportowymi i t. p.; w p. 24 o biletach zagranicznych przedsiębiorstw przewozowych, wydawnictwach taryfowych oraz wszelkich drukach, wydawanych przez międzynarodowe organizacje lub zagraniczne zarządy kolejowe, pocztowe, radjofoniczne i t. p., nadsyłanych dla polskich zarządów.

9) Towary zagraniczne, przewożone w tranzycie, choćby łamanym (połączonym z przechowaniem lub przeladowaniem w Polsce pod dozorem celnym.)

10) Towary, pochodzące z W. M. Gdańska, a przewożone w bezpośrednim tranzycie przez obszar Rzplitej zagranicę.

11) Towary pochodzenia zagranicznego, przechowywane w kraju pod dozorem celnym (np. w składach celnych, magazynach celnych).

12) Towary zagraniczne oclone i wypuszczone do wolnego obrotu, a zwracane zagranicę za zwrotem uiszczono cła. Udzielenie jednak zezwolenia Ministra Skarbu na powrotny wywóz za zwrotem uiszczono cła (art. 73 prawa celnego i § 129 ust. 7 przepisów wykonawczych do prawa celnego) będzie uzależnione od przedstawienia zaświadczenia walutowego w tym przypadku, gdy importer ma otrzymać spowrotem uiszczoną za zwrócony towar należność.

Art. 73 prawa celnego mówi, że:

„1) zagraniczne towary celne mogą być za zezwoleniem władz celnych wywożone spowrotem zagranicę;

2) wywóz towarów, wymienionych w ust. 1, następuje na warunkach, ustalonych przez Ministra Skarbu w drodze rozporządzenia;

3) towary, wywożone według ust. 1, są wolne od należności celnych przywozowych, o ile zaś należności te zostały uiszczono, podlegają one zwrotowi;

4) wywóz towarów zagranicznych, które już weszły do wolnego obrotu, może nastąpić za zwrotem należności celnych tylko w wyjątkowych przypadkach, określonych przez Ministra Skarbu w drodze rozporządzenia; dla opakowań zewnętrznych i wewnętrznych, które były w przywozie oddzielnie oclone, mogą być w tym względzie przyznane ulgi;

5) zwolnienie od należności celnych lub ich zwrot według ust. 3 i 4 nie obejmuje opłat składowych (art. 17 p. d prawa celnego);

6) zagraniczne towary, których powrotny wywóz zagranicę został przez władze celne dozwolony, nie podlegają cłom i ograniczeniom wywozowym”.

Paragraf 129 ust. 6 przepisów wykonawczych do prawa celnego mówi, że:

„Jeżeli towary weszły do wolnego obrotu, powrotny ich wywóz za zwrotem cła może nastąpić w następujących przypadkach: a) gdy nabywca otrzymał towar uszkodzony lub niezdatny częściowo albo w całości do użytku, b) gdy otrzymał towar inny, niż zamówił u zagranicznego dostawcy, c) w innych wyjątkowych przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie”.

Ust. 7.—„Pozwoleń na powrotny wywóz według ust. 6 udziela Min. Skarbu, przyczem w przypadkach a i c strona powinna złożyć wniosek o powrotny wywóz w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia uiszczenia należności celnych, a w przypadku b — w ciągu 1 miesiąca, licząc od dnia uiszczenia należności celnych”.

13) Wszelkie towary o wartości nieprzekraczającej kwoty zł 50.

Przy wywozie na obszar W. M. Gdańska, zwolnione są od zaświadczeń walutowych następujące towary:

1) Towary, wywożone przez mieszkańców pasa nadgranicznego dla własnego użytku lub na drobny handel (np. na „targi” miejscowe).

- 2) Wydawnictwa periodyczne, wysyłane zagranicę do poszczególnych abonentów w ilości nie większej niż 10 egzemplarzy.
- 3) Wydawnictwa i dzieła naukowe, wysyłane zagranicę w drodze międzynarodowej wymiany przez wyższe zakłady naukowe, muzea i biblioteki publiczne, o ile — sądząc z charakteru przesyłki oraz jej nadawcy i odbiorcy — przeznaczenie nie budzi wątpliwości; dotyczy to również egzemplarzy t. zw. autorskich.
- 4) Towary, wysyłane przez przedstawicielstwa dyplomatyczne państw obcych, urzędy konsularne państw obcych oraz przez polskie władze i urzędy państwowe pod adresem władz i urzędów W. M. Gdańska i zagranicą.
- 5) Wzory i próby towarów.
- 6) Rzeczy przesiedlenia, przedmioty, stanowiące wyprawy ślubne, i przedmioty, otrzymane w spadku, o ile spisy i charakter tych rzeczy są potwierdzone przez polskie władze administracyjne.
- 7) Rzeczy, potrzebne przy rokowaniach, rozprawach i dochodzeniach władz publicznych, lub stanowiące przedmiot postępowania tych władz.
- 8) Materiały budowlane, przybory potrzebne do utrzymania ruchu i wogóle do wykonywania służby na drogach wodnych, łącznikowych torach, stacjach granicznych, wywożone przez Polskie Koleje Państwowe i Zarządy Dróg Wodnych.
- 9) Dokumenty i akta, nawet w oprawie.
- 10) Towary, będące przedmiotem monopolów państwowych i wysyłane przez zarządy tych monopolów.
- 11) Ordery i medale oraz dyplomy i odznaki.
- 12) Honorowe upominki oraz nagrody, uzyskane na kongresach, konkursach, wystawach, zawodach sportowych i t. p.
- 13) Materiały pędne i smary, znajdujące się w środkach przewoźnych.
- 14) Przedmioty używane (odzież, obuwie, bielizna), wysyłane w darze.
- 15) Przedmioty, wysyłane w darze do własnego użytku pogorzalców,

osób, dotkniętych powodzią lub uszkodzonymi wskutek innych klęsk żywiołowych.

16) Przedmioty, wysyłane w darze dla potrzeb ubogich kościołów, cerkwi i innych domów modlitwy.

17) Blankiety tryptyków i książeczki z przepustkami dla ruchu środków lokomocji; plakaty i prospekty propagandowe, wydawane w związku z kongresami naukowymi, zawodami sportowymi i t. p.

18) Bilety zagranicznych przedsiębiorstw przewoźnych, wydawnictwa taryfowe oraz wszelkie druki, wydawane przez zarządy kolejowe, pocztowe, radjofoniczne i t. p.

19) Wszelkie towary, idące w postępowaniu przekazowym urzędów celnych.

20) Wszelkie towary, przeznaczone do bezpośredniego przewozu przez publiczne przedsiębiorstwa przewoźne przez obszar W. M. Gdańska z Polski do Polski.

21) Wszelkie środki przewoźne, będące w użyciu osób, wyjeżdżających do obszaru W. M. Gdańska.

22) Towary, wywożone do obszaru W. M. Gdańska i pokryte świadectwami rozrachunkowymi, wskazującymi na przeznaczenie towaru do wywozu za granicę celną.

23) Wszelkie towary o wartości, nieprzekraczającej kwoty zł 50.

W związku z powyższym Min. Skarbu wydało do dyrekcji cel i urzędów celnych instrukcję w sprawie postępowania z zaświadczeniami walutowymi z dn. 15/V 1936 r. za Nr. D. IV 11438/3/36 („Dz. Urz. Min. Skarbu” Nr. 13, poz. 426) oraz okólnik w sprawie przewozu drogą kołową i wodną towarów krajowych z Polski do Polski przez obszar W. M. Gdańska oraz przewozu drogą kołową towarów gdańskich przez Polskę z dn. 22/V 1936 r. za Nr. D. IV 12694/3/36 („Dz. Urz. Min. Skarbu” Nr. 14, poz. 459), w których wskazano postępowanie wymienionych władz i warunki wywozu towarów wolnych od świadczeń walutowych.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

ZMIANY W TARYFACH TOWAROWYCH P. K. P. — Zmiany taryfowe, ogłoszone w „Dz. Taryf i Zarz. Kol.” Nr. Nr. 15 i 16 z dn. 15 i 30/V b. r., stanowią dalszy ciąg akcji dostosowywania opłat i warunków przewozu do bieżących potrzeb życia gospodarczego. Na wymienienie zasługują m. in. zmiany i uzupełnienia następujące:

W części I B taryfy do spisu nasion siewnych, wymienionych w § 73 postanowień taryfowych, włączono zakwalifikowane nasiona końskiego zębu, kukurydzy, także w kolbach, kasztanów dzikich, orzeszków bukowych (bukwi) i żółodzi. W ten sposób wymienione nasiona uzyskały możliwość korzystania z 50%-owej niższej przewoźnego, obliczonego według klas zasadniczych, przy przewozie pod adresem gospodarstw rolnych z przeznaczeniem do zasiewu na obszarze Rzeczypospolitej lub W. M. Gdańska. W § 53 postanowień taryfowych obniżono normę powierzchni podłogi wagonu, przyjmowaną do obliczenia przewoźnego przy przewozie owiec, jagniąt, kóz, kozłat i psów w drobnych przesyłkach luzem — z 0·35 m² do 0·25 m² na 1 sztukę, dla cieląt zaś do 6 miesięcy — z 1·0 m² do 0·5 m² na 1 sztukę. W § 75 obniżono wagę własną naczyń na mleko, przyjmowaną do obliczenia przewoźnego w wypadkach, gdy waga ta nie jest wskazana na naczyniu — z 10 kg do 5 kg, lecz tylko dla naczyń o pojemności do 20 l. Dla większych naczyń pozostawiono dotychczasową normę 10 kg. Do § 84, przewidującego ulgowe opłaty na przewóz opakowania zwrotnego, włączono kanetki do nawijania przędzy.

W nomenklaturze towarowej uzupełniono poz. 482 wyjaśnieniem, iż jako otręby żytnie uważa się produkt młynarski o zawartości popiołu powyżej 2·65%, a jako otręby pszenne — produkt młynarski o zawartości popiołu powyżej 3%. Do poz. 971, zawierającej maty budowlane z trzciny krajowej, włączono ściany z trzciny krajowej i ich części, które to materiały budowlane otrzymano w ten sposób opłaty klasy wagonowej 14 i drobnicowej III. Poz. 731 uzupełniono wyjaśnieniem, iż obejmuje ona watę krawiecką, koldrową, opatrunkową, watolinę surową, bieleńską lub kolorową — w warstwach, arkuszach, paczkach, kartonach lub sztukach. Dla smół z drzew liściastych poz. 989 klasyfikacji towarów i dziegiu poz. 990 kl. tow. obniżono opłaty klasy zasadniczej z 2 do 5, przez co produkty te zrównane zostały pod względem taryfowym ze smółką z drzew iglastych. Równocześnie skreślono taryfę specjalną WF — 106 na przewóz dziegiu, jako nieaktualną. W poz. 1015 dodano oddzielną podpozycję e — dla papieru kolorowego glansowanego w arkuszach, z opłatą klasy wagonowej 3 i drobnicowej I. Do poz. 1148 włączono rury cementowo-azbestowe z opłatami klasy wagonowej 14 i drobnicowej III. Poz. 1168 uzupełniono wyjaśnieniem, iż obejmuje ona także syfony z główkami metalowymi i rurkami wewnętrznymi. Równocześnie dla wywozu wymienionych syfonów przez porty polskie Gdynię i Gdańsk przyznano opłaty klasy wagonowej 8 w zeszytach taryf portowych (taryfa specjalna PH — 41). Dotychczasowe brzmienie poz. 1302 i 1303 kl. tow. zmieniono w ten sposób, iż w poz. 1302

zgrupowane zostały wszystkie silniki spalinowe i powietrzne oraz ich części i przynależne do nich narzędzia, zaś w poz. 1303 — silniki i maszyny parowe, wraz z częściami zapasowymi i narzędziami. W ten sposób układ zyskał na przejrzystości.

Obniżono opłatę za czynności kolei, związane z rewizją celną ptactwa wszelkiego — z gr 100 do gr 50 — od sztuki lub klatki.

W części II, zesz. 1, zawierającym taryfy specjalne na przewóz towarów w obrocie wewnętrznym, pogłębiono o 15% zniżkowe opłaty taryfy specjalnej WB — 28 na mleko do większych ośrodków spożycia — pod warunkiem przewozu w wagonach, dzierżawionych przez nadawców od P. K. P. Dla przewozu szmat do sortowni w Lesznie przyznano opłaty tar. sp. WD — 26 (klasa 15a, b), z której korzystał dotychczas tylko przewóz szmat do fabryk tektury. Skreślono taryfę specjalną WE — 1 na przewóz proszku torfowego i ściółki torfowej do nawożenia — wobec istnienia dla artykułów tych ogólnej taryfy WK — 50, nieograniczonej żadnymi klauzulami. W opłatach taryfy specjalnej WF — 70 na przewóz słomki drzewnej oraz wełny i mąki drzewnej wprowadzono zniżone rubryki opłat dla przesyłek 5- i 10-tonnowych, gdy dotychczas z ulgi korzystały tylko przesyłki 15-tonnowe. Zrównano przewoźne na blachę cynkową i ocynkowaną na poziomie klasy 8 (tar. spec. WM — 38 i WM — 72), przyznając równocześnie te same opłaty dla blachy ocynkowanej jednostronnie pomalowanej w obrocie wewnętrznym oraz przy eksporcie (tar. sp. GM — 68).

W zesz. 2, zawierającym taryfy na wywóz towarów przez granice lądowe, w grupie taryf na nawozy sztuczne, wprowadzono 10%-owy dodatek do przewoźnego dla przesyłek soli potasowych, nie wykorzystujących całej ładowności wagonu, albo mniejszych niż 15 tonn.

W zeszytach taryf portowych (T. Cz. II/3) skreślono § 33 ogólnych warunków, znosząc w ten sposób opłatę wysokości zł 3·20 od wagonu za sortowanie wagonów na stacjach portowych według odcinków śpichrzowych przy pobieraniu próbek zboża, roślin strączkowych i otrąb. Na wywóz dziegiu przez porty wprowadzono taryfę specjalną PF — 117 z opłatami klasy 14a, b. Obniżono taryfę na przewóz talku niemielonego od stacji portowych do przetwórnicy w Szczercu z klasy 13 do 16, zrównując tem samym opłaty z taryfą na import talku przez granice lądowe. Celem poparcia wywozu litoponów przez porty obniżono przewoźne z klasy drobnicowej II do III, równocześnie przeniesiono kontyngenty eksportowe, dla przesyłek wagonowych zaś wprowadzono opłaty klasy 13 (tar. sp. PJ — 88). Do taryfy specjalnej PM — 30, obowiązującej na wywóz przez porty surowki i żelaza manganowego, włączono żelazo krzemowe i fosforowe (ferrosilicium i ferrofosfor). W taryfie specjalnej PR — 40 obniżono stawkę na przewóz orzecha kamiennego z portów Gdynia i Gdańsk do st. Częstochowa z gr 396 na gr 296 za 100 kg.

W zesz. 5, zawierającym taryfy w komunikacji z portami śródlądowymi dróg wodnych, włączono towarzystwa żeglugowe „Navigator” i „Lloyd Toruński” do wykazu przedsiębiorstw, które z taryf tych korzystają, przyjmując wzajemnie na siebie zobowiązanie przestrzegania odpowiednich przepisów taryfowych.

W zeszycie taryf wyjątkowych (T. Cz. II/6) obniżono przewoźne na worki lniane używane, dostarczane do żup solnych w Wieliczce, do poziomu taryf, obowiązujących dla worków jutowych, wprowadzając odpowiednie opłaty w taryfie wyjątkowej *wd* — 6. Dla poparcia przewozu fosforytów niemielonych od stacji Roś, w obszarze ciężenia której odkryto złoża tego surowca, do przetwórnicy w Chorzowie i Nowym Bytomiu wprowadzono taryfę wyjątkową *we* — 10 z ulgową stawką *gr* 157 za 100 kg. Pozatem przyznano ulgę reekspedycyjną na przewóz zbóż do młynów i wywóz mąki zagranicę drogą morską. Szczególnie warunki stosowania odnośnej taryfy wyjątkowej (*pa* — 1) prze-

widują stosowanie ulgi w formie obliczania przewoźnego za łączną odległość od pierwotnej stacji nadania aż do stacji portowej według opłat taryfy wyjątkowej *PA* — 1 w drodze zwrotu po udowodnieniu wywozu produktu za granicę celną. Celem poparcia wywozu materiałów do szlifowania i polerowania, naklejonych na papierze lub płótnie, z wytwórni w Grodzisku Mazowieckim przez porty obniżono taryfę w tej relacji z klasy I do 3, przy czem rubryka *a* stosowana jest także dla przesyłek drobnych o wadze najmniej 500 kg (tar. wyj. *pm* — 3). Analogicznie obniżono przewoźne dla wywozu bębnow blaszanych od st. Myszków do portów z klasy drobnicowej I do II (tar. wyj. *pm* — 8). Dla importu miedzi przez Gdynię i Gdańsk do st. Sławków obniżono stawkę w tar. wyj. *pm* — 10 z *gr* 550 na *gr* 525 za 100 kg. Pozatem opublikowano taryfę wyjątkową *pm* — 7 na wywóz szyn przez porty z przeznaczeniem do Holandji, Brazylji i Persji.

S. P.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RYNEK FRACHTOWY. — Pomimo, iż sytuacja rynków frachtowych jest z dnia na dzień trudniejsza, i jedynym korzystnym rozwiązaniem tej kwestji byłoby wycofanie z rynków jaknajwiększej ilości statków — tylko 8% światowego handlowego tonnażu jest obecnie nieczynne, podczas gdy w tym samym okresie ub. r. unieruchomione było 11% tego tonnażu, chociaż ruch frachtowy był znacznie lepszy i na rynku np. La Platy zafrachtowano w maju 1935 r. 173 statki, a w maju b. r. tylko 44.

Na rynku La Platy w tygodniu sprawozdawczym zakontraktowano pod zboże ogółem 2 statki o łącznym tonnażu 15 600 t; podaż tonnażu do natychmiastowego załadunku wynosiła 40 statków, zapotrzebowanie zaś dotyczyło nielicznych ładunków do Japonji i portów północnego Pacyfiku.

Rynki północno-amerykański i kanadyjski były również bardzo słabe. W wywozie zboża z Albany płacono sh 2/- za kwintal do Anglji/kontynentu na czerwiec, a za złom sh 12/- z New Yorku do Hull i 13/6 z Hampton Roads do Japonji. Pod cukier z Kuby zafrachtowano jeden większy statek do Anglji/kontynentu po sh 13/3 na czerwiec/lipiec, szły pozatem ładunki częściowe.

Rynki wschodnie i Dalekiego Wschodu wykazywały prawie zupełny zastój, notowano kontrakty na ładunek ryżu z Rangoon do Gdyni po sh 24/- na czerwiec, oraz na szereg częściowych ładunków soi po sh 15/- z portu Dalny do kontynentu. Brak zainteresowania tonnażem na rynkach australijskich ułatwił frachtującym obniżenie stawek na rudy z Whyallot o 6 d, t. j. po sh 7/6 na czerwiec do Japonji.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZPLITEJ:

Tymczasowe wprowadzenie w życie postanowień III protokołu dodatkowego do konwencji handlowej między Polską i Węgrami — rozporz. z dn. 14/V 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 44/1936, poz. 325).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Zezwolenie przetwórciom bekonów na stosowanie wag z podziałkami, wywzorcowanymi w jednostkach miar systemu angielskiego — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 26/V 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 43/1936, poz. 321).

Zniżki celne na świeże jabłka, winogrona, morele, brzoskwinie, arbuzy oraz na karpie żywe — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 8/V 1936 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Roln. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 44/1936, poz. 326).

Uchylene rozporządzenia o opłatach ryczałtowych na Fundusz Pracy — rozporz. Ministra Opiekacji Społecznej z dn. 23/V 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 44/1936, poz. 328).

OŚWIADCZENIA RZĄDOWE:

Wypowiedzenie konwencji handlowej między Polską i Francją — oświadc. z dn. 25/V 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 44/1936, poz. 329).

Wypowiedzenie przez Finlandję międzynarodowego porozumienia w sprawie wywozu kości — oświadc. z dn. 25/V 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 44/1936, poz. 330).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

23 czerwca:

— „Giesche” Fabr. Porcelany, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Katowicach, Podgórna 4.

25 czerwca:

— „Kolej Elektr. Warszawa—Młociny—Modlin”, S. A. — o g. 10 w lok. S. A. „Siła i Światło” w W-wie, Marszałkowska 94.

— „Goplana” Fabr. Czekolady, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w Poznaniu, Św. Wawrzyńca 11

— T-wo Ubezp. „Przezorność”, S. A. — o g. 11½ w lok. S-ki w W-wie, pl. Napoleona 9.

— T-wo Ubezp. „Polonia”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, pl. Dąbrowskiego 1.

26 czerwca:

— „Pol. Centr. Importu Kawy”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Moniuszki 6.

— Zjedn. Zakł. Włók. „K. Scheiblera i Z. Grohmana”, S. A. — o g. 12 w lokalu S-ki w Łodzi, Piotrkowska 65.

— „Nasz Sklep — Urania”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Sienna 15.

— Fabr. Wyr. Bawełn. „Franciszek Ramisch”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 140.

— „Rudzka Przędzalnia Bawełny”, S. A. — o g. 18 w kanc. Not. Wodzińskiego w Łodzi, Pomorska 21.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PIENIĄDZ I KREDYT

UMOWA ROZRACHUNKOWA Z AUSTRIĄ. — Na podstawie umowy rozrachunkowej, zawartej przez Bank Polski z Austriackim Bankiem Narodowym, wszelkie przekazy z Polski na rzecz osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Austrii, mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Banku Polskiego w Warszawie, jako wykonawcy umowy clearingowej ze strony polskiej.

W związku z zawartą umową Komisja Dewizowa wydała następujące zarządzenia:

Dokonywanie przez banki dewizowe przekazów do Austrii w jakiej-

kolwiek formie — poza wymienionymi niżej wpłatami na rachunek w Austriackim Banku Narodowym za pośrednictwem Banku Polskiego — jest niedozwolone.

Komisja Dewizowa upoważnia banki dewizowe do rozpatrywania we własnym zakresie wniosków i udzielania zezwoleń na przekazy do Austrii bez ograniczenia kwoty przekazu, przy czem dołączone do wniosku dowody winny być przez bank dewizowy badane i przechowywane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Banki dewizowe mogą udzielać zezwoleń na przekazy do Austrii na następujące cele:

1) z tytułu obrotu towarowego z Austrią,

2) z tytułu przekazów turystycznych, przekazów na koszty utrzymania, na opłatę patentów i licencji, usług, poborów i emerytur, odsetek od kapitałów i dywidendy,

3) z tytułu spłaty kapitałów.

O ile załączone do wniosku dowody są wystarczające i odpowiadają przepisom, bank dewizowy zatwierdza wniosek i przyjmuje zlecenie przekazu na Austrię. Przekaz ten może opiewać tylko na szylingi austriackie; zobowiązania, opiewające na inne waluty, winny być przeliczone na szylingi austriackie podług średniego kursu tranzakcyjnego giełdy warszawskiej.

W celu uskutecznienia przekazu do Austrii winien zleceniodawca — po uzyskaniu właściwego zezwolenia — wypełnić zlecenie, składające się z 4 części, z których dwie pierwsze są przeznaczone dla Wydziału Zagranicznego Banku Polskiego, trzecią zatrzymuje u siebie bank dewizowy, wykonujący zlecenie, a czwartą, podpisaną przez bank dewizowy, otrzymuje — jako potwierdzenie — zleceniodawca.

Blankiety zleceń, które wydaje Bank Polski, winny być wypełniane na maszynie; w razie niemożności wypełnienia formularza pismem maszynowym przez zleceniodawcę uskutecznia to bank dewizowy, przestrzegając przytem, by:

- 1) kalki sięgały tylko do oznaczonej linii,
- 2) adres odbiorcy przekazu był wypisany szczegółowo,
- 3) cel przekazu był jasno i zwięźle określony.

Po odpowiednim wypełnieniu zlecenia przyjmuje bank dewizowy od zleceniodawcy wpłatę w złotych polskich i przelicza na równoważność w szylingach według kursu dewizy na Wiedeń, notowanego w ostatniej cenie giełdy warszawskiej, przyczem najwyższy dopuszczalny kurs, po którym banki dewizowe mogą obliczać zlecenia, może być kurs sprzedaży dewizy na Wiedeń.

Bank Polski będzie obliczać zlecenia, przyjęte bezpośrednio od osób lub firm prywatnych, po kursie sprzedaży dewizy na Wiedeń, natomiast zlecenia, przyjęte przez banki dewizowe — po średnim kursie tranzakcyjnym dewizy na Wiedeń, podwyższonym o 10 groszy.

Za wykonanie tych przekazów pobierać mogą banki dewizowe i oddziały Banku Polskiego od firm i osób prywatnych prowizję w wysokości zł 1 od jednego zlecenia. Urzędy państwowe oraz banki, nieposiadające uprawnień banku dewizowego, nie będą optać wymienionej prowizji. Pobrana od osób i firm prywatnych prowizja przez banki dewizowe przypada na ich dobro.

Przyjęte polecenia do Austrii przekazywać będą banki dewizowe do swej centrali w Warszawie lub oddziału warszawskiego. Centrala lub oddział w Warszawie (danego banku dewizowego) sporządza zestawienie wszystkich otrzymanych z oddziałów i przyjętych na miejscu zleceń przekazów na Austrię i przesyła je do Wydziału Zagranicznego Banku Polskiego w Warszawie, wpłacając równocześnie ogólną kwotę zestawienia gotówką, białym czekiem żyrowym lub przez Izbę Rozrachunkową. Do zestawień winny być dołączone pierwsza i druga kartka (przeznaczona dla Wydziału Zagranicznego Banku Polskiego i Austriackiego Banku Narodowego).

Banki dewizowe, które nie mają centrali ani oddziału w Warszawie, przesyłają zestawienie przyjętych zleceń wraz z gotówką do Oddziału Banku Polskiego, w którego okręgu mają swoją siedzibę.

Na podstawie otrzymanych zleceń zawiadomi Wydział Zagraniczny Banku Polskiego Austriacki Bank Narodowy o przyjętych wpłatach i poleci wypłacenie ich w szylingach odbiorcom austriackim, o ile na rachunku Banku Polskiego w Austriackim Banku Narodowym znajdować się będzie wystarczające pokrycie, uzyskane z wpłat przez austriackich dłużników na rzecz polskich wierzycieli.

Przekazy z Austrii do Polski będą załatwiane w sposób analogiczny przez Austriacki Bank Narodowy za pośrednictwem Wydziału Zagranicznego Banku Polskiego, który będzie wypłacał równoważność przekazywanych szylingów — w porządku chronologicznym — w złotych po kursie kupna dewizy na Wiedeń według cedyły giełdy warszawskiej bezpośrednio lub przez oddziały Banku Polskiego.

POROZUMIENIE DEWIZOWE Z GDAŃSKIEM. — Na podstawie porozumienia między Rządem Polskim i Senatem W. M. Gdań-

ska oraz wobec ogłoszenia na obszarze W. M. Gdańska rozporządzenia, ograniczającego nabywanie dewiz za złote polskie — obroty pieniężne w złotych między Polską i W. M. Gdańskiem mogą być dokonywane na następujących zasadach:

1. — Banki dewizowe oraz — na podstawie indywidualnych zezwoleń Komisji Dewizowej — również instytucje kredytowe, nieposiadające uprawnień banku dewizowego, mogą prowadzić specjalne rachunki złotowe t. zw. „r a c h u n k i g d a ń s k i e” (Daki-konti) osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska.

2. — Na dobro tych rachunków mogą być przyjmowane wszelkie wpłaty bez ograniczeń i bez składania wniosków wraz z dokumentami, wpłacający winien jedynie złożyć pisemne oświadczenie, stwierdzające tytuł wpłaty.

3. — Kredytowanie „rachunków gdańskich” sumami zainkasowanych weksli lub czeków, płatnych w Polsce, a nadesłanych z Gdańska jest dozwolone.

4. — Pozostałości na rachunkach zagranicznych zablokowanych osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na terenie W. M. Gdańska, mogą być przeniesione na „rachunki gdańskie”.

5. — W granicach znajdującego się na rachunkach pokrycia dozwolone są wypłaty i przelewy na rzecz osób, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, oraz przelewy na inne „rachunki gdańskie”, prowadzone w tej samej lub innej instytucji.

Poza przewidzianymi powyżej „rachunkami gdańskimi” upoważnia się banki dewizowe do prowadzenia dla banków gdańskich wolnych rachunków zagranicznych w rozumieniu części V rozporządzenia Min. Skarbu z dn. 26/IV 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 350).

Wobec uregulowania w szerokim zakresie wszelkich wpłat na rzecz osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na terenie W. M. Gdańska, został unieważniony — jako nieaktualny — okólnik Komisji Dewizowej Nr. 9 z dn. 9/V b. r.

UPRAWNIENIA DEWIZOWE SYNDYKATU EMIGRACYJNEGO. — Komisja Dewizowa upoważniła Syndykat Emigracyjny, Sp. z o. o. do dokonywania następujących czynności:

1) przyjmowania w zagranicznych środkach płatniczych należności z tytułu przewozu emigrantów i reemigrantów, z zastrzeżeniem, że Syndykatomu nie przysługuje prawo żądania wpłaty w zagranicznych środkach płatniczych lub odmowy przyjęcia wpłaty w złotych;

2) przyjmowania zagranicą poleceń wypłacenia sum pieniężnych w Polsce, z zastrzeżeniem, że wypłaty w kraju mogą być dokonywane jedynie w złotych;

3) przyjmowania od emigrantów lub nabywania w ich imieniu w banku dewizowym zagranicznych środków płatniczych w kwotach, które — w myśl przepisów polskich oraz zagranicznych — muszą być okazywane przy wjeździe do kraju imigracyjnego; przyjmowanie od emigrantów lub nabywanie w ich imieniu zagranicznych środków płatniczych do okazania w krajach, nieobjętych powyższym wykazem, wymaga zezwolenia Komisji Dewizowej, o ile kwota pokazowa, żądana od emigranta przekracza zł 1 000; wywóz zagranicę kwot pokazowych w zagranicznych środkach płatniczych jest dozwolony za okazaniem, poświadczonego przez bank dewizowy, zestawienia sum, przyjętych przez Syndykat lub nabytych dla poszczególnych emigrantów danego transportu, zgodnie z przytoczonymi przepisami; wywóz zagranicę przez emigrantów zagranicznych środków płatniczych na wydatki w drodze jest dozwolony do wysokości równoważności zł 50 na każdy osobny paszport zagraniczny lub do zł 500 na każdy zbiorowy paszport zagraniczny;

4) uskuteczniania wpłat w zagranicznych środkach płatniczych towarzystwom okrętowym, należącym do Syndykatu oraz Polskiemu Biuru Podróży „Orbis” i Międzynarodowemu Tow. Wagonów Sypialnych „Wagon-Lits-Cook” — z tytułu należności zainkasowanych od emigrantów, udających się zagranicę.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 2 do 6 czerwca 1936 r.

W okresie sprawozdawczym rynek dewiz cechowała tendencja raczej mocniejsza przy obrotach lekko zwiększonych. Na podkreślenie zasługuje w dalszym ciągu trwający ruch zwykłowy funta szterlinga, który zapewnił mu bardzo wyską zwykłą kursową — zł 0.16 na £ 1. Wślad za tą dewizą zwykływały dewizy państw skandynawskich, a mianowicie: korony szwedzkie o zł 0.80, korony duńskie o zł 1.00 i korony norweskie o zł 1.10 — wszystko na 100 kor. Poza temi dewizami zwykływały jeszcze floreny holenderskie — o zł 0.10 na 100 flor. Poza utrzymaniem: dolarami (zarówno telegraficznymi, jak i gotówkowymi), frankami francuskimi, belgami i markami niemieckimi — zniżkowały tylko franki szwajcarskie o zł 0.05 na 100 fr.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5'31 ⁷ / ₈	5'31	5'31 ⁷ / ₈
" " " teleg.	\$ 1	5'32	5'32	5'32
Funty szterlingi	£ 1	26'79	26'59	26'74
Franki francuskie	100 fr.	35'01	35'01	35'01
Franki szwajcarskie	100 fr.	171'85	171'80	171'80
Belgi	100 blg.	89'95	89'95	89'95
Marki niemieckie	100 RM	213'45	213'45	213'45
Korony czechosłow.	100 kor.	22'00	21'98	21'98
Liry włoskie	100 lir.	—	—	—
Floreny holenderskie	100 fl.	359'30	359'25	359'25
Guldeny gdańskie	100 guld.	—	—	—
Korony szwedzkie	100 kor.	138'15	137'80	137'80
Korony duńskie	100 kor.	—	—	119'60
Korony norweskie	100 kor.	134'30	133'50	134'30

W poniższym zestawieniu podane jest kształtowanie się obrotów dewizami na giełdzie pieniężnej w Warszawie w marcu i kwiecień b. r.

	Marzec		Kwiecień	
	ilość transakcyj (tys. zł)	na kwotę (tys. zł)	ilość transakcyj (tys. zł)	na kwotę (tys. zł)
Ogółem	850	41 971	847	61 326
w tem:				
dolary Stanów Zjedn.	110	4 720	108	6 069
funty szterlingi	164	13 106	184	18 070
franki francuskie	146	18 498	138	29 206
franki szwajcarskie	111	2 173	105	3 674
belgi	80	1 114	65	1 578
marki niemieckie	6	39	31	168
korony czechosłowackie	85	836	85	683
liry włoskie	—	—	—	—
floreny holenderskie	67	999	70	1 219
guldeny gdańskie	—	—	—	—
korony szwedzkie	35	233	28	353
korony duńskie	19	74	10	48
korony norweskie	15	125	18	241
inne dewizy	12	54	5	17

Jak widać z tego zestawienia, obroty dewizami na giełdzie warszawskiej w kwietniu w stosunku do marca poważnie wzrosły — gdyż o ok. 46%, przy jednoczesnym spadku — o ok. 1% — liczby transakcyj. W związku z tą rozbieżnością w ruchu liczby transakcyj i kwot transakcyj — przeciętna wartość transakcyj wzrosła o ok. 46%. W uszeregowaniu obrotów poszczególnymi dewizami nie nastąpiły w kwietniu w stosunku do marca żadne przesunięcia. Pierwsze miejsce zajmowały, jak zwykle, franki francuskie, których udział w obrotach ogólnych wynosił 47.6% (w marcu — 44.1%); następne miejsca przypadły: drugie — funtom szterlingom (29.4% i 31.2%), trzecie — dolarom Stanów Zjedn. (9.9% i 11.2%), czwarte — frankom szwajcarskim (6.0% i 5.2%), piąte — belgom (2.6% i — bez zmiany — 2.6%), szóste — florenom holenderskim (2.0% i 2.4%) i t. d.

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych przy mocnej tendencji niemal wszystkie pożyczki zwykływały. W szczególności w grupie pożyczek premjowych — sztuki obu emisyj 3% Poż. Inwestycyjnej Premjowej odnotowały zysk w wysokości zł 1.00, a serje — zł 2.00, oraz 4% Poż. Dolarowa — zł 0.50. W grupie pozostałych pożyczek — poza utrzymaną 5% Poż. Konwersyjną — poważny zysk kursowy, 1.5% nom., wykazała 6% Poż. Dolarowa, oraz mniejszą zwykłą — o 0.25% nom. — 6% Poż. Dolarowa. Natomiast dla 7% Poż. Stabilizacyjnej, którą obroty stanowiły gros transakcyj, panowała słaba tendencja, w rezultacie której pożyczka ta zniżkowała o 0.75% nom.

Również i na rynku papierów lokacyjnych prywatnych przy tendencji mocniejszej większość papierów zwykływała; obroty były nieco zwiększone w stosunku do okresu poprzedzającego i koncentrowały się głównie na listach zastawnych miejskich skonwertowanych (z 1933 r.). Najpoważniejszą zwykłą odnotowały 8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego — 3% nom., a najpoważniejszą zniżkę — 8% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego (gwarantowane i emitowane w \$) — 3.62% nom. Salda tygodniowe pozostałych papierów kształtowały się następująco (w % -ach nominału; ze znakiem plus — zwykła, ze znakiem minus — zniżka notowań): 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego + 0.25, 4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kred.: w zł + 0.50, w zł w zł. + 1.00, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r. — 0.25 oraz 5% L. Z. Tow. Kred. m. Siedlec z 1933 r. — 0.25.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Papiery procentowe				
3% Pożyczka Premjowa Inwestycyjna				w zł
I emisja sztuki	zł w zł. 100	68'50	68'00	68'50
" " serje	" " " "	77'00	76'00	77'00
II emisja sztuki	" " " "	69'50	68'75	69'50
" " serje	" " " "	77'00	76'00	77'00
4% Pożyczka Dolarowa	\$ ¹⁾	50'50	49'90	50'00
				-50'50
				w % % nominału
5% Pożyczka Konwersyjna	zł	53'00	52'75	52'75
5% " Konwers. Kol.	zł	—	—	51'00
6% " Dolarowa	\$	77'00	77'00	77'00
7% " Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	59'00	58'00	58'00
Listy zastawne i obligacje banków				
7% L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% " Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% Obl. Bud. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	—	—	—
5½% L. Z. Banku " "	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½% " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00
5½% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½% " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00
Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych				
7% L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ⁴⁾	£	82'00	81'00	81'00
8% L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ⁴⁾	£	94'50	93'50	93'50
				-94'50
4½% L. Z. T-wa Kred. Ziemskiego	zł	46'00	45'00	45'25
				-45'00
8% " " " " " "	\$	—	—	86'38
4½% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt.	zł	41'25	40'75	41'00
				-40'75
4½% " " " " " "	zł w zł.	46'50	46'00	46'50
4½% " " Tow. Kred. m. Warszawy	zł	54'25	53'75	54'00
				-53'75
5% " " " " " "	" "	55'75	55'25	55'00
				-55'25
5% " " " " " "	" "	—	—	—
				z 1933 r. . . . . zł
				54'00 53'50 53'50
				-54'00
				-54'00 ⁵⁾
				-54'50 ⁵⁾
5% L. Z. Tow. Kred. m. Kielc	z 1933 r. . . . . zł	—	—	44'00
5% L. Z. Tow. Kred. m. Siedlec	z 1933 r. . . . . zł	28'75	27'00	28'75
Obligacje miast				
VI 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	—	—	55'75
VIII i IX 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	52'00	52'00	52'00

1) \$ 5 = zł 44'57.
 2) Z wylaczeniem transzy francuskiej.
 3) \$ 1 = 5'18 fr. szwajc. = Hfl. 2'4888.
 4) Gwarantowane przez Skarb Państwa.
 5) Dotyczy drobnych odcinków.

Poniżej zestawione są obroty na giełdzie warszawskiej w zakresie papierów procentowych państwowych i prywatnych w marcu i kwietniu b. r.

	Marzec		Kwiecień	
	ilość tranzakcyj	na kwotę (tys. zł)	ilość tranzakcyj	na kwotę (tys. zł)
Papiery państwowe	992	3 593	1 377	4 522
w tem:				
pożyczki państwowe	723	2 914	1 137	3 892
listy zastawne i obligacje banków państwowych	269	679	240	630
Papiery prywatne	759	1 800	825	2 042
w tem:				
listy zastawne Tow. Kred. Przem. Polskiego	19	135	58	354
listy zastawne tow. kred. ziemskich	322	741	400	883
listy zastawne tow. kred. miejskich	365	845	339	749
obligacje miast	53	79	28	56
różne	—	—	—	—
Ogółem: 1 751	5 393	2 202	6 564	

Jak widać z powyższego zestawienia, w kwietniu w stosunku do marca w zakresie obrotów papierami procentowymi państwowymi i prywatnymi nastąpił wzrost o ok. 22%; ponieważ jednocześnie liczba transakcji wzrosła jeszcze silniej, gdyż o ok. 25% — przeto przeciętna wartość transakcji spadła o ok. 3%. Jeżeli chodzi o udział obrotów papierami państwowymi w ogólnych obrotach — to wzrósł on z 66% w marcu do 69% w kwietniu; natomiast w zakresie liczby transakcji — wzrost był silniejszy, gdyż z 51% w marcu do 62% w kwietniu.

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH¹⁾

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach—obroty)

	18 ÷ 23/V	25 ÷ 30/V	2 ÷ 6/VI
New - York			
6% dolarowa			
1920	70 ³ / ₈ —67 ¹ / ₄ —67 ¹ / ₄ (15 000)	67 ¹ / ₂ —61 ¹ / ₂ —67 (22 000)	67 ¹ / ₂ —67 ¹ / ₂ —67 ¹ / ₂ (3 000)
8% Dillon			
1925	81—74—74 (54 000)	74 ² / ₄ —71 ⁷ / ₈ —73 ⁵ / ₈ (160 000)	72 ³ / ₄ —60 ¹ / ₂ —62 (159 000)
7% stabilizac.			
1927	88 ¹ / ₄ —84—84 ¹ / ₈ (141 000)	86 ³ / ₄ —85 ³ / ₈ —86 ³ / ₄ (61 000)	88—82—82 (42 000)
7% Warszawy			
1928	61 ¹ / ₄ —59 ¹ / ₂ —59 ¹ / ₂ (33 000)	59 ⁵ / ₈ —58 ¹ / ₂ —58 ³ / ₄ (42 000)	57 ¹ / ₂ —45 ³ / ₈ —47 (81 000)
7% Śląska			
1928	61—59 ¹ / ₂ —59 ³ / ₄ (16 000)	60—56 ³ / ₈ —56 ³ / ₈ (32 000)	57 ⁵ / ₈ —44—46 (19 000)
London			
7% stabilizac.			
1927	80 ⁷ / ₆ —77 ⁷ / ₆ — 77 ⁷ / ₆	78 ⁶ / ₂ —76 ⁶ / ₂ — 76 ⁸ / ₇	—
Zurich			
7% stabilizac.			
1927	51—49 ² / ₅ —50	52 ⁰ / ₀ —50 ² / ₅ — 52 ⁰ / ₀	—
Paryz			
7% stabilizac.			
1927	—	62 ⁵ / ₇ —61 ⁴ / ₀	61 ⁷ / ₀ —59 ⁵ / ₅
Medjolan			
7% włoska			
1924	—	96 ⁵ / ₇ —93 ⁷ / ₇ —93 ⁷ / ₇ (30)	95 ¹ / ₁ —93 ⁹ / ₁ —95 ¹ / ₁ (500)

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 20 MAJA 1936 R. — Po dodatnim bilansie walutowym w I dekadzie maja w II dekadzie — przy spadku skupu walut i dewiz i wzroście ich sprzedaży — nastąpiła pasywizacja tego bilansu, a w konsekwencji — odpływ dewiz z Banku Polskiego. W analogicznej dekadzie ub. r. skup był nieco większy, ale jednocześnie sprzedaż była więcej niż o połowę większa.

W związku z deficytem walutowym w II dekadzie maja zmniejszyły się rezerwy walutowe Banku, mianowicie o zł 8·8 miljn. do

zł 6·9 miljn., czyli do poziomu niższego niż przed miesiącem (dn. 20/IV — zł 15·0 miljn.) i niż przed rokiem (dn. 20/V 1935 r. — zł 16·3 miljn.).

Dopływ złota do Banku — z drobnego skupu, dokonywanego przez oddziały Banku — był stosunkowo znaczny, wyniósł bowiem zł 195 tys. — wobec zaledwie zł 16 tys. w analogicznej dekadzie ub. r.

Zapasy złota wzrósł w tym skupem do zł 381·6 miljn., ale — wobec dokonywanych w międzyczasie sprzedaży — stanowił on znacznie mniej niż przed miesiącem (dn. 20/IV — zł 417·4 miljn.), a zwłaszcza niż przed rokiem (zł 509·2 miljn.).

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i części natychmiast płatnych zobowiązań, podlegającej pokryciu, powyższy zapas złota stanowił na ultimo II dekady maja 34·65%, a więc nieznacznie więcej niż na ultimo I dekady, ale znacznie mniej niż przed miesiącem i niż przed rokiem, jak to wykazuje następujące zestawienie procentowego pokrycia złotem obiegu i zobowiązań:

	%
20/IV 1936	40·11
10/V „	34·61
20/V „	34·65
20/V 1935	47·46

Lekki wzrost procentu pokrycia w dekadzie sprawozdawczej powstał zarówno z drobnego zwiększenia się sumy pokrycia, t. j. zapasu złota, jak i z nieznacznego bardzo skurczenia się podlegającej pokryciu sumy obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań (a właściwie części ich po potrąceniu zł 100 miljn., uznanych statutowo za ich pewne niezmiennic minimum), mianowicie z zł 1 176·8 miljn. do zł 1 176·0 miljn.

Ten spadek dotyczy tylko jednego składnika tej sumy, mianowicie obiegu biletów bankowych, który skurczył się (jak zwykle w środku miesiąca) z zł 1 010·1 miljn. do zł 1 000·8 miljn., natomiast natychmiast płatne zobowiązania wzrosły z zł 166·6 miljn. do zł 175·2 miljn.

Wzrost zobowiązań dotyczy tylko lokat żyrowych (pozycja bowiem „różnych rachunków” zmalała o zł 3·3 miljn.), które zwiększyły się z zł 136·4 miljn. do zł 148·3 miljn. Wzrosły jedynie lokaty na rachunkach prywatnych, lecz do poziomu nieco niższego niż przed miesiącem i dużo niższego niż przed rokiem, jak to widzimy z następującego zestawienia (w miljn. zł):

	Lokaty żyrowe:	
	kas państwowych	pozostałe
20/IV 1936	0·4	151·5
10/V „	0·7	135·7
20/V „	1·2	147·1
20/V 1935	2·8	204·1

Obieg biletów bankowych zmniejszył się w II dekadzie maja tylko o zł 9·4 miljn., gdy w II dekadzie kwietnia o zł 29·5 miljn., marca — o zł 16·1 miljn., lutego — o zł 27·9 miljn., stycznia — o zł 24·7 miljn. Ponieważ jednocześnie w I dekadzie obieg nieznacznie nawet wzrósł — poziom obiegu na ultimo II dekady maja okazał się znacznie wyższym niż przed miesiącem, jednocześnie poważnie przekraczając poziom sprzed roku, jak to wykazuje poniższe zestawienie (w miljn. zł):

20/IV 1936	942·1
10/V „	1 010·1
20/V „	1 000·8
20/V 1935	927·0

Spadek obiegu w dekadzie sprawozdawczej o zł 9·4 miljn., t. j. o niespełna 1%, znajdował odpowiednik w nieco większym nawet dopływie lokat na rachunki żyrowe. Odpływ dewiz z Banku nie wywołał większego skurczenia obiegu, gdyż jednocześnie zwykło oddziaływały na obieg wzrastające — wbrew normalnej tendencji w środku miesiąca — kredyty Banku.

Spośród kredytów w liczbie absolutnej największy wzrost — o zł 6·8 miljn. — wykazały pożyczki zastawowe, które poważnie przewyżają już trzecią dekadę; słabiej nieco wzrósł portfel wekslowy, bo o zł 4·9 miljn. (gdy w II dekadzie kwietnia skurczył się o zł 15·8 miljn., marca — o zł 12·6 miljn., lutego — o zł 3·3 miljn., stycznia — o zł 53·3 miljn.). Spadek wykazał jedynie portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych, mianowicie o zł 8·3 miljn.

W okresie miesięcznym — od końca II dekady kwietnia do końca II dekady maja — wzrosły silnie kredyty dyskontowe, niemal podwoiły się pożyczki zastawowe, a skurczył się tylko skup biletów skarbowych. Liczbowo ilustruje to następujące zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe	+ 54·3
Pożyczki zastawowe	+ 49·9
Bilety skarbowe	— 5·2

¹⁾ Kursy — %-ach nominalu, obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

W okresie rocznym 20/V 1935 ÷ 20/V 1936 wszystkie 3 rodzaje kredytów silnie wzrosły, jak to wskazuje następujące zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost
Kredyty dyskontowe	48'1
Pożyczki zastawowe	55'0
Bilety skarbowe	11'8

Co się tyczy innych operacji czynnych Banku, to nastąpił w dekadzie sprawozdawczej silny skup przez Bank monet srebrnych i bilonu, mianowicie za zł 15'7 miljn.; natomiast portfel skupionych przez Bank papierów kredytu długoterminowego pozostał prawie bez zmiany (wzrost o zł 0'06 miljn.), a dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) wogóle pozostał w dalszym ciągu niezmienny.

Całe bankowe pokrycie obiegu biletów Banku przeostawiało się następująco (w tys. zł):

	20/IV	10/V	20/V
Waluty i dewizy	15 001	15 646	6 895
Weksle krajowe	602 358	651 786	656 653
Bilety skarbowe	59 296	62 412	54 085
Polskie monety srebrne i bilon	47 044	31 073	46 746
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	56 872	99 864	106 644

Papiery proc. własne	91 216	91 274	91 339
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem:	961 787	1 042 055	1 052 362

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, zmniejszył się w II dekadzie maja o zł 15'7 miljn., t. j. o ok. 4%, a więc znacznie silniej niż obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski, który skurczył się o niespełna 1%. Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego przedstawia następujące zestawienie (w miljn. zł):

	20/IV	10/V	20/V
Monety srebrne (10-, 5-, 2-złotowe)	301'5	316'3	302'6
w tem:			
10-złotówki	136'3	141'4	137'2
5-złotówki	107'5	113'0	107'6
Bilon srebrny i niklowy	76'6	78'6	76'6
Razem:	378'1	394'9	379'2

Całkowity obieg pieniężny (a więc obieg biletów Banku Polskiego oraz obieg monet srebrnych i bilonu) wynosił na ultimo II dekady maja zł 1 379'9 miljn. — wobec zł 1 320'2 miljn. przed miesiącem i zł 1 279'5 miljn. przed rokiem.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

HANDEL MIĘDZYNARODOWY NA BAŁTYKU¹⁾

Polska, jako państwo bałtyckie, winnaby wysunąć jako jedno z czołowych zagadnień polityki gospodarczej w stosunkach międzynarodowych potrzebę intensyfikacji stosunków ze swymi najbliższymi sąsiadami przez morze — z krajami bałtyckimi.

Już miałem okazję poruszyć zagadnienie handlu zagranicznego na Bałtyku i udzielił w nim Polski w zesz. 35/1935 tyg. „Polska Gospodarcza”¹⁾. Obecnie, posiłkując się materiałem, dotyczącym obrotu towarowego państw bałtyckich w roku 1935, uważam za celowe uzupełnienie poprzednio dokonanego przeglądu. Źródłem danych jest miesięczna publikacja Ligi Narodów „Monthly Bulletin of Statistics” oraz wydawnictwo Komisarjatu Rządu w Gdyni „Rocznik Statystyczny Gdyni 1934 — 1935”.

Handel zagraniczny państw bałtyckich w liczbach bezwzględnych przedstawia tablica I.

Tabl. I

Wartość obrotu towarowego państw bałtyckich (w milionach złotych)

	Przywóz		Wywóz	
	1934	1935	1934	1935
Ogółem:	5 073	5 335	5 269	5 180
Dania	1 545	1 478	1 399	1 395
Szwecja	1 794	1 965	1 783	1 729
Finlandja	566	612	732	712
Estonja	82	99	102	116
Łotwa	163	171	146	167
Litwa	124	114	131	136
Polska	799	861	976	925
Niemcy	9 333	8 835	8 738	7 865
Z. S. R. R.	1 068	1 108	1 930	1 686

Zaznaczyć należy, że w naszym ujęciu do szeregu państw bałtyckich zaliczamy: Danię, Szwecję, Finlandję, Estonję, Łotwę, Litwę i Polskę. Tablica I i następne uwzględniają również dane, dotyczące handlu zagranicznego Niemiec i Z. S. R. R., jako państw częściowo bałtyckich; sumy jednak ogólne, dotyczące państw bałtyckich, Niemiec i Z. S. R. R. nie uwzględniają.

Pobieżny rzut oka pozwala stwierdzić, że w sumie ogólnej, jak i w obrotach poszczególnych państw (prócz Danii i Łotwy) nastąpił wzrost przywozu. Wywóz natomiast kształtował się różnie, przyczem w ogólnym efekcie zmalał.

Przechodząc do liczb względnych, sięgnąć musimy do wskaźników, za których podstawę wzięto wartość obrotu towarowego w chwili koniunktury przedkryzysowej. Wskaźniki te podaje tablica II.

Tabl. II

Wskaźniki handlu zagranicznego państw bałtyckich (rok 1929 = 100)

	Przywóz		Wywóz	
	1934	1935	1934	1935
Ogółem:	33	37	38	38
Dania	38	36	36	36
Szwecja	42	46	41	40
Finlandja	36	39	51	49
Estonja	28	34	36	41
Łotwa	26	28	31	35
Litwa	45	42	45	46
Polska	26	28	35	33
Niemcy	33	31	31	34
Z. S. R. R.	26	27	45	40

Widzimy, że import do państw bałtyckich w 1935 r. wzrósł, gdy ogólnoswiatowy import pozostał na poziomie poprzedniego roku, wynosząc mianowicie 34 przy podstawie 1929 r. = 100. Wywóz państw bałtyckich zmalał w 1935 r. bardzo nieznacznie, a właściwie pozostał prawie bez zmian, podobnie zresztą jak poziom ogólnego wywozu świata (35 przy podstawie 1929 r. = 100).

Wskaźnik przywozu do Polski podniósł się z 26 do 28 (przy podstawie 1929 r. = 100), wskaźnik zaś wywozu zmalał z 35 do 33.

Saldo bilansu handlowego państw bałtyckich, jako całości, które od 1932 r. stało się dodatniem i przez 3 lata nosiło znak plus, w roku 1935 znów stało się ujemnem. Różnica sald lat 1934 i 1935 wynosi zł 315 miljn. Na tę zmianę wpłynęło zwiększenie się ujemnego salda bilansu handlowego Szwecji oraz zmniejszenie się dodatniego salda bilansu Finlandji, Estonji i Polski. Na złagodzenie zaś tego procesu oddziaływało zmniejszenie się ujemnego salda bilansu Danii i Łotwy oraz zwiększenie się dodatniego salda bilansu handlowego Litwy. Tablica III przedstawia saldo bilansu handlowego państw bałtyckich za 5 ostatnich lat.

Tabl. III

Saldo bilansu handlowego państw bałtyckich (w milionach złotych)

	1931	1932	1933	1934	1935
Ogółem:	- 425	+ 57	+ 200	+ 196	- 119
Dania	- 318	- 27	- 82	- 146	- 83
Szwecja	- 724	- 349	- 35	- 11	- 236
Finlandja	+ 207	+ 156	+ 174	+ 166	+ 100
Estonja	+ 24	+ 14	+ 11	+ 20	+ 17
Łotwa	- 21	+ 21	- 17	- 17	- 4
Litwa	- 4	- 21	+ 16	+ 17	+ 22
Polska	+ 411	+ 221	+ 133	+ 177	+ 65
Niemcy	+ 6 102	+ 2 280	+ 1 420	- 595	- 970
Z. S. R. R.	- 1 439	- 593	- 647	+ 862	+ 578

¹⁾ P. artykuł pod tym samym tytułem co niniejszy — zesz. 35/1935, str. 1 099.

Do ciekawych danych, dających możność porównywania ekspansji handlowej i chłonności rynków, co skolei daje pojęcie o bogactwie narodów, należą obliczenia handlu zagranicznego na głowę ludności. Zagadnienie to przedstawia tablica IV.

Tabl. IV

Handel zagraniczny na głowę ludności
(w złotych)

	P r z y w ó z		W y w ó z	
	1934	1935	1934	1935
Ogółem:	97	102	113	99
Danja . . .	429	404	389	382
Szwecja . . .	289	315	288	277
Finlandja . . .	153	164	198	190
Estonja . . .	75	88	93	103
Łotwa . . .	86	88	77	86
Litwa . . .	32	47	55	55
Polska . . .	24	26	30	28
Niemcy . . .	143	135	134	120
Z. S. R. R. . .	7	7	13	11

Handel zagraniczny Polski na głowę ludności jest najmniejszy spośród wszystkich państw bałtyckich, co świadczy o minimalnych naszych zdolnościach konsumpcyjnych i ekspansyjnych. Dużo należy jeszcze włożyć pracy i dużo potrzeba jeszcze czasu, by podnieść stan gospodarczy Polski w kierunku odpowiedniego zwiększenia obrotów towarowych z zagranicą.

Skolei przejdźmy do innego rodzaju zagadnienia, a mianowicie, jak się kształtuje udział Polski w handlu zagranicznym państw bałtyckich, oraz jaki udział mają państwa bałtyckie w handlu zagranicznym Polski? Zestawienie liczbowe, ujmujące dwa wyżej wymienione zagadnienia, przedstawiają tablice V i VI.

Tabl. V

Udział Polski w handlu zagranicznym państw bałtyckich
(w % -ach wartości)

	P r z y w ó z		W y w ó z	
	1934	1935	1934	1935
Danja . . .	1'99	1'87	0'63	0'73
Szwecja . . .	2'51	2'52	1'11	1'15

Finlandja . . .	2'17	2'63	0'13	0'20
Estonja . . .	2'68	1'72	0'98	1'12
Łotwa . . .	4'17	4'39	0'62	0'66
Litwa . . .	0'24	0'02	0'18	0'12
Niemcy . . .	1'73	1'55	1'24	1'58
Z. S. R. R. . .	2'39	1'00	0'92	0'88

Tabl. VI

Udział państw bałtyckich w handlu zagranicznym Polski
(w % -ach wartości)

	P r z y w ó z		W y w ó z	
	1934	1935	1934	1935
Danja . . .	1'11	1'19	3'16	2'98
Szwecja . . .	2'48	2'30	4'62	5'35
Finlandja . . .	0'12	0'16	1'26	1'74
Estonja . . .	0'13	0'15	0'23	0'18
Łotwa . . .	0'11	0'13	0'70	0'81
Litwa . . .	0'03	0'02	0'03	0'00
Niemcy . . .	13'71	14'40	16'57	14'77
Z. S. R. R. . .	2'22	1'73	2'30	1'20

Z tablic powyższych widzimy, że udział państw bałtyckich w handlu zagranicznym Polski oraz udział Polski w handlu zagranicznym państw bałtyckich jest bardzo nieznaczny.

Naogół możemy zaobserwować, że w roku 1935 w porównaniu z rokiem 1934 nastąpiło zwiększenie udziału Polski w handlu państw bałtyckich — szczególnie, jeżeli chodzi o ich wywóz do Polski. Również, ogólnie biorąc, wzrósł udział państw bałtyckich w naszym obrocie towarowym. W obu wypadkach wzrost ten jest nieznaczny. Najpomyślniej rozwijał się nasz obrót towarowy ze Szwecją.

Zyczyłoby chyba należało, by Polska, która jest krajem bałtyckim ze względu na skierowanie 73% obrotów z zagranicą przez morze, nie tylko nawiązała intensywniejsze obroty towarowe ze swymi sąsiadami przez morze, lecz żeby pozycja Polski w wymianie z temi państwami była coraz poważniejsza.

B. Polkowski

KRONIKA ZAGRANICZNA

OGÓLNE

UKŁAD HANDLOWY MIĘDZY FRANCJĄ I STANAMI ZJEDN. — W dn. 15/VI b. r. wchodzi w życie (do czasu ratyfikacji umowy prowizorycznie) układ handlowy między Francją i Stanami Zjedn., podpisany w dn. 6/IV b. r. w Waszyngtonie.

Nowa umowa jest niezwykle obszerna; ustala ona szczegółowo nie tylko wymianę towarową, lecz reguluje również handel z należąciami do nich koloniami, posiadłościami oraz krajami mandatowymi na zasadzie stwierdzonej wyraźnie, we wstępie do umowy, wolności handlu, swobodnego ruchu kapitałów oraz ustabilizowanej relacji kursowej między walutami obu krajów.

Cztery listy towarów, załączone do umowy, zawierają ulgi taryfowe i kontyngenty, przyznane sobie nawzajem przez Francję i Stany Zjedn.

Na wypadek wprowadzenia reglamentacji towarowej lub jakiegokolwiek kontroli importu obie strony zapewniają sobie przydział kontyngentów, odpowiadających proporcjonalnie (pod względem ilościowym i wartościowym) importowi z okresu przed wprowadzeniem tych ograniczeń. Wszelkie ograniczenia, stosowane do towarów, pochodzących z kraju drugiego — powinny być stosowane do towarów każdego państwa trzeciego; wyjątek stanowi handel przygraniczny. Oba państwa zastrzegają sobie pełną swobodę w regulowaniu importu i eksportu złota i srebra, oraz sprzedaży materiałów wojennych.

W razie wprowadzenia w jednym z umawia-

jących się państw monopolu importu, produkcji lub sprzedaży, lub przyznania uprawnień monopolowych pewnym organizacjom — strona, wprowadzająca te ograniczenia, obowiązana jest starać się, aby przy dokonywaniu zakupów zagranicą towary strony drugiej były uwzględniane w sprawiedliwym stopniu.

Stany Zjedn. rezygnują z uprawnień, wypływających z KNU odnośnie ulg preferencyjnych, przyznanych przez Francję krajom Europy Środkowej i Wschodniej na podstawie zaleceń konferencji międzynarodowej w Strezie w dn. 20/IX 1932 r., pod warunkiem jednakże, iż nie będą one stosowane wobec innych państw.

Umowa ważna jest do dn. 1/VII 1937 r. i prolanguje się automatycznie, o ile nie będzie wypowiedziana przed dn. 1/I 1937 r. Układ zawiera jednakże 6 klauzul (w art. 1, 5, 6, 10, 11 i 12), które umożliwiają wypowiedzenie umowy w każdym czasie z terminem 30-dniowym. Dotyczy to następujących wypadków:

1) W razie podniesienia stawek celnych we Francji dla towarów, pochodzących ze Stanów Zjedn., wymienionych w listach II B i III, dołączonych do umowy — Rząd francuski obowiązany jest zawiadomić Rząd Stanów Zjedn. o zamierzonej zmianie na 15 dni przed jej wprowadzeniem. Stawki poprzednie obowiązują przez następny kwartał; w międzyczasie prowadzone być mają rokowania. Jeżeli nie doprowadzą one do wyników pozytywnych w przeciągu 30 dni — umowa automatycznie rozwiązuje się.

2) O ile jedna z umawiających się stron będzie zamierzała wprowadzić ograniczenia

w kontyngentach, przyznanych w listach II i IV, dołączonych do umowy — winna powiadomić o tem stroną drugą conajmniej 30 dni przedtem; gdyby w przeciągu 15 dni nie osiągnięto porozumienia, umowa gaśnie w ciągu 30 dni.

3) Dla zmiany kontyngentów, przyznanych w liście III, dołączonej do umowy, przewidziany został termin 1/VII 1937 r. względnie 1/VII lat następnych przez czas trwania umowy. W razie redukcji tych kontyngentów w innym terminie, o czym strona druga powinna być powiadomiona 30 dni wcześniej, przewidziane są rokowania; jeżeli nie doprowadzą one do porozumienia, umowa wygasa w ciągu 30 dni od wprowadzenia ograniczeń.

4) Umowa przyznaje każdej z umawiających się stron prawo ograniczenia importu lub dokonania zmian w udzielonych koncesjach dla któregokolwiek z artykułów, pochodzących z drugiego kraju umownego, w wypadku gdy naskutek rozszerzenia tych uprawnień na państwa trzecie nastąpi nadmierny wzrost importu; druga strona powinna być o tem zawiadomiona 30 dni przed wprowadzeniem zamierzonych ograniczeń; o ile nie nastąpi porozumienie — umowa może być wypowiedziana z terminem 30-dniowym.

5) Gdy jedna ze stron wyda zarządzenia, które coprawda nie są w wyraźnej sprzeczności z postanowieniami umowy, jednak — według zdania strony drugiej — godzą w jej interesy, może ona zażądać modyfikacji umowy; jeżeli w ciągu 30 dni pertraktacje nie doprowadzą do porozumienia — umowa może być wypowiedziana z terminem 30-dniowym.

Podobna procedura przewidziana została na wypadek zachwiania się równowagi w relacji kursowej między frankiem i dolarem.

6) W razie naruszenia interesów drugiej strony przez nadmierne zastosowanie ograniczeń importowych ze względów: bezpieczeństwa publicznego, humanitarnych i moralnych, zdrowia publicznego i t. p. uprawniona jest ona do wypowiedzenia umowy, jednakże obie strony powinny dołożyć starań, aby tarcia, powstała na tem tle, nie doprowadziły do rozwiązania całego układu.

Nowy układ handlowy, zawarty między Francją i Stanami Zjedn. nosi na sobie znamię niepewności, która cechuje obecne stosunki gospodarcze i stara się wprowadzić pewną stabilizację w stosunkach handlowych przy uwzględnieniu wszystkich utrudnień, na które wykonanie umowy napotkać może zarówno w dziedzinie obrotu towarowego, jakoteż i w dziedzinie walutowej.

Wobec rozpoczynających się rokowań handlowych polsko-francuskich układ Francji ze Stanami Zjedn. posiada dla Polski znaczenie zasadnicze, uważany jest bowiem przez Francję za układ kluczowy, na podstawie którego zawierane być mają dalsze umowy handlowe.

SYTUACJA WALUTOWA. — Gdy — przed niespełną 3 miesiącami — omawialiśmy na tem miejscu sytuację ważniejszych walut świata na początku b. r., sytuacja ta właśnie przechodziła w fazę rosnącego napięcia. Mamy tu na myśli pogarszanie się stanu zaufania do nielicznych już walut „złotych” z frankiem francuskim na czele. Otóż, w okresie od końca marca do połowy czerwca b. r. położenie waluty francuskiej zmieniło się zgodnie z wypowiedzianymi już oddawna pesymistycznymi przepowiedniami — tak, że obecnie niema wątpliwości co do bliskości terminu, kiedy tradycyjna polityka walutowa Francji będzie musiała pójść innymi drogami.

Omawianie problemów walutowych oscyluje w ostatnich czasach zreguły koło problemowi franka francuskiego. Jest to zupełnie zrozumiałe, zważywszy na: 1) wagę gatunkową gospodarki francuskiej i jej udziału w gospodarce światowej oraz 2) reprezentacyjną rolę, jaką odgrywa frank franc. w nielicznym gronie walut „złotych” (niezdevaluowanych), od których zbiorowego losu zależne są w dużej mierze losy konjunktury światowej. Dlatego też w poniższych rozważaniach poświęcimy walucie francuskiej znów najwięcej uwagi.

Niejednokrotnie już omawiano na łamach *tyg. „Polska Gospodarcza”* szczegóły francuskiego problemu gospodarczego, a przede wszystkim finansowo-walutowego. Tym razem więc ograniczymy się tylko do pewnego zreasumowania zasadniczych tez, co pozwoli na wydatnienie wielkiej konsekwencji, jaka cechowała wypadki na odcinku finansowo-walutowym w ciągu ostatnich miesięcy.

Specyficzna sytuacja polityczna Francji absolutnie uniemożliwiła kilku czy kilkunastu ostatnim rządóm francuskim prowadzenie świadomej polityki przystosowawczej, która polegałaby na obniżeniu poziomu tych składników gospodarki, które samorzutnie — w wyniku normalnych objawów kryzysowych — obniżyć nie uległy. Chodzi więc tu zarówno o problem cen i kosztów produkcji, które, pozostając na wysokim poziomie, musiały z konieczności obniżyć zdolność konkurencyjną produkcji francuskiej w stosunku do zagranicy, jak i o zagadnienie gospodarki publicznej, w której deficyt stał się zjawiskiem stałym, przybierając w dodatku niepokojące rozmiary. Rządy francuskie, obawiając się niepopularności (ściślej — obalenia przez Parlament), nie mogły przeprowadzić ani obniżki sztywnych cen (drogą mechaniczną, czy też drogą rozluźnienia reglamentacji przywozu), ani re-

dukcji wydatków w budżetach publicznych. Czynniki polityczny w tej „niechęci” do t. zw. deflacji niewątpliwie dominuje, jakkolwiek, być może, pewną rolę w tej opanoszczeni w przystosowaniu się odegrał również moment późnego wejścia Francji w kryzys.

Wynikiem braku działań przystosowawczych było z jednej strony pogorszenie się sytuacji Francji na rynku światowym (olbrzymi spadek obrotów oraz, szczególnie wyraźny w b. r., wzrost ujemnego ich salda), z drugiej — narastanie deficytu publicznego, a przedewszystkiem niedoboru w budżecie państwowym, pokrywano go w drodze pożyczek. Ciągły deficyt, ciągły wzrost wewnętrznego zadłużenia Państwa — obok innych objawów kryzysowych — musiał wywołać stopniowe narastanie kryzysu zaufania. Kryzys ten, wyrażający się początkowo we wzmózonej tezauryzacji, z biegiem czasu zupełnie naturalnie przesunął się na odcinek waluty francuskiej, zwłaszcza że większość walut świata uległa w międzyczasie deprecjacji otwartej czy ukrytej. Tezauryzacja banknotów frankowych i sporadyczna ucieczka najbardziej płochliwych lub najbardziej żądnych pewnego dochodu kapitałów ustąpiła więc z biegiem czasu miejsca tezauryzacji kruszców i walut obcych, ucieczce od franka i masowej emigracji kapitałów. Kilkakrotnie, poczynając od pamiętnego maja 1935 r., zjawiska te przybierały rozmiary paniki.

Poza „technicznymi” objawami (kurczenie się zapasu złota w Banku Francji, zwyżka walut obcych) panika ta i wywołana nią kontrakcja czynników oficjalnych (podwyżka stopy procentowej Banku Francji), jak również rosnąca tezauryzacja — spowodowały drożyznę pieniądza, która skoile niezmiernie utrudnia pojawienie się oznak poprawy gospodarczej oraz... czerpanie na rynku fundusów na latanie deficytów.

Rząd „przedwyborczy” P. Sarraut zastał sytuację, dającą się ująć w schemacie następującym: 1) konieczność „znalezienia” do końca roku kilkunastu miliardów fr. na pokrycie deficytów gospodarki publicznej; 2) niesłychane przeczczenie społeczeństwa na punkcie jakichkolwiek niepokojów, na które się bezpośrednio reaguje ucieczką od franka; 3) drożyzna pieniądza i praktyczna niemożność zaciągnięcia długoterminowej pożyczki na rynku wewnętrznym; 4) niemożność — z uwagi na zbliżające się wybory — prowadzenia jakiegokolwiek akcji „przystosowawczej”, a więc niepopularnej.

Polityka Rządu Sarraut była więc polityką paljatywów, do których należy zaliczyć i 9-miesięczną pożyczkę angielską i podwyższenie „plafonu” emisji bonów skarbowych z 15 do 21 miljard. fr. Ale mimo unikania wszelkich „denerwujących” wystąpień ze strony Rządu — zbliżanie się wyborów oraz prawdopodobieństwo zwycięstwa lewicy, i — co za tem idzie — radykalnych haseł gospodarczych, niemających kapitalistom i nawet drobnym rentjerom, a wreszcie pesymistyczna ocena ze strony zagranicy — to wszystko rozpełtało już przy końcu I kwartału b. r. ucieczkę od franka, potem stałe się zmagającą.

Kwiecien, maj i połowa czerwca b. r. są okresem coraz większego niepokojów walutowego, ucieczki kapitałów, ucieczki od franka, wycofywania wkładów z instytucji kredytowych, drożyzny pieniądza. Bank Francji przez pewien czas — dopływem złota z W. Brytanji na poczet 3-miljardowej pożyczki — maskuje spadek zapasu złota, ale na początku kwietnia całe „angielskie” złoto zostało wykorzystane, i bilanse instytucji emisyjnej zaczynają wykazywać poważną ucieczkę kruszców. W tygodniu „wyborczy” panika osiąga swe maksimum; spadek zapasu złota w I tygodniu maja sięga 2:7 miljard. fr. Bank Francji ponownie wyśrubowuje stopę dyskontową do 6%, a stopę zaliczek pod zastaw złota — nawet do rekordowego pozio-

mu 9%, pragnąc tą drogą zahamować „dwustronną” spekulację.

Zapas złota w banku biletowym spadł nominalnie z 65 946 miljard. fr. w dn. 6/III r. b. do 55 521 miljard. fr. w dn. 5/VI. W istocie jest on o 3 miljard. fr. mniejszy, bo równowartość tej sumy w złocie musi być zwrócona na jesieni angielskiemu wierzycielowi. W chwili obecnej nominalna wysokość zapasu złota w Banku nie przekracza 55 miljard. fr., faktyczna więc — 52 miljard. fr. Innymi słowy — od dn. 29/III 1935 r., t. j. w ciągu niespełna 5 kwartałów, uciekło zagranicę, a częściowo do „pończoch” złota za 30 miljard. fr.

Ciągle nawroty panik na tle walutowym i oczywista niechęć czy niezdolność do polityki t. zw. deflacyjnej skłoniła wielu ekonomistów francuskich do rewizji ich dotychczasowego stanowiska i do uznania dewaluacji franka za jedyne wyjście z sytuacji. Opinję tę, której szermierzem był dotąd tylko P. Paul Réynaud, wypowiedzieli ostatnio m. in. b. Minister Skarbu P. Germain-Martin oraz Prof. Rist. Rozpowszechnianie tych poglądów przez wybitnych znawców problemu przyczynia się niewątpliwie do tem większego zdyskredytowania franka. W tej chwili jest niewątpliwie przedwczesne osądzenie, czy Rząd P. Bluma pójdzie za temi radami, które specjalnie w francuskich warunkach mogłyby być słusznymi; raczej należy sądzić, że nie. Względnie natury politycznej skłonią raczej Rząd do pójscia na drogę ograniczeń dewizowych. Zaznaczyć w tem miejscu wypada, że — według ustalonej opinji — obowiązują we Francji od połowy maja „poufne” ograniczenia dewizowe, polegające przedewszystkiem na utrudnieniu nabywania kruszców i dewiz na cele tezauryzacyjne.

Ograniczenia te, zarządzone drogą poleceń i nieoficjalnych okólników, nie odniosły, rzecz prosta, skutku, wywołały natomiast ciekawy rezultat na rynku... angielskim. A mianowicie obywatele francuscy zaczęli masowo kupować w Londynie złote monety angielskie, wywołując bardzo poważne agio: zamiast np. ceny „rynkowej” sh 32/8 za 1 „sovereign” płacono sh 34/35. Niespodziewana ta zwyżka ceny złota (w monetach) w Londynie wywołała interwencję angielskich czynników oficjalnych, które zaleciły niesprzedawanie złotych monet na cele spekulacyjne.

Jeżeli w II połowie maja odpływ złota z Francji był stosunkowo nieduży, należy to przypisać nie owym utrudnieniom dewizowym, lecz pewnej reakcji po panice „wyborczej”, wybitnemu umiarkowaniu, cechującemu oświadczenia przyszłego Premiera P. Bluma oraz... taktyce angielskiego funduszu walutowego. Zważywszy, że funt nie ma „punktów złota”, zwyżka jego pociąga wówczas tylko odpływ złota z Francji, gdy fundusz walutowy uważa za wskazane hamować tę zwyżkę drogą skupu po określonej cenie franków fr., które natychmiast zamienia w Banku Francji na złoto. O ile jednak przed paru miesiącami fundusz interwenjował już przy kursie ok. 74:90 fr. za £ 1, o tyle w końcu maja dopiero kurs 75:87 1/2 skłonił go do chwilowego wkroczenia na rynek. W tych warunkach Bank Francji oddaje złoto (w mniejszych ilościach) tylko do Belgji i Stanów Zjedn. (obie waluty na górnych punktach złota w Paryżu, a belga częstokroć i znacznie wyżej), ale zato funt kolosalnie zwyżkuje w relacji do franka i — co za tem idzie — pozostałych walut. W ten sposób w dn. 5/VI r. b. zanotowano nawet kurs 76:57, nie notowany od jesieni 1934 r. Przyczyny częstej w ostatnich czasach nieobecności funduszu walutowego na rynku nie są bliżej wyjaśnione. Mówi się i o ostrożności w przewidywaniu dewaluacji franka i o... wyczerpaniu się zasobów funduszu. Kursowała nawet pogłoska, że relacja funt — frank dojdzie do 80, kursu, nie notowanego bodajże od 1933 r.

Okres końca maja i początku czerwca był dla franka szczególnie burzliwy, co tłumaczy się falą strajków we Francji, zmianą Rządu i rysującym się naciskiem syndykalistów i komunistów na nowego Premiera. Szybkie utworzenie przez niego Rządu, odżeganie się od dewaluacji i osiągnięcie częściowego porozumienia pracodawców z robotnikami — wystarczyły na wywołanie odprężenia, trwającego dokładnie... 24 godziny (dn. 8/VI r. b.). Najbliższe bilanse Banku Francji mają być w dalszym ciągu niepomyślne.

Stawiania horoskopów wolelibyśmy uniknąć. Podkreśliśmy tylko raz jeszcze, że bliskość zmiany francuskiej polityki walutowej wydaje się nieuniknioną i że prawdopodobnie P. Blum wybierze ograniczenia dewizowe. Ponieważ zaś przymusowa pożyczka wewnętrzna, o której trochę się wspominało, wydaje się absolutnie niemożliwą z uwagi na nastroje ciułaczy — należy przypuszczać, że „New Deal” P. Bluma rozpocznie się również od otwartej inflacji.

Francuskie problemy walutowe odgrywały ostatnio rolę oczywiście dominującą, o ile chodzi o światową sytuację walutową. Zdaje się jednak nie ulegać wątpliwości, że pozostałe waluty „złote” o niezmiennych dotychczas statutach i parytetach odczuwają na sobie wpływ losów franka fr.; toteż od paru tygodni, t. j. od chwili, gdy zaostrożąca się panika we Francji wywołała „solidarne” odruchy w Szwajcarii i Holandji — opinia międzynarodowa żywo interesuje się również frankiem szwajcarskim i florenem. W obu tych krajach objawy ucieczki od pieniądza są mniej jaskrawe niż we Francji, ale są o tyle bardziej przykre, że hasła dały i rozmiary ucieczki powiększają kapitały obce (m. in. i francuskie, które schroniły się tam w I kwartale b. r.). Zapas złota i dewiz w Szwajc. Banku Narodowym spadł w okresie $23\frac{1}{2} \div 6\frac{1}{2}$ VI r. b. z 1 509 i do 1 429 i miljn. fr., zapas złota w Banku Niderlandzkim zaś — w okresie $4\frac{1}{2} \div 8\frac{1}{2}$ VI r. b. z 710 0 do 598 5 miljn. flor. Bank Niderlandzki, mający skłonność do manipulowania stopą, dwukrotnie podwyższył dyskonto: w dn. $30\frac{1}{2}$ V b. r. z $2\frac{1}{2}\%$ do $3\frac{1}{2}\%$, w dn. $4\frac{1}{2}$ VI b. r. zaś — z $3\frac{1}{2}\%$ do $4\frac{1}{2}\%$. Bank Szwajcarski stopy dotychczas nie zmienił.

Zbliżanie się rozstrzygających momentów w egzystencji t. zw. „błku złotego” śledzone jest z pewnym niepokojem w W. Brytanji i, częściowo, w Stanach Zjedn. Am. Ucieczka od franka (i poniekąd od 2 innych walut „złotych”) wywołała już poważną zwyżkę funta, gospodarczo niepotrzebną, wywołała też na wpływ obcych nieprodukcyjnie ruchliwych kapitałów oraz wypompowanie z Anglii dużych ilości funtów. Rozdęcie obiegu w Anglii łączone jest ostatnio z tezauryzacją kontynentalną, przyczem rozmiary jej (w funtach) oceniane są na £ 20 ÷ 25 miljn. Stąd — zrozumiała obawa W. Brytanji przed komplikacjami, które mogą nastąpić w razie raptownego urwania się tego nadzwyczajnego popytu ze strony kontynentu (co nastąpi już przy wprowadzeniu ograniczeń dewizowych we Francji), względnie — w razie ujawnienia się podaży funtów (w razie „udanej” dewaluacji walut „złotych”) oraz wycofywania kapitałów z Anglii (co nastąpiłoby w wyniku „podewaluacyjnej” poprawy). Raptowny i głęboki spadek funta byłby w takim wypadku najzupełniej możliwy, a przeciwdziałanie jemu byłoby i technicznie utrudnione i gospodarczo niewskazane (konkurencja nowozdewaluowanych walut). Dlatego też wydaje się, że wprowadzenie we Francji ograniczeń dewizowych — spotka się w Anglii raczej z zadowoleniem.

Jeżeli chodzi o Stany Zjednoczone, obawiają się one przyszłej konkurencji handlowej krajów „bloku złotego” oraz ewentualnego spadku funta. Na tem tle rozeszły się, nieoficjalnie

zresztą zdementowane, pogłoski o rzekomem ustaleniu już przez W. Brytanję i Stany Zjedn. zasad współpracy, mającej na celu złagodzenie skutków ewentualnej zmiany wartości walut „złotych”.

Zrozumiałą jest rzeczą, że doniosłe te problemy odsunęły w ostatnich czasach na dalszy plan zainteresowanie innymi walutami, jako to reichsmarką, lirem i pesetą. Nie ujawniły one, zresztą, żadnych nowych tendencji. Co do belgi — jest ona wciąż mocna — mimo wyborów i przesilenia gabinetowego, co tłumaczy się masowym popytem ze strony Francji i napływem kapitałów francuskich. Tem samem grożą walucie belgijskiej — w razie wyjaśnienia się sytuacji u sąsiadów — te same perturbacje, co funtowi: baisse w wyniku repatriacji obcych kapitałów.

Reasumując, musimy stwierdzić, że, zgodnie z przewidywaniami, będziemy w b. r. (i to już prawdopodobnie w prędkim czasie) świadkami poważnych przemian na froncie walutowym. Powinny one być — o ile nie będą przewlekane — pierwszym krokiem na drodze do powszechnej stabilizacji i odbudowy zaufania.

b. w.

NIEMCY

ZAKAZ PRZYWOZU MAREK NIEMIECKICH W BILONIE. — Centrala Dewiz Rzeszy Niemieckiej rozszerzyła zakaz przywozu oraz przesyłania marek niemieckich z zagranicy do Rzeszy na bilon. Wyjątek stanowią przesyłki bilonu zagranicznych instytucji kredytowych lub biur podróży, przeznaczone dla niemieckich instytucji kredytowych, zaopatrzone w dowód, że bilon ten został uprzednio wywieziony z Niemiec na podstawie specjalnego zezwolenia przez podróźnych na podstawie „Dringlichkeitsbescheinigung” lub zaświadczeń izb handlowych. Dowód ten opierać się musi na oświadczeniach podróźnych, którzy bilon ten zamienili zagranicą na walutę krajową. Odpowiadające tym wymogom przesyłki marek niemieckich w bilonie będą zapisane na wolne konto nadawcy.

Bilon, wywieziony zagranicę przez podróźnych w wolnym obrocie (do RM 10 na osobę) oraz w małym ruchu granicznym, nie może być przesyłany do Rzeszy i zapisany na wolne konto nadawcy. Zezwala się natomiast podróźującym obcokrajowcom oraz osobom, podpadającym według niemieckiego prawa dewizowego pod pojęcie krajowców (Deviseninländer), na przywóz monet srebrnych i bilonu za RM 60 przy przekroczeniu granicy. Ponadto zezwala się obcokrajowcom (Devisenausländer) na przywóz banknotów przy przekroczeniu granicy w wysokości RM 30. Graniczne zaświadczenie dewizowe (Grenzbescheinigung) w walucie krajowej opiewać będzie mogło odtąd tylko na maksymalną kwotę RM 60 w bilonie.

WŁOCHY

SYTUACJA GOSPODARCZA. — W końcu ub. m. w Izbie Posłów wygłosił exposé Minister Finansów Thaon Di Revel. Z przemówienia tego widać, iż Rząd włoski — mimo oświadczenia Mussoliniego, iż wojna jest zakończona — nie uważa jeszcze obecnej sytuacji za nadającą się do ujawnienia wszystkich tajników faszystowskiej polityki gospodarczej i finansowej odnośnie prowadzenia wojny i przeciwdziałania sankcjom. Dał temu wyraz Minister oświadczając, iż w chwili obecnej musi dużo jeszcze przemilczać i nie może podawać do publicznej wiadomości wielu danych liczbowych, związanych z sytuacją ubiegłych miesięcy.

Przedewszystkiem uważa P. Thaon Di Revel, iż system bankowy włoski zdał egzamin sprawności. Oddziały zagraniczne banków włoskich potrafiły wytrzymać presję, spowodowaną sankcjami, i stawić czoło wycofywaniu depozytów przez zatrwożoną publiczność; banki wewnątrz Włoch zdołały utrzymać płynność swych środków. Przyszedł im z pomocą Instytut Rekonstrukcji Przemysłowej (I. R. I.), który nabył za gotówkę pakiety akcji na sumę 2 miljardów lirów. Pieniądże te posłużyły do sfinansowania produkcji szeregu przedsiębiorstw, pracujących dla wojska. Na utrzymanie płynności rozporządzalnych środków złożyło się także zaufanie ze strony publiczności, która zwiększyła ilość swych oszczędności w bankach włoskich. Oszczędności, które w kwietniu 1935 r. sięgały sumy 61 miljardów lirów — z końcem I półrocza wzrosły do sumy 63 miljardów, poczem spowodowały wycofywanie depozytów pod wpływem wypadków spadły do pierwotnej sumy; w październiku ub. r. zaczęły znowu wzrastać i w pierwszych miesiącach 1936 r. powróciły do dawnej wysokości, t. j. 63 miljardów lirów. Wybitnie natomiast zmniejszył się obieg banknotów, który w II półroczu 1935 r. wzrósł o 3 miljardów lirów, poczem zmniejszył się w maju b. r. o przeszło 1 miliard lirów. Ten fakt uważa Minister Finansów za objaw znamienny, gdyż wszystko zdawałoby się przemawiać za tem, iż okres wojny będzie okresem inflacji. Tymczasem wskaźniki cen artykułów masowego zbytu, jakoteż walorów przekonują, iż tendencji inflacyjnych nie było. Rząd zdecydowany był za wszelką cenę bronić kursu waluty, opierać się wszelkim przejawom inflacji. Do takich środków zaliczać należy ograniczenie wysokości dywidend i wstrzymanie procesu koncentracji większych inwestycji w przemyśle budowlanym. Rezultatem tych zabiegów zarówno, jak i akcji partii w kierunku ścisłej kontroli cen hurtownych i detalicznych, było wytworzenie na rynku normalnych warunków w dziedzinie cen i utrzymania siły nabywczej waluty.

Zabiegi Rządu, mające na celu uniemożliwienie spekulacji w dziedzinie walorów przemysłowych, prócz charakteru przeciwninflacyjnego, miały jeszcze inną tendencję: stworzenie warunków zwiększenia popytu na papiery państwowe, wypuszczone na sfinansowanie poczynań w Afryce Wschodniej. W tym celu dekonano konwersji obligacji 3,5% na rentę 5% — ową przy dopłacie gotówkowej 15%. Operacja ta dała znaczniejsze zyski inwestorom, Rządowi zaś zapewniła poważniejsze źródło finansowania poczynań wojennych. Innymi środkami finansowania była sprzedaż bonów skarbowych. Do rządu zarządzeń b. ważnych należą zarządzenia o cędowaniu przez wszystkich obywateli włoskich kredytów, posiadanych zagranicą, jakoteż znajdujących się w ich rękach obligacji zagranicznych oraz obligacji włoskich, emitowanych w walutach zagranicznych. Zarządzenia te zwiększyły bardzo znacznie stopień rozporządzalności walut zagranicznych w rękach Rządu. To wszystko dało następujące skutki: zwiększyło rezerwy metalową Skarbu, dało możliwość zakupów zagranicą oraz stworzyło możliwości obrony waluty.

Powyżej omówione zarządzenia musiały doprowadzić do zupełnej kontroli całej wymiany z zagranicą. Wyrazem tego było ustanowienie Podsekretariatu dla Wymiany z Zagranicą i Walut — organu, ześrodkowującego całą politykę handlową i walutową kraju w stosunkach z zagranicą. Konieczność takiej kontroli procesu wymiany z zagranicą narzuciły sankcje oraz wytyczne nowej polityki gospodarczej Włoch, nakreślone przez Szefa Rządu w mowie na II sesji Korporacji.

Każde państwo sanekcyjne, stwierdził Minister, przeprowadza obecnie rachunek zysków

o strat stosowanych zarządzeń sankcyjnych. I każde państwo musi dojść do przekonania, iż rozegrało partję ze szkodą dla siebie, a bez korzyści dla Ligi Narodów, jeśli chodzi o wzmocnienie zbiorowego bezpieczeństwa. Zdaniem jego, jedynym narodem, którego rachunek zysków przewyższa rachunek strat — to kraj, przeciwko któremu zastosowano sankcje. Faktem jest, iż sankcje zmniejszyły eksport włoski, atoli zastosowane kontr sankcje w większym stopniu zmniejszyły przywóz włoski z zagranicy, zmniejszając wydajnie pasywność bilansu handlowego. W okresie pierwszych miesięcy stosowania sankcji, t. j. w grudniu ub. r. oraz w styczniu — marcu b. r., deficyt obrotów handlowych wynosił odpowiednio: 302, 289, 112 i 149 miljn. lirów, wtedy gdy w tych samych miesiącach 1934/35 r. wynosił: 232, 244, 237 i 277 miljn. Bilans płatniczy wykazywać ma znaczne polepszenie, a analiza jego wskazuje na to, iż ogromną większość towarów importowanych stanowią surowce, będące koniecznością wyjątkowego momentu, co znamionowałoby także poprawę w obrotach towarowych.

Sankcje miały pozatem jeszcze inny efekt. Zwróciły one uwagę na konieczność zasadniczych reform struktury gospodarczej kraju. Niektóre z zasad, na których oprze się gospodarka włoska w najbliższej przyszłości, zostały objęte „planem regulacyjnym“, omówionym w mowie Mussoliniego na Zgromadzeniu Korporacji. Za bardzo ważną reformę należy pochylić także reformę systemu bankowego i kredytowego.

Ostatnią część swego przemówienia poświęcił Minister Finansów sprawie wykonania budżetu. Omawiając poszczególne grupy budżetu, postawił on tezę, iż mimo faktu, że budżet zamykać się musi niedoborem, spowodowanym nieprzewidzianymi wydatkami na wojnę w Afryce, należy stwierdzić, iż sytuacja Skarbu Państwa jest zasadniczo zdrowa. Sankcje cdbiły się i tutaj, powodując zmniejszenie się wpływów skarbowych. Jednak przeciwwagę stanowią tu „ofiary w złocie i srebrze, sięgające setek milionów“, a więc metali, które musiały być nabyte. Koszty wyprawy afrykańskiej nie można jeszcze obliczyć ani też podać do wiadomości publicznej, natomiast należy zwrócić uwagę na okoliczność, iż w sumie wydatków figurują „setki milionów“, wydanych właściwie na cele inwestycyjne. Sumy te bowiem poszły na budowę dróg, stanowiących majątek zdobytej kolonii.

Przemówienie P. Thaon Di Revel nie dostarczyło odpowiedzi na wiele pytań, stawianych w związku z bieżącą polityką finansową, nie dostarczyło danych liczbowych, których powszechnie oczekiwano. Niewątpliwie jednak stanowił czynnik uspokojenia tych sfer, które zdradzały pewną nerwowość zarówno wobec ostatnich posunięć gospodarczych i politycznych Rządu włoskiego, jak i wobec napięcia sytuacji międzynarodowej. Przemówienie wniosło również do sytuacji czynnik większej pewności, iż „gospodarcze położenie Włoch nie jest zupełnie złe, że — przeciwnie — wykazuje pewną poprawę i zawiera elementy stabilizacyjne.

Potwierdzać to zdaje się równoczesne niemal z przemówieniem Ministra Finansów zarządzenie Banca d'Italia, obniżające stopę dyskontową i lombardową do 4%.

JAPONJA

SITUACJA GOSPODARCZA I FINANSOWA. — Japonia już po pierwszych 2 latach trwania powszechnego kryzysu gospodarczego zabrała się energicznie do naprawy swej sytuacji ekonomicznej. W tym celu zostały za-

stosowane liczne środki zaradcze. Pierwszem posunięciem było to, że Japonia weszła już w listopadzie 1931 r. na drogę dewaluacji swej waluty, idąc w tym wypadku za przykładem Anglii. Jednak Japonia poszła znacznie dalej od Wielkiej Brytanji, bo yen stracił od tego czasu aż do chwili obecnej ok. 66% swego poprzedniego parytetu. Pozatem Rząd japoński i koła przemysłowo-handlowe zastosowały cały skomplikowany system zarządzeń i akcyj, mających na celu popieranie wielkiego i średniego przemysłu, pracującego przeważnie albo na wywóz albo na obronę Państwa, jak również wzmoczenie eksportu towarów japońskich oraz zdobywanie nowych i rozszerzanie starych rynków zbytu.

Myślą przewodnią ogromnego wysiłku japońskiego był względ na konieczność zapewnienia za wszelką cenę pracy i możliwości egzystencji wielkiego narodu, szerokich rzesz ludności miejskiej i wiejskiej. Polityka gospodarcza Japoni ma bowiem za zadanie dostarczać jakąkolwiek pracę i zarobek olbrzymiemu przyrostowi naturalnemu (około 900 tys. rocznie) ludności oraz wieśniakom, którzy, nie będąc w stanie wyżywić się na roli, przenoszą się stale do miast, szukając tu zatrudnienia. Jak wiadomo, Japonia posiada nader ograniczony obszar ziemi uprawnej, która w dodatku nie wyróżnia się urodzajnością. Toteż w warunkach japońskich, poza powszechnym kryzysem gospodarczym, panuje od dłuższego już czasu inne przesilenie — demograficzne, zmuszające Japonię do ekspansji nie tylko gospodarczej, lecz i politycznej i uprawiania polityki imperialistycznej na kontynencie azjatyckim.

Najlepszym dowodem tego, że zagadnienie gospodarcze komplikuje się w Japoni kryzysem demograficznym — stanowią perjuryczne klęski głodowe, nawiedzające ludność wiejską. Na tle tej wyjątkowej nędzy zaszedł i ostatni (w lutym) zamach stanu w Tokio, dokonany przez koła wojskowe. Wojsko wysuwa, jak wiadomo, radykalny program gospodarczy, w którym czołowe miejsce zajmuje pomoc Państwa rolnictwu i chłopom.

Zatem, dążąc do dostarczenia pracy dla możliwie najliczniejszej rzeszy, przemysł japoński potrafił łatwo przeprowadzić, ze względu na obfitość rąk roboczych, obniżkę płac i zmniejszyć poważnie w ten sposób koszty produkcyjne oraz osiągnąć dzięki temu bezkonkurencyjną tanią swych wyrobów, co swoją drogą pozwoliło stymulować z roku na rok wywóz ich zagranicę.

W tych warunkach potęgował się ostatnimi laty nieustannie, mimo kryzysu światowego, handel zagraniczny, rozwijał się przemysł, tworząc pozory powrotu do stanu normalnego. Istotnie, gdyby rolnictwo nie cierpiało na chroniczne niedomaganie, Japonia mogłaby uchodzić za kraj, któremu udało się przewyciężyć ostatecznie kryzys. Ponieważ pozostaje ona wciąż, mimo fenomenalnego rozwoju swego

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Ekspert	2 149	1 470	1 147	1 410	1 861	2 159	2 499
Import	2 216	1 546	1 236	1 431	1 917	2 237	2 473

W ten sposób nadwyżka eksportu nad importem w ostatnim roku stanowiła ok. 26 miljn. yen. Należy zaznaczyć, że, jak przypuszczają, deficyt obrotów niewidzialnych w ub. r. wyniósł nie więcej niż 44 miljn. yen. Toteż bilans płatniczy Japoni przedstawiał się w 1935 r. korzystnie. Dodamy jeszcze, że główne pozycje wydatków Japoni zagranicą przypadały na spłatę pożyczek oraz na inwestycje w Mandżukuo.

W porównaniu z 1934 r. rok ubiegły wykazał wzrost ogólnej sumy obrotów towarowych z zagranicą o 575.5 miljn. yen., czyli o 13.4%, przyczem wzrost eksportu wyniósł 15%, importu zaś — przeszło 11%. Największe postę-

przemysłu, krajem przeważnie rolniczym, dobrobyt nie może tam zapanować dopóty, dopóki nie znajdzie się środek na zapewnienie wyżywienia dla szerszych warstw ludności wiejskiej. Na to narazie wcale się nie zanosi. Rozwiązanie tego zagadnienia może bowiem przyjść jedynie wtedy, gdy Japonia będzie miała możliwość wysłać zagranicę, jako kolonistów, przynajmniej całoroczny przyrost swej ludności.

Po tych uwagach można stwierdzić, że Japonia istotnie osiągnęła w ub. r., o ile chodzi o produkcję przemysłową i o obroty handlowe z zagranicą, wysoki poziom konjunktury.

Co do finansów japońskich — to i w tej dziedzinie poczyniono duże postępy. Ale sytuacja Skarbu nie jest pomyślna. Należy bowiem pamiętać, że wyścig zbrojeń lądowych i morskich wciąż zakłóca równowagę budżetową i prowadzi niezmiennie do dalszego zadłużania Państwa.

Rok 1935 rozpoczął się dla Japoni w sytuacji dość niepewnej — ze względu na nieurodzaj w roku poprzednim (1934) i na nader niskie ceny na produkty rolne. Z drugiej strony, rosąca stale produkcja przemysłowa groziła nadprodukcją, o ile nie znajdą się nowe możliwości zbytu. Jednak już od połowy ub. r. ceny produktów rolnych podniosły się bardzo poważnie — tak, że mimo niepomyślnych zbiorów sytuacja wsi poprawiła się nieco, a wraz z tem zwiększył się popyt na rynku wewnętrznym na wyroby przemysłowe. Do tego samego przyczyniły się i liczne zamówienia w przemyśle na potrzeby obrony państwowej. Nawet obroty handlowe z zagranicą spotęgowały się znakomicie.

Statystyka urzędowa stwierdza, że w 1935 r. wartość produkcji rolnej i przemysłowej wyniosła ok. 15 miljn. yen. — kwotę nieznaną w dziejach Japoni.

W zakresie rolnictwa wartość zbiorów ryżu zwiększyła się w okresie 1931 ÷ 1935 z 913 do 1 771 miljn. yen., czyli prawie podwoiła się; w porównaniu zaś z rokiem 1934 wzrosła o ok. 400 miljn. yen. Wartość produkcji kokonów wyniosła w 1935 r. 187 miljn. yen. — wobec 87 miljn. w 1934 r.

W przemyśle w okresie 1930 ÷ 1935 produkcja zwiększyła się (w procentach): żelaza o 61.8, stali o 96.8, wyrobów chemicznych o 72.9, jedwabiu sztucznego o 441.7, przędzy bawełnianej o 41.4, tkanin o 55.2 i t. d. Ogólnie licząc, produkcja przemysłowa zwiększyła się o 44.7%. Odpowiednio zmniejszyła się naturalnie i bezrobocie, które w 1935 r. wynosiło wszystkiego 4.73% w stosunku do zatrudnionych.

Nader pomyślny rozwój wykazał w 1935 r. handel zagraniczny. Istotnie Japonia znajduje się w stanie niebywale ekspansji handlowej, i po raz pierwszy w 1935 r. bilans handlowy kształtował się dodatnio, jak to widać z zestawienia następującego (w miljn. yen.):

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Ekspert	2 149	1 470	1 147	1 410	1 861	2 159	2 499
Import	2 216	1 546	1 236	1 431	1 917	2 237	2 473

py zanotowano w 1935 r. w wywozie jedwabiu surowego i tkanin bawełnianych, których eksport wzrósł o 194 miljn. do 2 710 miljn. yard., wartościowo zaś tylko o 9 miljn. yen. Wartość eksportu tkanin jedwabnych w 1935 r. stanowiła 203 miljn. yen., czyli o 16 miljn. więcej aniżeli w 1934 r. Natomiast wywóz jedwabiu surowego osiągnął dawny swój poziom: wyniósł bowiem 553 tys. bel wartości 387 miljn. yen., czyli o 107 miljn. więcej aniżeli w 1934 r.

Po stronie importu najwyższe kwoty osiągnęły: bawełna surowa, rudy żelazne, smary, oleje, nafta, nawozy sztuczne i t. d.

Handel Japoni z Chinami poczynił znaczne

postępy, bo eksport do Chin wyniósł w 1935 r. 185 miljn. yen., import zaś — 113 miljn., co stanowi wzrost o 37,8% w pierwszym wypadku i 3,7% w drugim. Tak samo nader po-myślnie kształtował się handel z Mandżukuo, wynoszący po stronie wywozu 392 miljn. yen. i po stronie przywozu — 96 miljn., co oznacza wzrost o 6,8% dla eksportu i 15% dla importu.

Co do obrotów handlowych Japonji z Polską, to kształtowały się one, w/g statystyki japońskiej, w 3 latach ostatnich kolejno następująco (w tysiącach yen.): import—947, 268 i 1 287, eksport—44, 212, 955; ale w latach 1933 i 1934 statystyka uwzględniała jedynie miejsce zawarcia tranzakcji, a dopiero w ub. r. zaczęto notować polskie pochodzenie towaru, i ta nowa metoda przyczyniła się do całkowitej zmiany obrazu obrotów polsko-japońskich.

Finanse państwowe w Japonji nie znajdują się w stanie dobrym. Japonja wydaje bowiem o 1/3 więcej, aniżeli otrzymuje. Aby pokryć powstający w ten sposób deficyt, Skarb jest zmuszony uciekać się do zaciągania coraz to nowych pożyczek. Podobny stan trwa już od 4 lat. Coprawda, w budżecie na rok 1936/37 zredukowano nieco sumę przewidzianej pożyczki do 680 miljn. yen. — wobec 760 miljn. w roku poprzednim i 860 miljn. w latach 1932/33 i 1933/34. Tymczasem dochody Państwa w ostatnich 3 latach zwiększyły się jedynie o 100 miljn. yen.

Preliminowane 680 miljn. pożyczek na rok bieżący (suma, która zostanie prawdopodobnie znacznie zwiększona naskutek próby przewrotu w lutym b. r.) stanowi nader poważną kwotę — jeżeli się uwzględni, że rynek pieniężny Japonji jest już prawie zdrenowany.

Budżet na rok finansowy 1936/37 został ułożony pierwotnie, o ile chodzi o wydatki, w sumie 1 272 miljn. yen. po stronie wydatków zwyczajnych i 675 miljn. po stronie rozchodów nadzwyczajnych, czyli razem w sumie 2 272 miljn. yen. Dochody zaś preliminowano na 2 271 miljn. yen. W wydatkach mieści się budżet obrony państwowej; na armję — 508 miljn. i na flotę — 551 miljn., razem 1 059 miljn. Ponieważ wojsko i flota żądają obecnie, po lutowych wydarzeniach, znacznych dodatkowych kredytów (mowa o 2 milj. yen.), należy przypuszczać, że suma powyższa dozna dalszego zwiększenia.

Naskutek podobnego stanu rzeczy dług państwowy Japonji wewnątrz kraju i zagranicą wzrósł już do 10 milj. yen., która to suma budzi wielkie zaniepokojenie.

Tak wzrost wydatków budżetowych wogóle, jak i długu państwowego — pochodzi głównie z nieustających zbrojeń lądowych i morskich Japonji, o czym świadczą choćby następujące liczby wydatków (w tys. yen.):

	Wojsko	Marynarka
1931/32	227 480	227 120
1932/33	311 630	307 590
1933/34	447 680	403 770
1934/35	453 220	488 500
1935/36	492 950	529 580
1936/37	508 000	551 000

Gdy w 1930/31 r. stosunek wydatków na obronę do ogólnych wydatków budżetowych państwa stanowił 27%, obecnie wynosi on już 47%.

W.-G. D.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 25/V÷7/VI b. r. kształtowały się następująco (w walucie da-

nego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	25÷31/V	1÷7/VI	Wzrost (+) lub spadek (—) %
Pszemica			
Berlin . . .	21'65	21'65	—
Praga . . .	178'72	172'83	— 3'3
Chicaco . . .	3'63	3'66	+ 0'8
Buenos Aires . . .	3'31	3'31½	+ 0'1
Liverpool . . .	3'51½	3'43	— 2'3
Wiedeń . . .	34'58	34'58	—
Hamburg . . .	5'10	5'19	+ 1'7

Żyto			
Berlin . . .	18'10	18'10	—
Praga . . .	143'70	143'66	— 9'1
Chicaco . . .	2'09	2'12	+ 1'4
Wiedeń . . .	26'12½	26'12½	—
Hamburg . . .	3'20	3'17	— 1'0

Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	125'50	127'00	+ 1'1
Chicaco . . .	1'93	—	—
Buenos Aires . . .	—	—	—
Liverpool . . .	3'30	3'24	— 1'9
Wiedeń . . .	25'87½	25'87½	—
Hamburg . . .	3'50	3'40	— 2'9

Jęczmień browarowy			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	140'00	140'00	—
Chicaco . . .	3'13	3'19	+ 1'9
Wiedeń . . .	—	—	—
Hamburg . . .	—	—	—

ŻELAZO. — W II połowie maja żadne poważniejsze zmiany na światowym rynku żelaza nie zaszły. Sytuacja wogóle była niejednolita: podczas gdy rynki angielski i niemiecki wykazywały duże ożywienie, na rynku belgijskim, a zwłaszcza francuskim panował za-stój. W Paryżu toczyły się obrady międzynarodowego kartelu blachy białej; główną trudność stanowi podział kontyngentów wywozowych między Anglią i Niemcami. Istnieje nadzieja na pomyślnie zakończenie obrad.

W poszczególnych krajach położenie na ry-nkach żelaza przedstawiało się następująco:

W Niemczech położenie na rynku wew-nętrznym było w dalszym ciągu pomyślnie. Wszystkie działy hutnictwa żelaznego miały dobre zatrudnienie, przyczem w zamówieniach uczestniczył zarówno Rząd, jak i sfery pry-watne. Zwłaszcza zaznacza się coraz większe wysuwanie się na pierwszy plan wytwórczości stali specjalnej i gatunkowej. Coraz bardziej wzrasta popyt na stal twardą, a także nierdzewi-ającą i kwasoodporną. W związku z tem zmniejsza się udział w produkcji stali thoma-sowskiej, a zwiększa się znaczenie stali martinowskiej i wytwarzanej w piecach elektrycz-nych. Udział stali martinowskiej wynosi obec-nie 54% produkcji ogólnej, podczas gdy udział stali thomasowskiej spadł z 43% w połowie 1935 r. do 40% obecnie. Zwiększył się także udział stali elektrycznej. Na rynku surówki utrzymuje się tendencja stała. Daje się zauwa-żyć duży wzrost eksportu surówki: 60 300 t w I kwartale b. r. — wobec 32 800 t w tymże okresie ub. r. Głównymi rynkami zbytu były Węgry (21 100 t), Szwecja, Belgja i Szwajcarja. Zbyt półwytworów utrzymywał się także na dobrym poziomie. Wywóz — po chwilowem osłabieniu — znowu się poprawił i stanowił w I kwart. b. r. 43 800 t, z czego na Anglię przypadało 18 800 t i na Japonję 9 800 t. Sprze-daż szyn na rynku krajowym nie wykazywała większego ożywienia, wskutek zmniejszenia zamówień kolejowych; częściowo wyrównywała

to sprzedaż szyn tramwajowych i wąskotoro-wych. Natomiast wywóz utrzymywał się na korzystnym poziomie 17÷18 tys. t miesięcznie. Rynek najważniejszego wytworu hutniczego, jakim jest żelazo prętowe, wykazywał duże ożywienie, przyczem znacznie się zwiększyły wymagania jakościowe, stawiane przez fabryki maszyn, samochodów, samolotów, sprzętu elektrycznego i t. d. Wywóz stanowił w I kwart. b. r. ok. 62 tys. t miesięcznie — przeważnie do Danji, Holandji, Grecji i Chin. Również korzystne warunki panowały na rynkach blach, walcówki i rur.

We Francji, wskutek obaw o los franka, związanych z niepewną sytuacją polityczną, unikano na rynku wewnętrznym żelaza zawie-rania nowych tranzakcyj. Główną podstawę zatrudnienia hut stanowią obecnie zamówie-nia rządowe. Na rynku eksportowym sytuacja jest pomyślniejsza, gdyż wskutek przekroczenia przyznanych kwot przez Niemcy i Belgję, nowe zamówienia są przyznawane Francji. Przeciętna miesięczna wytwórczość stali we Francji (500 tys. t) stanowi zaledwie 1/3 pro-dukcji niemieckiej i 1/2 angielskiej.

W Belgji w okresie sprawozdawczym pa-nowała w dalszym ciągu tendencja spokojna. Obroty w porównaniu z okresem poprzednim bodaj się jeszcze bardziej zmniejszyły. Do dn. 26/V b. r. ogólna ilość zamówień, udzielona przez „Cosibel”, wynosiła ok. 90 tys. t, w czem znaczną część stanowiły półwyroby i blacha gruba. Największe stosunkowo obroty wykaza-ły półwyroby, zarówno w kraju, jak i w ekspor-cie do Anglii. Tranzakcje żelazem sztabowem były bardzo niewystarczające. To samo można powiedzieć o żelazie drobnowymiarowem. Na-tomiast na rynku blachy tendencja była nie-jednolita. Ceny pozostały bez zmiany.

Na rynku angielskim panowała duże ożywienie. W zakresie surówki popyt przewyż-szał podaż, co zaznaczało się zwłaszcza w su-rówce odlewniczej z Cleveland. Z końcem czerwca oczekuje się podwyższenia cen surów-ki o 5 s na 1 t. Po przybyciu dodatkowej ilości półwyrobów kontynentalnych dało się odczuć na tym rynku pewne odprężenie. Jednakże obecnie znowu zaznacza się niemożność ze strony wytwórców krajowych pokrycia całko-witego zapotrzebowania na półwyroby i prze-widuje się konieczność dalszego ich przywozu z zagranicy. Prawie wszystkie działy wytworów gotowych wykazują znaczny wzrost zamówień. Przewiduje się, że w maju b. r. produkcja stali surowej w Anglii przekroczy po raz pierwszy 1 miljn. t. Przeważająca część produkcji znaj-duje zbyt na rynku krajowym, podczas gdy eksport nie wykazuje większego ożywienia.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwór-ców europejskich: Anglii, Belgji wraz z Lu-ksemburgiem i Francji — w £ zł. fob port — notowane były w dn. 29/V 1936 r., jak na-stępuje:

	Wielka Bry-tanja	Belgia i Lu-ksemburg	Francja
	za 1016 kg	za 1 000 kg	
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	1.19.0	1.19.0
tomasowska	—	1.18.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 7.0	2. 7.0
platyny	—	2. 8.0	2. 8.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	3. 3.6	3. 3.6
belki	—	3. 1.6	3. 1.6
kiłtowniki	—	3. 2.6	3. 2.6

blacha okrętowa, re- zerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.10.0	5.10.0
bednarka	—	4. 0.0	4. 0.0
drut - walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 9.0	4. 9.0
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
drut ocynkowany	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druciane	—	5.10.0	5.10.0

METALE NIEŻELAZNE. — W II połowie mają panowała na rynku wszystkich metali nieżelaznych wybitnie słaba tendencja. Przyczyniły się do tego w znacznym stopniu niewyjaśniona sytuacja polityczna i walutowa we Francji, jak również niepomyślne wieści z Ameryki.

Na rynkach poszczególnych metali położenie przedstawiało się następująco:

Rynek miedzi wykazywał tendencję względnie utrzymaną. Kurs jej obniżył się stosunkowo nieznacznie. Statystyka zapasów przedstawia się korzystnie, gdyż zapasy miedzi w Stanach Zjedn. spadły z 238 061 t w końcu marca do 233 610 t w końcu kwietnia, a zapasy światowe w tymże czasie zmniejszyły się z 483 296 t do 471 000 t. Niekorzystny wpływ wywierają natomiast niektóre transakcje, zawierane poniżej cen, ustalonych przez kartel miedzi.

Na rynku cyny usposobienie było bardzo słabe. Metal ten poniósł w okresie sprawozdawczym szczególnie dotkliwe straty kursowe. Taki stan rzeczy tłumaczy się panującym na rynku cyny od dłuższego czasu zastojem i znacznym wzrostem zapasów, które z 17 221 t w końcu ub. r. wzrosły do 20 376 t.

W stanie rynku ołowiu większe zmiany nie zaszły. Zmniejszyło się coppersoda zapotrzebowanie tego metalu na cele wojenne po zakończeniu wojny włosko-abisyńskiej, lecz wzrósł zbyt na cele budowlane. Sytuacja tem bardziej nie wzbudza obaw, że produkcja ołowiu w ostatnich czasach w porównaniu z końcem ub. r. nieco się zmniejszyła.

Rynek cynku wykazywał w okresie sprawozdawczym tendencję słabszą niż rynek ołowiu. Przyczyniły się do tego trudności, na jakie napotykały usiłowania, zmierzające do wznowienia kartelu cynkowego, a także ogólna tendencja niżkowa, panująca na rynku metali nieżelaznych.

Ruch cen poszczególnych metali w okresie sprawozdawczym kształtował się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcję gotówkową, druga — terminową); miedź standard straciła £ 3/16 wzgl. 1/4, elektrolityczna również £ 1/4, podczas gdy rafinowana zachowała cenę poprzednią, cyna zniżkowała o £ 10 3/4 wzgl. 7 1/2, ołów zyskał £ 1 1/16 wzgl. utrzymał kurs poprzedni, cynk stracił po £ 9/16 przy obu rodzajach transakcyj, srebro straciło d 1 na uncji, a złoto d 10 1/2 na uncji, blacha biała i inne metale zmiany cen nie wykazały.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali — w £ za 1016 kg, z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynek o 112 arkuszach o wym. 20" x 14" x 0.24 mm, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję:

Metal	Poprzedni okres			Okres sprawozdawczy:		
	ultimo	maksym.	minim.	ultimo	maksym.	minim.
Miedź standard:						
kasa	36 13/16-7/8	39 5/8	36 1/8	36 3/16-11/16		
term.	37 1/8-3/16	37 3/16	36 7/16	36 11/16-13/16		
elektrol.	41-1/4	41 1/4	40 1/4	40 1/2-41		
rafinow.	39 3/4-41	41	39 1/2	39 3/4-41		

Cyna:				
kasa	206 3/8-1/2	203 1/4	195 5/8	195 5/8-3/4
term.	199 3/8-1/2	198 1/4	191 1/2	191 1/2-192
Ołów:				
kasa	15 1/2	15 9/16	15 3/8	15 9/16
term.	15 5/16	15 11/16	15 1/2	15 9/16

Cynk:				
kasa	14 13/16	14 11/16	14 1/4	14 1/4
term.	15	14 11/16	14 5/8	14 7/16

Glin:				
dla kraju	100	100	100	100
„ zagr.	—	—	—	—

Nikiel:				
dla kraju	200-205	205	200	200-205
„ zagr.	200-205	205	200	200-205

Blacha biała	18.9-19.1 1/2	19.1 1/2	18.9	18.9-19.1 1/2
Platyna „Spong“	7	7	7	7

Srebro:				
kasa	20 7/8	20 9/16	19 7/8	19 7/8
term.	20 7/8	21 15/16	19 7/8	19 7/8

Złoto	140.2	140.1	139.3 1/2	139.3 1/2
-------	-------	-------	-----------	-----------

— Na rynku starych metali większe zmiany w cenach nie zaszły, ale tendencja była niejednolita. We Francji notowano w dn. 22/V (w nawiasie w dn. 11/V) następujące ceny — we fr. za 100 kg loco Paryż: miedź 210 (205), brąz 192 (187), mosiądz 105 (105), cynk 65 (70), ołów 90 (95).

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

— Rynek bawełny amerykańskiej w maju znamionowała naogół utrzymana tendencja cen i niewielkie rozmiary transakcyj sprzedanych. Po nerwowym okresie zimowych miesięcy rynek bawełniany wkroczył w okres pewnego uspokojenia i, według opinii kół, zbliżonych do międzynarodowego handlu bawełnianego — nie należy oczekiwać przed jesienią wydatniejszych zmian na rynku w zakresie cen. Drugim czynnikiem, wpływającym na wstrzemięźliwość i niewielkie rozmiary transakcyj, jest sytuacja na terenach uprawy bawełny. Zwiększone rozmiary uprawy w Stanach Zjedn. oraz w Ameryce Poł., Z. S. R. R. i Indjach spowodować muszą, siłą rzeczy, słabszą tendencję cen. Poza to w sezonie tegorocznym po raz pierwszy w szeregu państw rzuceno będą na rynek olbrzymie ilości syntetycznych przędz i sztucznych włókien. Wytwórczość włókiennictwa światowego w zakresie produkcji syntetycznej i moda w państwach, przedujących kulturze gospodarczej, stanowiąc będzie czynnikiem, nieuwzględnianym dotychczas w światowym gospodarstwie bawełnianym. Przetwórcy bawełny stoją więc niejako przed zagadką, przed nowym zjawiskiem, dla którego oceny niema dotąd ani dostatecznego doświadczenia ani żadnych konkretnych sprawdzianów. Na łamach prasy gospodarczej, reprezentującej interesy bawełniane Stanów Zjedn., coraz częściej spotkać się można ostatnio z żądaniem zastosowania swoistych restrykcji i sankcyj, które zapobiegłyby nadmiernej konkurencji tych surowców, zdobywających sobie świat. Niezależnie od tych posunięć w polityce wewnętrznej o charakterze zasadniczym zwiększyła się ostatnio aktywność farmerów w dziedzinie realizowania również i aktualnych postulatów, związanych z obecną sytuacją rynkową. Spółdzielnie, finansujące farmerów, które w latach ostatnich stały się czynnikiem, wywierającym poważny wpływ na posunięcia gospodarcze Rządu — zwróciły się ostatnio do Min. Rolnictwa z żądaniem możliwie jaknajszybszego sprecyzowania rzą-

dowego programu finansowania zbiorów. Rząd ze swej strony unika zasadniczych decyzji w tej sprawie, ograniczając działalność interwencyjną na rynku do niezbędnego minimum. Również i to, siłą rzeczy, wpływało na kształtowanie się rynku bawełnianego. Sprzedaże bawełny z zapasów rządowych realizowane były przez okres maja bardzo ostrożnie i ta racjonalna polityka uchroniła rynek przed wydatniejszymi wahaniami cen. Wreszcie, na sytuację rynku bawełnianego wpływały nastroje, związane z dyskusją na temat reformy ustawy o kontroli giełd towarowych. W końcu miesiąca zaobserwować się dały, nieznaczne zresztą, wahania cen w wyniku ogłoszenia przez Ministra Rolnictwa ostatecznych liczb, dotyczących produkcji bawełny w 1935 r. Tak więc obszar uprawy wyniósł 27 888 000 akrów, powierzchnia, na której zebrano bawełnę, wynosiła 27 335 000 akrów. Zbiory bawełny wyniosły 10 638 000 bel, t. j. 186.3 lbs z jednego akra.

Rynek bawełny południowo-amerykańskiej kształtował się pod znakiem trudności wewnętrzno-politycznych na terenach, zajętych pod uprawę bawełny w Argentynie. Strajki robotników bawełnianych, wywołane przez komunistów, spowodowały opóźnienie zasiewów, co odbić się może na zbiorach tej bawełny. Korzystnie natomiast kształtowała się sytuacja na terenie Brazylii, gdzie zbiory tegoroczne ulec mają poważnemu zwiększeniu.

Na rynku bawełny egipskiej sytuacja była naogół spokojna, bez wydatniejszych zakłóceń.

Rynek wełny po raz pierwszy od szeregu miesięcy doznał pewnego osłabienia. Dotyczy to w pierwszym rzędzie rynku londyńskiego, jakkolwiek słabsza tendencja cen zaobserwować się dała również i na aukcjach wełny w Australii. Otwarcie aukcyj londyńskich nastąpiło przy tendencji słabszej, co tłumaczono stosunkowo niewielkimi zakupami odbiorców japońskich i kontynentalnych. Również i niepewna sytuacja we Francji wpłynęła na zmniejszone zainteresowanie odbiorców francuskich. Wreszcie, trudności dewizowe w Niemczech stanowią czynnik, hamujący wydatniejsze zakupy. Transakcje, uskuteczniane przez odbiorców sowieckich, były również niższe aniżeli w czasie poprzednich aukcyj. Wreszcie, bardzo poważny wpływ na przebieg aukcyj londyńskich odegrało kształtowanie się sytuacji rynku wełnianego Stanów Zjedn. Ogólna sytuacja statystyczna rynku wełnianego jest korzystna. Na rynku południowo-amerykańskim sytuacja kształtowała się korzystnie. Strzyżka w sezonie tegorocznym wahała się w granicach o 10-15% niższych aniżeli w ub. r. Jakościowo przedstawia się ona dość korzystnie. Przeciętą ilość wełny z jednej owcy jest o 15% niższa aniżeli w ub. r., co motywowane jest suszą, jaka panowała w czasie zimy. Również i rynek południowo-afrykański odczuwał wahania cen w stopniu stosunkowo słabszym aniżeli ośrodki europejskie. Najbardziej jaskrawą reakcją rynku wełnianego stanowią gwałtowny spadek cen odpadków wełnianych na rynku włoskim. Pozostawało to w związku z zakończeniem wojny abisyńskiej, co zredukowało wybitnie dotychczasowe dostawy twarów wełnianych dla armji. Interwencja Rządu zlikwidowała szybko silną baissę, która wyrządziła jednak włókiennictwu włoskiemu dość poważne straty.

Rynek lnu notował tendencję naogół niejednolitą. W I połowie miesiąca dowozy tego surowca zwłaszcza na rynkach bałkańskich były stosunkowo szczupłe, co wpływało na ceny w kierunku zwykłym. Również i na rynkach wschodnio-europejskich zaobserwować się dało lekkie wzmocnienie cen. Większe transakcje zawarł w tym okresie Łotewski

Monopol Lniany. Zapotrzebowanie przędzali w tym okresie było niewielkie, a jednocześnie również i aktywność dostawców sowieckich nie odgrywała wydatniejszej roli. W II połowie miesiąca zwiększyły się rozmiary transakcji sprzedażnych przy utrzymanej naogół w dalszym ciągu mocnej tendencji cen.

Rynek konopi kształtował się naogół spokojnie. Według doniesień z rynku włoskiego, uprawy ucierpiały bardzo poważnie wskutek niesprzyjających warunków atmosferycznych. Tendencja cen na rynku włoskim była jednolicie spokojna. Na rynku jugosłowiańskim obroty, zwłaszcza w II połowie maja, były dość znaczne przy cenach naogół utrzymanych. Na rynku francuskim panowała przez cały okres maja tendencja utrzymana przy bardzo szczupłych rozmiarach transakcji, co pozostawiało w związku z niewyjaśnioną sytuacją polityczną. Ogólnie biorąc, w kołach handlu surowcowego utrzymuje się opinia, że wobec

zakończenia wojny abisyńskiej ceny konopi włoskich ulegną redukcji, co pociągnie za sobą również i ceny na pozostałych rynkach.

Rynek jedwabiu cechowała mocna naogół tendencja cen. W Yokohamie w maju obroty były niewielkie. Na rynku chińskim zawarto kilka większych transakcji na rachunek odbiorców europejskich. Jedyny wyjątek stanowił rynek nowojorski, gdzie ceny były słabsze, a obroty niewielkie. Przebieg tegorocznej kampanii jedwabnej kształtuje się niejednolicie. W Japonii spodziewane są zbiory o ok. 7% mniejsze aniżeli w ub. r. We Włoszech sytuacja kształtuje się stosunkowo korzystnie i zbiory oceniane są na ok. 30 mln. kg. We Francji, pomimo zwiększenia produkcji, zbiory tegoroczne nie przekroczą norm z ub. r., gdyż gwałtowne deszcze spowodowały tutaj poważne straty. Również i w Macedonii, a w szczególności w Tracji, deszcze bardzo zaszkodziły produkcji tego surowca — tak, iż

liczyć się należy ze zmniejszeniem zbiorów o 25%.

W przemyśle sztucznego jedwabiu nie dały się dotychczas zaobserwować żadne przejawy, które świadczyłyby o zmniejszeniu rozmiarów wytwórczości. Niewątpliwie, wpływa na to wzmożona wytwórczość przemysłu zbrojeni i pogłębiające się na całym świecie tendencje autarkiczne. Zwłaszcza produkcja brytyjska, która w ub. r. przekroczyła 123 mln. lbs, a którą wyprzedzają jedynie Stany Zjedn. i Japonia, osiągnęła rekord wytwórczości w tej dziedzinie. Wzrasta bardzo silnie również produkcja Niemiec, których eksport zwłaszcza do niektórych kolonii i dominjów angielskich, zwiększył się bardzo poważnie. Wreszcie włókiennictwo Francji zwiększyło w ostatnich miesiącach rozmiary produkcji. Ceny sztucznego jedwabiu utrzymują się od dłuższego czasu na niezmiennym naogół poziomie przy mocnej tendencji.

BIBLIOGRAFJA

„LE ROLE ECONOMIQUE DE LA BANQUE DE L'ECONOMIE NATIONALE EN POLOGNE”. CASIMIR GRZEGORZEK. — Studenci Polacy, zdobywający tytuły doktorskie na uniwersytetach zagranicznych, obierają częstokroć za temat do prac doktorskich poszczególne zagadnienia gospodarcze Polski współczesnej. Prace te, które w miarę zwiększania się ich ilości stanowiąc mogą rodzaj biblioteki ekonomicznej polskiej w językach obcych, dają cudzoziemcowi w większości wypadków ciekawy materiał monograficzny, który zastępuje wertowanie niedostępnych przeważnie źródeł.

Do zbioru tych prac doktorskich w języku francuskim przybył nowy tom w postaci cytowanego w tytule dzieła P. Grzegorzeka. Praca ta podzielona być może na dwie odrębne części. Część pierwsza, stanowiąca przeszło trzecią część książki, informuje czytelnika zagranicznego o ogólnej strukturze gospodarstwa polskiego, stanowiąc niejako tło do dalszych wywodów autora. Zawiera ona w zwięzłej formie podane informacje o wszystkich ważniejszych dziedzinach życia gospodarczego kraju, jego bogactwach naturalnych i możliwościach rozwojowych. Autor zatrzymuje się następnie na zagadnieniach natury organizacyjnej, podkreślając trudności, które miało i ma do przezwyciężenia gospodarstwo polskie.

Drugą część pracy stanowi właściwy jej temat — omówienie działalności Banku Gospo-

darstwa Krajowego. Autor analizuje bardzo szczegółowo postanowienia statutu Banku, a następnie rozpatruje jego działalność. Żałować natomiast należy, że zagadnieniu roli B. G. K. w gospodarstwie polskim poświęca autor znacznie mniej uwagi.

(r.)

„**PODREČNIK DO NAUKI TARYF KOLEJOWYCH**”. — Nakładem Centralnego Związku Przemysłu Polskiego wydany został „Podręcznik do nauki taryf kolejowych” w opracowaniu Franciszka Makulca (stron 102). Jak wynika z treści oraz z zamieszczonej we wstępie uwagi autora, podręcznik ten nie jest komentarzem do taryfy, a raczej zwięzłym ujęciem i zebraniem zasad, mających ułatwić nabytciu znajomości zasad taryfowych oraz praktyczne stosowanie taryf. Pod tym względem książka omawiana spełnia swe zadanie całkowicie, dając czytelnikowi kompletny zasób wiadomości, wprowadzających go w skomplikowaną naogół dziedzinę taryf.

Omawiany podręcznik stanie się niezawodnie pożytecznym informatorem dla wszystkich osób, mających do czynienia z taryfami kolejowymi, i stanowi cenny materiał w skromnej dotychczas literaturze z zakresu taryf przewozowych.

S. P.

„**ROCZNIK RADY INTERESANTÓW PORTU W GDYNI**”. — Niedawno ukazał się Rocznik Rady Interesantów Portu za rok 1934. Jest to kolejny czwarty, a właściwie trze-

ci rocznik, gdyż roczniki drugi i trzeci ukazały się w jednym tomie.

Wydawnictwo to omawia całokształt zagadnień gospodarczych portu gdyńskiego, jakoteż zawiera szereg zagadnień prawnych i ustaw, dotyczących normowania życia portowego. Na specjalną uwagę zasługuje szeroko potraktowany rozdział o obrocie towarowym portu. Autor Rocznika, Dr. Bolesław Kasprowicz, w rozdziale tym w sposób niezwykle interesujący przedstawił całość zagadnienia portowego obrotu towarowego, wskazując strukturę oraz kierunki handlu zagranicznego przez Gdynię. Niemniej ciekawy jest rozdział, dotyczący stanu i pracy polskiej floty handlowej.

Nie ze wszystkimi jednak rozdziałami w tym Roczniku możnaby się całkowicie zgodzić, m. in. wątpliwość nasuwają tablice, dotyczące zarobków robotników portowych w Gdyni. Liczba zł 194,40, jako przeciętny miesięczny zarobek robotnika portowego w Gdyni za 1934 r., niewątpliwie znacznie przekracza stan faktyczny, i opieranie się na tych danych przy najliczniejszym dalszym rozumowaniu może doprowadzić do błędnych wniosków.

Do ujemnych stron Rocznika należy jego układ; czytelnik gubi się w rozdziałach, paragrafach, działach i poddziałach. Techniczny układ tablic również przedstawia nieco do życzenia.

Całość Rocznika jest jednak dobra, i wydawnictwo to zaliczyć należy do bardzo pożytecznych.

B. P.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZAGRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 600; II i III str. okł. — zł 500; str. zwyczaj. 1 str. — zł 400, 1/2 str. — 250, 1/4 str. — zł 150, 1/8 str. — zł 90. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, 1/2 str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, 1/4 str. — zł 70, 1/6 str. — zł 55, 1/8 str. — zł 40, 1/10 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń „Polonia“, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości, że XVIII Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów jakie się miało odbyć w dn. 23 maja 1936 r. nie doszło do skutku, wobec nieprzybycia wymaganej statutowo ilości Akcjonariuszów, wskutek czego

XVIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

w drugim terminie odbędzie się w dn. 25 czerwca 1936 r. o godz. 5 po poł. w sali sesyjnej w gmachu Towarzystwa w Warszawie przy Placu Jen. Dąbrowskiego Nr. 1 z tym samym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r. i udzielenie władzom Spółki absolutorjum; 4) Zatwierdzenie budżetu na 1936 r. i określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Rady Nadzorczej; 5) Wybór dwóch członków Zarządu; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

Właściciele akcji, chcący korzystać z prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, Plac Jen. Dąbrowskiego Nr. 1 w dni powszednie w godz. 10—12 w poł. swe akcje, względnie dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucji kredytowej krajowej, przyczem w zaświadczeniu tem należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed terminem Walnego Zgromadzenia (art. 399 § 2 Kod. Handl.).

Zgromadzenie to będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych akcjonariuszów oraz ilość reprezentowanych akcji.
1545

II OGŁOSZENIE

Polskie Fabryki Kabli i Walcownie Miedzi, Spółka Akcyjna

ogłasza, że

ROZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW będzie miało miejsce w dn. 22 czerwca 1936 r. o godz. 12 w poł. w Ożarowie pod Warszawą przy fabryce Spółki z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu oraz bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r.;
- 3) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Uchwała dotycząca straty ponad 1/3 kapitału akcyjnego;
- 5) Wybór Rady Nadzorczej na 1936 r.;
- 6) Wynagrodzenie Rady Nadzorczej za 1935 r.;
- 7) Zmiana § 3 statutu;
- 8) Wolne wnioski.

1476-23-24

Dn. 9 kwietnia 1936 r. wpisano w rejestrze handlowym w Dziale C. numer 1. firmy

Feniks Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie w Wiedniu

Oddział we Lwowie

że główny przedstawiciel Dr. Józef Rauch ustąpił, w jego miejsce ustanowiono Stefana Idzkowskiego i w dn. 18 maja 1936 r., że zastępca głównego przedstawiciela Dr. Dawid Margulies ustąpił Dekretem Prezydenta R. P. P. z dn. 24/IV 1936 r. utworzono z majątku firmy znajdującego się w Polsce osobną masę majątkową służącą do zaspokojenia roszczeń ubezpieczonych za pośrednictwem głównego przedstawiciela Spółki w Polsce. Kuratorem masy zamianowano Kazimierza Pawłowskiego.

Sąd Okręgowy we Lwowie jako rejestrowy

1526

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowo-Handlowych „Polska Chiozza“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 czerwca 1936 r. o godz. 10 rano odbędzie się w Warszawie przy ul. Traugutta 11, II p.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r. i uchwała o zużyciu zysków; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 5) Uchwała o wysokości kosztów podróży członków Rady oraz wynagrodzenia Prezydium; 6) Wybór członków Rady.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Tczewie, ul. Za Dworcem 3/4 akcje lub świadectwa depozytowe, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucji kredytowej lub takiej zagranicznej, na którą zezwolił Minister Skarbu. W świadectwach depozytowych należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.
1483

II OGŁOSZENIE

Zarząd oraz likwidatorzy Spółki Akcyjnej p. f.

„Małopolska Fabryka Żarówek“, Spółka Akcyjna

z siedzibą we Lwowie, ul. Lwowskich Dzieci 25

zawiadamiają niniejszym, iż w dn. 26 czerwca 1936 r. o godz. 17^{1/2} po poł. odbędzie się w lokalu Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie, przy ul. Czackiego Nr. 3/5

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zatwierdzenie bilansu zamknięcia na dz. 20 maja 1936 r. wraz z rachunkiem zysków i strat, oraz sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej za okres od dn. 1 kwietnia 1936 r. do dn. 20 maja 1936 r., tudzież udzielenie absolutorjum władzom Spółki;

2) Zatwierdzenie bilansu otwarcia likwidacji Spółki;

3) Powzięcie uchwały co do sposobu spieniężenia majątku nieruchomości Spółki, oraz w przedmiocie udzielenia instrukcji likwidatorom odnośnie likwidacji Spółki;

4) Wolne wnioski.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce we Lwowie, ul. Lwowskich Dzieci 25, przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucji kredytowej krajowej oraz w Rotterdamsche Bankvereeniging wraz z filjami w Holandji. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.
1387-22-24

Powszechny Bank Kredytowy, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 26 maja 1936 r.

wypłaca za kupon dywidendowy Nr. 8

od swoich akcji po zł 5.00 od każdej akcji im. wart. zł 100.00 w kasach Zakładu Głównego w Warszawie przy ul. Mniuszki 10, oraz w Oddziałach: w Bielsku, ul. Jagiellońska 5, w Krakowie, Rynek Główny 35 i we Lwowie, ul. Jagiellońska Nr. 5-7.

1522

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność“

SPÓŁKA AKCYJNA

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Towarzystwa, że
43 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się we czwartek dn. 25 czerwca 1936 r. o godz. 11 min. 30 przed poł. w lokalu Towarzystwa w Warszawie przy Placu Napoleona Nr. 9.

Porządek obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności Towarzystwa za 1935 r.;

3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r. i powzięcie stosownych uchwał;

4) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki;

5) Budżet na 1936 r.;

6) Zmiana statutu Spółki w ostatnim ustępie § 22 i w § 25;

Ostatni ustęp § 22 brzmi dotąd:

„Zarząd mianuje i odwołuje prokurentów, czynnych zarówno w siedzibie Spółki, jak i w Oddziałach. Członek Zarządu może odwoływać prokurentów Oddziału”.

A będzie brzmiał;

„Zarząd mianuje i odwołuje prokurentów Spółki oraz pełnomocników, uprawnionych do podejmowania czynności, określonych w § 25. Do prowadzenia bieżących interesów Spółki Zarząd może z pośród siebie, lub osób postronnych, wybrać Dyrektora Zarządzającego, któremu może nadać tytuł Dyrektora Naczelnego oraz wybrać jednego lub kilku dyrektorów Centrali, przyczem obok prokury udziela im dokładnych instrukcji, wyszczególniających ich obowiązki i sposób wykonania tychże”.

§ 25 brzmi dotąd:

„Wszelkie pełnomocnictwa, akty i dokumenty, z których wynika jakiegokolwiek dla Spółki zobowiązanie, z wyjątkiem polis, dodatków do polis i świadectw tymczasowych, oraz czek i listy o wydanie funduszy z instytucji kredytowych, winny być opatrzone podpisami dwóch członków Zarządu lub też jednego członka Zarządu i prokurenta.

„W Oddziałach zaś Spółki czynności te mogą być dokonywane przez jednego lub dwóch prokurentów Oddziału, stosownie do uchwały Zarządu. Polisy natomiast, dodatki do polis, świadectwa tymczasowe, korespondencja, rozporządzenia dotyczące czynności biurowych, pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek pocztowych i innych, mogą być podpisywane przez jednego członka Zarządu lub przez jednego prokurenta”.

A będzie brzmiał, jak następuje:

„Wszelkie pełnomocnictwa, akty i dokumenty, z których wynika jakiegokolwiek dla Spółki zobowiązanie, z wyjątkiem polis, dodatków do polis i świadectw tymczasowych, oraz czek i listy o wydanie funduszy z instytucji kredytowych winny być opatrzone podpisami dwóch członków Zarządu lub też jednego członka Zarządu i prokurenta.

„W Oddziałach zaś Spółki czynności te mogą być dokonywane przez inne osoby specjalnie do tego przez Zarząd upoważnione.

„Polisy natomiast, dodatki do polis, świadectwa tymczasowe, korespondencja, rozporządzenia dotyczące czynności biurowych, pokwitowania z odbioru korespondencji, pieniędzy, przesyłek pocztowych i innych, mogą być podpisywane przez jednego członka Zarządu lub przez jednego prokurenta albo osobę do tego przez Zarząd upoważnioną”.

7) Wybory członków Zarządu;

8) Wybory Komisji Rewizyjnej;

9) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;

10) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów, zgłoszone w trybie przepisanych.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć do Zarządu Towarzystwa, Warszawa, pl. Napoleona 9, akcje lub zaświadczenia o zdeponowaniu akcji u notariusza lub w jednej z instytucji kredytowych, działających w kraju, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 1502

Zarząd Zjednoczonych Zakładów Włókienniczych
K. Scheiblera i L. Grohmana, Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w **piątek, dn. 25 czerwca 1936 r. o godz. 12** w gmachu Zarządu przy ulicy Targowej Nr. 65 w Łodzi odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego;

2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;

3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935 oraz pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;

4) Powzięcie uchwały w sprawie podziału zysku za 1935 r. względnie pokrycia straty;

5) Ustalenie planu działalności za 1936 r.;

6) Wybory ustępujących członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej oraz określenie wynagrodzenia Rady i Komisji Rewizyjnej;

7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu lub zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, winni zastosować się do art. 394, 399 i 405 Kodeksu Handlowego (Dz. U. poz. 502/1934 r.).

Stosownie do §13 Statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne, o ile przybędą na nie akcjonariusze lub ich pełnomocnicy, reprezentujący łącznie conajmniej 1/2 kapitału akcyjnego.

W razie niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w powyższym dniu, takowe na zasadzie § 14 statutu odbędzie się w tymże lokalu i z tymże programem w **piątek, dn. 10 lipca 1936 r. o godz. 12 w drugim terminie**, a wtedy Walne Zgromadzenie będzie ważne bez względu na ilość reprezentowanego na niem kapitału akcyjnego. Dodatkowych ogłoszeń i zawiadomień o wyznaczeniu nowego terminu Walnego Zgromadzenia na zasadzie § 15 statutu nie dokonywa się.

1511-23-24

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Belgijsko-Polskie Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe Belpol

zawiadamia, że w **dn. 24 czerwca 1936 r. o godz. 18** odbędzie się w Warszawie przy ul. Jasnej 5

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

z porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1935 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania z czynności; 3) Sprawa uzupełnienia strat poniesionych przez Spółkę; 4) Upoważnienie Zarządu do kredytowania się; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i Zarządu i określenie wynagrodzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu winni złożyć akcje zgodnie z art. 59 prawa o Sp. Akc. 1396-22-24

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zjednoczonej Fabryki Żarówek, Sp. Akc. w Warszawie

powtórnie podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 27 czerwca 1936 r. o godz. 4 po poł.** w siedzibie firmy przy ulicy 6-go Sierpnia 13 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z porządkiem obrad jak następuje:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1935/36; 3) Określenie budżetu na 1936/37 r.; 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wynagrodzenia dla Komisji Rewizyjnej i tantjemy dla członków Zarządu; 6) Wolne wnioski. 1487-23-24

Zarząd Franko-Polskiego Towarzystwa Górniczego

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 czerwca 1936 r. o godzinie jedenastej i pół odbędzie się w Warszawie przy ulicy Bronisława Pierackiego Nr. 11 w biurze Towarzystwa Akcyjnego Zakładów Hutniczych Huta Bankowa

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Cesja praw, przysługujących Franko-Polskiemu Towarzystwu Górniczemu, z tytułu umowy zawartej w Warszawie w dn. 3 października 1922 r. na 75-letnią dzierżawę nadania V-a N. 176 pod Będzinem na węgiel kamienny;

2) Zmiana §§ 1 i 3 Statutu:

a) końcowy ustęp paragrafu pierwszego Statutu, opiewający:

„Na skutek nowej uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 17 listopada 1930 roku, powziętej w wykonaniu art. 170 o spółkach akcyjnych, ten zmieniony Statut został zastąpiony przez Statut niniejszy”
otrzyma brzmienie następujące:

„Na skutek uchwały Walnego Zgromadzenia z dnia 17 listopada 1930 roku, powziętej w wykonaniu art. 170 o spółkach akcyjnych, ten zmieniony Statut został zastąpiony przez Statut zatwierdzony przez PP. Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu postanowieniem z dnia 15 stycznia 1931 r. —

Na skutek uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 27 czerwca 1936 r., powziętej w wykonaniu art. 391 Kodeksu Handlowego, ten zmieniony Statut został zastąpiony przez Statut niniejszy”.

b) Dwa pierwsze ustępy paragrafu 3 Statutu, opiewające: „Wymieniony w § 2 p. „a” skarbony majątek nieruchomości jest oddany w dzierżawę Franko-Polskiemu Towarzystwu Górniczemu, dawniej Franko-Rosyjskiemu Towarzystwu Górniczemu, na mocy dwóch umów, zawartych z Ministerstwem Przemysłu i Handlu w dniu 3 października 1922 roku na okres do dnia 19 listopada 1951 roku i do dnia 13 czerwca 1986 roku. Po upływie terminu dzierżawy lub w razie zaprzestania działalności Spółki przed terminem expiracji dzierżawy Franko-Polskie Towarzystwo Górnicze, zgodnie z art. 29 umowy na dzierżawę majątku Górniczego Rządowego, zawartej na okres do dnia 19 listopada 1951 roku, oraz zgodnie z art. 19 umowy na dzierżawę nadania Nr. 175, zawartej na okres do dnia 13 czerwca 1986 roku, winno oddać.....”
otrzymają brzmienie następujące:

„Wymieniony w § 2 p. „a” skarbony majątek nieruchomości jest oddany w dzierżawę Franko-Polskiemu Towarzystwu Górniczemu, dawniej Franko-Rosyjskiemu Towarzystwu Górniczemu, na mocy umowy zawartej z Ministerstwem Przemysłu i Handlu w dniu 3 października 1922 roku na okres do dnia 19 listopada 1951 roku.

Po upływie terminu dzierżawy lub w razie zaprzestania działalności Spółki przed terminem expiracji dzierżawy Franko-Polskie Towarzystwo Górnicze, zgodnie z art. 29 umowy na dzierżawę majątku Górniczego Rządowego, zawartej na okres do dnia 19 listopada 1951 roku, winno oddać.....”

Zgodnie z art. 399 par. 1 Kodeksu Handlowego, właściciele akcji imiennych mają prawo wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, o ile są zapisani w księżce akcjonariuszów w terminie przynajmniej tygodniowym przed terminem Zgromadzenia.

Właściciele akcji na okaziciela mają także prawo, o ile w tym samym terminie złożą w Zarządzie Spółki w Sosnowcu, ul. Zamkowa Nr. 5, akcje lub zaświadczenia, podające numery tych akcji i stwierdzające, że zostały one złożone u notariusza lub w krajowej instytucji kredytowej i że nie będą wydane przed końcem Zgromadzenia.

1561

Towarzystwo Akcyjne dla Fabrykacji Śrub i Wyrobów Kutyh
Brevillier & S-ka i A. Urban & Synowie

Według uchwały 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy „Towarzystwa Akcyjnego dla fabrykacji śrub i wyrobów kutyh Brevillier & Ska. i A. Urban & Synowie” z dn. 28 maja 1936 r. kupon akcji Nr. 36 za 1935 r. będzie zrealizowany począwszy od dn. 29 maja 1936 r. po austrj. szylingów 3.00

od każdej akcji przez kasy następujących banków: „Oesterreichische Creditanstalt — Wiener Bankverein” Wien I., Schottengasse 6, lub „Powszechny Bank Kredytowy S. A.”, Oddział w Bielsku, lub „Ungarische Allgemeine Kreditbank” w Budapeszcie.

Wiedeń-Ustroń, dn. 28 maja 1936 r.

Rada Zawiadowca

1567

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Zakładów Przemysłowo-Handlowych Z. Szczerbiński, Spółka Akc.
w likwidacji

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 23 czerwca 1936 r. o godz. 12 w Kancelarii Notariusza K. Grymińskiego, gmach Hipoteki w Warszawie, odbędzie się

NADZWYCZAJNE OGÓLNE ZEBRANIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zağajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej i zatwierdzenie bilansu likwidacji;
- 3) Określenie wynagrodzenia Komisji Likwidacyjnej;
- 4) Zmiana składu Komisji Likwidacyjnej;
- 5) Upoważnienie Komisji Likwidacyjnej do sprzedaży nieruchomości;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub zaświadczenia depozytowe instytucji kredytowych przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w biurze Spółki, ul. Dzielna Nr. 72. 1580

II OGŁOSZENIE

Zarząd Polskiej Centrali Importu Kawy, Spółka Akcyjna
w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 26 czerwca 1936 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Moniuszki 6, w Warszawie, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie prowizorycznego bilansu oraz rachunku zysków i strat za czas od dn. 1 stycznia do dn. 20 czerwca 1936 r., sprawozdań Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 2) Wniosek Zarządu w przedmiocie rozwiązania Spółki;
- 3) Uchwalenie budżetu;
- 4) Wybór władz;
- 5) Wnioski akcjonariuszów. 1544

III OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Spółki „Polskie Źdroje”

Spółka Akcyjna w likwidacji

w Warszawie, Al. Jerozolimskie 22 m. 5

zawiadamiają

o otwarciu likwidacji Spółki

i wzywają wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w ciągu sześciu miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia.

1496

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Goplana“ Fabryka Czekolady w Poznaniu

odbędzie się w czwartek dn. 25 czerwca 1936 r. o godz. 13 w biurze fabrycznym w Poznaniu — przy ul. Św. Wawrzyńca Nr. 11, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie oraz wybór przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie bilansu z dn. 31 grudnia 1935 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Powzięcie uchwały w sprawie pokrycia odpisów na amortyzację; 5) Skompletowanie Rady Nadzorczej do 8 członków; 6) Wybory ustępujących członków Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu winni najpóźniej do dn. 17 czerwca b. r. złożyć swoje akcje w biurze fabryki „Goplana“ w Poznaniu, lub przedstawić w temże biurze dowody zdeponowania swych akcji u polskiego notariusza, bądź też w jednym z banków w Poznaniu.
1463 Zarząd: Dyrektor Tadeusz Prądzyński

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Formiarz“ Fabryka Kopyt i Szpilek Drewnianych w Pustelniku

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 czerwca 1936 r. o godz. 18 odbędzie się w siedzibie Spółki przy ul. Bielańskiej 5 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Zatwierdzenie bilansów oraz rachunków zysków i strat per 31/XII 1935 r.; 5) Udzielenie pokwitowania Zarządowi z jego czynności; 6) Wybory Zarządu i Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

Celem uzyskania prawa uczestnictwa w Zgromadzeniu należy złożyć Zarządowi akcje na 7 dni przed Zgromadzeniem.
1581

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Bawełnianych „Franciszek Ramisch“

Spółki Akcyjnej w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 26 czerwca r. o godz. 6 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej Nr. 140

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1935; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat; 4) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 5) Rozpatrzenie rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1935; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1936 r.; 7) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje lub też zaświadczenia, przewidziane w art. 59 Prawa o spółkach akcyjnych.
1453.

Pomorska Fabryka Wyrobów Drzewnych, Spółka Akcyjna

w Rumji—Zagórze (Pomorze)

zawiadamia, że na odbytem w dn. 29 maja 1936 r. Walnym Zgromadzeniu naszej Spółki, przyjęto bilans oraz rachunek strat i zysków za 1935 r. Zarządowi i Radzie Nadzorczej udzielono absolutorjum,

1566

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

dnia 14 grudnia 1935 r.

II R H B/II 271.

Sąd Okręgowy w Krakowie na posiedzeniu niejawnym w dniu dzisiejszym postanowił:

Do ts. rejestru handlowego przy firmie

**ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE W TENCZYNKU, S. A.
W KRAKOWIE**

wpisać:

Nr. kolejny wpisu 126/5.

Wykreśla się członka Zarządu Dr. Juljana Zwolskiego.

Data wpisu 17 grudnia 1935 r.

1583

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Zakłady Amunicyjne „Pocisk“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż wskutek nieprzybycia reprezentantów dostatecznej ilości akcji, Walne Zgromadzenie w dn. 20 maja 1936 r. nie doszło do skutku, wobec czego

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

w drugim terminie, prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji, odbędzie się w dn. 22 czerwca 1936 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Mińskiej pod Nr. 25 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r., podział zysku, udzielenie Radzie i Zarządowi pokwitowania z czynności; 2) Plan działań i budżet na 1936 r.; 3) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów i hipotecznego ich zabezpieczenia; 4) Kupno i sprzedaż nieruchomości; 5) a) Zatwierdzenie kooptacji i upoważnienie do kooptacji członków Rady, b) Wybory do Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.

1570

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej Cukrowni i Rafinerji „Wieluń“

odbędzie się w dn. 4 lipca 1936 r. o godz. 19 w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 15, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1935/36, dokonanie podziału zysków, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania ze sprawowanych czynności w tym okresie;
- 3) Wybory członków Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących i określenie wysokości wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu winni dokonać wszelkich formalności, przepisanych w art. 399 Kodeksu Handlowego.

1572-24-25

**GDYNIA, KATOWICE,
KRAKÓW, LWÓW,
POZNAŃ, WILNO**

**ODDALONE SĄ OD STOLICY
O ZALEDWIE 2 GODZINY LOTU!**

II OGŁOSZENIE

Likwidatorzy Spółki Akcyjnej

„Kolej Elektryczna Warszawa—Młociny—Modlin“, Spółka Akc.
w likwidacji

zawiadamiają PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 czerwca r. b. o godz. 10, odbędzie się w Warszawie w lokalu Spółki Akcyjnej „Siła i Światło” Marszałkowska 94

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie likwidatorów;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1935 r.;
- 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z dotychczasowej działalności;
- 5) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej dn. 18 czerwca r. b. w biurze Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, lub w instytucjach kredytowych.

1451

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Huta Szklana Tłuszcz“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 czerwca 1936 r. o godz. 19 w lokalu siedziby Spółki w Warszawie, przy ul. Orlej Nr. 6, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.;
- 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków w roku sprawozdawczym 1935.

PP. Akcjonariusze, zamierzający wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć najdalej na tydzień przed terminem Zgromadzenia w lokalu Zarządu Spółki swe akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej.

1471-23-24

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Zjednoczone Fabryki Portland-Cementu „Firley“, Spółka Akc.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że stosownie do §§ 13 i 15 Statutu Spółki zwołuje się w Warszawie, w siedzibie Spółki przy ulicy Czackiego Nr. 14 m. 7

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

na dz. 2 lipca 1936 r., czwartek, o godz. 11 rano.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Wybór władz Spółki;
- 3) Plan sanacyjny Spółki.

W myśl § 19 Statutu PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni conajmniej na siedem dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie (ul. Czackiego 14 m. 7), w godz. od 11 do 13 swoje akcje lub świadectwa tymczasowe względnie świadectwa zastawowe lub depozytowe polskich instytucji kredytowych, państwowych lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych. W świadectwach tych winny być wymienione ogólna i nominalnej wartości i numery akcji względnie świadectw tymczasowych, oraz wyraźnie zaznaczone, że akcje te względnie świadectwa tymczasowe nie będą wydane właścicielom, ani też sprzedane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

1538

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego

Zgierskiej Fabryki Maszyn Juljusza Hoffmana w Zgierzu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 czerwca 1936 r. o godz. 19 w lokalu biura Towarzystwa w Zgierzu przy ul. Jen. Dąbrowskiego Nr. 20 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania;
- 3) Sprawozdania Zarządu, Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1934 r. i 1935 r.;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na rok bieżący;
- 6) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zebraniu, winni akcje lub odpowiednie zaświadczenia złożyć w biurze Zarządu T-wa na 7 dni przed terminem zebrania.

Wnioski należy zgłaszać do dn. 13 czerwca b. r.

1533-24-25

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przedsiębiorstw Górniczych „Tepege“

Spółka Akcyjna w Warszawie

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w dn. 27 czerwca 1936 r. o godz. 10 w lokalu Spółki, ul. Szpitalna 12 m. 25, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.;
- 2) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków, względnie pokrycia strat;
- 3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Wybór 3 członków Zarządu;
- 5) Wnioski Akcjonariuszów, o ile będą zgłoszone w trybie art. 54 i 57 prawa o spółkach akcyjnych.

Pragnący wziąć udział w obradach Walnego Zgromadzenia PP. Akcjonariusze winni swoje akcje złożyć przynajmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem w siedzibie Zarządu Spółki, w Warszawie, ul. Szpitalna 12 m. 25.

1543

„Elektrownia Zagłębia Krośnieńskiego“, Sp. z o. o.

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 30 979.07; Budynki fabryczne zł 492 685.75; Budynki gospodarcze zł 28 943.46; Budynki mieszkalne zł 36 142.08; Urządzenia techniczne zł 2 845 136.88; Różne ruchomości zł 55 478.83; Suma majątku stałego zł 3 489 366.07; Majątek płynny: Kasa i banki zł 5 813.27; Papiery wartościowe zł 16 808.75; Zapasy materiałów pomocniczych zł 55 066.78; Weksle zaskarżone zł 15 853.20; Dłużnicy zł 94 859.40; Kaucje zł 5 670.00; Suma majątku płynnego zł 194 071.40; Sumy przechodnie zł 3 700.00; Straty z lat ubiegłych zł 66 971.01, zysk za 1935 r. zł 1 254.06, pozostaje zł 65 716.95; Suma stanu czynnego zł 3 752 854.42.

STAN BIERNY. — Kapitał zł 150 000.00; Fundusz amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 300 553.21, dopisano w 1935 r. zł 150 868.06, razem zł 451 421.27; Wierzyciele: banki zł 3 136 253.92, dostawcy zł 1 852.45, różni zł 2 768.50, razem zł 3 140 874.87; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 10 558.28; Suma stanu biernego zł 3 752 854.42.

Rachunek strat i zysków za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Koszty ruchu zł 184 683.91; Koszty ogólne zł 35 167.81; Amortyzacja: a) zakładów zł 150 868.06, b) kosztów założenia zł 7 123.09; Odsetki zł 1 124.09; Różnice kursowe zł 146.19; Zysk zł 1 254.06; **Ogółem zł 380 367.21.**

Sumy pozabilansowe zł 174 530.00.

MA. — Sprzedaż prądu zł 380 247.21; Różne dochody zł 120.00; **Ogółem zł 380 367.21.**

Sumy pozabilansowe zł 174 530.00.

1532

Zakłady Przemysłowe H. B. Raabe, Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 129 000.00; Budynki: fabryczne zł 153 243.40, gospodarcze zł 13 334.10, mieszkalne zł 51 462.31 = zł 218 039.81; Urządzenia techniczne zł 379 621.99; Inwentarz zakładowy i biurowy: żywy zł 1 575.00, martwy zł 19 032.03 = zł 20 607.03; razem zł 747 268.83; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 19 977.91; Akcje zł 1 800.00; Weksle w portfelu zł 23 790.02 = zł 45 567.93; Materjały: surowe zł 19 075.00, pomocnicze i pędne zł 37 849.39, półfabrykaty zł 63 900.42, wyroby gotowe zł 195 369.04 = zł 316 193.85; Dłużnicy: z tytułu operacji handl. kartelowych zł 60 561.89, odbiorcy zł 147 742.87, dostawcy zł 3 166.54, różni zł 61 405.77 = zł 272 877.07; Udziały w firmie „Centroćwiek” i innych zł 4 700.00; Banki r-k inkaśa zł 400.00; Weksle protestowane zł 9 956.53; Należności wątpliwe zł 2 001.27; Wydatki okresu przyszłego zł 13 035.11; Należności hipoteczne zł 53 952.00; Razem zł 718 733.76; R-k przejściowy różnic kursowych zł 36 096.68; Straty lat ubiegłych zł 13 456.30; Strata w 1935 r. zł 20 889.95; **Ogółem stan czynny zł 1 536 445.52.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 500 000.00; Kapitał amortyzacyjny: I/I 1935 r. zł 140 428.34, odpisano w 1935 r. zł 2 576.90 = zł 137 851.44, dopisano w 1935 r. zł 10 197.52 = zł 148 048.96; Akcepty zł 4 076.93; Banki zł 173 150.51; Zaległe podatki zł 28 831.22; Odbiorcy zł 54 929.44; Dostawcy zł 97 392.88. Różni zł 388 709.14; Razem zł 747 090.12; R-k przejściowy różnic kursowych zł 141 306.44; **Ogółem stan bierny zł 1 536 445.52.**

Udziałem przez nas zyra zł 39 175.00; Obligo wekslowe zł 183 251.27; Udzielone gwarancje zł 320 000.00.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej: pensje zł 44 115.14, koszty handlowe zł 33 268.68, świadczenia socjalne zł 2 136.76, wynagrodzenie Rady Nadzorczej zł 1 000.00, razem zł 80 520.58; Koszty fabrykacji zł 1 289 044.16; Koszty sprzedaży zł 68 196.18; Koszty kredytów zł 74 410.81; Podatki państwowe i komunalne zł 47 819.03; Odpisy amortyzacyjne zł 10 197.52; Straty na dłużnikach zł 108.70; Asekuracja zł 8 939.41; **Ogółem zł 1 579 236.39.**

MA. — Papiery wartościowe zł 1 800.00; Różnice kursu zł 15 426.36; Wpływy z produkcji zł 1 538 955.10; Inne wpływy zł 2 164.98; Strata zł 20 889.95; **Ogółem zł 1 579 236.39.**

1555

Polskie Towarzystwo Zakładów Skody, Spółka z ogr. odp.

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Inwentarz biurowy zł 28 148.77; Majątek płynny: Gotówka w kasie i w bankach zł 46 901.51; Papiery procentowe zł 67 744.00; Kaucje gotówkowe i w papierach wartościowych zł 7 938.68; Weksle w portfelu i w inkaśie zł 44 760.00; Materjały: Gotowe wyroby i towary zł 313 648.31; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 471 695.88, b) dostawcy zł 1 581.74, c) różni zł 272 146.06, d) wątpliwe należności zł 1 419 817.46, razem zł 2 165 241.14; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 7 363.22; Sumy przechodnie: a) wydatki dotyczące okresu przyszłego zł 2 623.97, b) inne zł 4 956.25, razem zł 7 580.22; Straty za 1935 r. zł 111 344.59; **Ogółem zł 2 800 670.44.**

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 500 000.00; Zobowiązania: Wierzyciele: a) Akcyjne Towarzystwo przedtem Zakłady Skody w Pilźnie zł 1 486 284.11, b) dostawcy zł 10 203.59, c) odbiorcy zł 4 165.66, d) różni zł 786 426.69, e) zaległe podatki zł 10 220.46, razem zł 2 297 300.51; Sumy przechodnie: a) wydatki dotyczące 1935 r. zł 3 004.93, b) różne zł 365.00, razem zł 3 369.93; **Ogółem zł 2 800 670.44.**

Depozyty zł 10 000.00; Suma zobowiązań zagranicznych zł 1 486 284.11.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

Koszty handlowe zł 199 543.62; Podatki państwowe i komunalne zł 24 753.24; Świadczenia socjalne zł 7 779.36; Amortyzacja zł 7 384.54; Straty na sprzedaży samochodów, wirówek i akcesoriów samochodowych zł 42 302.13; Różnice kursowe zł 38 958.12; **Ogółem zł 320 721.01.**

Prowizje zł 185 579.80; Procenty zł 8 435.78; Zysk ze sprzedaży części samochodowych zł 14 774.19; Zysk ze sprzedaży innych towarów zł 586.65; Strata za 1935 r. zł 111 344.59; **Ogółem zł 320 721.01.**

1563

Zarząd

Spółki Akcyjnej Przemysłu Włóknistego (Société Anonyme de l'Industrie Textile)

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które się odbędzie w **poniedziałek w dn. 29 czerwca 1936 r. o godz. 14.30** w lokalu Zarządu 76 rue de la Victoire w Paryżu z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej;
- 2) Zatwierdzenie bilansów i rachunku zysków i strat Centrali w Paryżu oraz Oddziału w Polsce za 1935 r., oraz powzięcie uchwały w sprawie podziału zysku;
- 3) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 4) Wybory statutowe;
- 5) Zezwolenie członkom Zarządu stosownie do art. 26 Statutu.

Po myśli postanowień art. 31 Statutu, Zwyczajne Walne Zgromadzenie składa się ze wszystkich akcjonariuszów, posiadających najmniej 10 akcji, bądź imiennych bądź na okaziciela. Akcjonariusze posiadający mniej niż 10 akcji mają prawo połączyć się celem uzyskania pożądanej ilości akcji i być zastąpieni przez jednego z nich. PP. właściciele akcji na okaziciela chcący wziąć udział w Zgromadzeniu winni złożyć swe akcje do dn. 19 czerwca 1936 r. w Paryżu: w Société Générale de Crédit Industriel & Commercial 66 rue de la Victoire w Paryżu, w paryskich oddziałach miejskich i podmiejskich tego banku, lub na prowincji w bankach miejscowych zastępujących powyższą instytucję, w Brukseli: w Société Belge de Crédit Industriel & Commercial 60 rue Royale.

Rada Zarządzająca.

1569

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

PRZEMYSŁ SZKLANY W POLSCE

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 1 lipca 1936 r. o godz. 17** w lokalu Zarządu przy pl. Napoleona 6, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1935 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1935, udzielenie władzom Spółki pokwitowania z dotychczasowej działalności oraz powzięcie uchwały co do zużycia czystego zysku;
- 4) Wybór trzech członków Zarządu;
- 5) Określenie wysokości wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej i Zarządu.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, pl. Napoleona 6, w godz. od 10 do 13 akcje, względnie zaświadczenie instytucji kredytowych o przyjęciu akcji na przechowanie.

1560

Likwidatorowie „Gafoty” Lwowskiej Fabryki Obuwia

Spółki Akcyjnej we Lwowie w likwidacji

zwołują niniejszem

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

na dz. 13 lipca 1936 r. o godz. 12 przed poł. w sali posiedzeń Powszechnego Banku Kredytowego we Lwowie z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 3) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansów oraz rachunków strat i zysków za lata 1933, 1934 i 1935;
- 4) Udzielenie absolutorjum Radzie Zawiaadowczej i likwidatorom;
- 5) Wybór likwidatorów i Komisji Rewizyjnej.

W myśl § 26 statutu posiadanie 10 akcji daje prawo do jednego głosu. Akcjonariusze, którzy chcą wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu winni zatem najpóźniej na 8 (ośm) dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w Powszechnym Banku Kredytowym S. A. w Warszawie lub w oddziałach tego banku, na co dostaną legitymacje, uprawniające ich do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu i głosowaniu.

1575

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki w Warszawie

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: A) Wytwórnia w Pruszkowie: Grunty i place zł 73 675.63; Budynki: a) fabryczne zł 465 700.80, b) szkolne zł 91 212.21, c) mieszkalne zł 108 855.15; Urządzenia techniczne: a) maszyny pracy i motory zł 1 191 764.51, b) urządzenia fabryczne i instalacje zł 306 252.68, c) narzędzia i przyrządy zł 434 556.30, d) urządzenia szkolne zł 148 458.28, e) rysunki, modele i przyrządy do nowych typów maszyn zł 118 693.05; Inwentarz zakładowy i biurowy martwy zł 127 267.16; Inwestycje w robocie zł 25 110.64; Koszty organizacyjne w związku z nową produkcją zł 18 859.64; B) Wytwórnia w Porębie: Grunty zł 101 594.57; Budynki: a) fabryczne zł 2 033 250.28, b) folwarczne zł 53 933.87, c) mieszkalne zł 1 102 903.24; Urządzenia techniczne: a) maszyny pracy zł 1 578 406.00, b) urządzenia fabryczne i instalacje zł 933 006.44, c) urządzenia transportowe i dźwigi zł 377 488.00, d) narzędzia i przyrządy zł 846 707.16, e) rysunki, modele i przyrządy do nowych typów maszyn zł 135 932.14; Inwentarz zakładowy i biurowy martwy zł 126 331.72; Inwentarz folwarczny żywy zł 400 000; Inwentarz folwarczny martwy zł 4 524.20; Inwestycje w robocie zł 23 477.29; Nadania górnicze zł 95 117.90; C) Centrala w Warszawie: 10/44 nieruchomości przy ul. Przyokopowej Nr. 43 zł 2 955.00; Inwentarz biurowy zł 56 028.75. Razem majątek stały zł 10 570 462.63; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 1 404 960.32; Papiery procentowe zł 53 430.79; Weksle w portfelu i inkasie zł 131 496.55; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 19 491.25; Materjały i surowce: A) Wytwórnia w Pruszkowie zł 301 962.46, B) Wytwórnia w Porębie zł 316 606.61; Półfabrykaty: A) Wytwórnia w Pruszkowie zł 926 391.14, B) Wytwórnia w Porębie zł 1 183 912.87; Gotowe wyroby i towary: A) Wytwórnia w Pruszkowie zł 1 020 601.11, B) Wytwórnia w Porębie zł 803 337.19, C) Centrala w Warszawie zł 181 115.92; Urządzenia techniczne przeznaczone do likwidacji zł 82 082.82; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 833 649.49, b) dostawcy zł 177 275.67, c) różni zł 162 509.00; Wątpliwe należności: 1) weksle protestowane zł 187 162.02, 2) należności w postępowaniu rewindykacyjnym zł 160 557.01; Kaucje w gotówce zł 25 273.31; Sumy przechodnie: a) wydatki dotyczące okresu przyszłego zł 26 152.59, b) inne zł 57 713.01; Razem majątek płynny zł 8 055 681.13; III. Straty z lat ubiegłych 7 689 544.67; **Razem aktywa zł 26 315 688.43.**

Sumy pozabilansowe. — Kaucje hipoteczne otrzymane zł 45 000.00; Gwarancje zł 1 813.18; Różni za gwarancje zł 3 647 028.74; Różni za kaucje hipoteczne zł 150 005.00; Różni za depozyty zł 78 649.75; Różni za obligo żyrowe zł 854 390.43; **Razem sumy pozabilansowe zł 4 776 887.10.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 7 875 000.00; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 2 921 157.39, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 166 199.60, c) odpisano w roku sprawozdawczym zł 27 691.63, d) saldo zł 3 059 665.36; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) akcepty zł 215 756.58, b) banki zł 11 726 462.43, c) zaległe podatki państwowe zł 21 725.79, d) dostawcy zł 182 906.27, e) odbiorcy zł 2 419 806.43, f) różni zł 186 319.77; Fundusze i zobowiązania specjalne: a) Fundusze szkolne zł 110 000.00, b) rezerwy na wątpliwe należności zł 290 082.72; Sumy przechodnie zł 227 963.00; Razem zobowiązania zł 15 381 023.07; **Razem pasywa zł 26 315 688.43.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za kaucje hipoteczne zł 45 000.00; Różni za gwarancje zł 1 813.18; Gwarancje wydane zł 3 647 028.74; Kaucje hipoteczne wydane zł 150 005.00; Depozyty własne zł 78 649.75; Obligo żyrowe zł 854 390.43; **Razem sumy pozabilansowe zł 4 776 887.10.**

Zobowiązania zagraniczne zł 29 168 24.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty wspólne: Koszty sprzedaży zł 175 851.89; Koszty ogólne zł 337 105.35; Koszty kredytów zł 93 436.49; Podatki zł 124 676.94; Różne straty zł 299 225.01; Nadwyżka brutto na amortyzację zł 166 199.60; **Razem zł 1 196 495.28.**

MA. — Zysk brutto na sprzedaży wyrobów zł 1 140 298.13; Różne wpływy zł 56 197.15; **Razem zł 1 196 495.28.**

Warszawa, dn. 22 V 1936 r.

1530

Zakłady Włókiennicze Adolf Horak, Spółka Akcyjna

w Rudzie Pabjanickiej

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Place zł 48 832.75; Budynki fabryczne zł 1 682 177.82; Budynki mieszkalne zł 462 675.26; Maszyny i urządzenia zł 6 943 072.91; Samochody i zaprzęg zł 115 165.00; Ruchomości zł 90 237.65; Razem majątek stały zł 9 342 161.39; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 40 525.02; Gotówka w bankach zł 66 727.61; Papiery procentowe zł 92 530.75; Weksle w portfelu zł 233 241.07; Udział w bankach zł 64 500.00; Materjały: surowce zł 85 870.27; Materjały pomocnicze i pędne zł 67 367.52; Półfabrykaty zł 149 935.97; Towary zł 1 203 818.60; Dłużnicy: Odbiorcy zł 793 572.82; Zaliczki dostawcom zł 49 315.28; Różni dłużnicy zł 128 646.31; Razem majątek płynny zł 2 976 051.22; **Suma bilansowa zł 12 318 212.61.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 5 000 000.00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 647 243.97, dotacja z zysku 1934 r. zł 16 696.21, razem kapitał zapasowy zł 663 940.18; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 2 952 844.61, dopisano w roku sprawozdawczym zł 759 458.58, odpisano zł 62 233.84, razem kapitał amortyzacyjny zł 3 650 069.35; III. Zobowiązania: Akcepty zł 357 920.71; Banki: a) krótkoterminowe zł 227 394.95, b) długoterminowe zł 129 225.00; Dostawcy: a) krótkoterminowe zł 598 657.61, b) długoterminowe zł 620 239.82; Odbiorcy zł 29 662.41; Różni wierzyciele: a) krótkoterminowe zł 602 948.40, b) długoterminowe zł 260 732.54; Sumy przechodnie zł 31 534.16; Razem zobowiązania zł 2 858 315.60; Czysty zysk zł 145 887.48; **Suma bilansowa zł 12 318 212.61.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle żyrowane w obiegu zł 1 472 532.24.

Zobowiązania zagraniczne zł 1 363 020.24.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 679 703.05; Koszty sprzedaży zł 394 220.33; Koszty kredytów zł 259 330.00; Podatki państwowe i komunalne zł 285 907.33; Świadczenia socjalne i ofiary na cele społeczne zł 363 483.05; Straty na dłużnikach zł 22 196.46; Straty na sprzedanych maszynach zł 34 975.00; Amortyzacja zł 759 458.58; Różnice kursowe zł 47 830.43; Czysty zysk zł 145 887.48; **Razem zł 2 992 991.71.**

MA. — Zysk brutto z fabrykacji zł 2 992 291.71; Zysk na zamianie papierów wart. zł 700.00; **Razem zł 2 992 991.71.**

Na walnem zgromadzeniu akcjonariuszów pomienionej Spółki, odbytem w dn. 26 maja r. b. w trybie, przewidzianym w art. 398 Kodeksu Handlowego, zapadły następujące uchwały: 1) Zatwierdzono sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilans, rachunek zysków i strat oraz udzielono Zarządowi absolutorjum; 2) Zysk w sumie zł 145 887.48 podzielono jak następuje: a) na kapitał zapasowy zł 11 887.48, b) na tantiemę dla członków Zarządu zł 54 000.00 i c) na tantiemę dla Komisji Rewizyjnej zł 80 000.00; 3) Zatwierdzono budżet wydatków na 1936 r. w sumie zł 1 500 000.00, z prawem przekroczenia o 20%; 4) Do Komisji Rewizyjnej wybrani zostali: Dr. Elie Speidel, Ingeborg Speidel, Katarzyna Bogdanow, Katarzyna Horak i Ruth Speidel.

1535

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Nasz Sklep—Urania”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 czerwca 1936 r. o godz. 18 w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Siennej Nr. 15 odbędzie się

XXIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór prezydium zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935/36 r. i udzielenie władzom Spółki absolutorjum z dokonanych czynności; 3) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu posiadane akcje lub kwity depozytowe przynajmniej na siedem dni przed terminem zgromadzenia.

1482-23-24

Bank Zachodni, Spółka Akcyjna

Rachunek bilansu na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY		zl	zl	STAN BIERNY		zl	zl
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O., Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowym Banku Rolnym.			5 223 374 68	Kapitały własne:			
Waluty zagraniczne			382 117 31	a) zakładowy	10 080 000 00		
Papiery wartościowe własne:				b) zapasowy	781 541 46		
a) pożyczki państwowe	678 581 65			c) inne rezerwy	2 392 574 04	13 254 115 50	
b) papiery hipoteczne	621 507 49						
c) akcje	99 232 49	1 399 321 63		Wkłady:			
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		2 258 177 97		a) terminowe	6 304 072 63		
Banki krajowe:				b) oszczędnościowe i na książeczki wkładowe i asyg-naty kasowe płatne okazicielowi	12 111 536 28		
a) Loro	23 183 20			c) á vista	5 705 139 02	24 120 747 93	
b) Nostro	196 409 27	219 592 47		Rachunki bieżące (salda kredy-towe)		3 261 537 02	
Banki zagraniczne:				Zobowiązania inkasowe		180 432 09	
a) Loro	33 741 55			Bank Polski:			
b) Nostro	795 712 94	829 454 49		a) redyskonto	6 771 589 51		
Weksle zdyskontowane		17 743 022 91		b) inne rachunki	1 967 434 97	8 739 024 48	
Akcepty Banku Akceptacyjnego zł 233 065 00				Dyskonto akceptów Banku Ak-ceptacyjnego		81 405 00	
Rachunki bieżące (salda debet.):				Bank Akceptac. zł 233 065 00			
a) zabezpieczone	10 488 103 86			Banki krajowe:			
b) niezabezpieczone	2 053 209 58	12 541 313 44		a) Loro	1 339 169 18		
Pożyczki terminowe		417 778 19		b) Nostro	204 905 73	1 544 074 91	
Należności z tytułu układów konwersyjnych		835 601 10		Banki zagraniczne:			
Nieruchomości		6 758 511 12		a) Loro	511 576 22		
Różne rachunki		4 367 381 15		b) Nostro	430 313 75	941 889 97	
Dłużnicy z tyt. kredytów akcep-tacyjnych i rembursowych		84 471 77		Wierzyciele hipoteczni		36 861 75	
Należności z tyt. transakcyj de-wizowych na termin i report		7 400 078 52		Procenty 1936 r.		165 806 28	
				Różne rachunki		622 195 51	
				Zobowiązania Banku z tytułu kredytów akceptacyjnych i rembursowych		84 471 77	
				Zobowiązania Banku z tytułu transakcyj dewizowych na termin i reportowych		7 400 078 52	
				Zysk		27 556 02	
						<u>60 460 196 75</u>	
Udzielone gwarancje		1 779 710 91		Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancji		1 779 710 91	
Inkaso		7 924 150 47		Różni za inkaso		7 924 150 47	
						<u>70 164 058 13</u>	

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN	zl	zl	MA	zl
Procenty wypłacone: za redyskonto, od wkładów, rachunków bieżących i innych		2 000 771 00	Pozostałość zysków z lat ubiegłych	22 545 27
Prowizje wypłacone: od rachunków bieżących, kurtaże etc.		154 309 40	Procenty pobrane: z rachunków bieżących, dyskonta, zastawów etc.	2 965 778 98
Koszty handlowe:			Prowizje pobrane: z rachunków bieżących, inkasa etc.	687 571 32
a) osobowe	1 232 404 25		Różnice kursowe	222 270 58
b) świadczenia socjalne	132 678 87		Dochody z nieruchomości	156 034 39
c) wydatki rzeczowe	374 290 49	1 739 373 61	Zwrot sum dawniej odpisanych	29 235 18
Podatki		101 617 32	Różne operacje	248 508 28
Odpisano		308 316 65		
Zysk		27 556 02		
		<u>4 331 944 00</u>		<u>4 331 944 00</u>

Korzystajcie z Poczty Lotniczej!!!

Towarzystwo Ubezpieczeń „Piaśt”, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 37 619.83; Instytucje kredytowe krajowe: a) państwowe i Bank Polski zł 486 872.22, b) inne zł 67 843.00, razem zł 554 715.22; Papiery wartościowe z kuponami bieżącymi zł 764 032.70; Pożyczki hipoteczne zł 15 000.00; Nieruchomości zł 122 616.44; Należność z tytułu rezerwy składki zatrzymanej przez Zakłady Ubezpieczeń w działach ubezpieczeń: 1) od nieszczęśliwych wypadków zł 19 764.43, 2) od odpowiedzialności cywilnej zł 17 282.58, 3) od ognia zł 56 802.98, 4) od kradzieży zł 19 489.57, 5) transportów zł 390.80, razem zł 113 730.36; Dłużnicy: 1) oddziały zł 797 490.74, 2) różni z tytułu zaległej składki: a) w Dyrekcji i biurach inkasowych zł 605 359.55, b) w oddziałach zł 16 467.82, razem zł 621 827.37, 3) zakłady ubezpieczeń: a) z rachunku reasekuracji zł 116 477.90, b) z rachunku koasekuracji zł 99 630.68, razem zł 216 108.58, 4) inni zł 47 445.31, razem zł 1 682 872.00; Ruchomości biurowe zł 75 349.42; Inne aktywa: a) weksle zł 123 921.64, b) różne zł 6 129.15, razem zł 130 050.79; Strata: a) pozostałość z 1934 r. zł 89 094.72, b) strata za 1935 r. zł 92 228.86, razem zł 181 323.58; **Razem zł 3 677 360.34.**

STAN BIERNY. — Kapitały i fundusze własne: 1) emitowany kapitał akcyjny (akcyj sztuk 15 000 po zł 100.00) zł 1 500 000.00, 2) kapitał zapasowy zł 4 172.95, 3) fundusz na umorzenie należności wątpliwych zł 500 000.00, 4) rezerwa specjalna zł 100 055.77, razem zł 2 104 228.72; Fundusz ubezpieceniowy: 1) skapitalizowana renta w dziale ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków zł 56 322.76, 2) rezerwa składki na udział własny w działach ubezpieczeń: a) od nieszczęśliwych wypadków zł 23 548.13, b) od odpowiedzialności cywilnej zł 26 983.92, c) od ognia zł 121 688.99, d) od kradzieży zł 32 483.96, e) samochodów zł 2 362.30, f) transportów zł 13 508.30, g) szyb zł 52 663.20, h) koni zł 1 674.39, i) chomaże zł 1 230.04, razem zł 332 465.99; Fundusze i rezerwy techniczne: rezerwa na nieuregulowane szkody na udział własny w działach ubezpieczeń: a) od nieszczęśliwych wypadków zł 10 506.00, b) od odpowiedzialności cywilnej zł 67 729.54, c) od ognia zł 119 162.86, d) od kradzieży zł 23 970.88, e) samochodów zł 4 533.00, f) transportów zł 21 003.39, g) szyb zł 9 150.25, razem zł 256 055.92; Należność z tytułu zatrzymanej reasekuratorom rezerwy składki w działach ubezpieczeń: od nieszczęśliwych wypadków zł 18 210.24, b) od odpowiedzialności cywilnej zł 42 396.89, c) od ognia zł 382 828.63, d) od kradzieży zł 64 645.01, e) samochodów zł 17 678.07, f) szyb zł 55 561.34, g) koni zł 2 664.24, h) chomaże zł 15 432.85, razem zł 599 417.27; Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 13 459.27; Wierzyciele: 1) Oddziały zł 116 578.41, 2) zakłady ubezpieczeń: a) z rachunku reasekuracji zł 173 259.48, b) z rachunku koasekuracji zł 35 799.12, razem zł 209 058.60, 3) inni zł 16 956.31, razem zł 342 593.32; Nieuiszczone podatki zł 5 856.52; Inne pasywa zł 15 283.33; Należność Skarbu Państwa z tyt. subskrypcji 3% Premijowej Pożyczki Inwestycyjnej zł 8 000.00; **Razem zł 3 677 360.34.**

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

ZYSKI. — Odpisano z kapitału zakładowego na umorzenie straty wynikłej z uzupełnienia funduszu na wątpliwe należności zł 396 431.89; Zysk w roku sprawozdawczym na rachunkach ubezpieczeń: 1) transportów zł 23 027.83, 2) koni zł 2 368.58, 3) chomaże zł 552.02, 4) przyjętych pośrednio w dziale nieprowadzonym bezpośrednio zł 8 533.81, razem zł 34 482.24; Czysty dochód z majątku Towarzystwa zł 82 850.93; Zysk na kursie sprzedanych papierów wartościowych zł 24 354.14; Strata: 1) pozostałość z 1934 r. zł 89 094.72, 2) strata za 1935 r. zł 92 228.86, razem zł 181 323.58; **Razem zł 719 442.78.**

STRATY. — Pozostałość z roku poprzedniego: 1) strata zł 89 094.72, 2) uzupełnienie funduszu na wątpliwe należności zł 396 431.89, razem zł 485 526.61; Strata w roku sprawozdawczym na rachunkach ubezpieczeń: 1) od nieszczęśliwych wypadków zł 16 475.36, 2) od odpowiedzialności cywilnej zł 25 387.49, 3) od ognia zł 118 063.55, 4) od kradzieży zł 15 441.13, 5) samochodów zł 6 901.35, 6) szyb zł 13 120.83, razem zł 195 389.71; Niepodzielna część kosztów administracji zł 19 775.00; Strata na kursie walut obcych zł 2 808.57; Inne odpisy i straty nieobjęte poszczególnymi rachunkami: 1) odpisano z wartości ruchomości zł 14 716.73, 2) odpisano z wartości nieruchomości zł 1 226.16, razem zł 15 942.89; **Razem zł 719 442.78.**

1521

Przemysł Włókienniczy „Karol Steinert”, Spółka Akc.

W Ł O D Z I

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 1 259 932.00; Budynki: a) fabryczne zł 2 603 181.23, b) gospodarcze zł 448 825.09, c) mieszkalne zł 1 272 497.17; Urządzenia techniczne: maszyny etc. zł 8 369 755.64; Inwentarz zakładowy i biurowy: a) żywy zł 3 756.00, b) martwy zł 168 210.34; Nowe instalacje zł 4 840.00; Razem majątek stały zł 14 130 997.47; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 40 809.56; Papiery procentowe zł 59 694.80; Weksle w portfelu i w inkasie zł 56 194.94; Udziały zł 33 050.00; Materiały: a) surowce zł 345 308.66, b) pomocnicze i pędne zł 259 679.22; Połfabrykaty zł 707 013.68; Gotowe tkaniny i przędza zł 283 672.66; Dłużnicy: a) akcjonariusze zł 246 068.30, b) odbiorcy zł 316 589.44, c) dostawcy zł 46 468.92, d) różni zł 225 633.79, e) wątpliwi za protesty zł 29 156.91; Sumy przechodnie: a) wydatki dot. okresu przyszedłego zł 11 118.50, b) inni zł 4 895.71; Razem majątek płynny zł 2 665 355.09; III. Sprostowanie wartości zobowiązań (dotyczy wierzycieli z układu i odnoszących się do nich różnic kursowych) zł 2 160 963.46; IV. Straty lat ubiegłych zł 827 299.89, strata za 1935 r. zł 771 529.89; **Razem stan czynny zł 20 556 145.80.**

Dłużnicy za kaucję hipot. na I-szym num. hipoteki Ł 70 000.00.00; Dłużnicy za kaucję hipot. na II-gim num. hipoteki zł 513 540.02; Dłużnicy za zdeponowane weksle Ł 460.00.00; Depozyty obce zł 6 150.00; Dłużnicy za różne gwarancje zł 86 000.00.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 7 500 000.00; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 7 289 440.04, b) odpisano w roku sprawozd. zł 39 457.18, zł 7 249 982.86, c) dopisano w roku sprawozdawczym zł 848 035.00, razem kapitał amortyzacyjny zł 8 098 017.86; III. Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 1 126 811.56; IV. Zobowiązania długoterminowe: Wierzyciele zabezp. kaucją hip. na I-szym num. hip. zł 670 776.52; Wierzyciele z układu regulacyjnego zł 2 232 548.46; Wierzyciele uprzyw. przy układzie: 1) podatki zł 4 961.23, 2) inni zł 23 279.22; Razem zobowiązania długoterminowe zł 2 931 565.43; V. Zobowiązania krótkoterminowe: Wierzyciele: a) akcepty zł 24 285.76, b) akcjonariusze zł 249 124.05, c) dostawcy zł 321 846.73, d) odbiorcy zł 181 277.46, e) różni zł 109 089.83; Sumy przechodnie: a) zarachowane koszty zł 10 035.24, b) inne zł 4 091.88; Razem zobowiązania krótkoterminowe zł 899 750.95; **Razem stan bierny zł 20 556 145.80.**

Kaucje hipoteczne na I-szym num. hipoteki Ł. 70 000 00.00; Kaucje hipoteczne na II-gim num. hipoteki (na pod.) zł 513 540.02; Wierzyciele za zdeponowane weksla Ł. 460.00.00; Wierzyciele za depozyty zł 6 150.00; Różne gwarancje zł 86 000.00.

Uwaga. Obligo wekslowe zł 806 191 38; Zobowiązania zagranciczne zł 2 603 717.69.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 352 965.71; Koszty fabrykacji (w odniesieniu do obrotu) zł 5 796 318.37; Koszty sprzedaży zł 326 615.44; Koszty kredytów zł 132 282.38; Świadczenia socjalne zł 138 406.00; mniej księgowane na innych rach. zł 125 177.58, zł 13 228.42; Podatki zł 201 011.15, mniej księgow. na innych rach. zł 174 604.49 = zł 26 406.66; Koszty kartelu zł 6 259.22; Filantropja zł 2 826.68; Różne koszty handlowe zł 134 215.35; Różne straty zł 71 801.01; Przeniesienie ze sprostowania wartości zobowiązań zł 720 321.15; Amortyzacja za 1935 r. zł 848 035.00; **Razem zł 8 431 275.39.**

MA. — Obroty zł 6 608 325.78; Odsetki za zwłokę zł 375.29; Dochody z papierów procentowych zł 14 886.66; Dochody z udziałów zł 937.70; Odzyskane straty na dłużnikach zł 172.20; Różnice kursowe z roku bieżącego zł 3 489.44; Różnice z lat ubiegłych od zmniejszenia zobowiązań zł 375 281.79; Opusty regulacyjne zł 592 050.17; Różne zyski zł 64 226.47; Strata za 1935 r. zł 771 529.89; **Razem zł 8 431 275.39.**

Powyższy bilans i rachunek strat i zysków zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów dn. 29 maja 1936 r.

1536

A. Piasecki Fabryka Czekolady w Krakowie, Spółka Akc.

Bilans netto w dn. 31 grudnia 1935 r.

STRONA CZYNNA. — Grunty zł 216 544.14; Budynki: a) fabryczne zł 886 260.00, b) gospodarcze zł 202 569.71, c) mieszkalne zł 132 320.00, razem zł 1 221 149.71; Maszyny zł 1 985 180.12; Przybory fabr. i narzędzia zł 1 002 847.50; Gotówka: a) w kasie zł 16 060.10, b) w P. K. O. Kraków zł 17 035.46, c) w innych bankach zł 9 314.45, razem zł 42 410.01; Papiery procentowe zł 30 256.00; Akcje zł 8 905.25; Weksle: a) w zapasie zł 1 927.17, b) w inkasie zł 47.88, razem zł 4 975.05; Materjały: a) surowce zł 158 104.71, b) pomocnicze i pędne zł 36 620.69, c) opakowanie zł 515 717.91, razem zł 710 443.31; Półfabrykaty zł 108 808.84; Wyroby gotowe zł 150 560.38; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 594 016.40, b) dostawcy zł 19 350.44, c) różni zł 16 225.82, d) wątpliwe weksle protestowane zł 22 227.41, w postępowaniu rewindykacyjnym zł 202 939.32, razem zł 854 759.39; Sumy przechodnie zł 13 588.69; Strata z 1933 r. zł 24 993.64, mniej zysk z 1934 r. zł 2 256.13, różnica zł 22 737.51, pokrycie z funduszu zapasowego zł 22 737.51; Strata zł 120 662.45; **Suma bilansowa zł 6 471 091.84.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty obce zł 89 853.00; Gwarancje otrzymane zł 261 520.70; Różni za gwarancje zł 851 700.00; Rymesy żyrowane w obiegu zł 61 143.07.

STRONA BIERNA. — Kapitał akcyjny zł 1 170 000.00; Fundusz zapasowy: a) stan z roku ubiegłego zł 390 000.00, b) zmiany w 1935 r. zł 22 737.51, różnica zł 367 262.49; Fundusz rezerwowy zł 374 911.03; Fundusz amortyz. budynków: a) stan z roku ubiegłego zł 322 033.31, b) zmiany w 1935 r. zł 6 267.89, razem zł 328 301.20; Fundusz amortyz. maszyn: a) stan z roku ubiegłego zł 948 171.32, b) zmiany w 1935 r. zł 39 365.49, razem zł 987 536.81; Fundusz amortyz. ruchomości i narzędzi: a) stan z roku ubiegłego zł 393 370.30, b) zmiany w 1935 r. zł 19 712.37, razem zł 413 082.67; Wierzyciele: a) akcepty zł 682 547.60, b) banki zł 366 465.00, c) zaległe podatki zł 55 850.63, d) dostawcy zł 1 017 423.19, c) różni zł 342 937.23, f) odbiorcy zł 359 429.48, razem zł 2 824 653.13; Dywidenda niepodjęta zł 3 801.36; Sumy przechodnie zł 1 543.15; **Suma bilansowa zł 6 471 091.84.**

Sumy pozabilansowe: Różni za depozyty zł 89 853.00; Różni za gwarancje zł 261 520.70; Gwarancje wydane zł 851 700.00; Zobowiązania żyrowe zł 61 143.07.

Zobowiązania zagraniczne zł 686 782.62.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Koszty wytwarzania i ruchu zł 520 949.71; Koszty administracji zł 189 765.67; Koszty kredytowe zł 187 359.45; Koszty sprzedaży zł 316 911.97; Koszty reklamy zł 42 724.32; Podatki i należn. skarbowe zł 151 872.29; Świadczenia społeczne zł 42 199.30; Należności nieściągalne zł 2 281.98; Amortyzacja: a) budynków zł 6 267.89, b) maszyn zł 39 365.49, c) ruchomości zł 19 712.37, razem zł 65 345.75; **Suma strony Winien zł 1 519 410.44.**

MA. — Wyroby — nadwyżka brutto zł 1 398 133.41; Różnice kursowe zł 614.58; Strata zł 120 662.45; **Suma strony Ma zł 1 519 410.44.**

1541

II OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Tarnów—Szczucin, Spółka Akcyjna

XXV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Tarnów — Szczucin” odbędzie się w dn. 27 czerwca 1936 r. o godz. 10 przed poł. w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 1 II p. z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1935 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 2) Zmiana terminów wypłaty wynagrodzeń dla członków Rady Nadzorczej.

Warunki prawa do głosu na Walnem Zgromadzeniu określa § 20 statutu Spółki.

1546

Zarząd

Poznańsko-Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń

Spółka Akcyjna w Poznaniu

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — I. Kasa zł 44 637.26; II. Intytucje kredytowe zł 363 684.54; III. Papiery wartościowe z kuponami bieżącymi zł 442 957.91; IV. Nieruchomości zł 2 110 000.00; V. Oddziały zł 579 001.56; VI. Zakłady Ubezpieczeń zł 716 801.87; VII. Inni dłużnicy zł 54 379.34; VIII. Należności z tytułu rezerwy składek, zatrzymanej przez zakłady ubezpieczeń zł 87 520.38; IX. Ruchomości biurowe zł 83 436.24; X. Inne aktywa zł 65 569.15; XI. Kaucje zł 131 787.79; **Razem zł 4 679 776.04.**

STAN BIERNY. — I. Emitowany kapitał akcyjny (akcyj sztuk 12 000 po zł 100.00) zł 1 200 000.00; II. Kapitał zapasowy zł 124 552.80; III. Rezerwa podatkowa zł 25 000.00; IV. Rezerwa na należności wątpliwe zł 110 717.66; V. Fundusz ubezpieczeniowy zł 497 366.38; VI. Rezerwa na nieuregulowane szkody i renty na udział własny zł 731 799.46; VII. Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 198 142.40; VIII. Należność z tytułu, zatrzymanej reasekuratorom rezerwy składek zł 556 134.07; IX. Zakłady ubezpieczeń zł 638 533.76; X. Inni wierzyciele zł 339 165.15; XI. Niepodniesiona dywidenda zł 1 764.00; XII. Nieuiszczone opłaty na straże pożarne zł 5 754.40; XIII. Fundusz zapasowy zł 14 281.93; XIV. Inne pasywa zł 10 000.00; XV. Różni za kaucję zł 131 787.79; XVI. Zysk zł 94 776.24; **Razem zł 4 679 776.04.**

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

ZYSKI. — I. Pozostałość zysku z roku poprzedniego zł 24 312.11; II. Zyski w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od ognia zł 22 223.17, 2) od kradzieży zł 15 798.55, 3) od odpowiedzialności zł 17 170.5, 4) od szkód wodociagowych zł 2 181.01, 5) od szkód samolotowych zł 2 504.50, 6) od szkód przewozowych zł 26 649.09; III. Czysty dochód z majątku zakładu zł 115 493.87; IV. Różnica kursu na papierach wartościowych zł 12 061.79; **Razem zł 238 394.24.**

STRATY. — I. Strata w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od nieszczęśliwych wypadków zł 24 122.48, 2) od szkód samochodowych zł 30 948.16; II. Umorzone należności wątpliwe zł 31 014.62; III. Straty na kursie walut obcych zł 528.02; IV. Inne odpisy i straty, nieobjęte poszczególnymi rachunkami: 1) opisane z wartości ruchomości zł 10 187.84, 2) opisane z wartości nieruchomości zł 28 918.60, 3) różnica kursu na papierach wartościowych zł 17 898.28; V. Zysk zł 94 776.24; **Razem zł 238 394.24.**

Poznań, dn. 31 grudnia 1935 r.

Poznańsko-Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń
Spółka Akcyjna w Poznaniu.

Zarząd: Dr. Tadeusz Borne, Arpad Czerwiński, Teodor Prądyński, Mieczysław Wieczorek.

Komisja Rewizyjna Rady Nadzorczej: Bolesław Kasprówic, Zygmunt Zaleski, Marceł hr. Żółtowski.

W.-Prezes Rady Nadzorczej: Edward Potworowski.

Podział zysków, osiągniętych przez Zakład w 1935 r.: 1) na kapitał zapasowy zł 9 477.62, 2) na dywidendę dla akcjonariuszów 4% zł 48 000.00, 3) na tantjemę dla Rady Nadzorczej zł 1 864.93, 4) do przeniesienia na rok następny zł 35 433.69; **razem zł 94 776.24.**

1553

Sąd Okręgowy, Wydział II Handlowy w Jaśle

dnia 9 maja 1936 roku.

R. H. B. I. 60

W rejestrze handlowym przy firmie

„JASŁO” ZAKŁADY PRZEMYSŁOWO-NAFTOWE
GARTENBERG i SCHREYER SPÓŁKA AKCYJNA
W NIEGŁOWICACH

zarządza się następujący wpis:

Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 28/V 1936 r. Nrep. 457/36 wybrani zostali ponownie członkami Zarządu Spółki na dalszy okres statutowy: Alfons Bonjean, Dr. Brunon Seinfeld, Franciszek Henryk Schuster i Dr. Herman Oppenheim przemysłowcy w Wiedniu, a do zarządu — w myśl § 13 statutu Spółki — kooptowani zostali Henryk Gartenberg, przemysłowiec w Uryczu, Adela Kroo, właścicielka realności w Badenie i Maks Marquet, Dyrektor Banku w Wiedniu I Am Hof 2.

1548

Spółka Osadnicza w Poznaniu, Spółka Akcyjna

Bilans po dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA		zł	zł	PASYWA		zł	zł
I.—Majątek stały:				I.—Kapitały własne:			
Ruchomości			328 72	Kapitał zakładowy			300 000 00
II.—Majątek płynny:				Kapitał zapasowy:			
Kasa	2 187 13			a) saldo z roku ubiegłego	125 768 93		
Banki	94 118 62			b) dopisano w roku sprawozdawczym	4 300 98		
Papiery procentowe	7 374 57			c) dopisano dywidendę przedawnioną	1 811 04		131 880 95
Weksle	13 450 00			Kapitał rezerwowy (specjalny):			
Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach	5 535 00			a) saldo z roku ubiegłego	149 933 26		
Tereny parcelacyjne	895 630 40			b) dopisano w roku sprawozd.	6 303 96		156 237 22
Dłużnicy:							588 118 17
a) z parcelacji miejskiej	118 205 84			II.—Zobowiązania:			
b) z parcelacji wiejskiej	1 187 103 37			Wierzyciele:			
c) różni:				a) za tereny miejskie	71 082 51		
z parcelacji miejskiej				b) za tereny wiejskie—zlece-niodawcy	63 041 18		
zł 52 498 56				c) wpłaty za parcele miejskie	220 108 27		
z parcelacji				d) wpłaty za parcele wiejskie	235 164 40		
wiejskiej	zł 54 325 63		106 824 19	e) różni:			
Należności z parcelacji do rozliczenia	127 482 63		2 557 911 75	z parcelacji miejskiej			
				zł 105 258 22			
				z parcelacji			
				wiejskiej	zł 66 375 56		171 633 78
				Zobowiązania nabywców z parcelacji do rozliczenia	1 152 187 70		
				Fundusze i zobowiązania specjalne:			
				Dywidenda	6 714 50		
				Fundusz dobroczynny	854 20		
				Delcredere	17 767 80		1 938 554 34
				III.—Zyski:			
				a) pozostałość z 1934 r.	8 890 33		
				b) zysk za 1935 r.	22 677 63		31 567 96
							2 558 240 47
Weksle redyskontowane	21 190 00			Obligo redyskonta			21 190 00
Dłużnicy za udzielone gwarant.	157 827 34			Zobowiązania z tytułu udzielonej gwarancji			157 827 34
Pobrane zabezpieczenia hipot.	1 543 200 00			Wierzyciele za udz. hipot. kaucyj			1 543 200 00
							1 722 217 34
							1 722 217 34

Rachunek strat i zysków z dn. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN		zł	zł	MA		zł
Koszty administracji ogólnej	68 879 22			Tereny parcelacyjne		116 720 40
Koszty administracji gruntów własnych	3 012 06			Rachunek procentów		6 648 35
Koszty sprzedaży	3 779 70			Rachunek prowizji		1 946 56
Podatki	11 391 22		87 062 20	Zysk pozostały z 1934 r.		8 890 33
Strata na dłużniku z tytułu nieściągalnej pretensji			2 274 50			
Różnice kursowe			9 000 00			
Odpis na kapitał zapasowy			4 300 98			
Zysk do dyspozycji Walnego Zgromadzenia			31 567 96			
			134 205 64			134 205 64

Poznań, dn. 28 kwietnia 1936 r.

Zarząd: Jan Słomiński

1523

Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że
dywidenda za 1935 r.

po 5 (pięć) złotych od każdej akcji nominalnej wartości 100 zł będzie wypłacana, poczynając od dn. 15 czerwca 1936 r., w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Marszałkowska 136, w poniedziałki, środy i piątki w godz. od 9 do 12, oraz w Banku Dyskontowym Warszawskim, Oddział Kraków, Rynek Główny Nr. 25. 1537

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Dom Handlowo-Przemysłowy Bracia Orszagh, Spółka Akc. w Warszawie, Leszno 15

niniejszem oświadczam, że na Walnem Zgromadzeniu Spółki w dn. 28 kwietnia 1936 r. uchwalono

OBNIZYC KAPITAŁ ZAKŁADOWY

z czterystu tysięcy, o sto tysięcy, do trzystu tysięcy złotych i wzywa wierzycieli Spółki do ewentualnego zgłaszania sprzeciwów w myśl art. 441 K. H. 1571

Towarzystwo Przemysłu Metalowego K. Rudzki i S-ka

Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty: Warszawa zł 3 947 718.20, Mińsk Maz. zł 604 526.68, Grochów zł 2 139 750.00, Elżbietów zł 109 382.23, Jekaterynosław zł 1.00, razem zł 6 801 378.11; Budynki: Warszawa: fabryczne zł 587 847.84, gospodarcze zł 228 837.40, mieszkalne zł 51 944.00, razem zł 868 629.24; Mińsk Mazowiecki: fabryczne zł 1 475 183.02, gospodarcze zł 278 394.04, razem zł 1 753 577.06; Jekaterynosław zł 1.00; Razem zł 2 622 207.30; Urządzenia techniczne: Maszyny w Warszawie zł 944 895.76; Maszyny w Mińsku Mazowieckim zł 1 640 027.13; Maszyny reewakuowane zł 140 168.09; Razem zł 2 725 090.98; Inwentarz zakładowy i biurowy: Ruchomości i narzędzia w Warszawie zł 99 929.84; Ruchomości i narzędzia w Mińsku Maz. zł 489 931.02; Razem zł 589 860.86; Ogółem majątek stały zł 12 738 537.25; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach: Kasa w Warszawie zł 3 648.78; Kasa w Mińsku Maz. zł 5 071.62; Banki zł 4 833.37; Razem zł 13 553.77; Papiery procentowe zł 71 352.65; Weksle w portfelu zł 36 945.00; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 104 277.20; Materiały: Warszawa: surowce zł 41 571.19, Warszawa: pomocnicze zł 83 892.26, Mińsk Maz.: surowce zł 129 145.29, Mińsk Maz.: pomocnicze zł 57 404.29; razem zł 312 013.03; Gotowe wyroby i towary zł 119 316.29; Roboty rozpoczęte: na montażach zł 965 681.28, w fabryce zł 160 603.05, razem zł 1 126 284.33; Dłużnicy: Odbiorcy zł 2 375 054.60; Dostawcy zł 11 972.75; Różni zł 140 201.67; Banki zł 1 117 842.30; Razem zł 3 645 071.32; Kaucje Zarządu zł 25 000.00; Sumy przechodnie: wydatki dotyczące okresu przyszłego zł 36 640.09, inne zł 73 607.02, razem zł 110 247.11; Ogółem majątek płynny zł 5 564 060.68; Strata za 1935 r. zł 103 252.29; **Ogólna suma stanu czynnego zł 18 405 850.22.**

Gwarancje w akceptach zł 1 636 129.38.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 4 320 000.00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 894 394.26, odpisano stratę roku ubiegłego zł 141 600.59, pozostaje zł 752 793.67, dopisano pozost. niewypłac. dywidendy zł 40 311.10, razem zł 793 104.77; Razem zł 5 113 104.77; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 2 522 484.88, odpisano amort. maszyn sprzed. zł 48 294.53, razem zł 2 474 190.35; III. Zobowiązania: Wierzyciele: Akcepty zł 5 181 946.63; Banki zł 3 412 919.85; Kredyty hipoteczne zł 1 137 566.18; Zaliczki na roboty zł 114 742.00; Dostawcy zł 761 178.06; Odbiorcy zł 3 907.06; Różni zł 93 095.10; Papiery proc. na kaucjach zł 80 580.10; Razem zł 10 785 934.98; Zarząd za kaucje zł 25 000.00; Sumy przechodnie zł 7 620.12; Razem zł 10 818 555.10; **Ogółem suma stanu biernego zł 18 405 850.22.**

Akcepty gwarancyjne zł 1 636 129.38.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej zł 362 572.00; Koszty fabrykacji zł 5 106 785.94; Koszty sprzedaży zł 52 663.54; Koszty kredytów zł 400 528.11; Podatki państwowe i komunalne zł 233 430.81; Inne wydatki zł 98 394.17; **Ogółem zł 6 254 374.57.**

MA. — Roboty montażowe zł 5 705 646.39; Sprzedaż wyrobów zł 407 050.43; Wpływ z tenut dzierżawnych zł 4 603.35; Zysk na sprzedaży maszyn zł 17 913.67; Różnice kursowe zł 15 908.44; Strata za 1935 r. zł 103 252.29; **Ogółem zł 6 254 374.57.**

Powyższy bilans oraz rachunek strat i zysków zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, które odbyło się w dn. 30 maja 1936 r.

1550

PODRÓŻUJ CIE SAMOLOTAMI

Fabryka Maszyn i Kottlarnia „MOC” dawn. Bystydziński i Sopoćko

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Nieruchomości zł 551 422.83; Ruchomości zł 49 801.26; Razem zł 601 224.09; Majątek płynny: Kasa i banki zł 9 629.37; Papiery wartościowe — portfel zł 8 161.25; Materjały i fabrykaty zł 221 636.54; Dłużnicy zł 67 724.51; Weksle obce — portfel zł 4 000.00; Kaucje w gotówce i papiery wartościowe własne zł 6 024.50; Należności wątpliwe zł 1 455.35; Rachunki wewnętrzne zł 3 914.80; Sumy przechodnie zł 1 110.00; Razem zł 323 656.32; Straty z 1933 r. zł 27 768.65; Straty w roku sprawozdawczym zł 10 515.22; **Ogółem zł 963 164.28.**

Kaucje: a) wekslowe zł 300 864.50, b) bankowe zł 58 981.84, razem zł 359 846.34; **Ogółem zł 1 323 010.62.**

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 420 000.00; Kapitał zasobowy zł 14 509.62; Kapitał amortyzac.: a) saldo z r. ub. zł 210 233.45, b) dopisano w r. spraw. zł 1 101.00; Razem zł 645 844.07; Zobowiązania: Akcepty zł 99 624.71; Hipoteka zł 5 680.00; Banki zł 12 273.00; Dostawcy zł 38 214.97; Zaliczki zł 91 097.89; Różni zł 6 724.02; Dywidenda zł 16 800.00; Podatki od upos. i zarobk. zł 2 218.51; Rachunki wewnętrzne zł 903.42; Ubezpiecz. społecz. zł 13 316.09; Sumy przechodnie zł 30 467.60; Razem zł 317 320.21; **Ogółem zł 963 164.28.**

Gwarancje: a) weksle gwaranc. zł 300 864.50; b) Gwarancje bankowe zł 58 981.84; Razem zł 359 846.34; **Ogółem zł 1 323 010.62.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Straty z 1933 r. zł 27 768.65; Koszty administracji ogólnej zł 64 760.00; Koszty fabrykacji zł 630 215.12; Koszty sprzedaży zł 20 653.37; Koszty kredytów zł 20 147.37; Podatki państwowe i komunalne zł 13 022.58; Świadczenia socjalne zł 23 679.74; Amortyzacja 1 101.00; **Ogółem zł 801 257.83.**

MA. — Osiągnięto z produkcji 1935 r. zł 762 973.96; Straty z 1933 r. zł 27 768.65; Straty w 1935 r. zł 10 515.22; **Ogółem zł 801 257.83.**

1551

Albertyńska Fabryka Papieru i Tektury

Spółka Akcyjna w Albertynie

Bilans w dn. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 16 100.00; Budynki: fabryczne zł 1 099 857.57, mieszkalne zł 48 000.00, razem zł 1 147 857.57; Maszyny, urządzenia fabryczne i turbina zł 2 016 013.88; Ruchomości zł 17 887.78; II. Majątek płynny: Kasa i banki zł 5 564.67; Weksle w portfelu i w inkasie zł 2 323.27; Materjały zł 16 957.40; Dłużnicy zł 359 883.07; Sumy przechodnie: Różni za weksle i akcepty przesłane na zamianę zł 694 154.63, inne zł 8 595.75; razem zł 702 750.38; Strata z lat poprzednich zł 1 166 161.36; Strata za 1935 r. zł 26 500.70; **Ogółem aktywa zł 5 478 000.08.**

Sumy pozabilansowe. — Kaucje zł 71 000.00; Różni za zobowiązania dłużne zł 383 911.58; **Razem sumy pozabilansowe zł 454 911.58.**

PASYWA. — I. Kapitał zakładowy zł 1 400 000.00; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 51 810, dopisano w roku sprawozdawczym zł 51 810.00, razem zł 103 620.00; III. Zobowiązania: Akcepty zł 1 615 365.19; Akcepty zamienne zł 690 365.53; Banki zł 212 625.93; Średnio i długoterminowe pożyczki zł 793 346.60; Wierzyciele zł 629 178.60; Zaległe place zł 19 467.96; Zrzeszenie Pracowników i Robotników z tytułu czynszu dzierżawnego zł 12 815.27; Sumy przechodnie zł 1 215.00; **Ogółem pasywa zł 5 478 000.08.**

Sumy pozabilansowe. — Weksle kaucyjne zł 71 000.00; Zobowiązania dłużne za zyski przyszłych lat zł 383 911.58; **Razem sumy pozabilansowe zł 454 911.58.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

STRATY. — Koszty ogólne zł 43 242.55; Procenty zł 26 444.72; Asekuracja zł 7 079.08; Świadczenia socjalne zł 749.49; Straty na dłużnikach zł 47 415.79; Odpisy amortyzacyjne zł 51 810.00; **Razem zł 176 741.63.**

ZYSKI. — Czynsz dzierżawny zł 150 240.93; Strata za 1935 r. zł 26 500.70; **Razem zł 176 741.63.**

1540

„Orzeł“ Polski Przemysł Obuwniczy i Tow. Handlowe

SPÓŁKA AKCYJNA

Wylączna sprzedaż obuwia i pończoch marki Del-Ka
w Krakowie

Bilans za rok gospodarczy 1935

AKTYWA. — I. Majątek stały: Inwestycje i ruchomości (urządzenie biurowe) zł 197 831.02; II. Majątek płynny: a) Pieniądz: 1) gotówka w kasie zł 1 438.54, 2) gotówka w P. K. O. Kraków zł 15.33, 3) weksle w inkasie zł 150.00, razem Pieniądz zł 1 603.87; b) Efekty (papiery wartościowe o stałym oprocent.) zł 22 287.30; c) Towary wg. inwentarzy zł 816 378.39; d) Dłużnicy: 1) odbiorcy handlowi zł 10 624.17, 2) oddziały i r-ki personalne zł 99 161.33, 3) wątpliwe należności zł 4 200.00, 4) należności w postępowaniu rewindyk. zł 6 764.05, 5) różni zł 15 874.56, 6) sumy przechodnie zł 56 107.75, razem dłużnicy zł 192 731.86; e) Wierzyciele: 1) dostawcy handlowi zł 28 618.41, 2) różni zł 311.10, razem wierzyciele zł 28 929.51; Sumy pozabilansowe (gwarancje i różni za gwarancje) zł 27 000.00; **Ogólna suma aktywów zł 1 286 761.95.**

PASYWA. — I. Kapitały: a) Kapitał akcyjny zł 400 000.00; b) Kapitał zapasowy (pozostałość z lat ubiegłych) zł 10 059.55, dopisano w bież. roku gospod. zł 89 940.45, razem kapitał zapasowy zł 100 000.00; c) Kapitał rezerwowy (pozostałość z lat ubiegłych) zł 1 610.27, dopisano w bież. roku gospod. zł 32 633.13, razem kapitał rezerwowy zł 34 243.40; II. Zobowiązania: a) Wierzyciele: 1) dostawcy handlowi zł 254 012.17, 2) straty zł 82 140.80, 3) różni zł 99 174.66, razem wierzyciele zł 435 327.63; b) Pieniądz (banki) zł 219 396.00; c) Dłużnicy: 1) odbiorcy handlowi zł 327.84, 2) oddziały i r-ki personalne zł 2 776.09, 3) różni zł 630.28, 4) sumy przechodnie zł 40 217.02, razem dłużnicy zł 43 951.23; Czysty zysk za 1935 r. zł 26 843.69; Sumy pozabilansowe (gwarancje i różni za gwarancje) zł 27 000.00; **Ogólna suma pasywów zł 1 286 761.95.**

Rachunek strat i zysków

STRONA WINIEN. — 1) Koszty administracji ogólnej zł 1 026 303.80; 2) Podatki państwowe i komunalne zł 92 788.68; 3) Odsetki i skonta zł 56 001.49; 4) Amortyzacja ruchomości zł 10 412.16; 5) Strata kursowa na efektach zł 124.60; 6) Różnice kursowe zł 328.25; 7) Przychody i koszta nabycia towarów zł 2 930 232.59; Czysty zysk za 1935 r. zł 26 843.69; **Ogólna suma strony „Winien” zł 4 143 035.26.**

STRONA MA. — 1) Wpływy z uwzględnieniem różnicy remanentów zł 4 140 035.26; 2) Zwrot nadpłat za ubezpieczenia lat ubiegłych zł 3 000.00; **Ogólna suma strony „Ma” zł 4 143 035.26.**

1539

Bracia Kobylański Sp. Akc. dla Przemysłu i Handlu Wyrobami Stalowymi

w Warszawie, ul. Widok 19

Bilans zamknięcia za 1935 r.

AKTYWA. — a) Majątek stały: 1) Nieruchomość zł 587 396.24; 2) Maszyny i ruchomości zł 538 366.23; Razem majątek stały zł 1 125 762.47; b) Majątek płynny: 1) Banki i kasa zł 33 387.53; 2) Papiery wartościowe zł 14 220.00; 3) Weksle zł 115 314.25; 4) Surowce zł 185 321.40; 5) Towary zł 553 798.74; 6) Dłużnicy zł 435 038.55; 7) Sumy przechodnie zł 5 485.46; Razem majątek płynny zł 1 342 565.93; **Ogółem zł 2 468 328.40.**

PASYWA. — a) Kapitały własne: 1) zakładowy zł 1 250 000.00; 2) zapasowy zł 15 720.70; 3) rezerwowy zł 36 739.80; 4) amortyzacja zł 261 179.46, razem kapitały własne zł 1 563 639.96; b) Zobowiązania: 1) Wierzyciele zł 631 126.19; 2) Akcepty zł 136 500.00; 3) Sumy przechodnie zł 3 117.76; Razem zobowiązania zł 770 743.95; Zysk lat ub. zł 6 756.30; Zysk w 1935 r. zł 127 188.19; **Ogółem zł 2 468 328.40.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — 1) Koszty handlowe zł 117 988.83; 2) Koszty fabrykacji zł 1 277 767.42; 3) Koszty sprzedaży i kredytów zł 92 050.30; 4) Amortyzacja zł 52 499.78; 5) Spisane na straty zł 26 072.19; 6) Zysk 1935 r. zł 127 188.19; **Razem zł 1 693 566.71.**

MA. — Towary zł 1 693 566.71.

1542

Towarzystwo Kopalń Węgla „Flora”, Spółka Akc.

Bilans za rok operacyjny 1935.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Nadania i szyby zł 3 299 140.44; Grunty zł 357 078.78; Budynki: a) kopalniane zł 1 203 855.96, b) gospodarcze zł 38 346.37, c) mieszkalne zł 573 304.83 = zł 1 815 507.16; Urządzenia techniczne: maszyny zł 3 727 677.86, kolejki kopalniane zł 734 245.36, urządzenia kopalniane zł 227 429.60 = zł 4 689 352.82; Inwentarz zakładowy i biurowy: a) żywy zł 25 604.00, b) martwy zł 957 456.01 = zł 983 060.01; Urządzenia i instalacje w budowie zł 179 918.16 = zł 11 324 057.37; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 5 177.88; Papiery procentowe zł 155 476.03; Materjały w magazynie zł 329 246.77; Zapas węgla zł 65 786.88; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 35 871.34, b) dostawcy zł 7 328.52, c) różni zł 1 218 588.81, d) wątpliwi dłużnicy zł 109 029.45 = zł 1 370 818.12; Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe) zł 28 227.46 = zł 1 954 733.14; III. Strata za rok operacyjny 1935 zł 139 724.65 = zł 13 418 515.16.

Zyra otrzymane zł 106 000.00; Różni za udzielone zyra zł 32 000.00 = zł 138 000.00 = zł 13 556 515.16.

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 4 350 000.00; Kapitał zapasowy zł 7 500.00; Specjalna rezerwa powstała z przerachowania bilansu zł 1 076 729.75; Odpisano na pokrycie straty za 1934 r. zł 148 436.62 = zł 928 293.13; II. Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z 1934 r. zł 3 405 608.76, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 170 841.69 = zł 3 576 450.45, c) odpisy na inwentarzu ruchomym zł 15 876.47 = 3 560 573.98; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) akcepty zł 1 349 784.15, b) banki zł 28 409.00, c) zaległe podatki zł 232 002.02, d) dostawcy zł 516 052.04, e) odbiorcy zł 477 088.71, f) różni zł 1 440 854.64, g) 1% wynagrodzenie od wydobytego węgla zł 86 801.24; Zobowiązania z tytułu umów kartelowych zł 95 447.16; Fundusz Ubezpieczeniowy od wypadków zł 88 707.15 = zł 184 154.31; Kaucje otrzymane zł 79 450.09; Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe) zł 177 551.85 = zł 4 572 148.05 = zł 13 418 515.16.

Różni za zyra otrzymane zł 106 000.00; Zyra udzielone zł 32 000.00 = 138 000.00 = zł 13 556 515.16.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Wynagrodzenia władz Spółki zł 35 263.44; Wynagrodzenia personelu technicznego zł 225 028.28; Wynagrodzenia personelu administracyjnego zł 257 954.16; Koszty administracji zł 160 862.53; Koszty wydobycia zł 3 784 545.35; Koszty sprzedaży zł 29 591.19; Świadczenia socjalne zł 294 434.17; Koszty przynależności do związków i organizacji zł 20 746.74; Ubezpieczenia od ognia zł 8 699.79; Ofiary zł 13 333.45; Koszty kredytów zł 220 518.77; Podatki państwowe i komunalne zł 236 376.46; Różnice kursowe zł 3 374.04; Odpisy amortyzacyjne zł 170 841.69; Straty na ubytkowanym inwentarzu ruchomym zł 14 587.63; Straty na dłużnikach zł 1 304.76; Dodatkowa olbora zł 140 000.00; Inne straty zł 3 256.00 = zł 5 620 718.45.

MA. — Sprzedaż węgla zł 5 455 478.15; Inne wpływy zł 25 515.65; Strata za 1935 r. zł 139 724.65 = zł 5 620 718.45.

1529

II OGŁOSZENIE

Zarząd Wschodniego Towarzystwa dla Handlu, Przemysłu i Urzędzeń Rolnych, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 25 czerwca 1936 r. o godz. 14 w kancelarii notariusza Grymińskiego w Warszawie, ul. Kapucyńska 6, z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Likwidacja Spółki; 3) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze życzący sobie uczestniczyć w Zgromadzeniu winni przynajmniej na 7 dni przed datą Zgromadzenia złożyć swe akcje u członka Zarządu Zdzisława Rychtera, Warszawa, 6 Sierpnia Nr. 2 lub też zaświadczenia na dowód złożenia akcji u notariusza.

1369-22-24

Warszawska Wytwórnia Kabli, Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty i drogi zł 177 280.81; Budynki fabryczne zł 718 631.37; Urządzenia techniczne zł 2 484 568.85; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 258 199.42; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 4 181.14; gotówka w bankach zł 864 115.60, razem zł 868 296.74; Papiery procentowe zł 74 100.00; Weksle w portfelu zł 41 805.26, weksle w in-kasie zł 20 313.98, razem zł 62 119.24; Akcje i udziały w in-nych przedsiębiorstwach zł 8 343 434.17; Materiały: Surowe zł 234 969.35; Półfabrykaty zł 93 599.54; Gotowe wyroby i to-wary zł 14 604.40; Dłużnicy: a) należności z tytułu umów kar-telowych: 1) z tytułu operacji handlowych zł 29 385.50, b) od-biorcy zł 1 089 864.79, c) dostawcy zł 183.40, d) różni zł 51 042.20; Sumy przechodnie: a) wydatki dotyczące okresu przyszłego zł 4 782.18, b) inne zł 2 244.80; **Suma bilansowa zł 15 507 306.76.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za wydane weksle gwaran-cyjne zł 266 525.00; Otrzymane weksle gwarancyjne i gwaran-cje zł 413 450.00; Kaucje i wad'a wydane zł 83 275.00; **Ogółem zł 16 270 556.76.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 5 000 000.00; Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 130 938.97, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 22 980.44, razem zł 153 919.41; II. Fundusz amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 768 650.34, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 301 618.14, razem zł 1 070 268.48; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) podatki zł 5 561.27, b) dostawcy zł 112 485.61, c) od-biorcy zł 3 383.70, d) różni zł 8 394 032.66; Zobowiązania z ty-tułu umów kartelowych: a) z tytułu operacji handlowych zł 7 838.60; Fundusze i zobowiązania specjalne: Fundusz O. P. L. zł 9 426.79; Fundusz gwarancyjny zł 180 141.94; Rezerwa na po-datki zł 217 000.00; Sumy przechodnie: a) dotyczące okresu przyszłego zł 21 005.90, b) inne zł 790.33; IV. Zysk: Pozostałość zysku z 1934 r. zł 67 177.02, zysk za 1935 r. zł 264 275.05; **Suma bilansowa zł 15 507 306.76.**

Sumy pozabilansowe. — Wydane weksle gwarancyjne zł 266 525.00; Różni za nadesłane weksle gwarancyjne i gwa-rancje zł 413 450.00; Różni za kaucje i wad'ja zł 83 275.00; **Ogółem zł 16 270 556.76.**

Zobowiązania zagraniczne zł 847 574.98.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

Koszty administracji ogólnej i koszty fabryczne zł 517 086.73; Koszty produkcji zł 1 479 218.59; Koszty sprzedaży zł 233 457.21; Koszty związane z nabyciem kontyngent. zł 21 281.26; Koszty kredytów zł 126 926.71; Podatki państwowe i komunalne zł 233 211.19; Odpisy amortyzacyjne zł 302 162.51; Odpisy na kapitał zapasowy zł 22 980.44; Rezerwa na podatki zł 217 000.00; Rezerwa na udzielone gwarancje zł 61 549.15; Zysk zł 264 275.05; **Ogółem zł 3 479 148.84.**

Sprzedaż zł 3 077 457.46; Produkcja na zapas zł 66 399.19; Przeniesienie kosztów inwestycji zł 241 692.65; Półfabrykaty zł 93 599.54; **Ogółem zł 3 479 148.84.** 1564

II OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Tarnopol—Zbaraż, Spółka Akcyjna

XXI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

Spółki Akcyjnej „Kolej Lokalna Tarnopol — Zbaraż” odbę-dzie się w dn. 30 czerwca 1936 r. o godz. 12 w poł. w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej Nr. 1 II p. z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czyn-ności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1935 r. i uchwała co do udzielenia absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 2) Uch-wała co do użycia nadwyżki; 3) Ustalenie terminów wypłaty wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej.

Warunki prawa do głosu na Walnem Zgromadzeniu określa § 20 statutu Spółki.

1573

Zarząd

Polska Spółka Wytworów Chemicznych ROCHE

Spółka Akcyjna, Warszawa

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 305 295.50; Budynki fabryczne zł 1 468 653.57; Urządzenia techniczne zł 749 974.76; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 74 957.34; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 3 231.98; Papiery wartościowe zł 16 320.00; Surowce i materiały zł 577 601.68; Gotowe to-wary zakupione zł 31 836.12; Gotowe wyroby i towary zł 210 160.82; Towary w fabrykacji zł 234 379.89; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 378 795.69, b) różni zł 249.22; Sumy przechodnie: wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 4 869.84; **Razem zł 4 055 326.41.**

Sumy pozabilansowe: gwarancje zł 2 750.00.

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 2 000 000.00; Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegł. zł 1 000.00; b) dopisano w r. spraw. zł 2 142.12; II. Kapitał amorfizacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 302 998.86, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 66 199.85; III. Zobowiązania: Wier-zyciele: a) banki zł 1 515 199.86, b) dostawcy zł 128 842.74; Sumy przechodnie: dochody, dotyczące okresu przyszłego zł 2 600.19; Zysk na dz. 31/XII 1935 r. zł 12 708.47; Saldo zysku na dz. 31/XII 1934 r. zł 24 634.32; **Razem zł 4 056 326.41.**

Sumy pozabilansowe: różni za gwarancje zł 2 750.00.

U w a g a: Zobowiązania zagraniczne: zł 129 457.84.

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Odpisano na kapitał zapasowy za 1934 r. zł 2 142.12; Koszty administracji ogólnej zł 206 892.71; Koszty sprzedaży zł 139 931.50; Koszty fabrykacji zł 601 758.05; Zapas gotowych towarów własnej produkcji na dzień 1/I 1935 r. zł 263 377.07; Koszty własne gotowych towarów zakupionych zł 96 379.76; Podatki państwowe i komunalne zł 54 913.42; Od-setki zł 68 908.56; Różnice kursowe zł 20 303.38; Odpisy amorfizacyjne: a) budynki fabryczne zł 29 044.75, b) inwentarz za-kladowy i biurowy zł 3 566.45, c) urządzenia techniczne zł 33 588.65; Straty na towarze zł 1 054.20; Odpisano za 2 zni-szczone aparaty zł 677.49; Zysk na 31/XII 1935 r. zł 12 708.47; Zysk na 31/XII 1934 r. zł 24 634.32; **Razem zł 1 559 880.90.**

MA. — Saldo zysku na 31/XII 1934 r. zł 26 776.44; Sprzedaż towarów (obrot) zł 1 318 079.80; Zapas gotowych towarów wła-snej produkcji na dz. 31/XII 1935 r. zł 210 160.82; Prowizja na chemikaljach zł 4 863.84; **Razem zł 1 559 880.90.**

1568

Towarzystwo Budowlane

Inżynierowie R. Stronczyński, R. Czarnota-Bojarski i S-ka

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i banki zł 21 513.63; Papiery pro-centowe zł 2 646.00; Dłużnicy zł 477 197.25; Remanenty i ro-boty niedokończone zł 817 848.13; Kaucje zł 750.00; Inwentarz zł 317 191.22; Nieruchomości zł 61 430.24; Place zł 8 952.45; Udziały konsorcjalne zł 17 000.00; Sumy przechodnie zł 370.00; Dłużnicy wątpliwi zł 2 574.55; Weksle protestowane zł 4 709.57; Straty lat ubiegłych zł 68 634.92; **Razem zł 1 803 817.96.**

STAN BIERNY — Akcepty zł 35 778.00; Wierzyciele zł 309 693.96; Pożyczki zł 41 378.00; Roboty niedokończone zł 828 617.09; Pożyczki hipoteczne zł 25 648.69; Sumy prze-chodnie zł 5 153.58; Kapitał zakładowy zł 250 000.00; Kapitał amorfizacyjny zł 253 081.48; Zysk zł 51 467.16; **Razem zł 1 803 817.96.**

Udzielone żyro zł 66 000.00.

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Koszty produkcji zł 1 257 551.22; Koszty ogólne zł 81 320.95; Amortyzacja zł 31 635.37; Strata na zniszczony inwentarz zł 1 161.31; Zysk zł 54 467.16; **Razem zł 1 426 136.01.**

MA. — Wpływy za wykonane roboty zł 1 426 136.01; **Razem zł 1 426 136.01.** 1562

Towarzystwo Przemysłowe „Kabel“, Spółka Akcyjna

w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 209 136.00; Budynki: a) fabryczne zł 700 119.92, b) gospodarcze zł 44 680 87, c) mieszkalne zł 102 281.00, razem zł 847 081.79; Maszyny i urządzenia techniczne zł 2 188 972.76; Inwentarz zakładowy i biurowy martwy zł 50 556.32; Łącznie zł 3 295 746.87; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 126 237.49; Papiery procentowe zł 4 000.00; Weksle w portfelu i w inkasie zł 6 939.28; Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 40 000.00; Materiały surowe zł 129 452.10; Materiały pomocnicze i pędne zł 6 727.05. Razem zł 136 179.15; Półfabrykaty zł 89 796.23; Gotowe wyroby zł 146 033.20; Razem zł 372 008.58; Dłużnicy: odbiorcy zł 90 431.47, dostawcy zł 3 351.08, różni zł 62 031.80, razem zł 155 814.35; Łącznie zł 704 999.70; Sumy przechodnie: wydatki dotyczące przyszłego okresu zł 8 737.73; **Ogółem zł 4 009 484.30.**

Kwoty pozabilansowe. — Różni za kaucje hipoteczne zł 993 311.49; Różni za wydane gwarancje zł 148 841.00; Weksle kaucyjne zł 1 000.00.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 1 050 000.00; Kapitał zapasowy: saldo z 1934 r. zł 103 558.20, dopisano w roku sprawozdawczym zł 479 986.38, razem zł 583 544.58, odnieszono w roku sprawozdawczym zł 407 846.90, pozostaje zł 175 697.68; Kapitał amortyzacyjny: saldo z 1934 r. zł 1 147 571.71, dopisano w roku sprawozdawczym zł 250 607.19, razem zł 1 398 178.90. Łącznie zł 2 623 876.58; R-nek specjalny przejściowy różnic kursowych zł 61 146.24; Zobowiązania: Akcepty zł 37 891.67; Banki zł 335 189.97; Wierzycielności hipoteczne zł 514 568.61; Zaległe podatki zł 159 129.49; Dostawcy zł 40 350.43; Odbiorcy zł 221.27; Różni zł 162 287.17; Instytucje społeczne zł 2 909.45; Wierzyciele za obligo żyr zł 23 650.00; Zobowiązania z tytułu umów kartelowych z tytułu operacji handlowych zł 13 452.62; Łącznie zł 1 289 650.68; Fundusze wieczyste zł 1 000.00; Zaległe dywidendy zł 2 201.80; Zysk za rok sprawozdawczy zł 31 609.00; **Ogółem zł 4 009 484.30.**

Kwoty pozabilansowe. — Kaucje hipoteczne zł 993 311.49; Wydane gwarancje zł 148 841.00; Różni za weksle kaucyjne zł 1 000.00

Uwaga: Zobowiązania zagraniczne zł 146 538.62.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Remanenty 31/XII 1934 r. zł 336 121.28; Koszty administracji ogólnej zł 146 711.85; Świadczenia socjalne zł 33 463.89; Koszty fabrykacji zł 1 127 162.60; Koszty sprzedaży zł 148 441.14; Koszty kredytów zł 77 382.54; Podatki państwowe i komunalne zł 62 701.95; Straty na dłużnikach zł 26 835.06; Asekuracja zł 7 848.33; Amortyzacja zł 250 607.19; Zysk za rok sprawozdawczy zł 31 609.00; **Ogółem zł 2 248 884.83.**

MA. — Sprzedaż zł 1 782 840.46; Różnice kursowe zł 24 024.44; Różne zyski zł 70 011.35; Remanenty 31/XII 1935 r. zł 372 008.58; **Ogółem zł 2 248 884.83.**

1528

Towarzystwo Przemysłowe „Kabel“, Spółka Akcyjna

w Warszawie

Zreasumowany bilans na dz. 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 209 136.00; Budynki: a) fabryczne zł 700 119.92, b) gospodarcze zł 44 680 87, c) mieszkalne zł 102 281.00, razem zł 847 081.79; Maszyny i urządzenia techniczne zł 2 183 235.18; Inwentarz zakładowy i biurowy martwy: samochodów zł 29 076.30, ruchomości zł 21 400.02, razem zł 50 476.32; Łącznie zł 3 289 929.29; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 105 946.26; Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 40 000.00; Materiały i surowce zł 106 013.49; Materiały pomocnicze i pędne zł 4 659.14; Półfabrykaty zł 85 989.43; Gotowe produkty zł 139 459.22; Razem zł 336 121.28; Dłużnicy: odbiorcy zł 109 143.42, dostawcy zł 83 55, różni zł 15 082.10, razem zł 124 309.07; Łącznie zł 606 376.61; R-ek specjalny — przejściowy różnic kursowych zł 51.78; Sumy przechodnie: wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 8 577.77; R-ek strat i zysków 1931 r. zł 375 966.49, r-k

strat i zysków 1932 r. zł 472 172.98; r-k strat i zysków 1933 r. zł 171 874.15, razem zł 1 020 013.62; Strata z roku sprawozdawczego zł 407 846.90; **Ogółem zł 5 332 795.97.**

Kwoty pozabilansowe. — Różni za kaucje hipoteczne zł 1 533 763.99; Różni za wydane gwarancje zł 321 000.00; Razem zł 1 854 763.99.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 2 000 000.00; Kapitał zapasowy zł 103 558.20; Kapitał amortyzacyjny: saldo z 1933 r. zł 897 542.28, dopisano w r. sprawozdawczym zł 250 029.43, razem zł 1 147 571.71; Zobowiązania: Akcepty zł 278 483.23; Banki zł 343 558.62; Wierzycielności hipoteczne zł 517 281.19; Zaległe podatki zł 184 656.78; Dostawcy zł 34 957.92; Odbiorcy zł 286.89; Różni zł 533 985.25; Instytucje społeczne zł 15 536.90; Zaległe pensje Zarządu i prokurenta zł 7 792.35; Wierzyciele za obligo żyr zł 46 292.00; Wierzyciele za procenty zł 18 023.08; Razem zł 1 980 854.21; Zobowiązania z tytułu umów kartelowych z tytułu operacji finansowych zł 11 119.36; Łącznie zł 1 991 973.57; R-ek specjalny przejściowy różnic kursowych zł 86 455.69; Zaległe dywidendy zł 2 236.80; Fundusze wieczyste zł 1 000.00; **Ogółem zł 5 332 795.97.**

Kwoty pozabilansowe. — Kaucje hipoteczne zł 1 533 763.99; Wydane gwarancje zł 321 000.00; Razem zł 1 854 763.99.

Uwaga: Zobowiązania zagraniczne zł 248 608.20

Zreasumowany rachunek strat i zysków za 1934 r.

WINIEN. — Remanenty na 1/I 1934 r. zł 361 662.65; Koszty administracji ogólnej: pensje biura zł 48 921.00, świadczenia socjalne zł 4 618.29, ogólne koszty handlowe zł 71 531.99, razem zł 125 071.28; Koszty fabrykacji: Surowce zł 649 962.89; Pensje fabryki zł 60 350.00; Płace robotnicze zł 217 582.15; Świadczenia socjalne zł 25 471.33; Prąd, gaz, woda i inne wydatki fabryczne zł 171 036.83; Prąd, gaz, woda i inne wydatki walcowni zł 38 910.44; Ubezpieczenia zł 8 885.07; Razem zł 1 172 198.71; Koszty sprzedaży, prowizje zł 110 133.94, odškodowania z tytułu umów kartelowych zł 29 964.88, przewozy i opakowania zł 37 458.45, razem zł 177 557.27; Procenty i dyskonta zł 78 444.91; Podatki państwowe, komunalne i opłaty stempłowe zł 49 208.23; Straty na dłużnikach zł 103 765.93; Amortyzacja zł 250 029.43; Różnica na oszacowaniu inwentarza zł 393 469.72; **Ogółem zł 2 711 408.13.**

MA. — Sprzedaż zł 1 893 118.65; Różnice kursowe zł 51 062.88; Różne zyski zł 11 001.64; Regulacje długów zł 10 526.78; Odzyskane należności zł 1 730.00; Remanenty na 31/XII. 1934 r. zł 336 121.28; Strata z roku sprawozdawczego zł 407 846.90; **Ogółem zł 2 711 408.13.**

1527

„Hotel Europejski w Warszawie, Spółka Akcyjna“

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomość Nr. 414 A. B. zł 7 112 200.00; Inwentarz ruchomy zł 1 677 479.98; Kasa zł 21 884.85; Papiery procentowe zł 22 497.00; Towary zł 493 668.52; Dłużnicy zł 122 413.56; Sumy przechodnie zł 64 686.43; R-k budowy zł 181 981.17; Razem zł 9 696 811.51.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 5 000 000.00; Kapitał zapasowy zł 286 348.46; Kapitał amortyzacyjny zł 1 930 529.89; Rezerwa na spłatę zobowiązań hipotecznych zł 50 000.00; Wierzyciele hipoteczni zł 1 953 282.75; Akcepty zł 72 097.00; Różni wierzyciele zł 267 961.09; Dywidenda niepodniesiona zł 646.25; R-k strat i zysków zł 135 946.07; Razem zł 9 696 811.51.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Koszty eksploatacji zł 846 114.34; Podatki zł 133 376.22; Amortyzacja budynku i ruchomości zł 205 949.05; Straty na dłużnikach zł 37 449.23; Procenty od pożyczek zł 153 041.49; Zysk zł 135 946.07; Razem zł 1 511 876.40.

Ma. — Pozostałość z 1934 r. zł 121.29; Dochody za 1935 r. zł 1 511 755.11; Razem zł 1 511 876.40.

Zarząd Spółki zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że na Walnym Zgromadzeniu w dn. 26 maja r. b. uchwalona została dywidenda za 1935 r. w wysokości 75 gr. od jednej akcji, która do czasu trwania zobowiązania Spółki wobec Banku Amerykańskiego w Polsce, jako wierzyciela hipotecznego, nie będzie obecnie wypłacona. O terminie jej wypłaty Zarząd Spółki powiadomi PP. Akcjonariuszów.

1520

Włókiennicza Spółka Akcyjna „N. Eitingon i S-ka”

w Łodzi

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY	zł	zł	zł
A.—Majątek stały:			
1) Grunty		1 783 107 15	
2) Budynki:			
a) fabryczne	7 001 411 86		
b) gospodarcze	557 858 73		
c) mieszkalne	1 556 509 54	9 115 780 13	
3) Urządzenia techniczne maszyny		14 755 637 11	
4) Inwentarz zakładowy i biurowy:			
a) żywy	3 276 00		
b) martwy	121 286 11	124 562 11	25 779 086 50
B.—Majątek stały:			
1) Gotówka w kasie	50 516 32		
Gotówka w kasie fabr.	16 590 89		
2) Gotówka w bankach	629 459 86	696 567 07	
3) Papiery procentowe	242 740 00		
Wpłaty na poczet 3% Poż. Inwest.	106 860 00	349 600 00	
4) Weksle w portfelu	386 507 62		
5) Weksle w inkasie	830 39	387 338 01	
6) Akcje i udziały w in- nych przedsiębiorst.		122 500 00	
7) Materjały:			
a) surowce	986 618 05		
b) pomocn. i pędne	491 939 79		
c) półfabrykaty	2 843 653 51		
d) towary i wyroby gotowe	3 870 953 24	8 193 164 59	
8) Dłużnicy:			
a) odbiorcy	3 012 502 79		
b) dostawcy	32 411 79		
c) różni	367 219 68		
d) wątpl. należności:			
1) weksle protesto- wane	2 078 46		
2) inne	162 775 45		
e) należności z tytułu kredyt. finansow. z których hipot. jest zabezp. kwota 530 000	1 489 509 51	5 066 497 68	14 815 667 35
C. — Specjalny rachunek przejściowy różnic kur- sowych			
			534 799 99
			<u>41 129 553 84</u>

STAN BIERNY	zł	zł	zł
A.—Kapitały własne:			
1) Kapitał zakładowy p.g. bilansu na dz. 31 XII 1934 r.	10 000 000 00		
p.g. uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 30 XI 1935 r.	8 000 000 00	18 000 000 00	
2) Kapitał zapasowy: zapisano na zasadzie uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 28/VI 1935 r.	780 915 39		
dopisano na zasadzie uchwały Walnego Zgromadzenia z dn. 30 XI 1935 r.	900 000 00	1 680 915 39	
3) Zysk w roku sprawoz- dawczym	846 435 08	20 527 350 47	
B.—Kapitał amortyza- cyjny:			
1) saldo z roku ubiegłego	6 649 430 37		
2) dopisano w roku spra- wzdawczym	1 592 770 42		
odpisano w roku spra- wzdawczym	68 320 15	1 524 450 27	8 173 880 64

C.—Zobowiązania dłu- goterminowe:	
1) T-wo Kredytowe Prze- mysłu Polsk. raty płatne do roku 1949	225 936 00
2) Eitingon Schild Co. N. Y. rach. długoter. pl. do roku 1946	9 794 457 20
3) The International Ship- building and Eng.	<u>431 576 89 10 451 970 09</u>
	39 153 201 20
D.—Zobowiązania:	
1) Eitingon Schild Co. N. Y. rach. bież.	741 967 88
2) Wierzytelności z tyt oper. handl.	153 723 33
3) Dostawcy	637 076 92
4) Odbiorcy	68 387 20
5) Bieżące podatki	44 011 00
6. Świadczenia społeczne	<u>52 568 13</u>
E.—Specjalny rachun- nek przejściowy róż- nic kursowych	
	<u>278 618 18</u>
	<u>41 129 553 84</u>

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN	zł
Koszty administracji ogólnej	1 269 088 19
Koszty fabrykacji	18 392 140 60
Koszty sprzedaży	1 126 525 56
Koszty kredytów	1 442 801 15
Podatki państwowe i komunalne	1 196 986 41
Odpisy amortyzacyjne	1 592 770 42
Odpisy z rachunku dłużników na straty	608 238 10
Zysk za rok operacyjny 1935	<u>846 435 08</u>
	<u>26 474 985 51</u>
MA	
Rachunek towarów	25 995 589 19
Rachunek różnic kursowych	<u>479 396 32</u>
	<u>26 474 985 51</u>

1524

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Węgierska Górka” Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna

z siedzibą w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszy, że

XIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

odbędzie się w Węgierskiej Górze, w biurze Zarządu Spółki,
we wtorek dn. 23 czerwca 1936 r. o godz. 11, z następującym
porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
2. Sprawozdanie Zarządu za 1935 r.;
3. Przedłożenie zamknięcia rachunkowego za 1935 r.;
4. Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
5. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu, oraz rachunku strat i zysków;
6. Udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
7. Wybory do Rady Nadzorczej;
8. Ewent. wnioski, które PP. Akcjonariusze mają prawo zgłosić stosownie do prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć akcje lub świadectwa tymczasowe, uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia w Kasie Spółki w Węgierskiej Górze. Zamiast akcji wzgl. świadectw tymczasowych, mogą być złożone również pokwitowania na dowód złożenia akcji, wzgl. świadectw tymczasowych, u notariusza, mającego siedzibę urzędową w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

1393-22-24

Polskie Towarzystwo Elektryczne, Spółka Akcyjna

Bilans w dn. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Place: Warszawa zł 273 851.52, Katowice zł 118 680.00 = zł 392 531.52; Budynki: Warszawa: fabryczne zł 807 274.09, gospodarcze zł 79 282.18, mieszkalne zł 198 890.01 = zł 1 085 446.28; Katowice: fabryczne zł 161 564.51, gospodarcze zł 3 160.00, mieszkalne zł 90 315.00 = zł 255 039.51; Maszyny i urządzenia: Warszawa zł 1 379 373.46, Katowice zł 5 340.80 = zł 1 384 714.26; Ruchomości: Warszawa zł 94 362.62, Katowice zł 2 490.00 = zł 96 852.62; Modele zł 7 879.70; Narzędzia zł 150 103.26; Majątek płynny: Gotowe wyr. i półfabr. zł 400 735.67; Surowce i materiały techn. zł 274 785.01; Odbiorcy zł 94 349.20; Dostawcy — zaliczki zł 897.43; Różni dłużnicy zł 12 542.90; Wątpliwe należności: protest. weksle zł 17 657.94, należn. w postępow. rewind. zł 9 330.98, inne zł 1 670.36 = zł 28 659.28; Papiery wartościowe zł 5 542.35; Kaucje w pap. wartośc. i gotowce zł 2 712.00; Weksle w portfelu zł 2 390.00; Kasa i banki zł 2 113.00; Sumy przechodnie — wydatki przyszłego okresu zł 3 095.85; Strata zł 54 247.64; **Razem zł 4 254 727.48.**

Kaucje w akceptach zł 263 441.66; Weksle żyrowane zł 63 240.00; Różni za gwarancje zł 43 462.50; **Ogółem zł 4 624 871.64.**

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 1 625 000.00; Kapitał zapasowy zł 257 741.43; Kapitał rezerwowy zł 27 100.00; Kapitał amortyzacyjny zł 803 045.84; Zobowiązania: Sumy hipoteczne zł 8 361.11; Zaległe podatki zł 79 099.69; Dostawcy zł 167 401.12; Odbiorcy — zaliczki zł 103 529.14; Różni zł 540 651.82; Banki zł 25 091.00; Wierzyciele z układu zł 159 550.23; Bank Gospodarstwa Krajowego zł 244 500.00; Akcepty zł 98 037.03; Sumy przechodnie — zaległe wynagrodzenia i opłaty zł 69 675.68; Rezerwa na odpisy zł 40 943.39; **Razem zł 4 254 727.48.**

Akcepty kaucyjne zł 263 441.66; Zobowiązania z tytułu zryta zł 63 240.00; Udzielone gwarancje zł 43 462.50; **Ogółem zł 4 624 871.64.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Administracja zł 118 775.36; Koszty produkcji zł 941 621.99; Koszty sprzedaży zł 64 722.07; Podatki zł 39 863.84; Świadc. socjalne zł 48 134.86; Procenty zł 48 570.72; Skonto i kary konwencjonalne zł 33 462.77; Strata na sprzedaży ruchomości zł 2 150.00; Przewóz ruchomości z Katowic do Warszawy zł 5 322.83; **Razem zł 1 302 624.44.**

MA. — Sprzedaż zł 1 209 797.42; Różne dochody zł 37 958.46; Różnica kursu zł 620.92; Strata zł 54 247.64; **Razem zł 1 302 624.44.**
Zobowiązania zagraniczne zł 141 800.68. 1577

Włocławski Młyn Parowy L. Stern i Synowie, Spółka Akc.

w W ł o c ł a w k u

Bilans zamknięcia i rachunek strat i zysków po dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — R-k nieruchomości zł 477 665.40; R-k maszyn i ruchomości zł 166 371.74; R-k worków zł 9 392.80; R-k kasy zł 49.37; R-k dłużników i wierzycieli zł 47 224.81; R-k papierów wartościowych zł 5 760.00; R-k strat i zysków — strata za 1934 r. zł 13 810.82, strata za 1935 r. zł 29 092.88, razem zł 42 903.70; **Ogółem zł 749 367.82.**

STAN BIERNY. — R-k dłużników i wierzycieli zł 44 686.56; R-k kapitału zakładowego zł 500 000.00; R-k kapitału rezerwowego zł 54 059.30; R-k kapitału amortyzacyjnego zł 135 903.45; R-k dywidendy zł 1 480.00; R-k akceptów zł 13 238.51; **Ogółem zł 749 367.82.**

Rachunek strat i zysków.

Amortyzacja nieruchomości zł 8 553.30; Amortyzacja maszyn zł 16 360.17; Amortyzacja ruchomości zł 138.50; Remont zł 4 125.14; Akcepty (różnica kursu) zł 7.61; Worki zł 1 043.65; Koszty handlowe zł 4 733.85; Bocznica zł 515.76; Pensja zł 2 879.15; Prowizja i procenty zł 4 297.27; Datki i ofiary dobrowolne zł 105.50; Opal i oświetlenie zł 44.05; Pensja członków Zarządu zł 12 000.00; Opłaty skarbowe i podatki zł 8 115.53; Asekuracja zł 21 306.54; Świadczenia społeczne zł 458.83; **Ogółem zł 84 684.85.**

Czynsz dzierżawny zł 52 688.97; Komorne zł 2 903.00; Strata za 1935 r. zł 29 092.88; **Ogółem zł 84 684.85.** 1579

Bank Handlowy w Łodzi

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans roczny na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego zł 3 956.84; 2) Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 43 170.22, b) papiery hipoteczne zł 38 902.50, c) akcje zł 91 819.01, razem zł 173 891.73; 3) Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 3 254 340.96; 4) Banki krajowe zł 217.00; 5) Banki zagraniczne zł 585.42; 6) Weksle zdyskontowane zł 49 623.03; 7) Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 636 370.94, b) niezabezpieczone zł 28 388.05, razem zł 664 758.99; 8) Nieruchomości zł 7 933 571.94; 9) Różne rachunki zł 1 051 614.56; 10) Strata zł 1 920 622.11; **Ogółem zł 15 053 182.58.**

STAN BIERNY. — 1) Kapitały własne: a) zakładowy zł 4 400 000.00, b) fundusz amortyzacyjny zł 1 249 265.29, razem zł 5 649 265.29; 2) Rachunek wierzycieli w myśl układu zł 106 935.52; 3) Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 23 833.72; 4) Banki zagraniczne zł 5 450 412.68; 5) Różne rachunki zł 830 173.10; 6) Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 2 992 562.27; **Ogółem zł 15 053 182.58.**

Obciążenia hipoteczne na nieruchomościach Banku zł 4 115 500.00; Inkaso zł 9 885.00.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — 1) Pozostałość strat z lat ubiegłych zł 565 223.89; 2) Procenty i prowizje wwołane zł 269 559.22; 3) Koszty handlowe zł 364 410.24; 4) Podatki zł 731 355.16; 5) Amortyzacja zł 81 094.83; 6) Odpisy na dłużnikach zł 236 548.16; 7) Odpisy na nieruchomościach zł 258 635.83; **Ogółem zł 2 506 827.30.**

MA. — 1) Procenty i prowizje pobrane zł 140 094.65; 2) Różnice kursowe zł 351 518.16; 3) Dochód z nieruchomości zł 63 462.41; 4) Zwrot sum dawniej odpisanych zł 22 232.93; 5) Różne zł 8 897.04; 6) Strata zł 1 920 622.11; **Ogółem zł 2 506 827.30.** 1576

Spółka Akcyjna dla Handlu i Przemysłu Berenstein, Zonis i S-ka w Łodzi

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Maszyny zł 28 125.00; Urządzenia techniczne zł 301.20; Urządzenia biura i składu zł 14 913.95, razem zł 43 340.15; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 19 352.11; Weksle w portfelu i inkasie zł 59 226.29; Papiery procentowe zł 11 299.50; Surowce zł 59 263.86; Półfabrykaty zł 38 394.46; Wyroby własne zł 233 443.58; Towary zł 282 404.39; Dłużnicy zł 596 902.13; Zaliczki zł 1 137.00; Kaucje zł 60.00; Razem zł 1 301 483.32; Dłużnicy wątpliwi zł 1.00; Sumy przechodnie zł 3 700.00; **Ogółem stan czynnny zł 1 349 524.47.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za oblięgo wekslowe zł 492 742.68.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 510 000.00; Kapitał zapasowy — saldo z roku ubiegłego zł 12 403.62, dopisano w 1935 r. zł 5 214.67, razem zł 17 618.29; Kapitał amortyzacyjny — saldo z roku ubiegłego zł 3 029.58, dopisano w 1935 r. zł 3 694.16, razem zł 6 723.74; **Ogółem zł 534 342.03.** Zobowiązania: Wierzyciele zł 775 097.44; Świadczenia socjalne zł 1 841.10; Podatki zł 3 904.09; **Ogółem zł 780 842.63.** Zysk za 1935 r. zł 33 339.81; **Ogółem stan bierny zł 1 348 524.47.**

Sumy pozabilansowe. — Za oblięgo wekslowe zł 492 742.68. Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 464 539.60.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 113 297.74; Koszty handlowe zł 75 541.72; Wydatki fabrykacji zł 23 542.81; Podatki państwowe i komunalne zł 69 427.92; Odpisy amortyzacyjne zł 3 694.16; Asekuracje zł 3 537.94; Koszty sprzedaży zł 25 807.48; Ofiary zł 3 620.60; Straty na dłużnikach zł 69 215.99; Zysk za 1935 r. zł 33 339.81; **Razem zł 421 026.17.**

ZYSKI. — Zysk na towarach brutto zł 414 025.95; Różne wpływy zł 7 000.22; **Razem zł 421 026.17.** 1558

Pomorska Fabryka Wyrobów Drzewnych, Spółka Akcyjna

w Rumji—Zagórz (Pomorze)

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY.

I. Majątek stały: Grunty zł 23 260.00; Budynki: fabryczne zł 207 917.17, gospodarcze zł 2 000.00, mieszkalne zł 80 000.00, razem zł 289 917.17; Maszyny i urządzenia techniczne zł 192 280.76, przychód zł 6 213.11, rozchód zł 1 215.81, pozostałość zł 197 278.06; Inwentarz: żywy zł 200.00, martwy zł 64 499.47, rozchód zł 760.00, pozostałość zł 63 739.47; Razem zł 63 339.47; Razem majątek stały zł 574 394.70.

II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 2 100.59; Papiery wartościowe zł 1 536.00; Materiały: surowce zł 108 416.72, pomocnicze i pędne zł 9 565.43, razem zł 117 982.15; Półfabrykaty i gotowe wyroby zł 43 539.88; Dłużnicy: odbiorcy zł 11 339.65, wątpliwe należności zł 2 678.17; Razem majątek płynny zł 179 176.44; Przeniesienie straty z roku poprzedniego zł 17 816.24; **Ogółem zł 771 387.38.**

STAN BIERNY.

I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 400 000.00; Kapitał zapasowy zł 64 500.00; Razem kapitały własne zł 464 500.00.

II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku poprzedniego zł 234 568.71, dopisano w roku sprawozdawczym zł 4 278.95, razem zł 238 847.66;

III. Zobowiązania: Wierzyciele: zaległe podatki zł 433.56, dostawcy zł 66 685.42, różni zł 920.74, razem zł 68 039.72; **Ogółem zł 771 387.38.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.

STRATY.

Przeniesienie straty z dn. 1 stycznia 1935 r. zł 17 816.24; Koszty administracji ogólnej zł 7 168.96; Koszty fabrykacji zł 16 274.39; Podatki zł 2 568.82; Amortyzacja zł 4 278.95; **Ogółem zł 48 107.36.**

ZYSKI.

Zysk brutto ze sprzedaży zł 29 070.12; Dzierżawy zł 1 221.00; Przeniesienie straty z roku poprzedniego zł 17 816.24; **Ogółem zł 48 107.36.**

1565

Polskie Zakłady Skody, Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Urządzenia techniczne: a) maszyny i urządzenia zł 1 018 493.36, b) narzędzia i przyrządy zł 741 582.14, c) tabor zł 3 000.00; Inwentarz warsztatowy i biurowy: ruchomości zł 116 835.92, oddział w Łodzi — urządzenia biurowe zł 1 645.21, oddział w Chorzowie — urządzenia biurowe zł 4 967.22; Razem zł 1 886 523.85; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 7 868 473.27; Papiery procentowe zł 392 200.00; Weksle w portfelu i inkasie zł 19 802.24; Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 50 000.00; Materiały: a) surowce i części zł 166 572.69, b) gotowe wyroby zł 518 575.71, razem zł 695 148.40; Półfabrykaty zł 53 097.10; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 480 942.56, b) dostawcy zł 36 116.61, c) różni zł 121 535.99, d) wątpliwe należności zł 134 571.78, razem zł 773 166.94; Inne aktywa: Kaucje zł 22 584.12; Sumy przechodnie: a) wydatki dotycz. okresu przyszłego zł 13 784.50, b) inne zł 248.07, razem zł 14 032.57; Strata zł 406 987.31; **Suma bilansowa zł 12 172 015.80.**

Sumy pozabilansowe. — Różni za gwarancje wydane zł 12 800.00; Gwarancje otrzymane zł 3 000.00; Depozyty otrzymane zł 2 838.00; Różni za złożone depozyty zł 1.00; **Ogółem zł 12 190 654.80.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 5 000 000.00; Wykup akcji zł 7 848 170.00; Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 2 042 615.98, b) odpisano w roku sprawozdawczym zł 1 354 926.22, razem zł 687 689.76; II. Fundusz amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 10 147 733.11, b) odpisano w roku sprawozdawczym zł 8 928 255.82, razem zł 1 219 477.29; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) zaległe podatki zł 409 530.42, b) dostawcy zł 561 891.09, c) odbiorcy zł 7 297.06, d) różni zł 617 389.72, e) kaucje zł 344.88, razem zł 1 596 453.17; Fundusze i zobowią-

zania specjalne: Fundusz na prace gwarancyjne zł 152 900.00; Rezerwa na wątpliwe należności zł 134 571.78; Sumy przechodnie: a) dochody dotyczące okresu przyszłego zł 29 669.20, b) inne zł 3 084.60, razem zł 32 753.00; **Suma bilansowa zł 12 172 015.80.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje wydane zł 12 800.00; Różni za gwarancje otrzymane zł 3 000.00; Różni za depozyty otrzymane zł 2 838.00; Depozyty złożone różnym zł 1.00; **Ogółem zł 12 190 654.80.**

Zobowiązania zagraniczne zł 643 448.85.

Rachunek strat i zysków w dn. 31 grudnia 1935 r.

Koszty administracji ogólnej i fabryczne zł 2 891 790.28; Koszty produkcji zł 4 589 249.87; Koszty sprzedaży zł 210 482.90; Podatki państwowe i komunalne zł 1 526 069.47; Różnice kursowe zł 2 207 410.40; Amortyzacja zł 182 779.97; Nieściągalne należności zł 134 571.78; Rezerwa na prace gwarancyjne zł 152 900.00; **Ogółem zł 11 895 254.67.**

Sprzedaż: Faktury wydane zł 7 310 415.23; Przeniesienia na rachunek sprzedaży zł 2 529 816.58; Razem zł 9 840 231.81; Produkcja na zapas i inna zł 1 165 904.40; Odsetki zł 429 034.05; Półfabrykaty zł 53 097.10; Strata zł 406 987.31; **Ogółem zł 11 895 254.67.**

1554

Zakłady Przemysłowe „Standard-Gips“, Spółka Akc. we Lwowie

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Nieruchomości, budynki, maszyny i urządzenia fabryczne, place i tereny kopalniane, narzędzia i sprzęty, bocznica i tor kolejowy, ruchomości zł 643 442.89; Kasa, banki, papiery wartościowe i rymesy w portfelu zł 6 521.31; Remanenty zł 27 407.00; Dłużnicy zł 61 499.58; Sumy przechodnie zł 370.00; Koszty organizacyjne zł 14 070.00; Strata z 1933 r. i 1934 r. zł 71 580.61; Strata za 1935 r. zł 11 768.81; **Ogółem stan czynny zł 836 660.20.**

Różni za gwarancje zł 3 545.47.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 600 000.00; Fundusz amortyzacyjny zł 59 296.88; Zobowiązania, banki, dostawcy, akcepty i różni zł 177 233.64; Sumy przechodnie zł 129.68; **Ogółem stan bierny zł 836 660.20.**

Gwarancje zł 3 545.47.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.

Koszty ogólne zł 70 680.08; Koszty fabrykacji, sprzedaży, odsetki, podatki zł 215 358.56; Odpisy amortyzacyjne zł 43 785.89; **Razem zł 329 824.53.**

Osiągnięto ze sprzedaży gotowych produktów zł 317 928.34; Odsetki od pożyczek państw. zł 127.38; Strata zł 11 768.81; **Razem zł 329 824.53.**

1547

Cukrownia Opole, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 marca 1936 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 13 010.97; Ruchomości zł 19 694.07; Inwentarz żywy zł 2 472.00; Bank Cukrownictwa (R-k depoz) zł 48 965.00; Wpłaty na akcje Banku Handlowego zł 20 000.00; Remanenty zł 981 722.00; Dłużnicy zł 675 702.05; Sumy przechodnie zł 81 099.12; Straty i zyski: strata roku bież. zł 36 766.43; **Razem zł 1 879 431.64.**

Różni za gwarancje zł 2 171 174.00; **Ogółem zł 4 050 605.64.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 250 000.00, zapasowy zł 22 248.73, amortyzacyjny zł 5 129.47; Zobowiązania zł 1 192 638.28; Weksle plantatorskie żyrowane zł 270 320.00; Bank Cukrownictwa zł 9 026.77; Plantatorzy zł 133.44; Sumy przechodnie zł 1 794.00; Straty i zyski: pozostałość z lat ubiegłych zł 128 140.95; **Razem zł 1 879 431.64.**

Gwarancje zł 2 171 174.00; **Ogółem zł 4 050 605.64.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Wartość remanentów na dz. 1/IV 1935 r. zł 1 077 824.20; Koszty produkcji zł 1 520 614.01; Amortyzacja ruchomości zł 1 744.40; Zysk z lat ubiegłych zł 128 140.95. **Razem zł 2 728 323.56.**

ZYSKI. — Zysk z lat ubiegłych zł 128 140.95; Uzyskano ze sprzedaży zł 1 641 238.32; Z realizacji kuponów od papierów wartościowych zł 3 206.00; Saldo z r-ku różnie kursowych zł 74.72; Zysk na gospodarstwie rolnem zł 4 495.96; Wartość remanentów na 31/III 1936 r. zł 911 401.18; Strata roku bieżącego zł 36 766.43; **Razem zł 2 728 323.56.**

1559

Austrjacka Spółka Akcyjna
Towarzystwo Akcyjne dla Fabrykacji Śrub i WYROBÓW KUTYCH
Brevillier i S-ka i A. Urban Synowie
USTROŃ (Śląsk Cieszy.)

Ogólny bilans majątkowy z dn. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Realności: a) grunty austr. szyl. 2 090 406.51, b) budynki mieszk. i gosp. 1712 168.76, c) budynki fabryczne 2 024 357.92, d) gmach Centrali Wiedeń 208 890.00, razem austr. szyl. 6 035 823.19; II. Maszyny 920 767.04; III. Siły wodne 500 000.00; IV. Urządzenia fabryczne 236 561.83; V. Narzędzia i przybory 393 341.19; VI. Ruchomości i inwentarz 153 788.54; VII. Zapasy: a) surowce 2 077 943.85, b) towary 4 238 742.18, razem austr. szyl. 6 316 686.03; VIII. Gotówka 129 375.79; IX. Dłużnicy 6 316 182.40; X. Portfel wekslowy 42 191.61; XI. Papiery wart. i kaucje got. 535 612.74; XII. Gwarancje i poręki 1 843 230.83; **Ogółem austr. szyl. 21 580 330.36.**

PASYWA. — I. Kapitał akcyjny (96 000 sztuk akcji po 150 S nominalnej wart.) austr. szyl. 14 400 000.00; II. Fundusz rezerwowy (K. R. I.) 2 108 395.68; III. Zobowiązania wobec banków 1 586 404.71; IV. Wierzyciele 2 805 693.06; V. Niepodjęta dywidenda 874.50; VI. Gwarancje i poręki 1 843 230.83; VII. Zysk za 1935 r. 442 161.23, przeniesienie z 1934 r. 236 801.18, razem austr. szyl. 678 962.41; **Ogółem austr. szyl. 21 580 330.36.**

Ogólny rachunek strat i zysków z dn. 31 grudnia 1935 r.

I. Koszty handlowe i wydatki na cele dobroczynne austr. szyl. 955 949.65; II. Odsetki 152 632.11; III. Ubezpieczenia społeczne 606 808.97; IV. Podatki 388 921.20; V. Odpisy 556 097.98; VI. Straty kursowe 124 188.35; VII. Zysk w 1935 r. 442 161.23, przeniesienie z 1934 r. 236 801.18, razem austr. szyl. 678 962.41; **Ogółem austr. szyl. 3 463 560.67.**

I. Przeniesienie zysku z 1934 r. austr. szyl. 236 801.18; II. Zysk brutto 3 226 759.49; **Ogółem austr. szyl. 3 463 560.67.**

Specjalny bilans dla Polski z dn. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Grunty: Fabryka Ustroń zł 650 342.05, Fabryka Sporysz zł 134 565.19, razem zł 784 907.24; 2) Budynki: a) fabryczne: Fabr. Ustroń zł 734 111.69, Fabr. Sporysz zł 375 201.11, razem zł 1 109 312.80; b) mieszk. i gospodarcze: Fabr. Ustroń zł 500 974.79, Fabr. Sporysz zł 353 867.04, inne zł 518 828.53, razem zł 1 373 670.36; 3) Maszyny: Fabr. Ustroń zł 943 053.33, Fabr. Sporysz zł 1 344 332.97, razem zł 2 287 386.30; 4) Narzędzia i przybory: Fabr. Ustroń zł 85 485.74, Fabr. Sporysz zł 68 478.88, razem zł 153 964.62; 5) Urządzenia fabryczne: Fabr. Ustroń zł 284 086.12, Fabr. Sporysz zł 135 164.27, razem zł 419 250.39; 6) Siła wodna: Fabr. Ustroń zł 215 000.00, Fabr. Sporysz zł 158 176.47, razem zł 373 176.47; 7) Ruchomości: Fabr. Ustroń zł 119 724.55, Fabr. Sporysz zł 31 685.68, inne zł 102 409.23, razem zł 253 819.46; Razem Fabryka Ustroń zł 3 532 778.27; Razem Fabryka Sporysz zł 2 601 471.61; Razem Inne zł 621 237.76; Razem majątek stały zł 6 755 487.64; II. Majątek płynny: 1) Gotówka: a) w kasach zł 1 408.65, b) w PKO zł 13 533.27, c) w bankach zł 38 925.01, razem zł 53 866.93; 2) Papiery wartościowe zł 97 562.17; 3) Weksle: a) w portfelu zł 11 550.00, b) w inkasie zł 831.24, razem zł 12 381.24; 4) Materiały surowe, pomocnicze i pędne zł 659 680.83; 5) Półfabrykaty zł 262 620.59; 6) Towary gotowe zł 967 679.43; 7) Dłużnicy: a) należn. z tyt. umów kartel.: 1) z oper. handl. zł 384 486.14, 2) z oper. finans. zł 80 525.00, razem zł 465 011.14, b) odbiorcy zł 757 389.21, c) dostawcy zł 6 345.23, d) różni zł 43 994.53, razem zł 1 272 740.11; 8) Sumy przechodnie zł 10 557.78; **Ogółem maj. płynny zł 3 337 089.08; 9) Gwarancje zł 336 347.92; **Ogółem zł 10 092 576.72.****

PASYWA. — I. Kapitały własne: Kapitał inwestycyjny zł 3 925 297.37; II. Kapitał amortyzacyjny: amortyzacja za lata poprzednie zł 2 599 879.40, odpisano w 1935 r. zł 6 304.02, razem zł 2 593 575.37, dopisano w 1935 r. zł 309 918.94, razem zł 2 903 494.31; III. Zobowiązania: a) Wierzyciele: 1) dostawcy zł 100 809.80, 2) odbiorcy zł 11 658.98, 3) banki zł 35 266.00, 4) różni zł 38 789.43, razem zł 186 524.21; b) Zobowiązania wobec zakładu macierzystego zł 1 733 077.03; c) Fundusze i zobowiązania specjalne: 1) rezerwa na podatek majątkowy zł 77 479.34, 2) rezerwa na pod. dochodowy za 1935 r. zł 50 000.00, 3) rezerwa na podatek dochod. za 1936 r.

zł 75 000.00, 4) rezerwa towarowa zł 772 785.08, 5) fundusz zapomog. urzęd. zł 59 725.07, 6) fundusz zapomog. robotn. zł 118 167.36, razem zł 1 153 156.85; d) sumy przechodnie zł 65 100.60; Razem zobowiązania zł 3 137 858.69; IV. Czysty zysk za 1935 r. zł 125 926.35; V. Gwarancje zł 336 347.92; **Ogółem zł 10 092 576.72.**

Ogólna suma zobowiązań zagranicznych zł 1 733 890.70.

Specjalny rachunek strat i zysków dla Polski
z dn. 31 grudnia 1935 r.

STRATY. — Fabrykacja: zużycie materiałów zł 1 826 852.35, robocizna produkcyjna zł 569 776.77, koszty fabrykacji zł 1 234 059.87, razem zł 3 630 688.99; Koszty zarządu zł 63 900.16; Koszty sprzedaży zł 508 834.36; Ubezpieczenia społeczne zł 173 016.99; Podatki zł 115 707.87; Odsetki zł 36 537.53; Odpisy amortyzacyjne zł 309 918.94; Czysty zysk za 1935 r. zł 125 926.35; **Ogółem zł 4 964 531.19.**

ZYSKI. — Zysk brutto na towarach zł 4 839 401.55; Większy zapas towarowy zł 125 129.64; **Ogółem zł 4 964 531.19.**

Ustroń, dn. 31 grudnia 1935 r.

1525

„Podkarpackie Towarzystwo Elektryczne“, Spółka Akc.

w e L w o w i e

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty zł 8 720 77; Koncesja Truskawiec zł 50 000.00; Budynki fabryczne Borysław zł 1 396 169.81; Budynki fabryczne Truskawiec zł 2 621.20; Budynki fabryczne Krosno zł 124 910.75; Budynki gospodarstwa Borysław zł 105 984.82; Budynki mieszkalne Borysław zł 29 055.20; Elektrownia Borysław zł 4 263 777.11; Elektrownia Truskawiec zł 34 075.60; Sieć i stacje transf. Borysław zł 3 403 115.61; Sieć Truskawiec zł 54 444.58; Sieć i stacje transf. Krosno zł 4 685 377.06; Ruchomości Borysław zł 393 493.84; Ruchomości Krosno zł 43 826.45; Ruchomości Lwów zł 32 817.93; Inwentarz żywy zł 1 020.00; Suma majątku stałego zł 14 629 410.73; Majątek płynny: Kasy i banki zł 182 434.15; Akcje i udziały zł 151 000.00; Papiery wartościowe zł 76 765.27; Kaucje zł 8 700.00; Weksle: w portfelu zł 36 643.26, w inkasie zł 3 193.69, zaprotestowane zł 900.00; Zapasy materiałów pomocniczych zł 959 624.70; Zapasy warsztatów zł 29 212.12; Dłużnicy: odbiorcy zł 1 056 408.79; Dostawcy zł 952.30; Różni zł 35 004.78; Suma majątku płynnego zł 2 540 839.06; Różne: Koszty założenia: saldo z roku ubiegłego zł 6 364.32, amortyzacja 1935 r. zł 3 182.16, pozostaje zł 3 182.16; Sumy przechodnie zł 38 507.76; Straty: za 1935 r. zł 26 767.22, z lat ubiegłych zł 477 795.91, razem zł 504 563.13; **Suma stanu czynnego zł 17 716 502.84.**

Sumy pozabilansowe zł 375 591.51.

STAN BIERNY. — Kapitał zł 2 500 000.00; Fundusz rezerwowy zł 24 565.84; Fundusz amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 2 485 480.40, odpisano w 1935 r. zł 13 209.26, razem zł 2 472 271.14, dopisano w 1935 r. zł 466 302.87, razem zł 2 938 574.01; Wierzyciele: banki zł 12 091 519.66, dostawcy zł 20 177.30, odbiorcy zł 405.00, różni zł 115 067.69, razem zł 12 227 169.65; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 24 497.16; Sumy przechodnie zł 1 696.78; **Suma stanu biernego zł 17 716 502.84.**

Sumy pozabilansowe zł 375 591.51.

Rachunek strat i zysków za czas od 1 stycznia
do 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Koszty ruchu zł 1 032 619.46; Koszty ogólne zł 449 535.93; Kupno prądu Krosno zł 380 247.21; Odsetki od pożyczek zagranicznych zł 283 163.21; Różnice kursowe zł 1 204.99; Amortyzacja: kosztów założenia zł 3 182.16, inwentarza zł 466 302.87, razem zł 469 485.03; **Ogółem zł 2 616 255.83.**

Ma. — Sprzedaż prądu Borysław zł 1 939 923.33; Sprzedaż prądu Krosno zł 525 891.75; Razem zł 2 465 815.08; Różne dochody: najem liczników zł 56 077.10; Odsetki zł 49 309.85; Odsetki od efektów zł 3 020.44; Odszkodowanie Orów zł 2 872.25; Dochody z domów zł 2 599.56; Dochody z instalacji zł 1 565.53; Sprzedaż aparatów elektrycznych zł 8 228.80; Razem zł 123 673.53; Strata zł 26 767.22; **Ogółem zł 2 616 255.83.**

1531

„Bacon-Export-Gniezno”, Spółka Akcyjna w Łodzi

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 46 920.00; Budynki; fabryczne zł 185 992.19, gospodarcze zł 159 184.50, Urządzenia: fabryczne zł 796 842.71, kolejki i samochody zł 197 934.58; Sniadalnia B. zł 25 744.86, Inwentarz: żywy zł 10 061.00, martwy zł 2 048.00; II. Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 105 983.00; Banki zł 278 546.89; Papiery wartościowe zł 42 384.00; Weksle zł 926.51; Zapasy: pasza zł 5 448.93, materiały zł 180 455.84, towary zł 71 949.56; Gotowe wyroby zł 979 236.42; Dłużnicy: odbiorcy zł 2 153 943.36, dostawcy zł 175 586.77, różni zł 1 850 360.02; Sumy przechodnie zł 7 300.00; **Razem zł 7 276 849.14.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał zakładowy zł 2 500 000.00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 100 000.00, dopisano w roku sprawozdawczym zł 60 000.00; Rezerwa specjalna zł 525 000.00; Rezerwa podatku dochodowego zł 3 720.67; II. Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 154 593.92, dopisano w roku sprawozdawczym zł 318 361.54; III. Zobowiązania: Wierzyciele: banki zł 990 938.73, dostawcy zł 189 776.89, odbiorcy zł 297 823.96, różni zł 1 108 695.95; Zaległe podatki zł 6 046.83; Pozostałość zysku z roku ubiegłego zł 18 102.61; Zysk za 1935 r. zł 1 003 788.04; **Razem zł 7 276 849.14.**
Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 308 038.73.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Zapasy na 1 I 1935 r. i zakup za 1935 r. zł 13 373 865.89; Koszty administracji zł 613 470.24; Koszty produkcji zł 1 627 026.13; Koszty sprzedaży zł 1 614 046.59; Koszty kredytu zł 107 487.36; Koszty handlowe zł 6 889.90; Podatki państwowe i komunalne zł 110 952.51; Świadczenia socjalne zł 97 609.06; Utrzymanie samochodów ciężarowych zł 68 680.63; Opłaty do organizacji zawodowych zł 237 983.83; Utrzymanie chlewni zarodowej zł 6 113.30; Straty na inwentarzu żywym zł 4 670.00; Odpisy amortyzacyjne zł 334 389.71; Pozostałość zysku z r. ub. zł 18 102.61; Zysk za 1935 r. zł 1 003 788.04; **Razem zł 19 225 075.80.**

MA. — Pozostałość zysku z r. ub. zł 18 102.61; Wpływy ze sprzedaży zł 17 913 859.31; Zysk z Chojnic zł 2 400.00; Różne wpływy zł 53 623.13; Zapasy na 31.12. 1935 zł 1 237 090.75; **Razem zł 19 225 075.80.**

Powyższy bilans i rachunek strat i zysków zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie akcjonariuszów z dn. 23 kwietnia 1936 r. 1578

Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych M. Wojski i S-ka

Spółka Akcyjna w Lublinie

Bilans za czas od 1/XI 1934 do 1/XI 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 821 642.00; Budynki zł 1 455 365.36; Urządzenia techniczne zł 782 821.37; Inwentarz zł 72 644.37; II. Majątek płynny: Gotówka zł 162.40; Papiery wartościowe zł 4 233.70; Weksle zł 3 304.27; Materiały zł 77 664.56; Towary zł 451 031.40; Dłużnicy zł 705 807.81; Sumy przechodnie zł 3 925.00; Straty za 1934/35 r. zł 97 309.59; **Suma bilansowa zł 4 476 911.83.**

Różni za gwarancje i kaucje zł 237 117.65; Weksle zdyskont. zł 905 981.91; **Razem zł 5 620 011.39.**

PASYWA. — I. Kapitał własny: Zakładowy zł 1 050 000.00; II. Kapitał amortyzacyjny zł 530 637.63; IV. Zobowiązania: Akcepty i zyra zł 1 230 969.83; Banki zł 241 563.68; Kredyty hipot. zł 357 879.84; Podatki zł 301 001.13; Świadczenia socjalne zł 163 291.86; Pensje i zarobki zł 143 155.69; Dostawcy i odbiorcy zł 440 391.44; Sumy przechodnie zł 8 728.21; Rezerwa na straty zł 9 292.52; **Suma bilansowa zł 4 476 911.83.**

Gwarancje i kaucje zł 237 117.65; Obligo wekslowe zł 905 981.91; **Razem zł 5 620 011.39.**

Rachunek strat i zysków.

WINIEN. — Surowce i płace zł 389 176.84; Administracja zł 65 026.11; Podatki i świadczenia zł 36 277.22; Procenty zł 18 977.26; Koszty fabryczne i ogólne zł 31 288.03; Straty oddziałów i in. zł 1 020.24; **Razem zł 541 765.70.**

MA. — Zysk na produkcji zł 424 852.34; Różne zyski zł 19 603.77; Straty zł 97 309.59; **Razem zł 541 765.70.**

1556

Drukarnia Dziennika Poznańskiego, Spółka Akc. w Poznaniu

Bilans per 31/XII 1935 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 80 862.88; Maszyny i czcionki zł 603 782.12; Urządzenia zł 42 918.34; Kasa zł 2 048.30; Efekty zł 39 640.00; Weksle zł 9 351.14; Papier akcydensowy zł 2 507.97; Rotacyjny zł 2 616.50; Dłużnicy: banki zł 881.18, różni zł 53 568.02, wątpliwe należności zł 39 099.21 = zł 93 548.41; Przeniesiona strata z lat ub. zł 61 514.23 = zł 938 789.89.

Pretensje żyrowe zł 29 912.19; **Razem zł 968 702.08.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 250 000.00; Kapitał amortyzacyjny: saldo z r. ub. zł 267 087.62, dopis w 1935 r. zł 65 141.32 = zł 332 228.94; Wierzyciele: banki zł 2 078.42, kredyty hipot. zł 199 386.15, różni zł 128 774.08 = zł 330 238.65; Akcepty zł 20 592.60; Zysk za 1935 r. zł 5 729.70 = zł 938 789.89.

Zobowiązania żyrowe zł 29 912.19; **Razem zł 968 702.08.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

ZYSKI. — Dochody z drukarni zł 269 305.49; Dochody z wydawnictw zł 966 334.81; Odsetki otrzymane zł 21 566.55; **Razem zł 1 257 206.85.**

STRATY. — Odsetki zapłacone zł 24 547.41; Koszty handl. zł 230 349.07; Wynagrodzenie pracow. umysłowych zł 230 750.76; Wynagrodzenie pracowników fizycznych zł 231 898.43; Surowce zł 334 206.96; Podatki i opłaty stemplowe zł 13 552.83; Świadczenia socjalne zł 32 909.55; Koszty dostawy gazet zł 85 098.29; Odpisy z r-ku dłużników zł 3 022.53; Amortyzacja: maszyn i czcionek zł 60 890.94, urządzeń zł 2 713.24, nieruchomości zł 1 537.14 = zł 65 141.32; Zysk za 1935 r. zł 5 729.70; **Razem zł 1 257 206.85.**

1574

Towarzystwo Ubezpieczeń „Port”, Spółka Akcyjna

w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 49 710.04; Instytucje kredytowe zł 360 377.70; Papiery wartościowe z kuponami bieżącymi zł 824 308.00; Pożyczki hipoteczne zł 212 000.00; Nieruchomości: zł 537 000.00; Należność z tytułu rezerwy składek, zatrzymanej przez zakłady ubezpieczeń zł 100 860.40; Ajenci zł 479 478.17; Różni z tytułu zaległej składki zł 829 156.71; Zakłady ubezpieczeń zł 717 743.18; Inni zł 170 351.23; Ruchomości biurowe zł 1.00; Inne aktywa zł 122 051.78; **Razem zł 4 403 038.21.**

STAN BIERNY. — Emitowany kapitał akcyjny (akcyj 12 500 szt. po zł 100.00) zł 1 250 000.00; Kapitał zapasowy zł 406 000.00; Rezerwa na należności wątpliwe zł 100 000.00; Fundusz ubezpieczeniowy zł 275 359.00; Rezerwa na nieuregulowane szkody na udział własny zł 184 008.00; Należność z tytułu zatrzymanej reasekuratorom rezerwy składek zł 888 967.81; Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości zł 45 300.00; Ajenci zł 90 528.21; Zakłady ubezpieczeń zł 972 724.06; Inni zł 43 806.41; Nieniszczony podatek i opłaty zł 64 399.24; Fundusz Kasy Przewodności Urzedników zł 6 157.00; Zysk zł 75 788.48; **Razem zł 4 403 038.21.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

ZYSKI. — Pozostałość z roku poprzedniego zł 15 216.03; Zysk w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od nieszczęśliwych wypadków zł 6 524.69, 2) od kradzieży zł 3 911.50, 3) samochodowych zł 2 013.00; 4) maszyn zł 13 711.19, razem zł 26 160.38; Czysty dochód z majątku Zakładu zł 92 303.35; **Razem zł 133 679.76.**

STRATY. — Strata w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń: 1) od ognia zł 2 171.49, 2) od odpowiedzialności cywilno-prawnej zł 5 609.35, 3) od gradobicia zł 4 875.14, 4) przewozowych zł 3 514.81, razem zł 16 170.79; Umorzone należności wątpliwe zł 30 848.93; Strata na kursie walut obcych zł 1 427.78; Odpisano z wartości nieruchomości zł 5 373.00; Różnica kursu na papierach wartościowych zł 4 070.78; Zysk zł 75 788.48; **Razem zł 133 679.76.**

Podział zysków osiągniętych przez Zakład w 1935 r.

1) Na kapitał zapasowy zł 9 000.00; 2) Na tantiemy: dla Rady Nadzorczej zł 2 550.00, dla Zarządu zł 3 827.00, razem zł 6 377.00, dla Dyrekcji i pracowników zł 21 000.00; 3) Na cele dobroczynne zł 1 000.00; 4) Na rezerwę na podatek dochodowy zł 12 000.00; Do przeniesienia na rok następny zł 26 411.48; **Razem zł 75 788.48.**

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 28 maja br. zatwierdziło bilans i rachunek zysków i strat. 1557

H. Cegielski, Spółka Akc. w Poznaniu

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — I. Majątek stały: Grunty zł 974 716.81; Budynki: a) fabryczne zł 9 010 245.57, b) mieszkalne zł 1 330 832.70 razem zł 10 341 078.27; Urządzenia techniczne: a) maszyny zł 15 618 255.46, b) narzędzia zł 1 213 334.55, c) modele zł 92 862.60, d) bocznice zł 61 939.59, razem zł 16 986 392.20; Ruchomości: a) urządzenia biurowe zł 200 685.52, b) samochody i sprzężaj zł 210 942.62, razem zł 411 628.14; Patenty zł 1.00; Ogółem zł 28 713 816.42; II. Majątek płynny. — Gotówka: a) w kasie zł 20 730.79, b) w bankach zł 122 892.99, razem zł 143 623.78; Papiery wartościowe zł 410 777.10; Weksle w portfelu zł 330 307.77; Udziały zł 10 003.00; Materiały: a) surowce zł 2 025 537.43, b) pomocnicze zł 1 443 596.04, c) półfabrykaty zł 4 555 904.82, d) gotowe wyroby i towary zł 1 825 223.93, razem zł 9 850 262.22; Dłużnicy: a) odbiorcy zł 3 046 831.53, b) dostawcy zł 45 386.08, c) różni zł 497 011.24, d) hipoteki zł 212 050.00, e) wątpliwe należności: 1) weksle protestowane zł 93 766.75, 2) w postępowaniu sądowym zł 59 549.09, 3) w postępowaniu rewidacyjnym zł 769 670.11, 4) inne zł 806 220.28, razem zł 5 530 485.08; Sumy przechodnie: a) wydatki dot. roku przyszłego zł 138 685.63, b) zarachowane należności zł 41 884.90, razem zł 180 570.53; Łącznie zł 16 456 029.48; Saldo — strata zł 1 951 907.51; **Ogółem zł 47 121 753.41.**

Udzielone gwarancje hipoteczne zł 16 477 280.00; Obligo wekslowe dłużników zł 1 039 364.12; Hipoteki gwarancyjne zł 175 273.53; Wydane akcepty gwarancyjne zł 4 204 339.62; **Ogółem zł 21 896 257.27.**

STAN BIERNY. — I. Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 9 240 000.00; Fundusz rezerwowo: saldo z roku ubiegłego zł 1 200 505.70, dopis, niepodjęta dywidenda z 1930 r. zł 28 063.00, razem zł 1 228 568.70; Rezerwa specjalna: saldo z roku ubiegłego zł 2 973 979.25, odpisana strata z 1934 r. zł 1 805 024.14, razem zł 1 168 955.11; Łącznie zł 11 637 523.81; II. Kapitał amortyzacyjny: Saldo z roku ubiegłego zł 11 515 826.56; Dopisana amortyzacja z lat 1924—1926 zł 1 653 579.43, dopisana amortyzacja w 1935 r. zł 37 091.00, razem zł 1 690 670.43, odpisana amortyzacja obiektów wycolanych zł 10 212.62 = zł 1 680 457.81; Łącznie zł 13 196 284.37; III. Zobowiązania: Wierzyciele: a) akcepty zł 3 838 104.25, b) zdyskontowane skrypty dłużne zł 5 010 000.00, c) banki zł 9 401 346.10, d) dostawcy zł 960 880.62, e) odbiorcy zł 203 872.53, f) różne zł 923 031.59, g) zaległe podatki zł 519 608.05, h) zaległe świadczenia socjalne zł 598 804.68, i) hipoteki zł 417 415.06, razem zł 21 873 062.88; Fundusze specjalne: a) emerytalny zł 189 727.51, b) popieranie budowy domów zł 100 000.00, c) wylosowane obligacje zł 21 120.00, d) procenty od obligacji zł 8 075.65, razem zł 318 923.16; Sumy przechodnie: a) przychody dot. roku przyszłego zł 72 880.51, b) zarachowane zobowiązania zł 23 078.68 = zł 95 959.19; Razem zł 22 287 945.23; **Ogółem zł 47 121 753.41.**

Hipoteki gwarancyjne zł 16 477 280.00; Zdyskontowane weksle zł 1 039 364.12; Otrzymane zabezpieczenia hipoteczne zł 175 273.53; Akcepty gwarancyjne zł 4 204 339.62; **Ogółem zł 21 896 257.27.**

Uwaga: Zobowiązania zagraniczne zł 257 320.37.

Rachunek zysków i strat per 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Robocizna zł 3 648 843.37; Pensje zł 988 210.46; Świadczenia socjalne zł 557 963.94; Podatki zł 497 478.40; Koszty fabrykacyjne zł 132 362.52; Koszty handlowe zł 361 030.72; Procent i dyskont zł 1 539 853.81; Amortyzacja zł 37 091.00; Różnice kursowe na efektach i udziałach zł 176 629.00; Straty na dłużnikach zł 171 728.02; Maszyny roln. i gosp. roln. zł 196 823.69; **Ogółem zł 8 308 014.93.**

MA. — Produkcja zł 15 165 947.50; Surowce i nakłady

zł 8 825 890.59; Razem zł 6 340 056.91; Administr. nieruch. i różne zł 16 050.51; Strata zł 1 951 907.51; **Ogółem zł 8 308 014.93.**

H. Cegielski Spółka Akcyjna w Poznaniu

Członkowie Zarządu: Inż. Wacław Fachinetti, Dr. Inż. Adam Kręglewski, Dr. Kazimierz Rakowicz, Inż. Henryk Suchowiak Zastępca członka Zarządu: Janusz Lięża-Stamirowski.

Zgodność bilansu oraz rachunku zysków i strat z księgami Spółki potwierdzamy.

Poznań, dn. 22 kwietnia 1936 r.

Komisja Rewizyjna: Adolf hr. Bniński, Witold Broniewski, Dr. Jan hr. Szolński.

Powwyższy bilans oraz rachunek zysków i strat akceptujemy.

Poznań, dn. 22 kwietnia 1936 r.

Rada Nadzorcza: Adolf hr. Bniński, Wiceprezes.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, odbyte dn. 29 maja 1936 r., powwyższy bilans oraz rachunek zysków i strat zatwierdziło i uchwaliło spisanie z funduszu rezerwowego i rezerwy specjalnej, wykazanej straty w sumie zł 1 951 907.51.

Walne Zgromadzenie wybrało ponownie ustępujących z kolei starszeństwa pp. Adolfa hr. Bnińskiego z Gułtowa, Dr. Jana hr. Szolńskiego z Gołębia i Dyr. Charles Frérichs'a z Brukseli, a w miejsce zmarłych członków sp. Prezesa Seweryna Samulskiego i Leona Plucińskiego Walne Zgromadzenie powołało do Rady pp. Prezydenta Erwina Więckowskiego z Poznania i b. Min. Wacława Staniszewskiego z Warszawy.

1549

Czernickie Towarzystwo Węglowe, Spółka Akcyjna, Niewiadom

Bilans per 31 XII 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Pola górnicze i grunty zł 1 936 401.52; Budynki zł 3 453 776.67; Urządzenia techniczne zł 9 277 685.00; Inwentarz zł 255 762.67; Łącznie zł 14 923 625.86; II. Majątek płynny: Kasa zł 6 244.13; Banki zł 39 116.19; Papiery wartościowe zł 172 514.50; Weksle i czeki zł 3 006.16; Materiały zł 200 374.74; Zapasy węgla zł 143 572.34; Dłużnicy zł 376 484.18; Sumy przechodnie zł 4 343.20; Łącznie zł 945 655.44; Strata z lat ubiegłych zł 1 753 173.54; Strata za 1935 r. zł 217 118.95 = zł 1 970 292.49; **Razem zł 17 839 573.79.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 4 900 000.00; Kapitał zapasowy zł 242 670.90; Kapitał amortyzacyjny zł 3 079 843.76; Kapitał obligacyjny zł 4 034 080.00; Zobowiązania zł 5 455 143.11; Sumy przechodnie zł 127 836.02; **Razem zł 17 839 573.79.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

STRATY. — Straty z lat ubiegłych zł 1 753 173.54; Koszty administracyjne zł 242 783.99; Koszty fabrykacji zł 4 283 264.21; Koszty sprzedaży zł 540 490.32; Odsetki zł 267 829.85; Podatki zł 194 142.20; Różnice kursowe zł 15 958.58; Nabycie kontyngentów zł 3 158.94; Emerytury zł 6 734.38; Różne straty zł 16 117.40; Amortyzacja zł 422 310.76; **Razem zł 7 745 964.17.**

ZYSKI. — Produkcja węgla zł 5 189 595.92; Dochody nadzwyczajne i uboczne zł 567 897.32; Odsetki zł 18 178.44; Strata zł 1 970 292.49; **Razem zł 7 745 964.17.**

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, odbyte w dn. 6 czerwca 1936 r., zatwierdziło powwyższy bilans i rachunek strat i zysków.

1582

II OGŁOSZENIE

„Żegluga Polska“, Spółka Akcyjna w Krakowie

zwoluje niniejszem

**XVI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

na dz. 30 czerwca 1936 r. o godz. 12 w lokalu Spółki, Kraków, Rynek Gł. 19, z porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie oraz bilans i rachunek strat i zysków za 1935 r. i związane z tem uchwały, 2) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Wybór Członków Rady Nadzorczej; 4) Ustalenie wysokości marek obecności.

Celem wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu trzeba złożyć akcje lub zaświadczenia depozytowe w Zarządzie Spółki, Kraków, Rynek Gł. 19, najdalej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

1517

Rada Nadzorcza

„Vesta” Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY	Ubezpieczen. od ognia zł	Ubezpieczen. od gradobicia zł	Ubezpieczen. od kradzieży zł	Ubezpieczen. szybowe zł	Razem zł
1. Kasa	50 772 83	43 049 93	1 263 04	992 34	96 078 14
2. Instytucje kredytowe	848 727 38	162 098 09	217 001 50	112 686 20	1 340 513 17
3. Papiery wartościowe i kupony bieżące	514 970 02	305 618 18	—	—	820 588 20
4. Pożyczki hipoteczne	388 000 00	64 300 —	50 000 —	—	502 300 —
5. Nieruchomości	659 664 22	185 700 —	—	—	845 364 22
6. Należności z tytułu rezerwy składek, zatrzymanej przez Zakłady Ubezpieczeń	150 252 78	—	—	—	150 252 78
7. Oddziały	242 692 07	109 062 16	52 593 77	33 577 31	437 925 31
8. Zakłady Ubezpieczeń	121 225 18	—	15 935 56	—	137 160 74
9. Inni dłużnicy	226 538 35	519 144 16	170 928 31	115 866 23	1 062 477 05
10. Ruchomości	21 373 06	24 373 06	—	—	48 746 12
11. Inne aktywa	145 831 74	55 807 95	7 487 69	100 —	209 227 38
12. Kaucje	265 341 40	92 013 10	—	—	357 354 50
	3 638 389 03	1 591 166 63	515 209 87	263 222 08	6 007 987 61

STAN BIERNY	zł	zł	zł	zł	zł
1. Kapitał zapasowy	602 339 00	1 047 541 42	198 187 89	80 261 80	1 928 330 11
2. Inne kapitały i fundusze własne Zakładu	256 007 36	205 327 39	22 736 38	16 412 94	500 484 07
3. Kapitał zakładowy	100 000 00	—	50 000 —	50 000 —	200 000 —
4. Fundusz ubezpieczeniowy	537 255 07	—	68 725 63	29 039 80	635 020 50
5. Rezerwa na nieuregulowane szkody	453 275 01	43 052 85	60 890 —	5 750 —	562 967 86
6. Należność z tytułu rezerwy składek, zatrzymanej reasekuratorom przez Zakład	295 120 23	—	51 466 59	33 188 34	379 775 16
7. Fundusz na umorzenie wartości nieruchomości	44 121 70	19 803 82	—	—	63 925 52
8. Długi hipoteczne	4 575 46	—	—	—	4 575 46
9. Oddziały	14 979 50	2 551 24	56 10	29 —	17 615 84
10. Zakłady Ubezpieczeń	194 690 09	38 101 22	25 887 13	4 666 48	263 344 92
11. Inni wierzyciele	716 561 38	137 003 36	713 15	18 642 66	872 920 55
12. Niepodniesione: proc. i dyw. przez udziałowc.	6 408 85	—	3 000 —	3 000 —	12 408 85
13. Nieuiszczone opłaty stemplowe od ubezpieczeń.	8 859 17	—	—	—	8 859 17
14. Inne pasywa	2 294 88	—	—	—	2 294 88
15. Różni za kaucje	265 341 40	92 013 10	—	—	357 354 50
16. Nadwyżka bilansowa	136 559 93	5 772 23	33 547 —	22 231 06	198 110 22
	3 638 389 03	1 591 166 63	515 209 87	263 222 08	6 007 987 61

Rachunek zysków i strat za 1935 r.

ZYSKI	zł	zł	zł	zł	zł
1. Nadwyżka w roku sprawozdawczym na rachunku ubezpieczeń	101 268 11	3 564 28	28 997 25	27 970 09	161 799 73
2. Rezerwa na należności wątpliwe	156 232 68	—	21 830 82	12 974 30	191 037 80
3. Czysty dochód z majątku Zakładu	45 283 71	36 537 91	1 085 13	254 08	83 160 83
4. Niepodniesione procenty przez udziałowców	88 10	—	44 05	44 05	176 20
5. Zysk na kursie walut obcych	—	45 38	1 137 35	27 53	1 210 26
6. Inne zyski:					
1) różnica kursu na papierach wartościow.	1 594 —	602 —	—	—	2 196 —
2) zwrot nadpłaconego podatku dochodowego w latach 1928—1931.	32 731 24	25 280 07	2 051 56	197 24	60 260 11
	337 197 84	66 029 64	55 146 16	41 467 29	499 840 93

STRATY	zł	zł	zł	zł	zł
1. Umorzone należności wątpliwe	9 233 64	—	2 871 58	2 823 29	14 928 51
2. Strata na kursie walut obcych	8 606 12	—	—	—	8 606 12
3. Inne odpisy i straty, nieobjęte poszcz. rachun.					
1) odpisano z wartości ruchomości	5 676 55	5 676 55	—	—	11 353 10
2) odpisano do funduszu na umorzenie wartości nieruchomości	9 293 20	3 066 30	—	—	12 359 50
3) odpisano na rezer. na należn. wątpliwe.	146 068 26	—	18 727 58	16 412 94	181 208 78
4) odpisano na rezerwę na podatki	—	25 481 88	—	—	25 481 88
5) różnica kursu na papierach wartościow.	21 760 14	26 032 68	—	—	47 792 82
4. Nadwyżka bilansowa	136 559 93	5 772 23	33 547 —	22 231 06	198 110 22
	337 197 84	66 029 64	55 146 16	41 467 29	499 840 93

Podział podwyżek bilansowych

	zł	zł	zł	zł	zł
1. Do kapitału zapasowego (§ 31. I. 1 statutu)	13 655 99	—	3 354 70	2 223 11	19 233 80
2. Do kapitału zapasowego (§ 31. I. 2a statutu)	98 323 17	—	24 153 84	16 006 36	138 483 37
3. Do fund. na zwr. dla ubezp. (§ 31. III. 1 stat.)	—	3 463 33	—	—	3 463 33
4. Na tantiemę dla Rady Nadzorczej i Zarządu (§ 31. I. 2b wzgl. III. 2. statutu)	24 580 77	2 308 90	6 038 46	4 001 59	36 929 72
	136 559 93	5 772 23	33 547 —	22 231 06	198 110 22

Poznań, dn. 31 grudnia 1935 r.

Rada Nadzorcza: (—) Edward Potworowski, prezes.

Komisja Rewizyjna: (—) Edmund Bartz, (—) M. Maluszek, (—) Telesfor Skoczylas.

Zarząd: (—) Teodor Prądzyński, dyrektor naczelny, (—) Mieczysław Wieczorek, (—) Arpad Czerwiński, dyrektorzy.

Do wydania

Sprawozdania

z

NARADY

GOSPODARCZEJ

upoważniony został

tygodnik

„Polska Gospodarcza”

Zamówienia przyjmuje administracja
tyg. „Polska Gospodarcza”

Warszawa, ul. Elekoralna 2, pok. 26
tel. 5-12-73

Cena — zł 5.—; z przesyłką — zł 5.50; za
zaliczeniem — zł 5.80

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ-
NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
ROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIELEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ==

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

ODDZIAŁY: BIALYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIĄSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WELNO